

Vuosikertomus 2001

TAPIOLA

Vuosikertomus 2001

Avaintietoja Tapiolasta	4
Pääjohtajan katsaus	6
Tapiolan hallintoelimien tehtävät	8
Vahinko-Tapiola	25
Eläke-Tapiola	59
Henki-Tapiola	91
Yritysten Henki-Tapiola	123
Tapiola-ryhmä	149
Henkilöstöraportti	150
Yhteiskunnallinen tulonjako	153
Arvot yhteiskuntavastuun lähtökohtana	154
Neuvottelukuntien jäsenet	156
Organisaatio	163
Palveluverkosto	166
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	169
Lukijan opas	177

Kaikkien Tapiola-ryhmään kuuluvien yhtiöiden viralliset tilinpäätökset ovat nähtävissä Tapiolan pääkonttorissa, Revontulentie 7, Espoo. Vuosikertomuksia voi tilata Tapiolan tiedotusosastolta puh. (09) 4531, faksi (09) 453 2920 tai sähköposti: marianne.junkkarinen@tapiola.fi

Tämä on Tapiola

*Tapiola-ryhmä on nyt
finanssitalo.*

Asiakkaat omistavat Tapiolan

Tapiola on asiakkaidensa omistama yhtiöryhmä, johon kuuluu neljä vakuutusyhtiötä sekä kaksi finanssiyhtiötä.

Tapiolan vakuutusyhtiöiden toiminnan ylijäämää käytetään pääasiassa asiakashyvityksiin, alennuksiin ja vakavaraisuuden kartuttamiseen. Keskinäisissä vakuutusyhtiöissä vakavaraisuuden kasvattamiseenkin käytettävät varat kertyvät täysimääräisesti vakuutuksenottajien hyväksi, koska he yhtiön asiakkaina ovat myös sen omistajia.

Tapiola-ryhmän yhtiöt

Tapiola perustettiin 18.6.1982, jolloin edeltäjäyhtiöiden hallintoneuvostot päättivät fuusioitumisesta. Tapiola-ryhmän toimiala laajentui vakuutustoiminnan lisäksi finanssipalveluihin, kun vuonna 2000 perustettiin Tapiola Omaisuudenhoito Oy ja Tapiola Rahastoyhtiö Oy.

Vakuutusyhtiöryhmänä Tapiola on maan kolmanneksi suurin ja sisältää neljä vakuutustoimintaa harjoittavaa yhtiötä. Yhtiöt ovat Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola eli Vahinko-Tapiola, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola eli Eläke-Tapiola, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola eli Henki-Tapiola ja Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola eli Yritysten Henki-Tapiola.

Vahinko-Tapiola

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan toimialaan kuuluvat kaikki vapaaehtoiset ja lakisääteiset vahinkovakuutukset.

Vahinko-Tapiolan tulos vuonna 2001 oli hyvä. Markkinaosuus ja maksutulo kasvoivat ilahduttavasti. Vakavaraisuus säilyi erittäin korkealla tasolla, vaikka laskikin edellisestä vuodesta. Vahinko-Tapiola on ajoneuvovakuuttajana maan toiseksi suurin.

Eläke-Tapiola

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan toimialaan kuuluvat lakisääteiset työeläke- ja yrittäjäeläkevakuutukset.

Eläke-Tapiolan tulos vuodelta 2001 oli hyvä. Vaikeista sijoitusolosuhteista huolimatta yhtiön sijoitustoiminnan tulos oli positiivinen. Markkinaosuus oli hienoisessa kasvussa ja vakavaraisuus pysyi korkeana, vaikka hieman laskikin.

Henki-Tapiola ja Yritysten Henki-Tapiola

Tapiolan henkivakuutusyhtiöissä hoidetaan yksilölliset eläkevakuutukset, ryhmäeläkevakuutukset, yksilölliset henkivakuutukset ja vapaamuotoiset ryhmähenkivakuutukset.

Henki-Tapiolan ja sen konserniin kuuluvan Yritysten Henki-Tapiolan maksutulo kasvoi samaan aikaan, kun koko henkivakuutusalan maksutulon arvoon laskevan noin 20 prosentilla. Myös markkinaosuus nousi. Sijoitussidonnaisten vakuutusten kasvu oli erityisen ilahduttava.

Tapiola Omaisuu denhoito Oy ja Tapiola Rahastoyhtiö Oy

Tapiola laajensi toimialaansa vuoden 2000 lopulla omaisuudenhoitopalveluihin ja rahastosijoittamiseen. Tapiola Rahastoyhtiö Oy sai toimiluvan 8.12.2000 ja Tapiola Omaisuu denhoito Oy vastavasti 22.12.2000. Yhtiöt aloittivat toimintansa vuoden 2001 alussa.

Uusien yhtiöiden tehtävät jakautuvat siten, että Tapiola Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastotoimintaa ja vastaa sijoitusrahastojen hallinnosta. Yhtiö on sataprosenttisesti Tapiola Omaisuu denhoito Oy:n omistama tytäryhtiö. Tapiola Omaisuu denhoito tarjoaa varainhoitopalveluja, ja se on Tapiola-ryhmän yhtiöiden omistama. Yhtiö hoitaa Vahinko-, Henki- ja Yritysten Henki-Tapiolan arvopaperisijoitukset.

Tapiola Omaisuu denhoito yhtiö Oy:n hallinnoimat varat olivat vuoden lopussa 2 678,2 miljoonaa euroa ja Tapiola Rahastoyhtiö Oy:n rahastopääomat nousivat noin 162,5 miljoonaan euroon.

Tapiolan yhteistyökumppanit

Kotimaassa Tapiola on yhteistyössä Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan kanssa. Sopimuksen mukaan Turva myy asiakkailleen omien vahinkovakuutuksiansa ohella Tapiolan työeläkevakuutuksia ja vapaaehtoisia henki- ja eläkevakuutuksia.

Pohjoismaissa Tapiolalla on yhteistyökumppani kussakin maassa. Yhteistyötä tietojenvaihdon ja projektien muodossa tehdään ruotsalaisen Länsförsäkringarin, norjalaisen Gjensidige NORin ja tanskalaisen Almindelige Brandin kanssa.

Tapiolan muut merkittävimmät ulkomaiset yhteistyökumppanit ovat Euroopan suurimpiin vakuutusyhtiöihin kuuluvat sveitsiläinen XL Winterthur International ja italialainen Generali sekä henkilövakuutusverkosto All Net, joka kuuluu saksalaiseen Allianz-ryhmään. Baltiassa toimivia kumppaneita ovat Salva ja Alte Leipziger Europa, joka kuuluu München Re -ryhmittymään. Venäjällä yhteistyössä on IngoNord.

Kasvu jatkui, tulos oli historian toiseksi paras

Tapiolan yhtiöryhmän vuoteen 2001 voi olla erittäin tyytyväinen vallitseva toimintaympäristö huomioon ottaen. Ryhmän vakuutusyhtiöiden liikevaihto kasvoi 7,9 prosenttia 2 218,5 miljoonaan euroon. Vakuutusmaksutulo nousi 10,8 prosenttia 1 535,6 miljoonaan euroon. Ryhmän kaikki yhtiöt kasvattivat eriasteisesti markkinaosuuksiaan. Sijoitustoiminnan realisoituneet nettotuotot nousivat 5,3 prosenttia 524,3 miljoonaan euroon. Tapiola korjasi satoa harkitsevasta ja ajoitusriskin huomioon ottavasta sijoituspolitiikasta. Realisoitumattomien arvomuutosten jälkeenkin ryhmän kaikkien konsernien tulokset olivat positiivisia, mitä voi pitää alalla poikkeuksellisen saavutuksena.

Tapiola-ryhmä elää voimakasta panostamisen ja toimintojen kehittämisen jaksoa. Yhtiöryhmän organisaatiota muutettiin toukokuun alusta lukien vastaamaan strategian asettamiin haasteisiin. Kolme päätoimista hallituksen jäsentä erityisvastuualueinaan yksityistalousasiakkaiden, yritysasiakkaiden sekä säästö- ja sijoittaja-asiakkaiden palvelujen kehittäminen ei merkitse panostusta ainoastaan yhtiöryhmän asiakasläh-töisyyden kehittämiseen, vaan myös koko yhtiöryhmän strategisen johtamisen kehittämiseen. Tämä on tärkeää suurten ympäristömuutosten aikana.

Yhtiöryhmän johtamisresurssipohjaa laajennettiin myös nimittämällä uudet toimitusjohtajat vastaamaan Tapiola-ryhmän vakuutusyhtiöiden operatiivisen toiminnan kehittämisestä. Jokainen uusi toimitusjohtaja löytyi Tapiola-ryhmän sisäältä. Sukupolvenvaihdokset ryhmän johdossa alkavat muodostua arjeksi. Vahinko-Tapiolan varatoimitusjohtaja Per-Olof Bergström sekä

ryhmän henkilöstöjohtaja Pekka Pessa jäivät eläkkeelle vuoden 2001 aikana tehtyään pitkän ja ansiokkaan päivätyön Tapiolassa.

Yhtiöryhmän strategian mukainen finanssipalvelujen laajeneminen eteni, kun Tapiola-ryhmän vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden arvopaperisijoitukset siirrettiin helmikuun alussa Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n hoitoon. Näin Tapiola tuotteisti lähes 150-vuotiaille perinteille rakentuvan sijoitustoimintansa. Omaisuudenhoitoyhtiön hallinnoimat varat vuoden lopussa olivat 2 678, 2 miljoonaa euroa. Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n tytäryhtiön, Tapiola Rahastoyhtiö Oy:n pääomat nousivat ensimmäisen, niin ikään vajaan, toimintavuoden aikana 162,5 miljoonaan euroon. Yhtiö pääsi tällä määrällään heti maamme keskisuurten rahastoyhtiöiden joukkoon. Vuoden 2001 aikana on säästö- ja sijoittaja-asiakaslohkon toimesta myös tutkittu tarvetta ja mahdollisuuksia käynnistää pankkitoiminta osana Tapiolan tarjoamia finanssipalveluja.

Tapiolan monipuolistuvat finanssipalvelut tekivät välttämättömäksi yhtiöryhmän tuote- ja palvelukuvan eli brandin uudistamisen. Valmistelutyö eteni vuoden mittaan, ja helmikuun 2002 alussa tapahtuneen julkistamisen jälkeen alettiin puhua Tapiola-ryhmästä, kun aikaisemmin Tapiola-yhtiöt -nimellä tarkoitettiin vakuutusyhtiöitä. Samalla yhtiöryhmätunnus uudistettiin. Tapiola noudattaa niin sanottua yhden brandin politiikkaa. Kaikki palvelumme halutaan tunnistettavan Tapiola-nimestä, jonka alle ne kuuluvat.

Keskinäinen yhtiömuotomme on saanut lisäarvostusta monien vakuutus- ja finanssialan rakenne- ja kilpailumuutosten ansiosta. Työskentelemme aktiivi-

Avainluvut

Tapiola-ryhmään kuuluvien konsernien yhteensasketut luvut

	2001 milj.euroa	2000 milj.euroa	Muutos %
Liikevaihto	2 218,5	2 056,1	7,9
Vakuutusmaksutulo	1 535,6	1 386,5	10,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto	524,3	498,1	5,3
Korvauskulut	1 316,5	1 224,3	7,5
Liikekulut	143,2	121,3	18,1
Sijoitukset, kirjanpitoarvoin	7 541,3	6 797,4	10,9
Sijoitukset, käyvin arvoin	8 293,1	7 728,4	7,3
Rahastopääomat	162,5	–	–
Oma pääoma	279,4	226,8	23,2
Vakuutustekninen vastuovelka	7 545,9	6 854,3	10,1
Taseen loppusumma	8 036,0	7 299,2	10,1

sesti vahvistaaksemme identiteettiämme keskinäisenä yhtiönä ja oppiaksemme entistä selkeämmin hyödyntämään kiistattomat kilpailuedut siitä, että asiakkaan ja omistajan välillä ei ole eturistiriitä.

Vuosi 2001 vahvisti Tapiola-ryhmän kilpailuasemaa selvästi. Yhtiöiden vakavaraisuus ja vahvistuva vuorovaikutuskulttuuri yhtiöryhmän sisällä luovat edellytyksiä menestyä kovenevassakin kilpailussa.

Tapiola on solminut yhteistyösopimuksia maksimoiden asiakkaille tulevat hyödyt ja minimoiden yhteistyökumppaneiden väliset intressikonfliktit. Tämä luo kestävän pohjan ja vahvistaa Tapiolan ja sen kumppanien kilpailuvoimaa.

Tapiolan hallinnon ja neuvottelukuntien jäsenet ovat tukeneet yhtiöryhmämme johtoa ja organisaatiota kaikilla tasoilla. Tästä tuloksellisesta vuorovaikutuksesta haluan kiittää lämpimästi jokaista.

Henkilöstömme määrä on kasvanut lisääntyneen liiketoiminnan myötä. Niinpä jo kaksi kolmasosaa tapiolalaisista on tullut yhtiöryhmäämme fuusion jälkeen. Kesäkuun 18. päivänä 2002 on kulunut 20 vuotta siitä, kun kaksi keskikokoista yhtiöryhmää, Aura ja Pohja, fuusioitiin Tapiolaksi. Henkilöstössämme on siten sekä vahvaa kokemusta että tuoretta,

uutta tietoa. Molempia tarvitaan. Olen iloinen siitä, että viime vuonna tehty sisäinen tutkimus osoitti tapiolalaisten sitoutuneen hyvin yhtiöryhmään ja että sisäinen yhteistyö toimii hyvin. Silti löytyi parannettavaakin. Tutkimus osoitti myös, että Tapiolan arvot on omaksuttu varsin hyvin. Yksi arvoistamme on 'yhdessä menestyminen'. Vuonna 2001 menestyttiin yhdessä myös siten, että toiselle vuosikymmenelle siirtynyt henkilöstörahasstomme voi kartuttaa voittopalkkioita 1,6 miljoonaa euroa. Kiitän jokaista hyvien tulosten aikaansaajaa.

Tapiolassa 7.3.2002

Asmo Kalpala

Tapiolan hallintomalli perustuu omistaja-asiakkuuteen.

Vakuutuksenottajat ovat yhtiön osakkaita

Tapiolan hallintomalli perustuu omistaja-asiakkuuteen. Tapiolan osakkaita ovat vakuutuksenottajat ja takuusuusien omistajat. Kaikki takuusuudet, jotka kussakin Tapiolan keskinäisessä vakuutusyhtiössä tuottavat ääniä alle 5 % kokonaisäänimäärästä, ovat ryhmän keskinäisten yhtiöiden omistuksessa. Samoin kaikki Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan osakkeet ovat muiden Tapiola-yhtiöiden omistuksessa.

Vakuutuksenottajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksessa. Kaikilla on vähintään yksi ääni ja lisäksi ääniä vakuutusmaksujen (Vahinko-Tapiola ja Eläke-Tapiola) tai henkivakuutussäästöjen (Henki-Tapiola) mukaan. Lisäksi Eläke-Tapiolassa vakuutettujen äänioikeutta käyttää vakuutettujen valitsema edustaja, joita voi olla vain yksi kutakin TEL-perusvakuutusta kohti. Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat, päättää tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta sekä vastuuvapaudesta hallintoelinten jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päättää myös yhtiöjärjestyksen muutoksesta, sulautumisesta ja vakuutuskannan tai sen osan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta.

Hallintoneuvoston toimivalta on laaja

Yhtiökokoukset valitsevat vakuutuksenottajien ja hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunnan ehdotusten perusteella kullekin vakuutusyhtiölle hallintoneu-

voston. Nykyisin Vahinko-Tapiolan hallintoneuvostoon kuuluu 26, Henki-Tapiolan 15, Yritysten Henki-Tapiolan 17 ja Eläke-Tapiolan hallintoneuvostoon 28 jäsentä. Valittaessa hallintoneuvostojen jäseniä pyritään siihen, että kokoonpanot vastaisivat kunkin yhtiön asiakaskannan rakennetta asiakaslohkoittaisen ja alueellisen makсутulojakauman mukaan. Lisäksi huomioidaan esteellisyysperiaatteet. Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan Eläke-Tapiolan hallintoneuvoston jäsenmäärästä on vähintään puolet valittava keskeisten työnantajia ja palkansaaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Työnantajien ja palkansaaajien ehdottamista henkilöistä valittavia edustajia on oltava yhtä monta, 7 ja 7.

Hallintoneuvostojen tehtävänä on

- valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta
- päättää hallituksen jäsenten ja varajäsenten lukumäärästä
- valita ja vapauttaa hallituksen jäsenet, varajäsenet, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä määrätä jäsenten palkkiot ja matkakustannusten korvauserusteet
- päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huo-

mattavaa supistamista tai laajentamista taikka yhtiön organisaation olennaista muuttamista

- Eläke-Tapiolan hallintoneuvosto vahvistaa myös työeläkevakuutusyhtiölain mukaisesti vuosittain yhtiön varojen sijoittamista koskevan suunnitelman laatimisperiaatteet.

Hallintoneuvosto voi lisäksi antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä. Tällaisena asiana Tapiolassa pidetään mm. ohjeen antamista takuusuuksiin perustuvan äänivallan käytöstä toisen Tapiola-ryhmään kuuluvan yhtiön yhtiökokouksessa.

Hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunta valvoo koko Tapiola-ryhmän toimintaa

Tapiolan hallintoneuvostojen puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat kuuluvat hallintoneuvostojen yhteistyövaliokuntaan, josta on määräys kunkin yhtiön yhtiöjärjestyksessä. Hallintoneuvostot vahvistavat yhteistyövaliokunnalle työjärjestyksen. Sen mukaisesti yhteistyövaliokunta valmistelee hallintoneuvoston kokouksessa käsiteltäviä asioita ja tekee päätösehdotuksia hallintoneuvostoille. Yhteistyövaliokunta valvoo hallituksen, pääjohtajan ja toimitusjohtajan toimintaa raportoiden hallintoneuvostolle ja saa tätä varten tarvitsemansa tiedot. Yhteistyövaliokunta valmistelee ja tekee yhtiökokoukselle päätösehdotuksen hallintoneuvoston jäsenten valitsemiseksi. Tässä asiassa hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja eivät ota osaa päätösehdotuksen tekemiseen edustamansa hallintoneuvoston osalta.

Hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunta ei ole yhtiöoikeudellinen elin eikä sillä ole näin päätösvaltaa vaan päätökset tehdään hallintoneuvostoissa. Päätösehdotusten sisällöstä päättää kunkin hallintoneuvoston osalta sen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Yhteistyövaliokunta valitsee hallintoneuvostojen puheenjohtajista itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä yhtiöryhmän palveluista eri asiakasryhmille

Hallintoneuvostot valitsevat kullekin yhtiölle oman hallituksen. Ne valitsevat myös hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Nykyisin hallitukseen Eläke-Tapiolaa lukuun ottamatta kuuluu 4 varsinaista jäsentä ja 4 varajäsentä. Nämä hallitukset muodostuvat yhtiöiden toimivasta johdosta. Hallituksen varsinaiset jäsenet ovat päätoimisia ja samoja sekä Vahinko-Tapiolassa että Tapiolan henkivakuutusyhtiöissä. Hallitusten puheenjohtajana toimii Tapiolan pääjohtaja. Varsinaisilla jäsenillä on hallitustehtäviensä lisäksi vastuu yhtiöryhmän palveluista eri asiakasryhmille: yksi vastaa palveluista yksityistalouksille, toinen palveluista yrityksille, suurasiakkaille ja yhteisöille ja kolmas palveluista vakuutussäästö- ja sijoittaja-asiakkaille.

Eläke-Tapiolan hallitukseen kuuluu 12 varsinaista jäsentä ja 4 varajäsentä. Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan vähintään puolet hallituksen jäsenmäärästä on valittava keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Työnantajien ja palkansaajien ehdottamista henkilöistä valittuja edustajia on oltava yhtä monta, 3 ja 3 sekä varajäseniä 1 ja 1. Hallituksen puheenjohtajana toimii Tapiolan pääjohtaja ja varapuheenjohtajana palveluista yksityistalouksille vastaava yhtiöryhmän johtaja. Edellä mainittujen lisäksi hallitukseen kuuluu omistaja-asiakkaiden edustajia ja yhteistyöyhtiö Turvan, joka on keskinäinen vahinkovakuutusyhtiö, toimitusjohtaja.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen tulee myös huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vahvistaa yhtiön strategiasuunnitelman ja toimintaperiaatteet, vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin sekä valvoo niiden toteuttamista. Hallitus vahvistaa suurimmat vahin-

komäärät, joista yhtiö saa ilman jälleenvakuutusta mennä vastuuseen ja vahvistaa jälleenvakuutusturvan hankintapolitiikan. Hallitus vahvistaa myös sijoitus-suunnitelman ja riskipolitiikan. Palvelujen kehittäminen omistaja-asiakkaille, sijoitusasiat ja riskien hallinta korostuvat keskinäisen vakuutusyhtiön hallituksen työskentelyssä.

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön asioita hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti

Hallitukset ovat valinneet kullekin vakuutusyhtiölle oman toimitusjohtajansa lukuun ottamatta Yritysten Henki-Tapiolaa, jonka toimitusjohtajana toimii emoyhtiön, Henki-Tapiolan toimitusjohtaja. Toimitusjohtajalla kuten myös hallituksen jäsenillä tulee vakuutusyhtiölain mukaan olla sellainen yle-

nen vakuutustoiminnan tuntemus, kuin vakuutusyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeellinen. Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajalta edellytetään riittävää työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemusta.

Neuvottelukunnat edustavat omistaja-asiakkaita

Hallintoneuvostojen lisäksi Tapiolan asiakkaat ovat edustettuina Tapiolan toiminnassa myös neuvottelukuntajärjestelmän kautta. Tapiolalla on 19 alueellista neuvottelukuntaa, joihin kuuluu 12–15 jäsentä sekä lisäksi 12 jäseniset pk-yritysten neuvottelukunta ja maa- ja metsätalouden neuvottelukunta. Ne toimivat asiakaskunnan ja yhtiön välisenä hallintoa täydentävänä vuorovaikutuskanavana.

Hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunta

Vahinko-Tapiola

Pentti Sihvola (s. 1945)

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Silmätautien erikoislääkäri, lääketieteen lisensiaatti, Kuopion Silmäsema Oy:n toimitusjohtaja vuodesta

1975, Silmäasemat Marketing Oy:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1991, Suomen Hammashuolto Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 1998.

Reino Penttilä (s. 1940)

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja.

Maanviljelysneuvos, Atria Oyj:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1991, Itikka Osuuskunnan hallinto-

neuvoston puheenjohtaja vuodesta 1982, Pellervo-Seuran johtokunnan varapuheenjohtaja vuodesta 2001.

Eläke-Tapiola

Ilkka Brotherus (s. 1951)

Yhteistyövaliokunnan puheenjohtaja. Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Kauppatieteiden maisteri, Sinituo-

te Oy:n toimitusjohtaja 1988, YIT-Yhtymä Oyj:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2002, Ameriyhtymä Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2000.

Antti Oksanen (s. 1944)

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja.

Metsänhoitaja, vuorineuvos, Metsäliitto-Yhtymän pääjohtaja vuodesta 1996, Metsäliitto Osuuskunnan toimitusjohtaja vuodesta 1992, M-real Oyj:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1995, Oy Metsä-Botnia Ab:n

hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1995, Finnforest Oyj:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1995, Metsä Tissue Oyj:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1997, Metsäliitto Osuuskunnan hallituksen varapuheenjohtaja 1995, Myllykoski Paper Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 1995.

Henki-Tapiola

Tuula Entelä (s. 1955)

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Ekonomi, oikeustieteen kandidaatti, Sato-Yhtymä Oyj:n sijoitusjohtaja vuodesta 1997, Helsingin

Osuuskauppa HOK:in hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 1996, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) hallintoneuvoston jäsen vuodesta 2000.

Jouko Havunen (s. 1947)

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja.

Kauppätieteiden lisensiaatti, Vaasan yliopiston Levón-instituutin johtaja. HTM -tilintarkastaja.

Laihian Mallas Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 1988.

Kymppi-Maukkaat Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 1999.

Yritysten Henki-Tapiola

Marjut Nordström (s. 1956)

Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Kauppätieteiden maisteri, yrittäjä, EL-Kori Oy:n toimitusjohtaja vuodesta 1990, Lahden Seudun Yrityskeskus Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 1997.

desta 1990, Lahden Seudun Yrityskeskus Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 1997.

Antero Taanila (s. 1941)

Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja.

Maakuntaneuvos, Outokumpu Zinc Oy:n hallintojohtaja.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) hallintoneuvoston jäsen vuodesta 1991, Osuuskauppa KPO:n hallintoneuvoston puheenjohtaja vuodesta 1992.

Asmo Kalpala (s. 1950)

puheenjohtaja, kauppatieteiden maisteri.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan, Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallitusten puheenjohtaja vuodesta 1987 ja pääjohtaja vuodesta 1994, Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallituksen puheenjohtaja ja pääjohtaja vuodesta 1994.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton hallituksen ja johtokunnan puheenjohtaja vuodesta 2000.

Vakuutusalan työnantajayhdistys ry:n hallituksen jäsen vuodesta 1988.

M-real Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 1990.

YIT-Yhtymä Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2000.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja vuodesta 1996.

LTT-Tutkimus Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 1988.

Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA:n jäsen 1993–1995, varapuheenjohtaja vuodesta 2000.

Pertti Heikkala (s. 1940)

vakuutusneuvos, kauppatieteiden maisteri. Yhtiöryhmän johtaja, palvelut yksityistalouksille.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan toimitusjohtaja 1994–30.4.2001.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan ja Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan hallitusten varapuheenjohtaja vuodesta 1988, Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapio-

lan hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 1994 ja Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen varajäsen alkaen 1.5.2001.

Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton hallituksen jäsen 1994–2001.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 1996.

Per-Olof Bergström (s. 1942)

diplomi-insinööri, diplomiekonomi.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan varatoimitusjohtaja vuodesta 1994–30.4.2001.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen varajäsen vuodesta 1988–30.4.2001.

Liikennevakuutuskeskuksen

hallituksen varapuheenjohtaja 1999–2001.

Suomen Vakuutusdata Oy:n hallituksen puheenjohtaja 1989–2001.

Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy:n hallituksen jäsen 1998–2001.

Antti Calonius (s. 1950)

valtiotieteen maisteri.
Suurasiakkaat, ulkomaantoiminnot ja meklarit -yksikön johtaja vuodesta 1993.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan ja Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan hallitusten varajäsen vuodesta 1993 ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallituksen

varajäsen vuodesta 1994.

Alma Vakuutus Oy:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1995. Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 2001.

Suomen Atomivakuutuspoolin ja Suomen Lentovakuutuspoolin hallituksen jäsen vuodesta 1989.

Jari Eklund (s. 1963)

kauppätieteiden maisteri.
Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan, Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan sijoitusjohtaja vuodesta 1998.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan, Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallitusten varajäsen vuodesta 1998. Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2001. Tapiola Rahas-

toyhtiö Oy:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2001.

JOT Automation Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2000.

Ilkka Yhtymä Oyj:n hallintoneuvoston jäsen vuodesta 1998.

Suomen Hypoteekkiyhdistyksen hallituksen jäsen vuodesta 2000.

Suomen SKV Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2000.

Vacon Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2001.

Juhani Heiskanen (s. 1948)

filosofian kandidaatti, SHV, eMBA.
Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan, Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan varatoimitusjohtaja vuodesta 1998 ja Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan johtaja vuodesta 1995.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Ta-

piolan, Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallitusten jäsen vuodesta 1998, varajäsen 1.5.2001 alkaen.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan aktuaari ja hallituksen varajäsen vuodesta 1995.

Juhana Hintsanen (s. 1945)

oikeustieteen kandidaatti.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen varajäsen vuodesta 2002 alkaen.
Viestintäyönantajat VTA:n toimitusjohtaja vuodesta 2002.

Eeva-Liisa Inkeroinen (s. 1963)

oikeustieteen kandidaatti.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen 1996–
31.12.2001.

Palvelutyönantajat ry:n työmark-
kinapolitiikanyksikönjohtaja vuodes-
ta 1997.

Kari Kaukinen (s. 1944)

yleislääketieteen erikoislääkäri.
Työterveyshuollon erikoislääkäri.
Vakuutuslääketieteen erityispäte-
vyys.

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen varajäsen 1996–
31.12.2001, jäsen 1.1.2002 alkaen.

Teollisuuden ja Työnantajain Kes-
kusliiton ja Palvelutyönantajat ry:n
lääketieteen asiantuntija vuodesta
1995.

Diacor terveyspalvelut Oy:n joh-
tava ylilääkäri vuodesta 1990.

Työsuojelurahaston hallituksen jä-
sen vuodesta 1995.

Työterveyslaitoksen johtokunnan
jäsen vuodesta 1995.

Keuhkovammaliiton Merikosken
aluekeskuksen johtokunnan jäsen
vuodesta 1998.

Kuntoutussäätiön hallituksen jä-
sen vuodesta 1995.

Seppo Kempinen (s. 1950)

asianajaja.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen varajäsen vuo-
desta 2001.

Asianajotoimisto Borenus &
Kempisen lakimies vuodesta 1977,
osakas vuodesta 1982.

Suomen Lakimiesliitto ry:n halli-
tuksen varapuheenjohtaja.

Markku Koponen (s. 1949)

filosofian maisteri.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen 1.2.2002
alkaen.

Palvelutyönantajat ry:n johtaja
vuodesta 1996.

Eläketurvakeskuksen hallituksen
varajäsen vuodesta 1987 ja jäsen vuo-
desta 1998.

ETEK-eläkekassan hallituksen jä-

sen vuodesta 1995 ja hallituksen pu-
heenjohtaja vuodesta 2002.

Tapaturmavakuutuslaitosten Liit-
ton hallituksen jäsen vuodesta 1998.

Koulutus- ja erorahaston hallin-
toneuvoston varapuheenjohtaja vuo-
desta 1998 ja puheenjohtaja vuodes-
ta 2002.

Työttömyysvakuutusrahaston joh-
tokunnan jäsen vuodesta 1999.

Pentti Koskinen (s. 1942)

filosofian kandidaatti, SHV.
Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan aktuaarijohtaja. Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan aktuaarijohtaja 1992–2001 ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan aktuaarijohtaja 1994–2001.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan ja Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan hallitusten jäsen 1993–30.4.2001 ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallituksen jäsen 1994–30.4.2001. Tapiola Rahastoyhtiö Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 2001.

Tom Liljeström (s. 1959)

diplomi-insinööri,
kauppatieteiden maisteri.
Yhtiöryhmän johtaja, palvelut yrityksille, suurasiakkaille ja yhteisöille.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan toimitusjohtaja 1998–30.4.2001
Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan ja Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan hallitusten jäsen vuodesta

1994. Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallituksen jäsen 1.5.2001 alkaen. Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen varajäsen vuodesta 2000 ja sen varapuheenjohtaja 1.5.2001 alkaen.

Lännen Tehtaat Oyj:n hallintoneuvoston puheenjohtaja vuodesta 1996.

Ismo Luimula (s. 1945)

yhteiskuntatieteiden maisteri.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta 1996.
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n tutkussihiteeri vuodesta 1970; ekonomisti vuodesta 1991

ja vastaava ekonomisti vuodesta 2001.
Finnvera Oyj:n hallintoneuvoston jäsen vuodesta 1998.
Palkansaajien tutkimuslaitoksen johtokunnan jäsen vuodesta 1988.
Eläketurvakeskuksen hallituksen varajäsen vuodesta 1998.

Matti Luukko (s. 1941)

varatuomari.
Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan varatoimitusjohtaja vuodesta 1994.
Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön

Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallitusten varajäsen 1994–30.4.2001.

Työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolin hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 1998.

Seppo Maskonen (s. 1945)

valtiotieteen maisteri.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen varajäsen 1989–
18.4.2001.

Suomenmaa-yhtiöt Oy:n toimitus-
johtaja vuodesta 1975.

Paavo Mäkinen (s. 1955)

maa- ja metsätaloustieteen tohtori.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta
2000.

Maa- ja metsätaloustuottajain Kes-
kusliitto MTK ry:n toiminnanjohta-
ja vuodesta 1997.

Markku Paakkanen (s. 1951)

filosofian lisensiaatti, SHV.
Tapiola-yhtiöiden talousjohtaja vuo-
desta 1998.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapi-
olan, Keskinäisen Henkivakuutusyhti-
ön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuu-
tus Oy:n Tapiolan hallitusten varajä-
sen vuodesta 1998.

Maj-Len Remahl (s. 1942)

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta
1987.

Liikealan ammattiliitto ry:n pu-
heenjohtaja vuodesta 1987 alkaen
31.11.2000 saakka.

Palvelualojen ammattiliitto PAM
ry:n puheenjohtaja 1.12.2000 alkaen.

Suomen Ammattiliittojen Keskus-
järjestö SAK ry:n hallituksen ja työvä-
liökunnan jäsen vuodesta 1986.

International Federation of Com-

mercial, Clerical, Professional and
Technical Employees FIET:n puheen-
johtaja 1999–2000.

Union Network International
UNI:n varapuheenjohtaja vuodesta
2000.

Palkansaajien tutkimuslaitoksen
johtokunnan jäsen vuodesta 1996.

Union Network International
UNI:n varapuheenjohtaja vuodesta
2000 ja puheenjohtaja 2001 alkaen.

Pekka Rinne (s. 1944)

agronomi, maanviljelysneuvos.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen varajäsen vuodesta 1988–12.2.2001.

Agronomiliitto ry:n toiminnanjohtaja vuodesta 1982.

AKAVA ry:n hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 1988.

Maanviljelijä Halikossa vuodesta 1969.

Jari Saine (s. 1951)

filosofian maisteri, SHV.
Yhtiöryhmän johtaja, palvelut vakuutusäästäjille ja sijoittajille.

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan toimitusjohtaja 1994–30.4.2001.

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan ja Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan hallitusten jäsen vuodesta 1994. Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen jäsen 1.5.2001 alkaen ja Keskinäisen Eläkevakuutus-

yhtiön Tapiolan hallituksen varajäsen 1.5.2001 alkaen.

Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n hallituksen jäsen vuodesta 2001.

Henkivakuutus Osakeyhtiö Retron hallituksen jäsen vuodesta 1994.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan hallintoneuvoston jäsen vuodesta 1996.

Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 1999.

Seppo Salisma (s. 1948)

varatuomari.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta 2000.

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan toimitusjohtaja vuodesta 1998.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton hallituksen jäsen vuodesta 1998.

Pikespo Invest Oy Ltd:n hallituksen jäsen vuodesta 1998.

Veikko Simpanen (s. 1942)

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta 1999.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n sosiaalisihiteeri vuodesta 1979.

Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton hallituksen jäsen vuodesta 1986.

Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsen vuodesta 1998.

E TEK-työeläkekassan hallituksen jäsen vuodesta 1998.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin hallituksen jäsen vuodesta 2000.

Risto Suominen (s. 1947)

valtiotieteen lisensiaatti.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta
1999.

Suomen Yrittäjien johtaja vuodes-
ta 1996.

Eläketurvakeskuksen hallituksen
jäsen vuodesta 1998.

Finnvera Oyj:n hallituksen jäsen
vuodesta 1996.

Matti Sutinen (s. 1942)

diplomi-insinööri.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen 1996–
31.12.2001.

Viestintäyönantajat VTA ry:n toi-
mitusjohtaja 1987–2001.

Aino Toikka (s. 1947)

filosofian maisteri.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta
1995.

Suomen Osuuskauppojen Keskus-
kunta SOK:n henkilöstöjohtaja vuo-
desta 1991.

Kauppan Työnantajaliiton halli-
tuksen jäsen vuodesta 1991.

Suomen Liikemiesten Kauppa-
opiston johtokunnan varapuheenjo-
htaja vuodesta 1995.

Johtamistaidon Opisto ry:n halli-
tuksen jäsen vuodesta 2000.

Pauli Torkko (s. 1947)

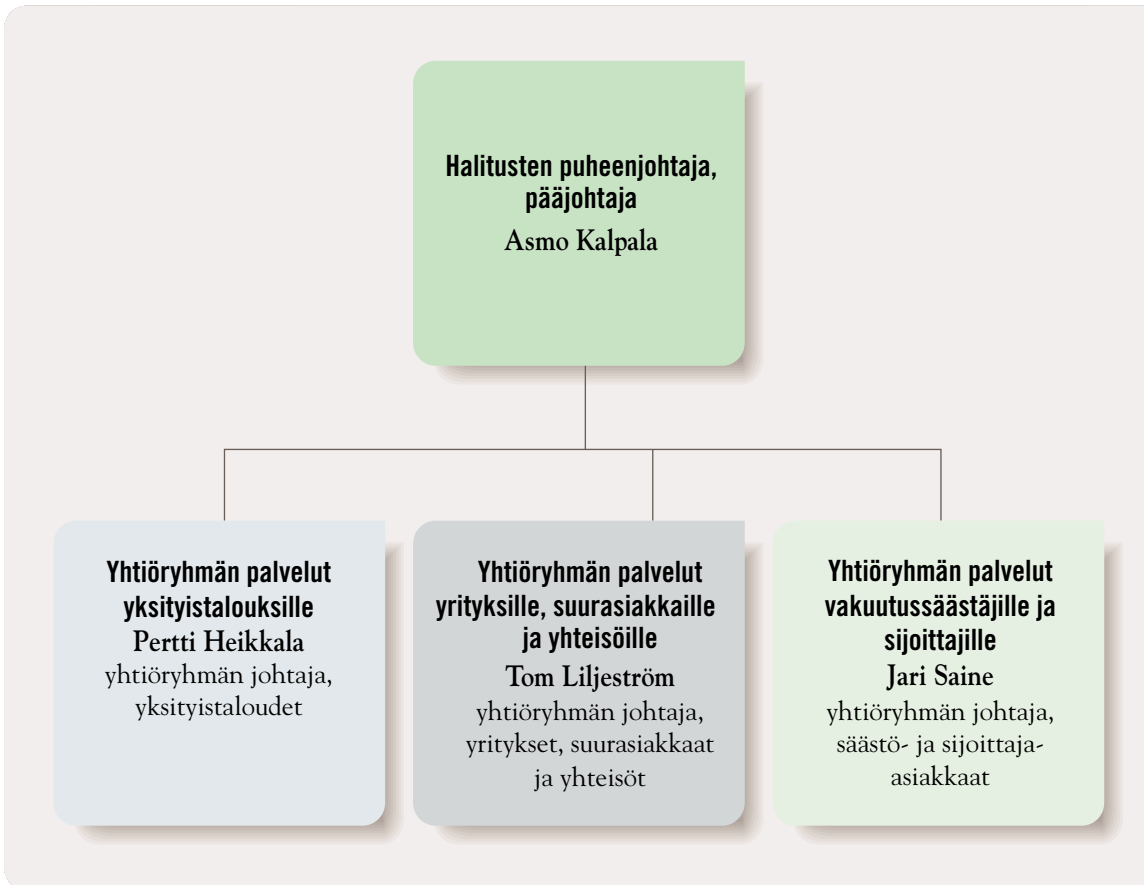
kauppatieteiden lisensiaatti.
Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön
Tapiolan hallituksen jäsen vuodesta
1989.

Orion-yhtymä Oyj:n varatoimitus-
johtaja (talous, rahoitus, hallinto) vuo-

desta 1984, Orion-yhtymän Toimi-
henkilöiden Eläkesäätiön hallituksen
puheenjohtaja vuodesta 1991.

Kemianteollisuus ry:n työmark-
kinaneuvottelukunnan puheenjohta-
ja vuodesta 1997.

Tapiolan toiminta asiakaslohkoittain vakiintui

Tapiola-ryhmän asiakaslohkoilla on kullakin oma hallitustasoinen vastuuhenkilönsä.

Keväällä 2001 toteutettiin Tapiolassa organisaatiomuutos jakamalla toiminnot kolmeksi asiakaslohkoryhmäksi: yksityistaloudet, vakuutus-säästäjät ja sijoittajat sekä yritykset, suurasiakkaat ja yhteisöt. Kukin asiakasryhmä sai oman hallitustasoinen vastuuhenkilön, yhtiöryhmäjohtajan. Uu-

den organisaatiomallin avulla edistetään hyvää ja kitkatonta sisäistä yhteistyötä sekä tehokasta päätöksentekoa. Sen avulla tehostuu entisestään Tapiolan toiminta asiakkaistaan aidosti välittävänä talouden asiantuntijana.

Yksityistalouksille hyvät alennukset

Vuosi 2001 oli Tapiolan yksityistalousasiak-
kaille palvelun voimakkaan kehittämisen ja
hyvien tulosten vuosi. Uusia yksityistalousasiak-
kaita saimme lähes 14 000, ja kokonaisasiakkai-
den osuus nousi selvästi. Vuoden 2001 lopussa
Tapiola-ryhmällä oli yhteensä 690 000 yksityista-
lousasiakasta. Tehtyjen päätösten perusteella omis-
taja-asiakasohjelman mukaista huolellisuusalen-
nusta jaetaan vuonna 2002 noin 5 miljoonaa
euroa.

Omistaja-asiakasohjelmaa huolenpitomalleineen
ja siihen liittyvää verkostoyhteistyötä kehitettiin
edelleen. Sekä alueilla että pääkonttoritoiminnoissa
parannettiin organisatorisia ja työnkulullisia edelly-
tyksiä huolehtia hyvin asiakkaiden palvelutarpeista.
Puhelinpalvelua laajennettiin perustamalla myös Kuo-
pioon koko maata palveleva puhelinpalveluyksikkö.

Asiakkuuksien aste, määrä ja pysyvyys kehittyi-
vät hyvin. Myös asiakkaiden mielipiteet Tapiolan
suositeltavuudesta, asiakastyytyväisyys ja asiakkuu-
den lujuus kehittyivät myönteiseen suuntaan. Sääs-
tö- ja sijoittajapalveluiden yhdistäminen vakuutus-
palveluihin edistyi myös selvästi.

Strategista kehittämistyötä Tapiola-brandin uu-
distamiseksi tehtiin tavoitteena nostaa Tapiolan tun-
nettuutta ja mielikuvaa asiakkaiden omistamana va-
kuutus- ja finanssitalona. Tämän näkyvän ja merkit-

tävän uudistuksen ulkoinen toteuttaminen alkoi hel-
mikuun 2002 alussa. Sitä edelsi laaja sisäisen markki-
noinnin projekti, jossa kiinnitettiin erityistä huomiota
asiakaspalvelun vaatimuksiin ja osaavan henkilöstön
merkitykseen sisäisissä ja ulkoisissa palvelutilanteissa.

Meneillään on tuotteiden, palvelumallien ja asia-
kasviestinnän määrätietoinen kehittäminen, omistaja-
asiakasetujen parantaminen nostamalla omistaja-alen-
nuksen enimmäismäärä 7 prosentista 10 prosenttiin,
korvaus- ja huolenpitoprosessien terävöittäminen, ta-
voitteellisten brandilupausten varmistaminen asiakas-
palvelutyössä sekä kaikkien myyntikanavien osaami-
sen lisääminen säästö- ja sijoittajapalveluissa. Yksityis-
talouslohkon toimintaa kuvastaa aito asiakasnäkökul-
ma ja siihen liittyvä voimakkaasti kehittyvä sisäinen
yhteistyö koko Tapiola-ryhmässä.

Pertti Heikkala,
yhtiöryhmän johtaja,
yksityistaloudet

Tapiolan asiakasryhmät

Yritysassiakkaiden määrä kasvoi kiitettävästi

Tapiolan yritysasiakkaiden määrä jatkoi kasvuun vuonna 2001 ja oli vuoden lopussa noin 53.000. Mieluinen läpimurto oli myös Suomen Gallupin tekemän yritys-kyselyn tulos, jossa Tapiola sai vakuutusyhtiöiden parhaimman palveluarvosanan.

Asiakasohjautuvuuden eteenpäin vieminen, eli toiminnan kehittäminen asiakkaan liiketoiminnan edistämiseksi, oli vuoden 2001 keskeisimpiä painopisteitä. Palveluja suunniteltiin selkeämmin eri asiakasryhmien tarpeiden mukaan. Tapiolan palvelulupausta syvennettiin ennakoivan, systemaattisen ja kattavan riskienhallinnan suuntaan sekä vakuutus-, sijoitus- että rahoitusratkaisuisissa.

Toiminnallisella tasolla tämä tarkoitti määrämukaisen vuoropuhelun käymistä asiakkaan kanssa. Tietoa koottiin etukäteen siitä, mitkä huolet kulloinkin ovat asiakkaille merkittäviä. Yhteistyön luonne on siis muuttumassa riskien kantamisesta riskejä ehkäiseväksi. Tavoitteena on luoda häiriöttömän toiminnan myötä asiakkaalle suurempaa lisäarvoa kuin mihin vain jälkikäteisellä korvaustoiminnalla kyetään.

Asiakkaan tarveprofiilin tarkempi tunteminen auttaa myös Tapiolaa kohdentamaan resurssinsa täsmäl-

llemmin, jolloin tuottotehokkuus paranee. Asiakkaitensa omistamassa yhtiöryhmässä kustannushyöty kanavoituu asiakkaan taloudelliseksi eduksi.

Asiakkaan tarpeiden kattaminen sisältää useimmiten varsin laajan kirjon tuotteita ja palveluja, usein pitkälle räätälöityinä. Kokonaisratkaisua luomassa on mukana suuri joukko asiantuntijoita. Kiinteän asiakastyön lisäksi yhteistyöhakuisuus myös organisaation sisällä on avain uusien ratkaisujen löytämiseen. Lohkokohtaisessa toiminnassa korostuu yhteishengen merkitys. Sekä toiminnan organisoinnilla että aloitetulla sisäisellä esimieskoulutuksella löytyy lisää yhteisiä välineitä kannustavaan joukkuepeliin.

Tom Liljeström,
yhtiöryhmän johtaja,
yritykset, suurasukkaat ja yhteisöt

Uusin asiakaslohko on säästö- ja sijoittaja-asiakkaat

Tapiolan asema säästö- ja sijoittajamarkkinoilla vahvistui selkeästi. Markkina-asemamme lujittui selvästi säästövakuutuksissa, ja sijoitussidonnaisten vakuutusten maksutulon markkinaosuus lähes kaksinkertaistui 9,4 prosenttiin.

Ympäristö vuonna 2001 oli haasteellinen, koska osakekursit olivat suurimman osaa vuotta laskusuuntaiset ja korkotasoa aleneva. Tämä näkyi asiakkaiden suurempana varovaisuutena säästö- ja sijoitusinstrumenttien valinnoissa. Rahastoyhtiöiden pääomat ja sijoitussidonnaisten säästövakuutusten pääomat kehittyivät jonkin verran edellisvuosia maltillisemmin. Alentuneesta korkotasosta huolimatta kaikki korkopainotteiset vähäriskiset säästömuodot olivat suosittuja.

Helmikuussa 2001 aloittivat toimintansa Tapiola Omaisuudenhoito Oy ja Tapiola Rahastoyhtiö Oy. Toiminnan käynnistys sujui suunnitelmien mukaan, ja Tapiolan hallinnoimia rahastoja on myyty niin suorina rahastosijoituksina kuin Tapiolan vakuutuksiin yhdisteltyinä. Tapiola Rahastoyhtiö Oy saavutti ensimmäisen toimintavuotensa aikana 1,1 prosentin markkinaosuuden.

Yhteistyö Seligson & Co Rahastoyhtiön kanssa on jatkunut ja syventynytkin. Toimintakonsepteissa on pyritty siihen, että Tapiolan ja Seligsonin rahastot täydentävät toinen toisiaan ja näin takaavat Tapiolan asiakkaille riittävän kattavan rahastovalikoiman

Säästö- ja sijoittajapalveluihin erikoistunut organisaatio Tapiolan alueellisissa palveluissa hioi toimintamuotojaan ja pääsi osittain jo varsin hyvään toimintavalmiuteen. Toimistokanavan käyttöä näiden palve-

lujen tarjonnassa ja myynnissä lisätään edelleen.

Perinteisiinsä sekä sijoitus- ja tuoteosaamiseensa nähden ei Tapiolan tunnettuus säästö- ja sijoittajapalveluissa ole vielä riittävällä tasolla. Tätä asiaa pyritään korjaamaan tuomalla esille Tapiolan asiakaslähtöistä, tuloksellista toimintatapaa ja vankkaa sijoitusosaamista sekä hyödyntämällä Tapiolan uudistetun yritysryhmäilmeen sanomaa.

Verkkoliikepalvelut ovat hyvällä tasolla rahastoyhtiön palveluissa, mutta vaativat vielä huomattavaa lisäkehittämistä säästövakuutuksen ja yksilöllisen eläkevakuutuksen palveluissa.

Verkostoituminen eräiden finanssipalveluyritysten kanssa on ollut tuloksellista ja tätä laajennetaan mahdollisuuksien mukaan. S-bonusyhteistyö S-ryhmän kanssa on löytänyt jalansijansa hyvin myös tämän asiakaslohkon tuotemaailmassa. Vuoden 2002 alkupuoliskolla selvitetään, tulisiko Tapiola-ryhmän säästö- ja sijoittajapalveluja laajentaa peruspankkipalveluihin.

Kasvunäkymät ovat tällä lohkollla varsin hyvät, ja erityisesti lakisäateistä työeläkejärjestelmää täydentävien omaehtoisten säästöratkaisujen tarve kasvaa edelleen.

Jari Saine,
yhtiöryhmän johtaja,
säästö- ja sijoittaja-asiakkaat

Tapiola Rahastoyhtiö Oy keskisuurten joukkoon

Tapiola Rahastoyhtiö Oy nousi ensimmäisen toimintavuotensa aikana vaikeilla ja voimakkaasti heilahtelevilla arvopaperimarkkinoilla keskisuurten rahastoyhtiöiden joukkoon. Yhtiö ylitti sekä markkinaosuudelle että rahastopääomille asetetut tavoitteet ja samalla yhtiön oma tulos oli ennakoitua parempi. Asiakkaiden luottamuksen saavuttaminen on ollut uuden yhtiön henkilöstölle erittäin tärkeä ja jatkuviin ponnistuksiin kannustava asia.

Tapiola Rahastoyhtiö Oy:n toiminta käynnistyi tammikuussa 2001 yhdentoista sijoitusrahaston valikoimalla kustannustehokkaita ja tuotto/ riskisuhteellaan tasapainoisia rahastoratkaisuja. Rahastovalikoima jakautuu kolmeen rahastoperheeseen, korkorahastoihin, yhdistelmärahastoihin, jotka hajauttavat sijoituksensa sekä korkosijoituksiin että osakesijoituksiin, ja osakerahastoihin. Kaikkien Tapiolan osakerahastojen sijoitukset on hajautettu useille toimialoille maailmanlaajuisesti, koska tavoitteena on hyvä tuotto kohtuullisella riskillä. Tasapainoiset Tapiola-rahastot ovat menestyneet myös tuottovertailussa.

Erityisesti kassanhallintaan soveltuvaa Tapiola Rahamarkkina -rahastoa suosivat yrittäjät ja yritykset. Minimisijoitus tähän rahastoon on 500 euroa. Rahasto ei peri merkintä- eikä lunastuspalkkioita, jolloin yli-

määräisten kassavarojen sijoittaminen tähän rahastoon on vaivatonta ja edullista. Tapiola Rahamarkkina oli HEX Rahastoraportin 31.12.2001 mukaan sekä 9:n että 6 kuukauden vertailussa tuotoltaan paras lyhyen koron rahasto.

Pitkäjänteisessä rahastosäästämässä rahaston arvosta perittävällä vuotuisella hallinnointipalkkiolla on suuri merkitys. Hallinnointipalkkioiden edullisuus on yksi keskeinen toimintaperiaate ja se antaa hyvän pohjan rahastotuotteiden myynnille vuonna 2002.

Osakesijoittamiseen liittyvää riskiä voi vähentää tehokkaasti sijoittamalla rahastoihin kuukausittain, ja kuukausisäästämisen voi aloittaa Tapiola Rahastoyhtiö Oy:ssä jo 50 eurolla. Rahastojemme arvonkehitystä sekä tuotto/riskisuhdetta voi seurata Internet-osoitteessa www.tapiolarahastot.fi, ja samassa osoitteessa voi tehdä rahastomerkintöjä ja lunastuksia.

Asko Sasi,
toimitusjohtaja,
Tapiola Rahastoyhtiö Oy

Omaisuu-denhoitoyhtiö aloitti haasteelliseen aikaan

Tapiola Omaisuu-denhoito Oy:n toiminnan käynnistyminen vuoden 2001 alussa ajoittui haasteelliseen ajankohtaan. Näkymät uudelle vuodelle olivat vielä alkuvuonna varovaisen toiveikkaita, mutta nopeasti heikentynyt kansainvälinen taloustilanne käänsi maailman osakemarkkinat jälleen laskuun. Syyskuun 11. päivän terrori-iskun jälkeisestä jaksosta tuli, paradoksaalista kyllä, taloudellisesti erittäin positiivinen. Kurssit nousivat Euroopassa vuoden 2001 viimeisen kolmen kuukauden aikana keskimäärin noin 15 prosenttia. Koko vuosi jäi silti vahvasti miinusmerkkiseksi.

Toinen peräkkäinen heikko sijoitusvuosi vahvistaa jälleen käsitystä pitkäjänteisen sijoitusstrategian välttämättömyydestä. Arvopaperimarkkinoiden luonteeseen kuuluvat nousut ja laskut sekä voimakkaat ja arvaamattomatkin muutokset.

Sijoittajilta kysytäänkin edelleen malttia tilanteessa, jossa näkymät vuodelle 2002 ovat vielä suhteellisen epävarmat, vaikka joitakin talouden käännettä ennakoivia merkkejä jo ilmassa onkin. Normaalitylanteessa rahapolitiikan keventäminen tukee osakemarkkinoita, mutta yritysten heikko tuloskehitys ja epävarmuus varjostaa osakekurssien nousua.

Tapiola-ryhmän oma sijoitustoiminta on ollut menestyksekkästä myös vaikeina aikoina. Tältä pohjalta osaamista halutaan tarjota nyt myös suoraan asiakkaiden käyttöön. Uutena sijoituspalveluiden tarjoajana, mutta kokeneena sijoittajana Tapiola on pystynyt

vaikeasta sijoitusvuodesta huolimatta tuottamaan lisäarvoa asiakkaiden arvopaperisalkkuihin. Vuoden 2001 lopussa hallinnoidut asiakasvarat olivat lähes 2,5 miljardia euroa.

Tapiola Omaisuu-denhoito Oy:n toiminnan tärkeitä tekijöitä ovat osaava henkilöstö, kustannustehokkuus sekä systemaattinen ja hallittu sijoitusprosessi, jonka tukena on kattava ja monipuolinen oma sijoitustutkimus. Menestyksekkäs toiminta edellyttää sijoitusmarkkinoiden ja –kohteiden syvällistä ja jatkuvaa seuranta- ja tuntemusta sekä päätöksenteon tukena käytettävän informaation hallintaa.

Riskienhallintamenetelmien ja –analyysivälineiden jatkuva kehittäminen on tärkeää. Menestyminen sijoitustoiminnassa edellyttää, että tiedetään myös syyt, jotka menetykseen ovat johtaneet. Tapiola panostaa vuonna 2002 erityisesti uusien ja tehokkaampien analyysimenetelmien kehittämiseen. Toiminnan monipuolistaminen merkitsee nykyisille ja tuleville asiakkaille entistäkin laadukkaampaa omaisuuu-denhoitopalvelua.

Jyrki Mäkelä,
toimitusjohtaja,
Tapiola Omaisuu-denhoito Oy

Vahinko-Tapiola

Vahinko-Tapiolan markkinaosuus jatkoi kasvuaan

Koko vahinkovakuutusalan ensivakuutuksen maksutulo kasvoi 6,6 prosenttia vuonna 2001. Vahinko-Tapiolan ensivakuutuksen 10,1 prosentin kasvu ylitti selvästi alan keskimääräisen kasvun ja nosti markkinaosuutta tuntuvasti. Yhtiön tulos jatkoi hyvien vuosien sarjaa. Konsernin liikevoitto 106,7 miljoonaa euroa oli 18,3 prosenttia yhtiön liikevaihdosta. Hyvä tulos lisää yhtiön mahdollisuuksia kehittää toimintaansa ja kestää yllättäviäkin riskejä.

Yleinen mielipideilmasto on parhaillaan varsin myönteinen asiakkaitensa omistamalle Tapiolalle. Omistaja-asiakasohjelma, yhtiön laatuun panostaminen ja verkostoyhteistyön lisääminen ovat lujittaneet asiakasuskollisuutta ja kasvattaneet asiakkuusastetta. Yhtiön vakuutuskanta ja asiakkaiden määrä ovat selvässä kasvussa.

Tuotteiden ja asiakaslohkokohtaisten palveluiden kehittäminen jatkuu. Painopisteenä on erityisesti asiakkaiden korvaustoimintaa koskevan mielikuvan parantaminen.

Strategisesti tärkeät valmentava esimieskoulutus ja henkilöstön ammattiosaamisen lujittaminen onnistuivat varsin hyvin päätellen sisäisen ilmapiiritutkimuksen tuloksista. Myös työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin kiinnitetty huomio on tuottanut hyviä tuloksia.

Vahinko-Tapiola on menestynyt sekä yksityistalouksien että yritysten vakuutusmarkkinoilla. Yksityista-

louksien osalta erityisesti auto- ja liikennevakuutus osoittavat selviä kasvulukemia.

Syyskuun 11. päivän terrori-iskut vaikuttivat merkittävästi vahinkovakuutusten jälleenvakuutusmarkkinoihin. Jälleenvakuutuksen saatavuus vaikeutui ja hinnat nousivat oleellisesti. Tapiola perusti eräiden muiden suomalaisten yhtiöiden kanssa jälleenvakuutuspoolin mahdollisten terroristivahinkojen tasaamiseksi.

Tapiola kehittää toimintaansa ja yrityskuvaansa panostamalla palvelu- ja myyntikanaviin, tuotteisiin ja niihin liittyviin asiakasetuihin, palveluhenkiseen ja osaavaan henkilöstöön, asiakaslähtöisiin ja korkealautuisiin palveluprosesseihin sekä niitä tukeviin tietojärjestelmiin ja -resursseihin kuten myös koko toiminnan kattavaan riskien hallintaan.

Juha Seppänen
Toimitusjohtaja
Vahinko-Tapiola

Vahinko-Tapiolan toimitusjohtaja 30.4.01 saakka oli Pertti Heikkala.

Vahinko-Tapiolan hallintoneuvosto, tilintarkastajat ja hallitus

Vahinko-Tapiolan hallintoneuvosto

Pentti Sihvola puheenjohtaja, silmälääkäri, hallituksen puheenjohtaja, Kuopio	1999–2002
Reino Penttilä varapuheenjohtaja, maanviljelysneuvos, Nurmo	2000–2003
Heli Alanko toimitusjohtaja, Järvenpää	2000–2003
Jukka Alho toimitusjohtaja, Espoo	2001–2004
Martti Haaman teollisuusneuvos, Helsinki	2000–2003
Kari Haavisto finanssijohtaja, Helsinki	2000–2003
Veikko Hannus hitsaaja, Kajaani	2001–2004
Arto Hiltunen toimitusjohtaja, Porvoo	2000–2003
Risto Ihamuotila kansleri, Helsinki	1999–2002
Heikki Ikonen kunnallisneuvos, Nurmes	2000–2003
Robert Ingman toimitusjohtaja, Sipoo	1999–2002
Kari Jalas valtiotieteen tohtori, Helsinki	2001–2004
Janne Juvonen työasematukihenkilö, Kuopio	2001–2004
Olli Karkkila hallituksen puheenjohtaja, Lohja	2001–2002
Markku Koskinen johtaja, Kärkölä	2000–2003
Olavi Kuusela toimitusjohtaja, Helsinki	2000–2003
Juha Laaksonen talousjohtaja, Helsinki	2001–2002
Pirkko Lahti toiminnanjohtaja, Helsinki	2000–2003
Raimo Leivo toimitusjohtaja, Tampere	2001–2004
Erkki Luhta johtaja, Helsinki	2001–2002

Ahti Manninen toimitusjohtaja, Lappeenranta	2001–2004
Seppo Paatelainen toimitusjohtaja, Seinäjoki	2001–2004
Pirkko Rantanen-Kervinen toimitusjohtaja, Vantaa	1999–2002
Teuvo Salminen varatoimitusjohtaja, Espoo	1999–2002
Juhani Sormaala toimitusjohtaja, Helsinki	2001–2004
Olli Vuorio poliisipäällikkö, Vihti	2001–2004

Tilintarkastajat

Varsinaiset tilintarkastajat
Mauno Tervo , ekonomi, KHT PricewaterhouseCoopers Oy KHT-yhteisö, jonka päävastaullisena tilintarkastajana
Ulla Holmström , diplomiekonomi, KHT Varatilintarkastajat
Barbro Löfqvist , kauppatieteiden maisteri, KHT
Mirja Tonteri , ekonomi, KHT

Hallitus

Asmo Kalpala , hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja
Pertti Heikkala , hallituksen varapuheenjohtaja, yhtiöryhmän johtaja, palvelut yksityistalouksille
Tom Liljeström , yhtiöryhmän johtaja, palvelut yrityksille, suurasiakkaille ja yhteisöille
Jari Saine , yhtiöryhmän johtaja, palvelut vakuutussäästäjille ja sijoittajille Varajäsenet:
Antti Calonius , johtaja, suurasiakaspalvelut, ulkomaantoiminnot ja meklarit
Jari Eklund , johtaja, sijoituspalvelut
Juhani Heiskanen , varatoimitusjohtaja, myynti, markkinointi ja alueelliset palvelut
Markku Paakkanen , johtaja, talous- ja tietohallintopalvelut

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2001

*Vahinko-Tapiolan maksutulon kasvu
oli selvästi alan kasvua korkeampi.*

Vahinko-Tapiolan liikevoitto vuonna 2001 säilyi korkealla tasolla ja oli 107,7 miljoonaa euroa (131,9 milj. e), mikä oli 28,8 prosenttia (37,7 %) omavastuisista vakuutusmaksutuotoista. Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulon kasvu 10,1 prosenttia oli selvästi alan keskimääräistä 6,6 prosentin kasvua korkeampi. Yhtiön kotimaan ensivakuutuksen markkinaosuus kasvoi noin 0,5 prosenttiyksikköä 15,0 prosenttiin. Vahinko-Tapiolan vastuunkantokyky eli vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuotoihin oli 253,1 prosenttia (272,9 %), mikä antaa yhtiölle erinomaisen lähtökohdan toimia kiristyvässä kilpailussa.

Vahinko-Tapiola saavutti hyvän tuloksen, kasvatti markkinaosuuttaan ja säilytti korkean vakavaraisuuden, vaikka mennyt vuosi sisälsikin useita vahinkomenoa kasvattavia tapahtumia. Kotimaassa riehui syksyn aikana kaksi voimakasta myrskyä, joiden seurauksena metsä-, koti-, maatila- ja yritysvakuutuksien osalta kasvatettiin varauksia noin 3,4 miljoonalla eurolla. Etelä-Ranskassa sattuneesta räjähdysonnettomuudesta koitui yritysasiakkaamme konserniin kuuluvaan kohteeseen iso vahinko, josta Vahinko-Tapiolalle aiheutui noin 1,3 miljoonan euron nettovahinko-osuus. Syyskuun 11. päivän terrori-iskusta ei välittömästi aiheutunut maksettavia korvauksia, mutta välilliset seuraukset olivat merkittävät: jälleenvakuuttajat rajoittivat terrori-iskuista aiheutuvat vahingot sopimuksien ulkopuolelle ja samalla nostivat tuntuvasti jälleenvakuutusmaksuja. Jälleenvakuutuslainsuojan kaventumisen vuoksi Tapiola joutui rajoittamaan vastuunsa terrorivahingoista 3,0 miljoonaan euroon ja nostamaan yritysvakuutuksien hintoja kattaakseen kasvaneet jälleenvakuutusmaksut. Vuoden 2002 alussa Vahinko-Tapiola yhdessä eräiden muiden suomalaisten vahin-

kovakuutusyhtiöiden kanssa perusti terrorismipoolin, joka antaa lisäsuojaa terrori-iskujen varalta.

Vahinko-Tapiolan keskeisenä tavoitteena vuodelle 2002 on säilyttää hyvä kasvuvauhti ja samalla saada yhdistetty kulusuhde paranemaan. Tämä edellyttää tulojen kasvun lisäksi myös erityisen tarkkaa kulujen hallintaa. Keskeisiä panostusalueita ovat Netti- ja Paras -hankkeiden kehittäminen sekä korvauspalvelun parantamiseen tähtäävät toimenpiteet. Jos romuajoneuvojen kierrätyksessä päädytään vakuutusratkaisuun, saattaa se luoda uutta vakuuttamispotentiaalia.

Euroopan komission aloitteesta liikennevakuutuksen bonusjärjestelmän pakollisuus poistunee jo kuluvan vuoden aikana. Tämän muutoksen seurauksena voidaan tämän lajin hinnoittelun ja kannattavuuden heilahtelun arvioida kasvavan, mikäli yhtiöt muuttavat bonuskäytäntöään.

Vakuutustoiminta

Ensivakuutus. Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo oli 375,4 miljoonaa euroa (341,0 milj. e). Kasvua edellisestä vuodesta oli 10,1 prosenttia (7,7 %). Ensivakuutuskorvauksia yhtiö maksoi yhteensä 252,6 miljoonaa euroa (236,5 milj. e), mikä on 6,8 prosenttia (11,3 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Ensivakuutuksen vahinkosuhte oli 85,7 prosenttia (78,7 %).

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista olivat edellisvuoden tavoin 2,6 miljoonaa euroa (2,7 milj. e).

Lakisäateisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 5,9 % (-5,7 %) 66,3 miljoonaan euroon (62,6 milj. e). Lajin kannattavuus heikkeni selvästi.

Liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi

14,9 prosenttia (14,7 %) 100,9 miljoonaan euroon (87,8 milj. e). Lajin kannattavuus heikkeni jonkin verran edellisestä vuodesta.

Autovakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 9,4 prosenttia (10,9 %) 70,9 miljoonaan euroon (64,8 milj. e). Lajin kannattavuus säilyi edellisen vuoden hyvällä tasolla.

Palo- ja omaisuusvakuutusten sekä vastuu- ja oikeusturvavakuutusten ryhmän vakuutusmaksutulo oli 109,5 miljoonaa euroa (100,7 milj. e), mikä on 8,8 prosenttia (8,1 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Kannattavuus heikkeni hieman edellisestä vuodesta ja oli tyydyttävä. Tulosta rasittivat edellä mainittujen syysmyrskyjen ja Etelä-Ranskan räjähdysjonnettomuuden lisäksi kolme yli miljoonan euron vahinkoa.

Jälleenvakuutus. Tulevan kotimaisen ja ulkomaisen jälleenvakuutuksen vakuutusmaksutulo oli yhteensä 27,9 miljoonaa euroa (25,4 milj. e) ja vakuutus-tekniinen kate ennen sijoitustoiminnan nettotuottoa 0,3 miljoonaa euroa (0,5 milj. e) voitollinen.

Kotimaisen jälleenvakuutuksen maksutulo oli 20,0 miljoonaa euroa (19,8 milj. e). Kotimaisen jälleenvakuutuksen vakuutus-tekniinen kate ennen sijoitustoiminnan nettotuottoa oli 0,1 miljoonaa euroa (0,8 milj. e) voitollinen.

Ulkomaisen jälleenvakuutuksen merkitsemisessä yhtiö on edelleen ollut hyvin pidättyväinen ja maksutulo oli 7,9 miljoonaa euroa (5,5 milj. e). Vakuutus-tekniinen kate ennen sijoitustoiminnan nettotuottoa oli 0,2 miljoonaa euroa (-0,3 milj. e) voitollinen.

Jälleenvakuuttajien saama tulos oli 6,9 miljoonaa euroa tappiollinen, edellisenä vuonna 3,3 miljoonaa euroa voitollinen.

Vastuuvelka. Vakuutusmaksuvastuu kasvoi 15,8 miljoonaa euroa (5,4 milj. e) 134,1 miljoonaan euroon (118,3 milj. e) ja korvausvastuu 50,5 miljoonaa euroa (36,4 milj. e) 608,4 miljoonaan euroon (557,9 milj. e).

Sijoitustoiminta

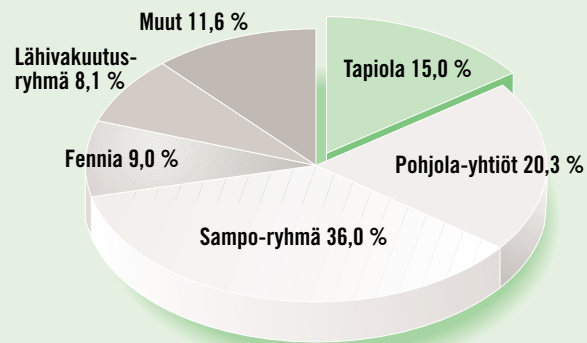
Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 4,7 prosenttia (44,2 %) 142,7 miljoonaan euroon (136,3 milj. e). Tämä on 38,1 prosenttia (38,9 %) omalla vastuulla olevista maksutuotoista.

Osinkotuotot kasvoivat 23,8 miljoonaan euroon (21,1 milj. e).

Nettokorko- ja muita tuottoja kertyi 46,9 miljoo-

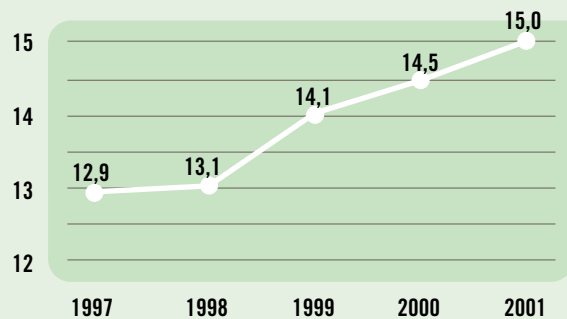
Vahinkovakuutuksen ensivakuutuksen markkinaosuudet 2001

Yhtiöiden ja vakuutusyhdistysten yhteenlasketut ensivakuutuksen vakuutusmaksutulot 2506 milj. euroa.

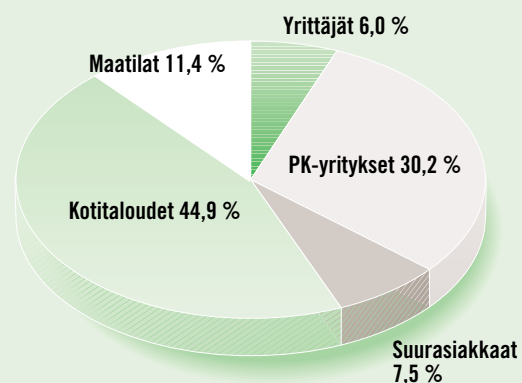

Vahinko-Tapiolan ensivakuutuksen markkinaosuuskehitys

Vakuutusyhdistysten maksutulo mukana

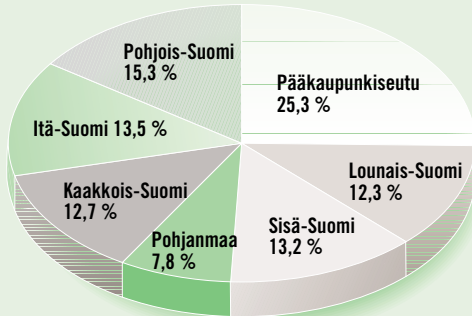

Vahinko-Tapiolan maksutulon jakauma asiakasryhmittäin 2001

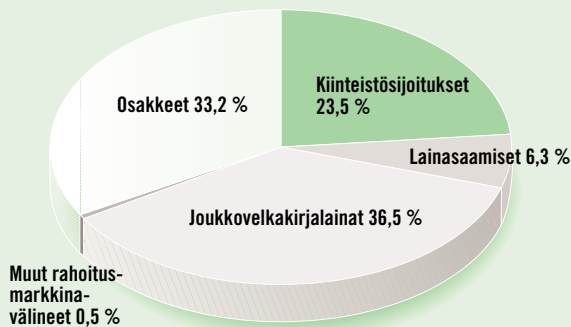
Vahinko-Tapiolan maksutulon jakauma alueittain 2001

Asiakkaan kotikunnan mukaan sisältäen myös suurasiaakkaat

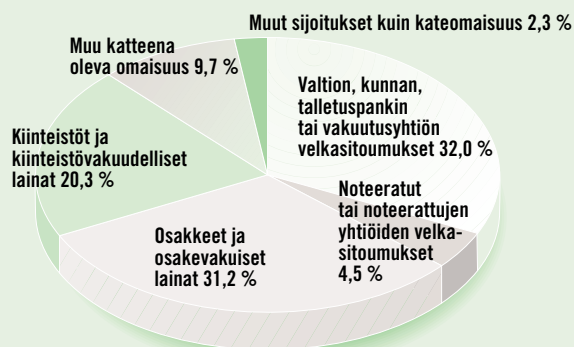
Vahinko-Tapiolan sijoitusten jakauma

Käypä arvo 31.12.2001
1 610,2 milj. euroa

Vahinko-Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskin mukaan

Käypä arvo 31.12.2001

Kuvio kertoo yhtiön sijoitusten riskiprofilin. Vastuvelkaa kattava omaisuus ja muut sijoitukset kuin kateomaisuus on ryhmitelty tässä sijoitusriskin mukaan.

naa euroa (36,2 milj. e), nettomyyntivoittoja 57,4 miljoonaa euroa (79,7 milj. e) ja kiinteistöjen netto-tuottoja 9,1 miljoonaa euroa (9,1 milj. e).

Osakkeiden, rahoitusmarkkinavälineiden ja kiinteistöjen arvonalennuksia tehtiin yhteensä noin 13,1 miljoonalla eurolla (17,5 milj. e). Arvonalennuksista kohdistui osakkeisiin 10,3 miljoonaa euroa (15,2 milj. e), rahoitusmarkkinavälineisiin 2,7 miljoonaa euroa (0,1 milj. e) ja kiinteistöihin 0,1 miljoonaa euroa (0,7 milj. e).

Arvonalennusten palautuksia oli 19,3 miljoonaa euroa (8,4 milj. e). Arvonalennusten palautuksista kohdistui osakkeisiin 16,7 miljoonaa euroa (4,3 milj. e), rahoitusmarkkinavälineisiin 1,7 miljoonaa euroa (3,7 milj. e) ja kiinteistöihin 0,9 miljoonaa euroa (0,4 milj. e).

Sijoitusten määrä oli kertomusvuoden päättyessä kirjanpitoarvoin laskettuna 1 307,0 miljoonaa euroa (1 170,3 milj. e) ja käyvin arvoin 1 610,2 miljoonaa euroa (1 572,0 milj. e).

Liikekulut ja organisaatio

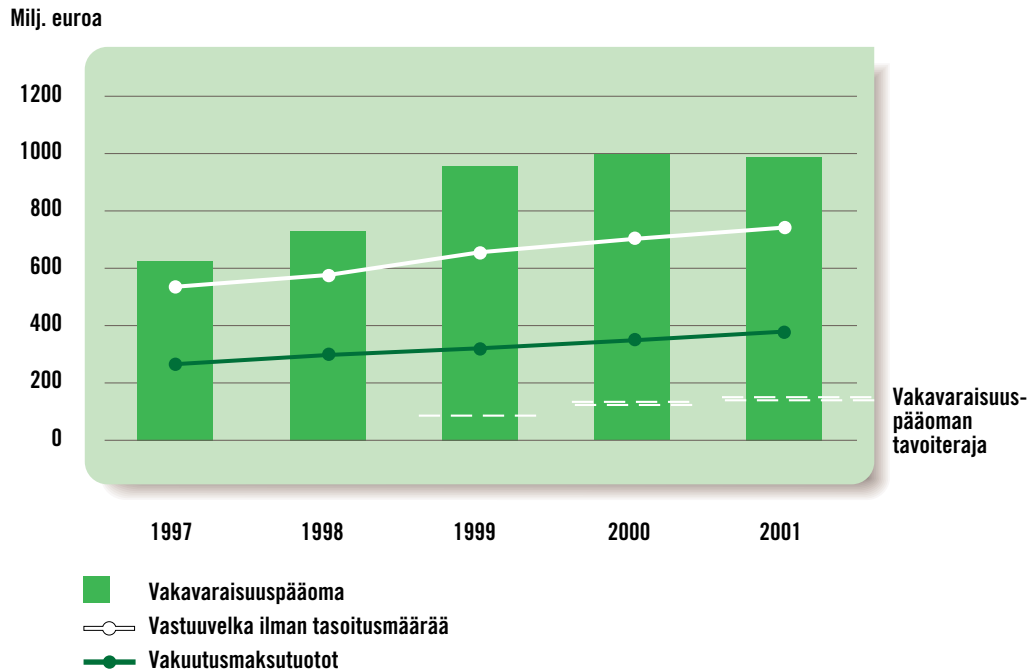
Tuloslaskelman liikekulut olivat 91,0 miljoonaa euroa (76,9 milj. e), mikä on 18,4 prosenttia (10,2 %) enemmän kuin edellisvuonna. Liikekulujen suhde maksutuottoihin oli 24,3 prosenttia (22,0 %).

Kokonaisliikekulut, jotka sisältävät poistoja 5,9 miljoonaa euroa (4,7 milj. e), on jaettu toiminnolle. Sijoitustoiminnan kulut sisältävät oman organisaation kulut.

Tilikauden aikana yhtiön henkilöstö hoiti koko Tapiola-yhtiöryhmän tehtäviä. Yhtiön henkilöstö toimitusjohtajaa ja varatoimitusjohtajaa lukuun ottamatta on työsuhteessa paitsi yhtiöön myös Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Eläkevakuutusyhtiöön Tapiolaan. Liikekulut jaetaan eri kirjanpitovelvollisten kesken menosiirtona aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Maksetut palkat ja palkkiot hallintoneuvoston jäsenille, hallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä toimitus- ja varatoimitusjohtajille olivat yhteensä 644 681,65 euroa. Muut maksetut palkat ja palkkiot olivat 37 679 232,28 euroa, eli yhteensä 38 323 913,93 euroa.

Vahinko-Tapiolan vakavaraisuuspääoma

Tilikauden tulos

Liikevaihto vuodelta 2001 oli 581,4 miljoonaa euroa (550,6 milj. e) ja liikevoitto 107,7 miljoonaa euroa (131,9 milj. e). Liikevoitto oli 18,5 prosenttia (24,0 %) liikevaihdosta. Vakuutusmaksutulo kasvoi 10,1 prosenttia (8,2 %) 403,3 miljoonaan euroon (366,5 milj. e).

Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta oli 34,2 miljoonaa euroa (-3,1 milj. e) tappiollinen. Valuuttakurssien vaikutus vakuutustekniseen katteeseen oli +0,02 miljoonaa euroa (-0,1 milj. e) ja sijoitustoiminnan tuottoihin +0,05 miljoonaa euroa (+1,4 milj. e), joten valuuttakurssien nettovaikutus yhtiön tulokseen oli +0,07 miljoonaa euroa (+1,3 milj. e). Vakuutusmaksutuottoihin suhteutetut korvauskulut eli vahinkosuhte oli 84,7 prosenttia (78,8 %). Liikekulut huomioiva yhdistetty kulusuhde nousi 109,0 prosenttiin (100,7 %).

Tasoitusmäärä kasvoi 3,7 miljoonalla eurolla (32,9 milj. e) 405,3 miljoonaan euroon (401,6 milj. e).

Käyvin arvoin laskettu toimintapääoma oli vuoden lopussa 542,1 miljoonaa euroa (553,9 milj. e) ja vakavaraisuuspääoma 947,4 miljoonaa euroa

(955,4 milj. e). Yhtiön vakavaraisuutta kuvaava vastuunkantokyky oli 253 prosenttia (273 %).

Yhtiön omaisuuden käyvät arvot on laskettu varovaisuuden periaatetta noudattaen tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa tarkemmin selostetulla tavalla.

Poistot, yhteensä 6,6 miljoonaa euroa (5,4 milj. e), kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat poistot ja luottotappiovaraus on tehty täysimääräisinä.

Lakisäateisten vahinkovakuutusten yhteistakuuerän kasvu oli 0,5 miljoonaa euroa (0,5 milj. e).

Käyttörahas-
tosta on tilivuoden aikana lahjoitettu yleishyödyllisiin tarkoituksiin 58 953,23 euroa.

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstörahas-
toon h.r. siirrettävästä voittopalkkiosta on 846 811,24 euroa. Se on laskettu ennakkomäärän mukaisena ja sisältyy tuloslaskelmassa muihin kuluihin.

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 73 489 060,98 euroa käytetään siten, että varmuusra-
hastoon siirretään 73 380 392,32 euroa ja käyttöra-
hastoon 108 668,66 euroa.

Taseen loppusumma on 1 468 827 841,71 euroa (1 336 860 288,69 euroa).

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan konserniin kuuluvat emoyhtiön lisäksi tytäryhtiöt Alma Vakuutus Oy, Tapiola Safety Oy, Tietotyö Oy, Aura-Karelia Oy, Tieto-Tapiola Oy, Omre Oy ja Kestap Ky sekä 47 (46) asunto- ja kiinteistöyhtiötä.

Osakkuusyhtiöitä ovat Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy, Vakuutusneuvonta Aura Oy, Vakuutusneuvonta Pohja Oy, Kiinteistö Oy Huittisten Tapiola, Kiinteistö Oy Poimari, Vaasan Tekno Park Oy, Kiinteistö Oy Kiltakallio, Glasnost Oy, Pohja-yhtymä Oy, Tapiola Omaisuudenhoito Oy, Kiinteistö Oy SVT, Kehitysyhtiö Botnia Oy ja Suomen Turvatarkastus Oy.

Konsolidoimattomana osakkuusyhtiönä konsernin ulkopuolella on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva.

Vakuutustoiminta

Konsernin vakuutusmaksutulo oli 403,3 miljoonaa euroa (366,5 milj. e). Ensivakuutuksen osuus vakuutusmaksutulosta oli 375,4 miljoonaa euroa (341,0 milj. e). Kasvua edellisestä vuodesta oli 10,1 prosenttia (7,7 %). Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista olivat 2,6 miljoonaa euroa (2,7 milj. e).

Konsernin tulevan jälleenvakuutuksen maksutulo oli 27,9 miljoonaa euroa (25,4 milj. e). Lisäystä edellisestä vuodesta oli 2,5 miljoonaa euroa (3,2 milj. e). Jälleenvakuutuksen osuus konsernin maksutulosta oli 6,9 prosenttia (7,0 %).

Konsernin maksetut korvaukset olivat 286,6 miljoonaa euroa (247,8 milj. e). Korvausvastuu kasvoi 48,4 miljoonaa euroa (33,7 milj. e) nousten 619,5 miljoonaan euroon (571,1 milj. e).

Jälleenvakuuttajien osuus tilikauden tuloksesta oli 7,0 miljoonaa euroa voitollinen (-2,6 milj. e).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 144,7 miljoonaa euroa (139,8 milj. e). Nettomyyntivoittojen määrä oli

58,0 miljoonaa euroa (79,8 milj. e). Korke- ja muut tuotot kulujen vähentämisen jälkeen olivat 53,9 miljoonaa euroa (41,3 milj. e). Kiinteistösijoitusten nettotuotot olivat 17,0 miljoonaa euroa (17,1 milj. e). Rakennusten suunnitelman mukaiset poistot olivat 6,6 miljoonaa euroa (6,4 milj. e).

Arvonlennuksia ja niiden palautuksia kirjattiin nettomääräisesti +4,8 miljoonaa euroa (-9,9 milj. e).

Sijoitusten määrä vuoden päättyessä oli kirjanpitoarvoin laskettuna 1 338,9 miljoonaa euroa (1 203,3 milj. e) ja vastaavasti käyvin arvoin 1 671,5 miljoonaa euroa (1 633,8 milj. e).

Liikekulut

Konsernin tuloslaskelman liikekulut olivat yhteensä 93,2 miljoonaa euroa (79,5 milj. e) mikä on 17,2 prosenttia (13,2 %) enemmän kuin edellisvuonna.

Tilikauden tulos

Konsernin liikevaihto vuodelta 2001 oli 583,7 miljoonaa euroa (553,7 milj. e) ja liikevoitto oli 106,7 miljoonaa euroa (132,8 milj. e). Liikevoitto oli 18,3 prosenttia (24,0 %) liikevaihdosta. Konsernin vakavaraisuuspääoma aleni 987,7 miljoonaan euroon (997,1 milj. e). Konsernin vakavaraisuutta kuvaava vastuunkantokyky oli 264 prosenttia (285 %). Vakavaraisuustunnusluvussa on huomioitu sijoitusten arvostuseroista laskettu laskennallinen verovelka.

Poistot kirjattiin suunnitelman mukaisina ja ne sisältävät konsernilikearvon poistot. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset taseesta on jaettu laskennalliseen verovelkaan, vähemmistöosuuteen ja omaan pääomaan. Luottotappiovaraus muista saamisista tehtiin täysimääräisenä.

Konsernin voitto tilikaudelta oli 72 279 465,27 euroa, josta vähemmistön osuus oli 332 922,27 euroa. Taseen loppusumma oli 1 501 186 240,78 euroa.

Vahinko-Tapiolan konsernin tunnuslukuja

	2001	2000	1999	1998	1997
YHTIÖN KOKO					
Vakuutusmaksutulo, milj. euroa	403,3	366,5	338,9	310,6	276,7
Liikevaihto, milj. euroa	583,7	553,7	473,6	439,3	370,5
VAHINKOKEHITYS					
Vahinkosuhte %	84,9	78,7	91,2	82,8	85,2
TOIMINNAN TEHOKKUUS					
Liikekulusuhte %	24,9	22,7	22,3	20,7	21,1
TULOSKEHITYS					
Yhdistetty kulusuhte %	109,8	101,4	113,5	103,5	106,2
Liikevoitto, milj. euroa	106,7	132,8	55,2	74,3	50,8
Liikevoitto % liikevaihdosta	18,3	24,0	11,7	16,9	13,7
Voitto/Tappio ennen satunnaiseriä, milj. euroa	102,9	100,0	53,2	35,8	5,9
Oman pääoman tuotto % *)	-2,1	0,5	46,5	20,0	16,0
Kokonaispääoman tuotto %	1,1	3,6	16,0	9,3	9,9
VAKAVARAIKUUS					
Vakavaraisuuspääoma, milj. euroa *)	987,7	997,1	957,6	729,8	626,1
Vakavaraisuuspääoma % vastuuvasta *)	131,3	143,1	146,7	126,1	115,5
Vastuunkantokyky % *)	263,8	284,9	304,0	245,3	234,2
Omavaraisuusaste % *)	32,4	33,7	34,9	26,3	23,7

*) Arvostuseroista on vähennetty toteutuvaksi arvioitu verovelka.

Käsitteiden määritelmät ja tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty Lukijan oppaassa sivulla 177.

Vahinko-Tapiolan konsernin tulosaalyysi

Milj. euroa

	2001	2000	1999	1998	1997
Vakuutusmaksutuotot	374,4	350,0	315,0	297,5	267,4
Korvauskulut	-317,8	-275,5	-287,4	-246,3	-227,7
Liikekulut	-93,2	-79,5	-70,2	-61,6	-56,4
Muut vakuustekniset tuotot ja kulut	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	0,0
VAKUUTUSTEKNINEN KATE ENNEN					
TASOITUSMÄÄRÄN MUUTOSTA	-37,2	-5,5	-43,1	-10,9	-16,7
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut	144,7	139,8	98,6	85,6	67,1
Muut tuotot ja kulut	-0,7	-1,3	-0,4	-0,5	0,3
Osuus osakkuusyritysten voitosta tai tappiosta	-0,2	-0,2	0,1	0,1	0,1
LIIKEVOITTO	106,7	132,8	55,2	74,3	50,8
Tasoituserien muutos	-3,7	-32,9	-2,0	-38,5	-44,9
Sijoitusten arvonkorotukset ja niiden oikaisut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VOITTO TAI TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	102,9	100,0	53,2	35,8	5,9
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0	0,0	0,0	11,3
Satunnaiset kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,3
VOITTO TAI TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA					
JA VEROJA	102,9	100,0	53,2	35,7	5,9
Tuloverot ja muut välittömät verot	-31,0	-29,8	-15,6	-10,0	-5,9
Vähemmistöosuudet	0,3	0,0	-0,2	0,1	0,0
Tilikauden voitto	72,3	70,2	37,4	25,8	13,7

Kiinteistökannan arvot, tuotot ja tyhjillään olevat tilat 31.12.2001

Vahinko-Tapiola

KIINTEISTÖKANTA, 1 000 euroa

Käypä arvo	427 376
Kirjanpitoarvo ja lainat	287 739
Arvostusero	139 638

Kiinteistö- tyyppi	Käypä arvo 1000 euroa	Käypä arvo euroa/m ²	Nettotuotto 1000 euroa	Nettotuotto %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjyysaste %
Toimitilakiinteistöt						
Liike- ja toimistokiinteistöt	135 896	1 518	10 072	7,4	89 507	3,3
Teollisuuskiinteistöt	22 529	517	2 501	11,1	43 578	6,1
Hotellit	51 600	1 264	4 171	8,1	40 832	0,6
Yhteensä	210 024	1 208	16 744	8,0	173 917	3,4
Asuinkiinteistöt *)	125 789	1 528	6 259	5,0	82 304	3,1
Muut kiinteistöt ja tilat						
Rakenteilla olevat ja kesken vuotta hankitut	38 879					
Tontit ilman rakennuksia	3 381					
Metsät	516					
Kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeet	4 247					
Yhteensä	47 022				12 186	
Oma käyttö	44 542				35 337	
KIINTEISTÖKANTA	427 376				303 744	

*) Asuinkiinteistöjen nettotuottoihin on lisätty valtion maksamaa korkotukea 373 209 euroa

KTI-indeksin mukainen sijoitusomaisuuden kokonaistuotto (ml. korkotuki) 6,8 %

Toimitilakiinteistöjä keskimäärin tyhjänä vuoden aikana 2,2 %

Rahoituslaskelma

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
Epäsuora rahoituslaskelma	2001	2000	2001	2000
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto varsinaisesta toiminnasta/ voitto ennen satunnaisia eriä	73 674	69 986	71 947	70 206
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	61 300	79 270	59 260	76 694
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonkorotukset	-6 151	9 073	-4 847	9 915
Suunnitelman mukaiset poistot	6 544	5 302	17 427	14 794
Muut oikaisut	-27 112	-50 635	-25 941	-49 045
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	108 254	112 996	117 846	122 565
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/ vähennys (+)	5 575	-23 645	6 696	-21 841
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/ vähennys (-)	-2 947	10 001	-5 476	4 952
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	110 882	99 353	119 066	105 676
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-	-	-1 041	-994
Maksetut välittömät verot	-30 284	-29 016	-30 544	-29 370
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	80 598	70 336	87 482	75 311
Liiketoiminnan rahavirta	80 598	70 336	87 482	75 311
Investointien rahavirta				
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-131 202	-142 957	-137 411	-141 950
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	57 396	79 652	57 954	79 807
Vähemmistöosuuden lisäys/vähennys	-	-	355	-1 221
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-6 784	-7 728	-11 016	-11 719
Investointien rahavirta	-80 590	-71 033	-90 117	-75 083
Rahoituksen rahavirta				
Lainojen nostot	-	-	3 479	-
Lainojen takaisinmaksut	-	-	-	-819
Oman pääoman lisäys	-	-	-554	87
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-59	-59	-59	-71
Rahoituksen rahavirta	-59	-59	2 867	-804
Rahavarojen muutos	-51	-756	231	-576
Rahavarat tilikauden alussa	6 072	6 827	7 952	8 528
Rahavarat tilikauden lopussa	6 021	6 072	8 183	7 952

Tuloslaskelma

1000 euroa

	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Vakuutustekninen laskelma:				
Vakuutusmaksutuotot				
Vakuutusmaksutulo	*1	403 334	366 477	403 348
Jälleenvakuuttajien osuus		-13 132	-11 027	-13 107
		390 202	355 450	390 241
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-15 802	-5 405	-15 802
Jälleenvakuuttajien osuus		-80	66	-80
		-15 882	-5 339	-15 882
		374 320	350 111	374 359
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset		-283 530	-244 594	-286 556
Jälleenvakuuttajien osuus		7 748	9 312	7 875
		-275 782	-235 282	-278 681
Korvausvastuun muutos		-50 501	-36 393	-48 366
Jälleenvakuuttajien osuus		9 334	-4 162	9 239
		-41 167	-40 555	-39 127
		-316 949	-275 837	-317 808
Yhteistakuuerän muutos		-510	-490	-510
Liikekulut	3	-91 039	-76 879	-93 193
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		-34 178	-3 095	-37 152
Tasoitusmäärän muutos		-3 741	-32 886	-3 741
Vakuutustekninen kate	2	-37 919	-35 981	-40 893
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:				
Sijoitustoiminnan tuotot	4	193 609	189 436	195 702
Sijoitustoiminnan kulut	4	-50 931	-53 108	-51 006
		142 678	136 328	144 695
Muut tuotot		297	110	420
Muut kulut				
Konserniliikearvon poisto		-	-	-1
Muut		-1 098	-1 454	-1 105
		-1 098	-1 454	-1 105
Osuus osakkuusyritysten tappiosta		-	-	-197
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden vero		-30 302	-29 010	-30 558
Aikaisempien tilikausien verot		18	-6	14
Laskennallisen verovelan muutos		-	-	-429
		-30 284	-29 016	-30 973
Voitto varsinaisesta toiminnasta		73 674	69 986	71 947
				70 206

* Viittaus liitetiedon numeroon

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Voitto satunnaisten erien jälkeen	73 674	69 986	71 947	70 206
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	-14	-36	-	-
Vapaaehtoisten varausten muutos	-171	-13	-	-
	-185	-49	-	-
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-	-	333	24
Tilikauden voitto	73 489	69 937	72 279	70 230

Tuloslaskelman liitteet

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
1. Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
Kotimaasta	375 397	341 019	375 397	341 019
Jälleenvakuutus	27 937	25 458	27 951	25 479
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	403 334	366 477	403 348	366 498
1.1. Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät				
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	2 649	2 724	2 649	2 724
Vakuutusmaksuvero	60 658	54 532	60 658	54 532
Palosuojelumaksu	1 104	915	1 104	915
Liikenneturvallisuusmaksu	1 045	949	1 045	949
Työturvallisuusmaksu	1 142	1 090	1 142	1 090
Valtiolle perittävä sairaanhoitomaksu	7 674	7 418	7 674	7 418
Yhteensä	74 271	67 628	74 271	67 628

1000 euroa

Emoyhtiö

2. Vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

Vakuutusluokkaryhmä		Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleenvakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan netto- tuottoa
Lakisääteinen tapaturma	2001	66 278	66 428	-70 728	-6 970	-22	-11 293
	2000	62 591	62 945	-51 139	-6 678	-15	5 114
	1999	66 355	66 049	-43 542	-7 185	-12	15 311
Muu tapaturma ja sairaus	2001	19 075	16 040	-12 819	-7 667	-44	-4 491
	2000	16 610	16 016	-9 969	-7 375	-66	-1 395
	1999	14 590	14 255	-8 327	-6 298	-15	-385
Moottorijoneuvon vastuu	2001	100 924	94 909	-86 338	-23 221	-228	-14 878
	2000	87 850	82 768	-68 601	-19 913	-144	-5 891
	1999	76 587	70 551	-104 304	-16 937	-20	-50 709
Maa-ajoneuvot	2001	70 869	68 616	-50 106	-16 517	-116	1 878
	2000	64 764	62 244	-49 077	-14 515	-78	-1 426
	1999	58 412	54 943	-41 718	-12 916	-66	243
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	2001	5 260	5 096	-3 075	-1 199	-182	640
	2000	5 148	5 055	-2 385	-1 157	-157	1 357
	1999	4 987	4 953	-2 278	-1 006	-107	1 564
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2001	87 389	84 275	-61 314	-24 226	-2 430	-3 696
	2000	78 844	81 272	-60 237	-17 950	1 005	4 089
	1999	72 350	67 765	-56 173	-14 924	1 317	-2 015
Vastuu	2001	17 165	16 717	-12 973	-4 507	-534	-1 297
	2000	17 432	17 564	-16 268	-4 604	-1 044	-4 352
	1999	15 645	15 720	-11 398	-4 276	-734	-688
Luotto ja takaus	2001	162	173	7	-14	19	185
	2000	120	181	209	-9	-9	372
	1999	190	198	576	-15	-28	731
Oikeusturva	2001	4 995	4 717	-4 225	-1 373	0	-881
	2000	4 443	4 780	-3 494	-1 999	0	-713
	1999	4 498	4 364	-4 200	-1 456	0	-1 292
Muut	2001	3 280	3 121	-2 611	-658	21	-126
	2000	3 217	3 214	-2 586	-548	-356	-275
	1999	2 920	2 939	-3 934	-452	-290	-1 738
Ensivakuutus yhteensä	2001	375 397	360 091	-304 182	-86 352	-3 516	-33 959
	2000	341 019	336 038	-263 547	-74 747	-864	-3 120
	1999	316 533	301 736	-275 297	-65 464	47	-38 979
Jälleenvakuutus	2001	27 937	27 441	-29 849	-7 752	10 451	291
	2000	25 458	25 034	-17 439	-4 675	-2 404	515
	1999	22 088	21 885	-19 269	-6 280	3 572	-92
Yhteensä	2001	403 334	387 532	-334 031	-94 104	6 935	-33 668
	2000	366 477	361 072	-280 987	-79 422	-3 268	-2 605
	1999	338 620	323 621	-294 566	-71 744	3 619	-39 071
Yhteistakuuerän muutos	2001						-510
	2000						-490
	1999						-471
Tasoituspäärän muutos	2001						-3 741
	2000						-32 886
	1999						-2 008
Vakuutus- tekninen kate	2001						-37 919
	2000						-35 981
	1999						-41 550

1000 euroa

Konserni

2. Vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

Vakuutus- luokkaryhmä		Vakuutus- maksutulo ennen jälleenva- kuuttajien osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jälleenva- kuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleenva- kuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jäl- leenvakuut- tajien palk- kioita ja voitto- osuuksia	Jälleenva- vakuutta- jien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan netto- tuottoa
Lakisääteinen tapaturma	2001	66 278	66 428	-70 728	-6 986	-22	-11 309
	2000	62 591	62 945	-51 139	-6 632	-15	5 160
	1999	66 355	66 049	-43 529	-7 084	-12	15 424
Muu tapaturma ja sairaus	2001	19 075	16 040	-12 819	-7 685	-44	-4 508
	2000	16 610	16 016	-9 969	-7 325	-66	-1 344
	1999	14 590	14 255	-8 325	-6 210	-15	-294
Moottorijoneuvon vastuu	2001	100 924	94 909	-86 338	-23 274	-228	-14 931
	2000	87 850	82 768	-68 601	-19 777	-144	-5 754
	1999	76 587	70 551	-104 274	-16 700	-20	-50 442
Maa-ajoneuvot	2001	70 869	68 616	-50 106	-16 554	-116	1 840
	2000	64 764	62 244	-49 077	-14 416	-78	-1 326
	1999	58 412	54 943	-41 706	-12 736	-66	435
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	2001	5 260	5 096	-3 075	-1 202	-182	637
	2000	5 148	5 055	-2 385	-1 149	-157	1 365
	1999	4 987	4 953	-2 277	-991	-107	1 578
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2001	87 389	84 275	-61 314	-24 281	-2 430	-3 751
	2000	78 844	81 272	-60 237	-17 827	1 005	4 212
	1999	72 350	67 765	-56 157	-14 715	1 317	-1 790
Vastuu	2001	17 165	16 717	-12 973	-4 517	-534	-1 307
	2000	17 432	17 564	-16 268	-4 572	-1 044	-4 320
	1999	15 645	15 720	-11 394	-4 216	-734	-625
Luotto ja takaus	2001	162	173	7	-14	19	185
	2000	120	181	209	-9	-9	372
	1999	190	198	576	-15	-28	731
Oikeusturva	2001	4 995	4 717	-4 225	-1 376	0	-884
	2000	4 443	4 780	-3 494	-1 986	0	-699
	1999	4 498	4 364	-4 198	-1 436	0	-1 271
Muut	2001	3 280	3 121	-2 635	-660	21	-152
	2000	3 217	3 214	-2 586	-544	-356	-271
	1999	2 920	2 939	-3 933	-446	-290	-1 731
Ensivakuutus yhteensä	2001	375 397	360 091	-304 206	-86 548	-3 516	-34 179
	2000	341 019	336 038	-263 547	-74 235	-864	-2 608
	1999	316 533	301 736	-275 217	-64 548	47	-37 983
Jälleenvakuutus	2001	27 951	27 472	-30 716	-9 709	10 491	-2 463
	2000	25 479	25 071	-17 896	-7 842	-1 698	-2 364
	1999	22 335	22 132	-23 110	-7 640	4 000	-4 617
Yhteensä	2001	403 348	387 563	-334 922	-96 257	6 975	-36 642
	2000	366 498	361 109	-281 443	-82 077	-2 562	-4 972
	1999	338 868	323 868	-298 328	-72 188	4 047	-42 600
Yhteistakuuerän muutos	2001						-510
	2000						-490
	1999						-471
Tasoisuudsmäärän muutos	2001						-3 741
	2000						-32 886
	1999						-2 008
Vakuutus- tekninen kate	2001						-40 893
	2000						-38 348
	1999						-45 079

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot				
3.1. Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset	15 315	13 792	15 589	14 066
Liikekulut	91 039	76 879	93 193	79 528
Sijoitustoiminnan hoitokulut	3 961	3 065	4 413	3 297
Muut kulut	1 098	1 454	1 105	1 522
Yhteensä	111 413	95 190	114 300	98 413
3.2. Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	9 648	9 769	9 648	9 769
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	6 110	3 423	7 747	6 148
Muut vakuutusten hankintamenot	33 461	30 355	33 883	30 195
	49 218	43 547	51 278	46 111
Vakuutusten hoitokulut	24 134	19 347	24 122	19 282
Hallintokulut	20 752	16 527	20 857	16 697
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-3 065	-2 544	-3 064	-2 563
Yhteensä	91 039	76 879	93 193	79 528
3.3. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot				
3.3.1. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	36 685	33 143	47 707	43 029
Eläkekulut	7 138	5 899	9 071	7 438
Muut henkilösivukulut	2 649	2 773	3 709	3 751
Yhteensä	46 472	41 815	60 488	54 218
3.3.2. Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset	2001	2000	2001	2000
Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja				
Palkat ja palkkiot	364	435	551	613
Eläkesitoumukset				
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				
Hallitus ja hallituksen varajäsenet				
Palkat ja palkkiot	245	329	245	329
Eläkesitoumukset				
jäsenille on eläkeiäksi sovittu 60-63 vuotta.				
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				
Hallintoneuvosto				
Palkat ja palkkiot	35	34	35	34
Eläkesitoumukset				
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				
3.3.3. Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana				
Konttorihenkilöstö	1 540	1 397	1 817	1 627
Myyntihenkilöstö	259	207	259	207
Kiinteistöhenkilöstö	-	-	-	-

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot:

Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Osinkotuotot	2 132	-	-	-
Korkotuotot	637	619	-	-
	2 769	619	-	-
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyriksiin				
Korkotuotot	10	23	10	23
Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	3 578	3 636	-	-
Muut tuotot	319	316	-	-
	3 896	3 952	-	-
Tuotot kiinteistösijoituksista omistusyhteisyriksiin				
Korkotuotot	214	222	214	222
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin				
Korkotuotot	57	134	57	134
Muut tuotot	32 761	30 100	35 993	32 633
	32 818	30 234	36 051	32 767
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	21 629	21 122	21 631	21 128
Korkotuotot	49 097	36 841	52 938	39 392
Muut tuotot	2 089	3 067	3 852	5 393
	72 815	61 030	78 421	65 914
Yhteensä	112 522	96 081	114 696	98 927
Arvonalentumisten palautukset	19 346	8 426	18 707	8 382
Myyntivoitot	61 740	84 929	62 299	85 084
Yhteensä	193 609	189 436	195 702	192 393
Sijoitustoiminnan kulut:				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Samen konsernin yritykset	-12 982	-13 420	-	-
Muut yritykset	-14 847	-11 877	-21 450	-17 546
	-27 829	-25 297	-21 450	-17 546
Kulut muista sijoituksista	-3 752	-3 284	-3 681	-4 147
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Samen konsernin yritykset	-491	-377	-	-
Muut yritykset	-663	-700	-1 041	-996
	-1 154	-1 077	-1 041	-996
Yhteensä	-32 735	-29 658	-26 172	-22 689
Arvonalentumiset ja poistot				
Arvonalentumiset	-13 195	-17 499	-13 861	-18 298
Rakennusten suunnitelmapoistot	-657	-674	-6 629	-6 369
	-13 852	-18 173	-20 490	-24 666
Myyntitappiot	-4 345	-5 277	-4 345	-5 277
Yhteensä	-50 931	-53 108	-51 006	-52 633
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	142 678	136 328	144 695	139 760
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	142 678	136 328	144 695	139 760
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	6 350	5 311	5 731	5 311

Tase

1000 euroa		Emoyhtiö		Konserni	
Vastaavaa		2001	2000	2001	2000
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	9	12 343	12 228	14 570	14 080
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset	6				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		171 853	166 181	249 687	237 230
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		63 288	58 919	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjäryhmittä		3 026	3 083	3 026	3 083
		238 166	228 184	252 713	240 314
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäjäryhmittä	7				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		3 098	3 063	-	-
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		109	109	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäjäryhmittä		7 145	6 699	7 490	7 065
		10 353	9 872	7 490	7 065
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet		367 647	295 731	367 795	295 879
Rahoitusmarkkinavälineet		580 315	532 935	580 298	534 836
Kiinnelainasaamiset		42 807	24 669	42 807	24 669
Muut lainasaamiset	8	57 913	64 335	57 913	64 335
Talletukset		8 294	13 386	26 935	33 616
Muut sijoitukset		1 003	846	1 009	846
		1 057 978	931 900	1 076 757	954 181
Jälleenvakuutustalletesaamiset		497	343	1 941	1 714
		1 306 995	1 170 299	1 338 901	1 203 273
Saamiset					
Ensiluokkainnasta	15				
Vakuutusentottajilta		77 633	68 923	77 633	68 923
Jälleenvakuutusentottajilta		9 502	19 917	8 921	18 939
Muut saamiset		28 650	30 875	16 397	20 128
		115 785	119 715	102 951	107 990
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	9	6 150	5 551	14 086	14 548
Muut aineelliset hyödykkeet		-	-	84	77
		6 150	5 551	14 170	14 625
Rahat ja pankkisaamiset		6 021	6 072	8 183	7 952
Muu omaisuus		684	500	684	500
		12 855	12 123	23 036	23 077
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		18 092	19 181	18 091	19 269
Muut siirtosaamiset		2 759	3 315	3 637	4 115
		20 851	22 496	21 728	23 384
		1 468 828	1 336 860	1 501 186	1 371 805

Tase

1000 euroa		Emoyhtiö		Konserni	
		2001	2000	2001	2000
Vastattavaa					
Oma pääoma	10				
Pohjarahasto		6 875	6 875	6 875	6 875
Takuupääoma		1 766	1 766	1 766	1 766
Arvonkorotusrahasto		539	539	1 406	1 944
Muut rahastot		178 911	109 033	178 911	109 033
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus		-	-	7 790	6 805
Konsernin edellisten tilikausien tappio		-	-	-5 989	-5 278
Tilikauden voitto		73 489	69 937	72 279	70 230
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta		-	-	-1 001	-1 005
		261 581	188 151	262 038	190 372
Vähemmistöosuus		-	-	15 122	15 100
Tilinpäätössiirtojen kertymä	11				
Poistoero		4 103	4 090	-	-
Vapaaehtoiset varaukset		1 620	1 449	-	-
		5 724	5 539	-	-
Vakuutustekninen vastuovelka					
Vakuutusmaksuvastuu		134 136	118 334	134 136	118 334
Jälleenvakuuttajien osuus		-419	-499	-419	-499
		133 718	117 835	133 718	117 835
Korvausvastuu	12	608 377	557 876	619 514	571 148
Jälleenvakuuttajien osuus		-14 177	-4 843	-14 358	-5 119
		594 199	553 033	605 155	566 029
Tasointusmäärä		405 306	401 565	405 306	401 565
Yhteistakuuerä		13 252	12 742	13 252	12 742
		1 146 475	1 085 175	1 157 431	1 098 171
Jälleenvakuutustallettevelat		-	-	76	79
Velat	13/15				
Ensivakuutustoiminnasta		839	-	839	-
Jälleenvakuutustoiminnasta		1 065	1 230	8 660	10 118
Lainat rahoituslaitoksilta	13	-	-	7 793	4 313
Eläkelainat	13	-	-	104	112
Laskennallinen verovelka	11/14	-	-	3 280	2 857
Muut velat		36 228	30 974	26 661	23 962
		38 132	32 205	47 337	41 363
Siirtovelat		16 915	25 790	19 182	26 721
		1 468 828	1 336 860	1 501 186	1 371 805

Taseen liitteet

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2001	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt	32 134	32 160	68 364	192 293	194 751	337 064
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	79 907	84 452	161 303	-	-	-
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriyksissä	2 722	2 722	2 954	2 418	2 418	2 954
Muut kiinteistöosakkeet	52 051	52 519	78 869	52 051	52 519	78 869
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	63 288	63 288	63 288	-	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyriyksiltä	3 026	3 026	3 026	3 026	3 026	3 026
	233 128	238 166	377 804	249 788	252 713	421 913
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	3 098	3 098	3 098	-	-	-
Lainasaamiset	109	109	109	-	-	-
	3 207	3 207	3 207	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyriyksissä						
Osakkeet ja osuudet	7 145	7 145	7 145	7 490	7 490	7 490
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	367 647	367 647	524 161	367 795	367 795	524 202
Rahoitusmarkkinavälineet	580 315	580 315	587 334	580 298	580 298	587 334
Kiinnelainasaamiset	42 807	42 807	42 807	42 807	42 807	42 807
Muut lainasaamiset	57 913	57 913	57 913	57 913	57 913	57 913
Talletukset	8 294	8 294	8 294	26 935	26 935	26 935
Muut sijoitukset	1 003	1 003	1 003	1 009	1 009	1 009
	1 057 978	1 057 978	1 221 512	1 076 757	1 076 757	1 240 200
Jälleenvakuutustalletesaamiset						
	497	497	497	1 941	1 941	1 941
	1 301 957	1 306 995	1 610 166	1 335 976	1 338 901	1 671 544
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta		-220			-220	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		714			714	
Muita arvonkorotuksia		4 324			2 210	
		5 038			2 924	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			303 172			332 643

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2000	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	31 524	31 550	68 777	181 743	184 739	326 407
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	77 450	81 994	158 486	-	-	-
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriyksissä	2 638	2 638	2 953	2 493	2 493	2 953
Muut kiinteistöosakkeet	49 282	49 999	76 672	49 282	49 999	76 672
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	58 919	58 919	58 919	-	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyriyksiltä	3 083	3 083	3 083	3 083	3 083	3 083
	222 896	228 184	368 891	236 601	240 314	409 115
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	3 063	3 063	3 063	-	-	-
Lainasaamiset	109	109	109	-	-	-
	3 173	3 173	3 173	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyriyksissä						
Osakkeet ja osuudet	6 699	6 699	6 699	7 065	7 065	7 065
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	295 731	295 731	545 665	295 879	295 879	545 802
Rahoitusmarkkinavälineet	532 935	532 935	543 975	534 836	534 836	546 664
Kiinnelainasaamiset	24 669	24 669	24 669	24 669	24 669	24 669
Muut lainasaamiset	64 335	64 335	64 335	64 335	64 335	64 335
Talletukset	13 386	13 386	13 386	33 616	33 616	33 616
Muut sijoitukset	846	846	846	846	846	846
	931 900	931 900	1 192 875	954 181	954 181	1 215 931
Jälleenvakuutustalletesaamiset	343	343	343	1 714	1 714	1 714
	1 165 011	1 170 299	1 571 980	1 199 560	1 203 273	1 633 825
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta		-7 045			-7 073	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		714			714	
Muita arvonkorotuksia		4 574			2 998	
		5 288			3 712	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			401 682			430 552

1000 euroa	Emoyhtiö			Konserni	
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Laina-saamiset saman konsernin yrityksiltä	Laina-saamiset omistus-yhteys-yrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Laina-saamiset omistus-yhteys-yrityksiltä
6. Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.2001					
Hankintameno 1.1.	219 055	58 919	3 083	305 144	3 083
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-	-	-	-256	-
Lisäykset	7 591	9 360	-	23 586	-
Vähennykset	-2 689	-4 823	-58	-3 641	-58
Siirrot erien välillä	-	-168	-	18 411	-
Hankintameno 31.12.	223 957	63 288	3 026	343 243	3 026
Kertyneet poistot 1.1.	-9 330			-24 709	
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-			256	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	256			-	
Tilikauden poistot	-624			-6 597	
Vähennykset	-			-16 914	
Kertyneet poistot 31.12.	-9 699			-47 964	
Arvonalentumiset 1.1.	-48 832			-46 917	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	631			631	
Tilikauden arvonalentumiset	-135			-2 482	
Arvonalentumisten palautukset	891			252	
Arvonalentumiset 31.12.	-47 444			-48 516	
Arvonkorotukset 1.1.	5 288			3 712	
Vähennykset	-250			-788	
Arvonkorotukset 31.12.	5 038			2 924	
Kirjanpitoarvo 31.12.	171 853	63 288	3 026	249 687	3 026
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		2001		2001	
Jäljellä oleva hankintameno		18 207		17 827	
Kirjanpitoarvo		18 227		17 847	
Käypä arvo		44 112		44 112	
7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrietyksissä			Emoyhtiö 2001		
Saman konsernin yritysten osakkeet ja osuudet					
Hankintameno 1.1.			10 127		
Lisäykset			34		
Hankintameno 31.12.			10 162		
Arvonalentumiset 1.1.			-7 064		
Arvonalentumiset 31.12.			-7 064		
Kirjanpitoarvo 31.12.			3 098		
Saman konsernin yritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä					
Hankintameno 1.1.			109		
Hankintameno 31.12.			109		
Kirjanpitoarvo 31.12.			109		

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni
	2001		2001
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä			
Hankintameno 1.1.		6 699	7 062
Lisäykset		446	432
Vähennykset		-	-4
Hankintameno 31.12.		7 145	7 490
Kirjanpitoarvo 31.12.		7 145	7 490
Yhteensä		10 353	7 490

Emoyhtiö	Määrä	Osuus osakkeista %	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Tilikauden voitto/tappio	Oma pääoma
7.1. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Alma Vakuutus Oy	1 300 000	100,00	1 716	1 716	181	2 590
Aura-Karelia Oy	300	100,00	45	45	2	31
Kestap Ky	50	100,00	8	8	0	8
Omre Oy	50	100,00	8	8	0	8
Tapiola Safety Oy	15	100,00	3	3	0	3
Tieto-Tapiola Oy	506	51,10	480	480	-821	64
Tietotyö Oy	4 000	100,00	839	839	1 258	2 155
Yhteensä	1 304 921		3 098	3 098	620	4 860

7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Tapiola Omaisuudenhoito Oy	5 600	35,00	1 035	1 035	65	2 987
Vakuutusneuvonta Aura	50	33,33	1	1	0	5
Vakuutusneuvonta Pohja	50	33,33	1	1	0	5
Suomen Vahinkotarkastus Oy	2 000	33,33	369	369	-7	1 250
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva	3 826	88,35	5 740	5 740	344	8 790
Yhteensä	11 526		7 145	7 145	403	13 037

Konserni	Määrä	Osuus osakkeista %	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Tilikauden voitto/tappio	Oma pääoma
----------	-------	--------------------	-----------------	------------	--------------------------	------------

7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Tapiola Omaisuudenhoito Oy	5 600	35,00	1 049	1 049	65	2 987
Vakuutusneuvonta Aura	50	33,33	2	2	0	5
Vakuutusneuvonta Pohja	50	33,33	2	2	0	5
Suomen Vahinkotarkastus Oy	2 000	50,00	719	719	-7	1 250
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva	3 836	89,00	5 757	5 757	344	8 790
Suomen Turvatarkastus Oy	34	34,00	-38	-38	-163	67
Yhteensä	11 570		7 490	7 490	240	13 105

Suurimmat osakeomistukset

1000 euroa	Emoyhtiö			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito- arvo 31.12.2001	Käypä arvo 31.12.2001	Kpl	Kirjanpito- arvo 31.12.2001	Käypä arvo 31.12.2001
7.3. Muut sijoitukset, Osakkeet ja osuudet						
YIT-Yhtymä Oyj	3 379 530	17 811	45 624	3 379 530	17 811	45 624
Nokia Oyj	1 003 200	1 629	29 053	1 003 200	1 629	29 053
Instrumentarium Oyj	349 889	7 469	16 331	349 889	7 469	16 331
Rentokil Initial Ord	2 840 004	10 151	12 882	2 840 004	10 151	12 882
Tietoenator Oyj	430 000	800	12 753	430 000	800	12 753
Uponor Oyj	656 100	6 045	12 302	656 100	6 045	12 302
Orion-Yhtymä Oyj	590 716	7 791	11 733	590 716	7 791	11 733
M-real Oyj	1 523 500	7 728	10 579	1 523 500	7 728	10 579
Wärtsilä Oyj Abp	462 288	6 884	9 589	462 288	6 884	9 589
Fortum Oyj	1 993 763	7 961	9 470	1 993 763	7 961	9 470
Ahold	273 040	8 009	8 923	273 040	8 009	8 923
Huhtamäki Oyj	248 441	6 210	8 820	248 441	6 210	8 820
Kesko Oyj	809 000	8 333	8 333	809 000	8 333	8 333
Lännen Tehtaat Oyj	614 000	6 079	7 184	614 000	6 079	7 184
Kone Oyj	85 426	2 237	7 090	85 426	2 237	7 090
Nokian Renkaat Oyj	202 000	3 462	7 088	202 000	3 462	7 088
VNU NV	203 844	7 035	7 035	203 844	7 035	7 035
Sanoma-WSOY Oyj	639 596	1 506	6 902	639 596	1 506	6 902
Lassila & Tikanoja Oyj	374 440	3 581	6 740	374 440	3 581	6 740
Orkla Ab	335 714	3 951	6 417	335 714	3 951	6 417
Heinz H.J.Co	135 000	5 793	6 299	135 000	5 793	6 299
Roche Genusshain	76 800	5 727	6 137	76 800	5 727	6 137
Tamro Oyj	1 688 375	5 623	6 061	1 688 375	5 623	6 061
Elisa Communications Oyj	419 671	5 478	5 712	419 671	5 478	5 712
Tamfelt Oyj Abp	206 642	3 082	5 452	206 642	3 082	5 452
Muut		217 271	249 653		217 419	249 694
Yhteensä		367 647	524 161		367 795	524 202

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

8. Muut sijoitukset

8.1. Muut lainasaamiset erittely vakuuden mukaan:

Pankkitakaus	3 121	178	3 121	178
Vakuutuskirja	14 498	11 738	14 498	11 738
Muu vakuus	4 493	4 085	4 493	4 085
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	22 112	16 001	22 112	16 001
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	35 801	48 333	35 801	48 333
	57 913	64 335	57 913	64 335

9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
31.12.2001

	Emoyhtiö		Konserni		
	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Konserni-liikearvo	Kalusto
Hankintameno 1.1.	20 104	25 146	23 115	258	42 478
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-463	-	-501	-258	-
Lisäykset	3 957	2 833	5 382	1	5 734
Vähennykset	-12	-184	-13	-	-252
Hankintameno 31.12.	23 586	27 796	27 983	1	47 960
Kertyneet poistot 1.1.	-7 876	-19 595	-9 035	-258	-27 930
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	463	-	464	258	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	7	-	8	-	4
Tilikauden poistot	-3 837	-2 050	-4 849	-1	-5 948
Kertyneet poistot 31.12.	-11 243	-21 646	-13 413	-1	-33 874
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 343	6 150	14 570	0	14 086

1000 euroa

10.1. Oman pääoman muutokset

Emoyhtiö	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Pohjarahasto	6 875	-	-	6 875
Takuupääoma	1 766	-	-	1 766
Arvonkorotusrahasto	539	-	-	539
Vararahasto, vapaa	17	-	-	17
Varmuusrahasto	108 887	69 882	-	178 769
Käyttörahassto	130	55	-59	126
Tilikauden voitto/tappio	69 937	73 489	-69 937	73 489
Oman pääoman muutokset yhteensä	188 151	143 426	-69 996	261 581

Konserni	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Pohjarahasto	6 875	-	-	6 875
Takuupääoma	1 766	-	-	1 766
Arvonkorotusrahasto	1 944	-	-538	1 406
Vararahasto, vapaa	17	-	-	17
Varmuusrahasto	108 887	69 882	-	178 769
Käyttörahassto	130	55	-59	126
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	6 805	1 001	-16	7 790
Konsernin edellisten tilikausien tappio	-5 278	-	-712	-5 989
Konsernin tilikauden voitto	70 230	72 279	-70 230	72 279
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta	-1 005	1 005	-1 001	-1 001
	69 226	73 284	-71 232	71 278
Oman pääoman muutokset yhteensä	190 372	144 223	-72 556	262 038

	Emoyhtiö 2001	Konserni 2001
10.2. Arvonkorotusrahaston erittely		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	539	1 944
Arvonkorotusten peruutukset	-	-538
Arvonkorotusrahasto 31.12.	539	1 406
Josta käyttöomaisuuteen liittyvää	539	1 406

10.3. Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Tilikauden voitto/tappio	73 489	71 278
+ Muu vapaa oma pääoma tasanimikkeittäin		
Varmuusrahasto	178 769	178 769
Vararahasto, vapaa	17	17
Käyttörahassto	126	126
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	-	7 790
Muu vapaa pääoma yhteensä	178 911	186 702
- Taseen osoittama tappio	-	-5 989
- Määrä, joka konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätössiirroista on konsernitilinpäätöksessä merkitty omaan pääomaan	-	-7 790
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	252 400	244 200

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
11. Tilinpäätössiirtojen kertymä ja konsernireservin muutokset				
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Poistoero 1.1.	4 090	4 053	8 320	6 928
Lisäykset	253	36	2 586	2 130
Vähennykset	-240	-	-1 228	-738
Poistoero 31.12.	4 103	4 090	9 678	8 320
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.	1 449	1 436	1 449	1 436
Lisäykset	171	13	171	13
Luottotappiovaraus 31.12.	1 620	1 449	1 620	1 449
Asuintalovaraus 1.1.			83	172
Lisäykset	-	-	11	-
Vähennykset	-	-	-83	-89
Asuintalovaraus 31.12.	-	-	11	83
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	1 620	1 449	1 631	1 532
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	5 724	5 539	11 309	9 852
Jaettu				
Omaan pääomaan			-7 790	-6 805
Vähemmistöosuuteen			-239	-190
Laskennalliseen verovelkaan			-3 280	-2 857
			0	0
Verokanta			29%	29%
Konsernireservi				
Konsernireservi 1.1.			-	156
Vähennykset			-	-156
Konsernireservi 31.12.			-	0
	2001	2000	2001	2000
12. Korvausvastuu				
Korvausvastuusta vähennetyt riidattomat regressisaamiset				
Lakisääteinen tapaturma	2 562	1 940	2 562	1 940
13. Velat, jotka erääntyvät maksettavaksi viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	7 793	4 313
Eläkelainat	-	-	104	112
14. Laskennalliset verovelat				
Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen jaksotuserojen ja muiden väliaikaisten erojen perusteella laskettu verovelka	1 254	1 326	1 254	1 326
Arvostuseroista laskettu verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä kolmen (3) seuraavan vuoden aikana.	16 079	29 265	16 079	29 265

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
15. Saamiset ja velat				
15.1. Saamisten erittely				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Jälleenvakuutustoiminnasta	1 633	2 715	-	-
Muut saamiset	12 468	11 178	-	-
Saamiset omistusyhteisyrittäjiltä				
Muut saamiset	48	531	48	531
15.2. Velkojen erittely				
Velat saman konsernin yrityksille				
Muut velat	11 621	9 187	-	-
Velat omistusyhteisyrittäjille				
Muut velat	82	2	82	2
16. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	2001	2000	2001	2000
	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset
16.1. Vakuudet				
Omien velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset	-	-	4 020	3 953
Pantiit, johdannaissojmuksien vakuudeksi	-	2 048	-	2 048
Takaukset, jälleenvakuutusliike	294	267	294	1 808
	294	2 315	4 314	7 809
Muiden yritysten velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset	-	-	1 177	1 177
16.2. Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut				
Johdannaissojmuksien				
Valuuttajohdannaiset				
Termiini- ja futuurisoumukset, avoimet				
Kohde-etuus	9 776	-	9 776	-
Käypä arvo	0	-	0	-
Osakejohdannaiset				
Termiini- ja futuurisoumukset, avoimet				
Kohde-etuus	3 099	13 936	3 099	13 936
Käypä arvo	-175	5 550	-175	5 550
Arvopapereiden lainaussojmuksien				
Lainaksi annetut arvopaperit				
Jäljellä oleva hankintameno	1 145	474	1 145	474
Käypä arvo	3 099	13 224	3 098	13 223

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Arvonlisäverovastuut				
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen				
Arvonlisäverolain 33§:n mukainen vähennysten palautusvelvollisuus	50	50	50	50
Muut vastuusitoumukset				
Ostositoumukset	693	0	693	0
Merkintäsitoumukset	16 272	11 227	16 272	11 227

17. Lähipiirilainat

Rahalainat vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhteisön taikka vakuutusyhtiössä määräysvaltaa käyttävän yhteisön tai säätiön tai tällaisen yhteisön tai säätiön määräysvalassa olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtajalle, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle tai tilintarkastajalle

Rahalainat eivät ylitä 200 000,00 euroa.

Rahalainat sille, jolla takuusouden omistuksen nojalla voi olla vähintään 10 prosenttia vakuutusyhtiön takuusouksista tai takuusouksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä

Lainan saaja	Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola
Lainan määrä	21 864 430,44 euroa
Viimeinen takaisinmaksupvm	31.12.2008
Korko %	5,20
Vakuus	ei vakuutta

Vakavaraisuustunnusluvut

1000 euroa

Emoyhtiö

2001

2000

18. Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot

Toimintapääoma

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	261 581	188 151
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	5 724	5 539
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	303 172	401 682
Aktivoidut vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet (-)	-12 343	-12 228
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	-16 079	-29 265
Muut erät	-	-

542 055

553 879

Vakuutusyhtiölain 11 luvun 2§:n toimintapääoman vähimmäismäärä

66 368

62 386

Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuovelkaan sisältyvä tasoitusmäärä

405 306

401 565

Tasoitusmäärä suhteessa täyteen määräänsä %

99

107

Vastuunkantokyky prosentteina eli toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin 12 edeltävältä kuukaudelta (%) ¹⁾

- vuodelta 2001	253,1
- vuodelta 2000	272,9
- vuodelta 1999	291,9
- vuodelta 1998	238,1
- vuodelta 1997	224,8

Vakavaraisuuspääoma prosentteina vakuutusteknisestä vastuovelasta eli toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuovelkaan vähennettynä tasoitusmäärällä (%) ¹⁾

- vuodelta 2001	127,8
- vuodelta 2000	139,8
- vuodelta 1999	144,2
- vuodelta 1998	125,6
- vuodelta 1997	114,4

¹⁾ Arvostuseroista on vähennetty tilikauden lopun lähitulevaisuudessa (=> 3 vuotta) todennäköisesti toteutuva laskennallinen verovelka

Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 73 489 060,97 euroa käytetään seuraavasti:

Varmuusrahastoon siirretään	73 380 392,31
Käyttörahastoon siirretään	108 668,66

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Pohjarahasto	6 875 407,12
Takuupääoma	1 765 973,23
Arvonkorotusrahasto	539 477,76
Vararahasto, vapaa	16 818,79
Varmuusrahasto	252 149 021,23
Käyttörahasto	234 639,62
	<hr/>
	261 581 337,75

Espossa 7. päivänä maaliskuuta 2002

Asmo Kalpala

Juhani Heiskanen

Tom Liljeström

Jari Saine

Juha Seppänen
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan osakkaille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2001. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 20. maaliskuuta 2002 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallinto-

neuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyhtiön osalta osoittaa voittoa 436 946 114,51 markkaa, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 2. päivänä huhtikuuta 2002

Mauno Tervo
KHT

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2001 hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konserniti-

linpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 4.4.2002

Pentti Sihvola
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Eläke-Tapiola

Työeläkejärjestelmän murroksen vuosikymmen alkoi

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt solmivat marraskuussa 2001 sopimuksen yksityisalojen työeläkkeiden kehittämisestä, jonka tavoitteena on työeläkejärjestelmän kustannusten kasvun hillitseminen luomalla paremmat edellytykset työssä pysymiseen. Tavoitteena oli myös työeläkejärjestelmän yksinkertaistaminen, mikä ei kuitenkaan vielä näytä toteutuvan. Kehittämistavoitteista suurin osa toteutetaan vuoden 2004 loppuun mennessä.

Lakisääteisen työeläkejärjestelmän kilpailuryhmän muistio on alkuvuodesta 2002 valmistunut ja jätetty hallituskäsittelyyn. Työskentelyn tavoitteena on kilpailun edellytysten edistäminen ja kilpailuneutraliteetin saavuttaminen. Työryhmän työ vaatii vielä runsaasti jatkoselvityksiä, joista Eläke-Tapiolan kannalta on tärkeää erityisesti laskuperustekorona määräytymisen ja siitä päättämisen kilpailuneutraali ratkaiseminen.

Viimeisen eläkelaitoksen mallin (VILMAN) käyttöönotto vuoden 2004 alusta sekä kansaneläkkeen kaksinkertaisen pohjaosan poiston (POSA) kompensointi syksyllä 2003 työllistävät myös Eläke-Tapiolaa erittäin paljon.

Eläke-Tapiolassa tehtiin vuoden 2001 aikana merkittäviä uudistuksia. Entistä parempaan asiakaspalveluun tähdännyt organisaatiouudistus ja palvelulupaus, joka ilmenee uutena brandina, ovat jo nyt osoittaneet toimivuutensa. Markkina-asema on vahva, siirtoliiketulos oli kautta linjan erinomainen. Perinteiseen tapaan Eläke-Tapiola on myös alan kustannustehokkain yhtiö.

Yhtiö onnistui sijoitustoiminnassaan, ja Eläke-Tapiolan sijoitustoiminnan tulos vuodelta 2001 on työeläkeyhtiöiden paras täysin omilla lukemillaan. Huolimatta erittäin haasteellisesta sijoitusympäristöstä Elä-

ke-Tapiola pystyi saavuttamaan sijoitustoiminnassaan kaikkien eri sijoitusinstrumenttien osalta positiivisen tuloksen.

Hajautusta jatkettiin Suomen ulkopuolelle niin korko- kuin osakesijoituksissa. Ulkomaisten sijoitusten osuus nousi yli puoleen näiden sijoitusten kokonaismäärästä. Yritysten liikkeeseen laskemien velkakirjojen osuutta lisättiin nettomääräisesti vuoden loppupuolella. Pääpaino korkosijoituksissa säilyi kuitenkin euro-alueen valtioiden velkakirjoissa. Osakesijoitusten suhteellinen osuus sijoituskannasta kasvoi hieman.

Työkyvyn säilyttämiseen tähtäävät työhyvinvointipalvelut ovat saaneet positiivista palautetta asiakaskunnalta ja palveluja kehitetään edelleen voimakkaasti.

Asiakaslähtöisen toiminnan kehittämiseksi ja brandilupauksen lunastamiseksi jatkaa Eläke-Tapiola Suomen laatupalkintokilpailun itsearviontiperusteiden mukaista toiminnan arviointia myös kuluvana vuonna.

Olli-Pekka Laine
Toimitusjohtaja
Eläke-Tapiola

Eläke-Tapiolan toimitusjohtaja 30.4.01 saakka oli Tom Liljeström.

Eläke-Tapiolan hallintoneuvosto, tilintarkastajat ja hallitus

Eläke-Tapiolan hallintoneuvosto

Ilkka Brotherus	2001–2004
puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Hausjärvi	
Antti Oksanen	2001–2004
varapuheenjohtaja, vuorineuvos, Espoo	
Hannu Aho , kansanedustaja, Perho,	1999–2002
Veikko Autio , kauppaneuvos, Turku	1999–2002
Tapio Eskelinen , asiantuntija, Järvenpää	2001–2004
Reino Hanhinen , vuorineuvos, Espoo	2001–2004
Risto Ikäheimo , kehitysjohtaja, Helsinki	2000–2003
Timo Jaakkola , toimitusjohtaja, Espoo	2000–2003
Kaarlo Julkunen , 2.varapuheenjohtaja Pori	2001–2002
Pekka Kaikkonen , toimitusjohtaja, Kouvola	2000–2003
Timo Kauranen , toimitusjohtaja, Helsinki	2001–2004
Lasse Kurkilahti , toimitusjohtaja, Helsinki	2001–2003
Eero Kurri , toimitusjohtaja, Helsinki	2000–2003
Leo Laukkanen , kauppaneuvos, Mikkeli	1999–2002
Rauno Lehtimäki , toimitusjohtaja, Hämeenlinna	1999–2002
Seppo Maskonen , toimitusjohtaja, Oulu	2001–2003
Jarmo Mäntyharju , maanviljelijä, Oripää	2001–2004
Erkki Niemi , toimitusjohtaja, Lahti	1999–2002
Siiri Nuutinen , pääluottamusmies, Helsinki	2000–2003
Max van der Pals , maanviljelijä, agrologi Lohjan mlk	2001–2004
Risto Pieviläinen , sosiaalishteeri, Helsinki	1999–2002
Heikki Pitkänen , johtaja, Helsinki	2000–2003
Pertti Raitoharju , puheenjohtaja, Vantaa	2001–2004
Olli Saariaho , tutkimuspäällikkö, Helsinki	2001–2004
Tapio Salomaa , työnjohtaja, Kokemäki	1999–2002
Mikko Suotsalo , toimitusjohtaja, Helsinki	2000–2003
Jouko Vehmas , toimitusjohtaja, Kouvola	2000–2003
Mauri Waenerberg , lakimies, Helsinki	1999–2002

Tilintarkastajat

Varsinaiset tilintarkastajat

Mauno Tervo, ekonomi, KHT

PricewaterhouseCoopers Oy

KHT-yhteisö, jonka päävastuullisena tilintarkastajana

Ulla Holmström, diplomiekonomi, KHT

Varatilintarkastajat

Barbro Löfqvist, kauppatieteiden maisteri, KHT

Mirja Tonteri, ekonomi, KHT

Hallitus 1.5.2001 alkaen

Asmo Kalpala, hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja

Tom Liljeström, hallituksen varapuheenjohtaja,
yhtiöryhmän johtaja, palvelut yrityksille,
suurasiakkaille ja yhteistöille

Eeva-Liisa Inkeroinen, johtaja

Ismo Luimula, vastaava ekonomisti

Paavo Mäkinen, toiminnanjohtaja

Maj-Len Remahl, puheenjohtaja

Seppo Salisma, toimitusjohtaja

Veikko Simpanen, sosiaalishteeri

Risto Suominen, johtaja

Matti Sutinen, toimitusjohtaja

Aino Toikka, henkilöstöjohtaja

Pauli Torkko, varatoimitusjohtaja

Varajäsenet:

Pertti Heikkala, yhtiöryhmän johtaja,

palvelut yksityistalouksille

Kari Kaukinen, asiantuntijalääkäri

Seppo Kemppinen, asianajaja

Jari Saine, yhtiöryhmän johtaja, palvelut

vakuutusäästäjille ja sijoittajille

Hallitus 1.1.2002 alkaen

Asmo Kalpala, hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja

Tom Liljeström, hallituksen varapuheenjohtaja,
yhtiöryhmän johtaja, palvelut yrityksille,
suurasiakkaille ja yhteistöille

Kari Kaukinen, asiantuntijalääkäri

Markku Koponen, johtaja

Ismo Luimula, vastaava ekonomisti

Paavo Mäkinen, toiminnanjohtaja

Maj-Len Remahl, puheenjohtaja

Seppo Salisma, toimitusjohtaja

Veikko Simpanen, sosiaalishteeri

Risto Suominen, johtaja

Aino Toikka, henkilöstöjohtaja

Pauli Torkko, varatoimitusjohtaja

Varajäsenet:

Pertti Heikkala, yhtiöryhmän johtaja, palvelut

yksityistalouksille

Juhana Hintsanen, toimitusjohtaja

Seppo Kemppinen, asianajaja

Jari Saine, yhtiöryhmän johtaja, palvelut

vakuutusäästäjille ja sijoittajille

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2001

*Eläke-Tapiolan kannattavan kasvun
varmistavat vakaat asiakashyvitykset ja
sijoitusten hyvät tuotot.*

Eläke-Tapiolan kokonaistulos oli 40,4 miljoonaa euroa (46,5 milj. e), kun sijoitusten realisoitumaton arvostuserojen lasku otetaan huomioon. Yhtiön vakuutusmaksutulo kasvoi 11,5 prosenttia (4,7 %) 898,9 miljoonaan euroon (806,4 milj. e). Vakavaraisuus oli 2,5-kertainen (2,7) vakavaraisuusrajaan verrattuna.

Vuonna 2001 TEL-vakuutusten maksutaso oli keskimäärin 21,1 prosenttia (21,5 %), johon sisältyi työntekijöiden 4,5 prosenttiyksikön (4,7 %) maksuosuus. YEL-vakuutusten maksutaso säilyi 21,0 prosentissa.

Kuluvana vuonna Eläke-Tapiolan suurimpia haasteita on kannattavan kasvun jatkumisen varmistaminen. Hyvä asiakaspalvelu, vertailuindeksejä parempi sijoitusten tuotto ja vakaat asiakashyvitykset ovat keskeisiä elementtejä tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Vakuutustoiminta

Vakuutusmaksutulo. Eläke-Tapiolan vakuutusmaksutulo lakisäätteisistä työeläkevakuutuksista oli 898,9 miljoonaa euroa (806,4 milj. e), eli 11,5 prosenttia (4,7 %) enemmän kuin vuonna 2000.

Luottotappiot saamatta jääneistä vakuutusmaksuista olivat 6,9 miljoonaa euroa (8,3 milj. e) eli 1,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2000. Luottotappioista TEL-vakuutusten osuus on 3,7 miljoonaa euroa (6,0 milj. e) ja YEL-vakuutusten 3,2 miljoonaa euroa (2,4 milj. e).

Maksetut eläkkeet. Eläke-Tapiolan eläkemeno oli yhteensä 705,6 miljoonaa euroa (649,8 milj. e). Kasvua edellisestä vuodesta oli 55,8 miljoonaa euroa (43,1 milj. e) eli 8,6 prosenttia (7,1 %).

Eläke-Tapiolan avainlukuja:

	2001	2000	Muutos %
Kokonaisvakuutusmaksutulo, milj. euroa	905,8	814,8	+11,2
Liikevaihto, milj. euroa	1243,5	1135,3	+9,5
Maksetut korvaukset, milj. euroa	705,5	649,9	+ 8,6
Vastuuvelan määrä, milj. euroa	4527,6	4068,1	+11,3
Taseen loppusumma käyvin arvoin, milj. euroa	4776,7	4391,4	+8,8
TEL-vakuutettujen lukumäärä	162 440	160643	+ 1,1
TEL-vakuutusten lukumäärä	20617	20511	+ 0,5
TEL-palkkasumma, milj. euroa	3656,0	3387,0	+ 7,9
Maksettavia TEL-eläkkeitä	74 751	72246	+ 3,5
YEL-vakuutusten lukumäärä	39 111	36959	+ 5,8
YEL-työtulosumma, milj. euroa	522,1	481,2	+8,5
Maksettavia YEL-eläkkeitä	17 369	16744	+ 3,7
Eläkehakemuksia	8 948	7920	+13,0

Vuoden 2001 TEL- ja YEL-eläkkeiden indeksikorotukset olivat yli 65-vuotiaille 4,02 prosenttia (1,4 %) ja alle 65-vuotiaille 4,09 prosenttia (1,9 %).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 272,5 miljoonaa euroa (246,1 milj. e), mikä oli 10,8 prosenttia (26,2 %) enemmän kuin vuonna 2000. Korko- ja muut tuotot kuluilla vähennettynä olivat 205,0 miljoonaa euroa (180,6 milj. e), mikä on 13,5 prosenttia (27,7 %) enemmän kuin edellisenä vuonna.

Nettomyyntivoittoa oli 38,7 miljoonaa euroa (73,7 milj. e).

Sijoitusten arvonlennuserä oli 33,7 miljoonaa euroa (40,8 milj. e), josta osakkeisiin kohdistui 33,6 miljoonaa euroa (37,6 milj. e).

Sijoitusten arvonlennusten palautukset olivat 27,2 miljoonaa euroa (3,9 milj. e), josta osakkeisiin kohdistui 26,2 miljoonaa euroa (2,5 milj. e) ja kiinteistöihin 1,0 miljoonaa euroa (1,4 milj. e).

Sijoitusten määrä oli kirjanpitoarvoin laskettuna vuoden päättyessä 4 290,7 miljoonaa euroa (3 859,0 milj. e) ja käyvin arvoin 4 494,4 miljoonaa euroa (4 112,6 milj. e).

Liikekulut

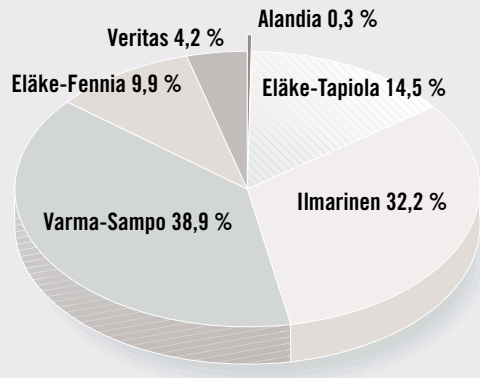
Tuloslaskelman liikekulut kasvoivat 14,6 prosenttia ja olivat 20,4 miljoonaa euroa (17,8 milj. e), eli 2,6 miljoonaa euroa (2,7 milj. e) enemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaisliikekuluissa on huomioitu kirjatut poistot 2,0 miljoonaa euroa (1,7 milj. e) ja toimintokohtainen osa liikekuluista on siirretty korvaus- ja sijoituskuluihin.

Lakisääteiset maksut olivat 1,4 miljoonaa euroa (0,9 milj. e).

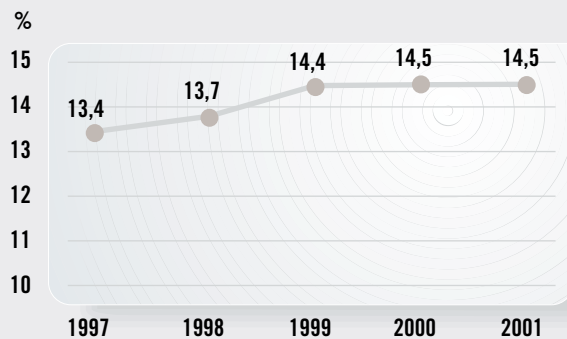
Yhtiön henkilöstö on pääosin työsuhteessa paitsi yhtiöön myös Keskinäiseen Vakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön Tapiolaan. Yhtiön toimitusjohtaja, varatoimitusjohtaja, aktuaari ja sijoitustoiminnan johtoryhmän jäsenet sekä muut sijoituspäätöksiä tekevät ja niitä valmistelevat henkilöt ovat työsuhteessa vain yhtiöön. Tapiola-ryhmän yhteisin resurssein tuotetuista palveluista maksetut erät sisältyvät yhtiön liikekulujen vastaaviin eriin samalla tavoin kuin jos henkilö olisi ollut suoraan Eläke-Tapiolan palveluksessa.

Eläkevakuutusyhtiöiden markkinaosuudet 2001

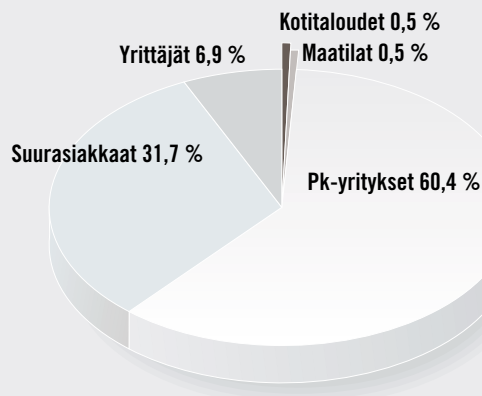
Ennakkotieto, TEL- ja YEL-vakuutukset.
Yhtiöiden yhteenlasketut maksutulot 6179,8 milj. euroa.

Eläke-Tapiolan markkinaosuuskehitys 2001

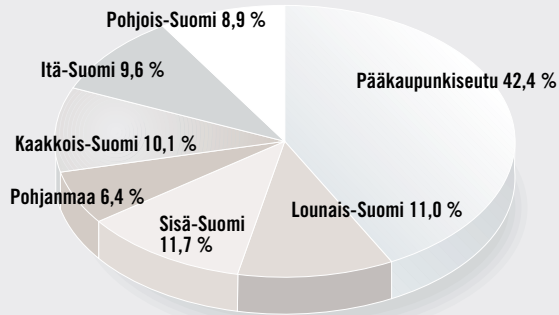

Eläke-Tapiolan maksutulon jakauma asiakasryhmittäin 2001

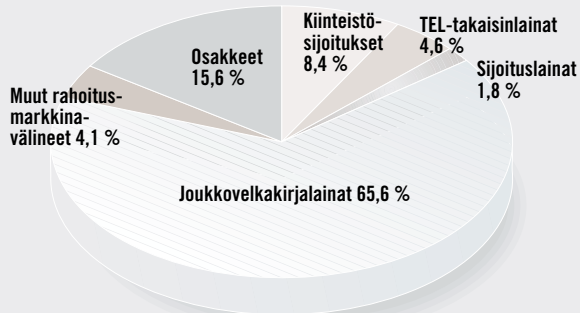
Eläke-Tapiolan maksutulon jakauma alueittain 2001

Asiakkaan kotikunnan mukaan sisältäen myös suurasiaakkaat

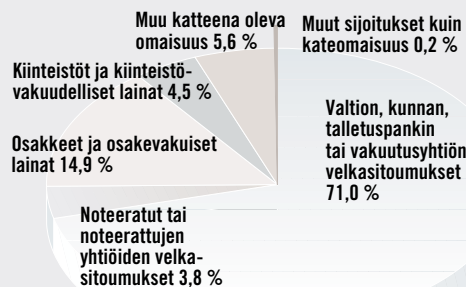

Eläke-Tapiolan sijoitusjakauma

Käypä arvo 31.12.2001
4 494,4 milj. euroa

Eläke-Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskin mukaan

Kuvio kertoo yhtiön sijoitusten riskiprofiilin. Vastuvelkaa kattava omaisuus ja muut sijoitukset kuin kateomaisuus on ryhmitelty tässä sijoitusriskin mukaan.

Maksetut palkat ja palkkiot hallintoneuvoston jäsenille, hallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen olivat 543 261,80 euroa. Muut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 8 281 056,87 euroa. Maksetut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 8 824 318,68 euroa.

Tilikauden tulos

Liikevaihto oli 1 243,5 miljoonaa euroa (1 135,3 milj. e). Yhtiön 90,4 miljoonan euron (105,0 milj. e) tulosta voidaan pitää hyvänä. Kun sijoitusten realisoitumaton arvostuserojen lasku otetaan huomioon, muodostuu tulokseksi 40,4 miljoonaa euroa (46,5 milj. e).

Varsinaista vakuutustoimintaa kuvaava vakuutusliikkeen tulos on 16,7 miljoonaa euroa (31,2 milj. e). Maksutappioliikkeen tulos oli voitollinen 7,8 miljoonaa euroa (4,1 milj. e). Muun vakuutusliikkeen tulos oli 8,9 miljoonaa euroa (27,1 milj. e).

Toiminnan tehokkuutta kuvaava hoitokustannustulos oli 7,2 miljoonaa euroa (6,6 milj. e) voitollinen. Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos oli 66,4 miljoonaa euroa (67,2 milj. e). Arvostuserojen muutos oli 49,9 miljoonaa euroa negatiivinen (-58,5 milj. e). Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin oli 16,5 miljoonaa euroa (8,7 milj. e).

Tuloksesta varataan asiakkaille maksualennuksiin 10,6 miljoonaa euroa (12,1 milj. e).

Yhtiön toimintapääoma on 16,9 prosenttia (18,4 %) vastuvelasta, josta on vähennetty tietyt asetuksessa määrätyt erät. Yhtiön sijoitusjakauman perusteella määrätty vakavaraisuusraja on puolestaan 6,7 prosenttia (6,7 %) em. vastuvelasta, joten yhtiön vakavaraisuus on 2,5 -kertainen (2,7) vaatimukseen nähden.

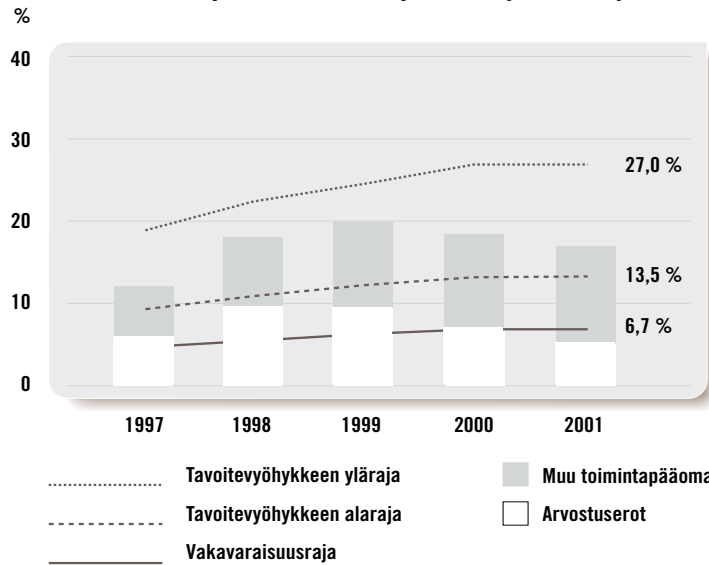
Asiakkaiden maksualennuksiin käytettävä ositettu lisävakuutusvastuu oli vuoden lopussa suuruudeltaan 15,0 miljoonaa euroa (25,0 milj. e), ja vuoden 2002 TEL-vakuutusmaksualennuksiin käytetään noin 7,4 miljoonaa euroa (12,4 milj. e). Purkautuvasta luottotappiovarauksesta ja tuloksesta yhteensä siirrettiin osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen 83,9 miljoonaa euroa (50,8 milj. e) vakavaraisuutta kasvattamaan. Osittamaton lisävakuutusvastuu oli vuoden 2001 lopussa 465,6 miljoonaa euroa (381,7 milj. e).

Omaisuuksien käyvät arvot on laskettu varovaisuuden periaatetta noudattaen tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa tarkemmin selostetulla tavalla.

Poistot, yhteensä 2,0 miljoonaa euroa (1,7 milj. e), kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat poistot on tehty täysimääräisinä. Luottotappiovaraus purettiin.

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstörahoon h.r. siirrettävästä voittopalkkioerästä on 212 772,36 euroa. Se on laskettu ennakkomäärän mukaan ja sisältyy tuloslaskelmassa muiden kulujen erään.

Eläke-Tapiolan toimintapääoma ja sen rajat

Tilinpäätös osoittaa 1 137 284,23 euron suurista voittoa. Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitosta siirretään varmuusrahastoon 1 136 950,38 euroa ja käyttörahastoon 333,85 euroa. Taseen loppusumma on 4 573 043 860,67 euroa (4 137 906 296,93 e).

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Eläke-Tapiolan konserniin sisältyy emoyhtiön Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan lisäksi tytäryhtiöt Elkes Oy ja Tapra Ky sekä 51 (45) asunto- ja kiinteistöyhtiötä tytäryhtiöinä.

Osakkuusyhtiöitä olivat Tapiola Omaisuudenhoito Oy, Vakuutusneuvonta Aura Oy, Vakuutusneuvonta Pohja Oy ja Suomen Metsäsijoitus Oy, Pohja-Yhtymä Oy, Vaasan Teknopark Oy sekä neljä kiinteistöyhtiötä.

Vakuutustoiminta

Vakuutusmaksutulo. Eläke-Tapiolan vakuutusmaksutulo oli 898,9 miljoonaa euroa (806,4 milj. e), eli 11,5 prosenttia (4,7 %) enemmän kuin lakisäätteisten työeläkevakuutusten maksutulo vuonna 2000.

Luottotappiot saamatta jääneistä vakuutusmaksuista olivat 6,9 miljoonaa euroa (8,3 milj. e) eli 1,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2000. Luottotappioista TEL-vakuutusten osuus on 3,7 miljoonaa euroa (6,0 milj. e) ja YEL-vakuutusten 3,2 miljoonaa euroa (2,4 milj. e).

Maksetut eläkkeet. Eläke-Tapiolan eläkemenot olivat yhteensä 705,6 miljoonaa euroa (649,8 milj. e). Kasvua edellisestä vuodesta oli 55,8 miljoonaa euroa (43,1 milj. e) eli 8,6 prosenttia (7,1 %).

Vuoden 2001 TEL- ja YEL-eläkkeiden indeksikorotukset olivat yli 65-vuotiaille 4,02 prosenttia (1,4 %) ja alle 65-vuotiaille 4,09 prosenttia (1,9 %).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 270,1 miljoonaa euroa (245,7 milj. e), missä kasvua oli 9,9 prosenttia (26,5 %) edelliseen vuoteen. Myyntivoittoja oli nettomääräisenä 38,7 miljoonaa euroa (74,1 milj. e). Korke- ja muut tuotot olivat kulujen vähentämisen jälkeen 206,1 miljoonaa euroa (181,9 milj. e). Kiinteistöjen nettotuotot olivat 23,2 miljoonaa euroa (18,1 milj. e). Rakennuksista tehtiin poistoja suunnitelman mukaan 7,6 miljoonaa euroa (7,3 milj. e). Arvonalennuksia ja niiden palautuksia kirjattiin nettomääräisesti -7,2 miljoonaa euroa (-36,6 milj. e).

Sijoitusten määrä oli kirjanpitoarvoin laskettuna vuoden lopussa 4 328,0 miljoonaa euroa (3 894,4 milj. e) ja käypä arvo 4 540,4 miljoonaa euroa (4 153,4 milj. e).

Liikekulut

Konsernituloslaskelman liikekulut kasvoivat 14,6 prosenttia ja olivat 20,4 miljoonaa euroa (17,7 milj. e) eli 2,7 miljoonaa euroa (2,7 milj. e) enemmän kuin edellisenä vuonna. Lakisäätteiset maksut olivat 1,4 miljoonaa euroa (0,9 milj. e).

Tilikauden tulos

Liikevaihto oli 1 239,5 miljoonaa euroa (1 133,9 milj. e).

Poistot kirjattiin suunnitelman mukaisina ja ne sisältävät konsernin liikearvon poiston. Luottotappiovaraus purettiin.

Konsernin tappio tilikaudelta oli 16 806 969,02 euroa ja taseen loppusumma on 4 609 860 684,96 euroa.

Sijoitusten tuotto, vakavaraisuus ja asiakashyvitykset

Milj. euroa	2001	2000	1999	1998	1997
Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin	222,6	187,6	213,2	308,5	193
Tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	5,2	4,7	5,9	9,6	6,8
Toimintapääoma	680,5	666,8	661,3	555,1	342,8
Toimintapääoma/vastuuvelka	16,9	18,4	19,9	18,1	12
Toimintapääoma/vakavaraisuusraja	2,5	2,7	3,2	2,5	2,7
Tasointuvastuu	243,6	226,8	196	155,5	111,1
Siirto asiakashyvityksiin	10,6	12,1	15,1	16,7	17,3
Siirto % palkkasummasta	0,29	0,36	0,48	0,59	0,68
Palkkasumma	3 656,4	3 387,4	3 176,6	2 827,0	2 549,0

Tilikauden tulosanalyysi

Milj. euroa					
YLIJÄÄMÄN LÄHTEET					
Vakuutusliikkeen tulos	16,8	31,2	42,9	43,7	32,6
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	66,5	67,2	40,5	33,2	37,8
Arvostuserojen muutos	- 49,9	-58,5	18,3	124,8	14,6
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	16,6	8,7	58,8	158,0	52,4
Hoitokustannustulos	7,2	6,6	7,6	6,3	5,9
TULOS YHTEENSÄ	40,6	46,5	109,3	208,0	90,9
TULOKSEN KÄYTTÖ JA VARAUSTEN MUUTOS					
Vakavaraisuuden muutos (lis + /väh -)					
Tasointuvastuu	16,8	31,2	42,9	43,7	32,6
Toimintapääoma	13,1	3,2	51,3	147,6	41,1
Siirto asiakashyvityksiin	10,6	12,1	15,1	16,7	17,3
Ehdotettu voitonjako	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	40,5	46,5	109,3	208,0	91,0

Ositettu lisävakuutusvastuu

Milj. euroa					
Ositettu lisävakuutusvastuu 1.1.	25,0	40,0	53,6	54,6	52,6
Tilivuonna maksetut hyvitykset	20,6	27,2	28,7	17,7	15,3
Siirto asiakashyvityksiin	10,6	12,1	15,1	16,7	17,3
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	15,0	25,0	40,0	53,6	54,6

Sijoitustoiminnan tuottoerittely ja tulos

Milj. euroa	31.12.2001	31.12.2000
Suorat nettotuotot	240,1	209,6
Lainasaamiset	17,0	13,4
Joukkolainat	179,7	157,2
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	5,1	5,3
Osakkeet ja osuudet	21,6	21,5
Kiinteistösijoitukset	16,3	11,1
Muut sijoitukset	0,0	2,6
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	0,3	-1,5
Arvonmuutokset kirjanpidossa 1)	32,4	36,6
Osakkeet ja osuudet	31,4	38,3
Joukkolainat	0,0	0,1
Kiinteistösijoitukset	0,9	-1,3
Muut sijoitukset	0,1	-0,6
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	272,5	246,1
Arvostuserojen muutos	-49,9	-58,5
Osakkeet ja osuudet	-48,8	-91,3
Joukkolainat	-8,7	18,5
Kiinteistösijoitukset	7,5	14,3
Muut sijoitukset	0,1	0,0
Sijoitustuotot yhteensä	222,6	187,6
Muut korkoerät 2)	3,1	1,9
Vastuuvelan tuottovaatimus	209,2	180,7
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	66,5	67,3
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	16,5	8,8

1) myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

2) sisältää mm. sellaiset tuloslaskelman erät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin.

Sijoitusallokaatio

Lainasaamiset ¹⁾
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ¹⁾
Osakkeet ja osuudet
Kiinteistösijoitukset ²⁾
Sijoitukset yhteensä

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää sekä käyttö- että sijoitusomaisuuskiinteistöt

31.12.2001		31.12.2000	
milj. euroa	%	milj. euroa	%
288,8	6,3	285,2	6,8
3 061,9	66,4	2 874,6	68,5
182,1	3,9	98,1	2,3
702,1	15,2	625,0	14,9
377,1	8,2	313,0	7,5
4 612,1	100,0	4 195,8	100,0

Sijoitustoiminnan tuotto

Lainasaamiset
Joukkovelkakirjalainat
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset
Osakkeet ja osuudet
Kiinteistösijoitukset ³⁾
Muut sijoitukset
Sijoitukset yhteensä
Sijoitustoiminnan kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut
Sijoitustuotot yhteensä ⁴⁾

Sijoitustuotot yhteensä ¹⁾ 1-12/2001 milj. euroa	Sitoutunut pääoma ²⁾ 1-12/2001 milj. euroa	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	
		1-12/2001 %	1-12/2000 %
17,2	299,0	5,7	5,2
171,0	2 820,2	6,1	6,4
5,3	115,9	4,6	
4,2	696,5	0,6	-5,9
24,7	335,5	7,4	9,3
222,4	4 267,1	5,2	4,8
0,3			
222,7	4 267,1	5,2	4,7

1) Sijoitustuotot = Sijoituskauden markkina-arvojen muutoksesta vähennetään kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kassavirralla tarkoitetaan ostojen/kulujen ja myyntien/tuottojen erotusta.

2) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvoon kauden alussa lisätään kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

3) Kiinteistöjen tuotto = Emon tuotto (ml. käyttöomaisuus). KTI-indeksin mukainen sijoituskiinteistöjen kokonaistuotto oli 7,9 % (ml. korkotuki).

4) Sijoitustuotot yhteensä = Tuloslaskelman mukaiset sijoitustoiminnan nettotuotot + arvostuserojen muutos.

Hoitokustannustulos

Milj. euroa	2001	2000	1999	1998	1997
Maksun hoitokustannusosat	30,4	26,5	25,3	22,5	20,6
Muut tuotot	0,7	1,1	0,3	0,7	0,6
Toimintokohtaiset liikemenot	-23,7	-20,7	-17,8	-16,6	-15,1
Muut kulut	-0,2	-0,4	-0,1	-0,2	-0,1
Hoitokustannustulos	7,2	6,6	7,6	6,3	5,9
Hoitokustannukset/maksun hoitokustannusosat, %	76,9	76,2	70,2	72,7	72,0

Kiinteistökannan arvot, tuotot ja tyhjillään olevat tilat 31.12.2001

Eläke-Tapiola

KIINTEISTÖKANTA, 1 000 euroa

Käypä arvo	402 721
Kirjanpitoarvo ja lainat	365 206
Arvostusero	37 515

Kiinteistö- tyyppi	Käypä arvo 1000 euroa	Käypä arvo euroa/m ²	Nettotuotto 1000 euroa	Nettotuotto %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjyysaste %
Toimitilakiinteistöt						
Liike- ja toimistokiinteistöt	155 700	1 504	12 305	7,9	103 515	1,0
Teollisuuskiinteistöt	16 684	612	1 323	7,9	27 268	0,0
Hotellit	34 607	3 227	2 240	6,5	10 723	0,0
Yhteensä	206 991	1 463	15 868	7,7	141 506	0,7
Asuinkiinteistöt *)	89 859	1 458	5 692	6,3	61 632	2,2
Muut kiinteistöt ja tilat						
Rakenteilla olevat ja kesken vuotta hankitut	83 936					
Tontit ilman rakennuksia	7 508					
Kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeet	8 103					
Yhteensä	99 547				34 538	
Oma käyttö	6 324				4 837	
KIINTEISTÖKANTA	402 721				242 512	

*) Asuinkiinteistöjen nettotuottoihin on lisätty valtion maksamaa korkotukea 1 037 720 euroa

KTI-indeksin mukainen sijoitusomaisuuden kokonaistuotto (ml. korkotuki) 7,9 %

Toimitilakiinteistöjä keskimäärin tyhjänä vuoden aikana 1,1 %

Rahoituslaskelma

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
Epäsuora rahoituslaskelma	2001	2000	2001	2000
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta/ voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-20 841	10 854	-17 045	9 611
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	459 455	358 652	459 455	358 652
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonkorotukset	6 236	36 883	7 173	36 648
Pakollisen vastuuvajauksen muutos	-	7 135	-	7 135
Suunnitelman mukaiset poistot	2 262	1 706	10 041	9 225
Muut oikaisut	-36 513	-69 745	-39 305	-67 947
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	410 598	345 485	420 319	353 324
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/ vähennys (+)	-6 908	-33 127	-10 031	-30 740
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/ vähennys (-)	-3 475	3 339	-2 792	6 372
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	400 216	315 696	407 496	328 956
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista			-1 774	-1 275
Maksetut välittömät verot	-2 216	-3 913	-2 326	-4 005
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	398 000	311 783	403 396	323 677
Liiketoiminnan rahavirta	398 000	311 783	403 396	323 677
Investointien rahavirta				
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-438 086	-381 224	-448 431	-396 046
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	38 729	73 659	38 729	74 096
Vähemmistöosuuden lisäys/vähennys			-1 501	-541
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-2 143	-2 320	-2 679	-2 777
Investointien rahavirta	-401 500	-309 886	-413 882	-325 267
Rahoituksen rahavirta				
Lainojen nostot			6 993	10 673
Oman pääoman lisäys			23	-7 205
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-2	-	-2	-
Rahoituksen rahavirta	-2	-	7 014	3 468
Rahavarojen muutos	-3 502	1 897	-3 472	1 878
Rahavarat tilikauden alussa	6 653	4 756	6 720	4 843
Rahavarat tilikauden lopussa	3 151	6 653	3 249	6 720

Tuloslaskelma

1000 euroa

	Emoyhtiö		Konserni		
	2001	2000	2001	2000	
Vakuutustekninen laskelma:					
Vakuutusmaksutulo	*1	898 909	806 444	898 909	806 444
Sijoitustoiminnan tuotot	4	337 698	320 465	333 528	319 082
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	-705 584	-649 842	-705 584	-649 842
Korvausvastuun muutos		-180 633	-162 950	-180 633	-162 950
		-886 217	-812 792	-886 217	-812 792
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-278 822	-195 702	-278 822	-195 702
Vastuuvajauksen muutos					
Pakollinen vastuuvajaus		-	-7 135	-	-7 135
Lakisääteiset maksut		-1 360	-854	-1 360	-854
Liikekulut	3	-20 390	-17 786	-20 386	-17 742
Sijoitustoiminnan kulut	4	-65 161	-74 406	-63 450	-73 338
Muut vakuutustekniset kulut		-3 050	-3 111	-3 050	-3 111
Vakuutustekninen tulos		-18 393	15 124	-20 848	14 853
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:					
Muut tuotot					
Konsernireservin vähennys				272	80
Muut	2	2	2	2	2
		2	2	275	83
Muut kulut					
Konserniliikkeen poisto				0	-33
Muut		-234	-359	-234	-359
		-234	-359	-234	-392
Osuus osakkuusyritysten tappiosta				-81	-70
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden vero		-2 210	-3 912	-2 319	-4 003
Aikaisempien tilikausien verot		-6	-1	-7	-2
Laskennallisen verovelan muutos		-	-	6 170	-858
		-2 216	-3 913	3 844	-4 863
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta		-20 841	10 854	-17 045	9 611
Voitto/tappio satunnaisten erien jälkeen		-20 841	10 854	-17 045	9 611
Tilinpäätössiirrot					
Vapaaehtoisten varausten muutos		21 978	-2 500	-	-
		21 978	-2 500	-	-
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				238	110
Tilikauden voitto/tappio		1 137	8 354	-16 807	9 721

* Viittaus liitetiedon numeroon

Tuloslaskelman liitteet

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
1. Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
TEL:n mukainen perusvakuutus				
Työnantajan osuus	630 630	553 941	630 630	553 941
Työntekijän osuus	164 537	159 209	164 537	159 209
	795 167	713 150	795 167	713 150
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	5 500	5 369	5 500	5 369
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	98 841	87 975	98 841	87 975
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	519	643	519	643
	900 027	807 137	900 027	807 137
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	-1 100	-691	-1 100	-691
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	898 927	806 446	898 927	806 446
Jälleenvakuuttajien osuus	-18	-3	-18	-3
Vakuutusmaksutulo	898 909	806 444	898 909	806 444
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista				
TEL	-3 640	-5 952	-3 640	-5 952
YEL	-3 225	-2 394	-3 225	-2 394
	-6 865	-8 347	-6 865	-8 347
1.1. Vastuuvajauksen kuolettamiseksi perittävä maksu	-	13 550	-	13 550

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

2. Maksetut korvaukset

Ensivakuutus

Maksettu eläkkeensaajille

TEL:n mukainen perusvakuutus

505 357

465 720

505 357

465 720

TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus

9 008

8 624

9 008

8 624

YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus

100 599

92 788

100 599

92 788

YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus

770

672

770

672

615 734

567 803

615 734

567 803

Maksettu/saatu vastuunjakokorvauksia

TEL-eläkkeet

65 868

60 942

65 868

60 942

YEL-eläkkeet

16 425

14 792

16 425

14 792

82 294

75 735

82 294

75 735

Maksettu/saatu yhteisvastuukorvausta

3 645

2 977

3 645

2 977

701 673

646 515

701 673

646 515

Korvaustoiminnon hoitokulut

3 276

2 906

3 276

2 906

Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut

635

421

635

421

Maksetut korvaukset ennen**jälleenvakuuttajien osuutta****705 584****649 842****705 584****649 842****Maksetut korvaukset yhteensä****705 584****649 842****705 584****649 842**

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot				
3.1. Kokonaisliikekulut toimintoittain				
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	3 276	2 906	3 276	2 906
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	635	421	635	421
	3 911	3 327	3 911	3 327
Liikekulut	20 390	17 786	20 386	17 742
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösisjoituksista	1 092	930	1 387	1 367
Kulut muista sijoituksista	1 970	1 755	1 970	1 755
	3 062	2 684	3 357	3 122
Muut kulut	234	359	234	392
Yhteensä	27 597	24 156	27 889	24 582
3.2. Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	877	811	877	811
Muut vakuutusten hankintamenot	6 535	5 731	6 535	5 731
	7 412	6 542	7 412	6 542
Vakuutusten hoitokulut	6 403	5 791	6 403	5 791
Hallintokulut	6 578	5 454	6 575	5 409
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-3	-1	-3	-1
Yhteensä	20 390	17 786	20 386	17 742
3.3. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot				
3.3.1. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	9 106	8 425	9 180	8 505
Eläkekulut	1 828	1 564	1 838	1 574
Muut henkilösivukulut	644	574	648	578
Yhteensä	11 578	10 563	11 667	10 656
3.3.2. Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset	2001	2000	2001	2000
Toimitusjohtaja				
Palkat ja palkkiot	211	175	211	175
Eläkesitoumukset	Eläkeiäksi on sovittu 60-63 vuotta.			
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja			
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia			
Hallitus ja hallituksen varajäsenet				
Palkat ja palkkiot	289	165	289	165
Eläkesitoumukset	Yhtiöön työsuhhteessa oleville hallituksen jäsenille on eläkeiäksi sovittu 60-63 vuotta.			
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja			
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia			
Hallintoneuvosto				
Palkat ja palkkiot	43	43	43	43
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia.			
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja			
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia			
3.3.3. Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana				
Konttorihenkilöstö	8	8	8	8
Myyntihenkilöstö	-	-	-	-
Kiinteistöhenkilöstö	-	-	-	-

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot:

Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	443	221	-	-
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin				
Korkotuotot	0	0	0	0
Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	7 872	6 619	-	-
Tuotot kiinteistösijoituksista omistusyhteisyrityksiin				
Korkotuotot	213	222	213	222
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin				
Korkotuotot	46	20	46	20
Muut tuotot	29 170	21 872	34 007	25 865
	29 216	21 891	34 053	25 885
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	19 766	18 586	19 766	18 586
Korkotuotot	208 950	184 249	209 163	184 317
Muut tuotot	3 308	4 149	3 309	4 152
	232 024	206 985	232 238	207 055
Yhteensä	269 768	235 938	266 505	233 162
Arvonalentumisten palautukset	27 251	3 935	26 345	4 891
Myyntivoitot	40 678	80 592	40 678	81 029
Yhteensä	337 698	320 465	333 528	319 082

Sijoitustoiminnan kulut:

Kulut kiinteistösijoituksista				
Samana konsernin yritykset	-16 823	-15 946	-	-
Muut yritykset	-5 076	-2 638	-11 841	-8 957
	-21 898	-18 584	-11 841	-8 957
Kulut muista sijoituksista	-6 811	-7 313	-6 809	-7 313
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Samana konsernin yritykset	-837	-433	-	-
Omistusyhteisyritykset	-	-	0	-
Muut	-67	-232	-1 774	-1 275
	-904	-665	-1 774	-1 275
Yhteensä	-29 613	-26 562	-20 424	-17 545
Arvonalentumiset ja poistot				
Arvonalentumiset	-33 487	-40 818	-33 518	-41 539
Rakennusten suunnitelmapoistot	-112	-92	-7 559	-7 320
	-33 599	-40 910	-41 078	-48 859
Myyntitappiot	-1 949	-6 933	-1 949	-6 933
Yhteensä	-65 161	-74 406	-63 450	-73 338

Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua

272 537

246 060

270 078

245 744

Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa

272 537

246 060

270 078

245 744

Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys

1 685

3 436

1 684

3 436

Tase

1000 euroa		Emoyhtiö		Konserni	
Vastaavaa		2001	2000	2001	2000
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	9	5 185	5 724	5 316	5 876
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset	6				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		171 549	150 849	365 355	306 954
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	8	165 051	129 007	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäisiltä		3 018	3 076	3 018	3 076
		339 618	282 932	368 373	310 030
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäisissä	7				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		17	17	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäisissä		1 854	1 599	1 817	1 518
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisyrittäisiltä		2 750	2 859	2 750	2 859
		4 621	4 475	4 567	4 377
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	7	602 669	480 223	611 127	488 596
Rahoitusmarkkinavälineet		2 998 180	2 731 361	2 998 180	2 731 361
Kiinnelainasaamiset	8	41 818	44 432	41 818	44 432
Muut lainasaamiset	8	240 646	266 609	240 646	266 609
Talletukset		63 200	45 484	63 200	45 484
Muut sijoitukset		-	3 496	93	3 496
		3 946 513	3 571 606	3 955 064	3 579 980
		4 290 752	3 859 014	4 328 004	3 894 387
Saamiset					
Ensiluokkainen	15				
Vakuutuslaitosten osuudet		76 904	63 787	76 904	63 787
Muut saamiset		20 848	25 564	16 786	18 922
		97 752	89 351	93 689	82 709
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	9	554	22	1 511	750
Muut aineelliset hyödykkeet		-	-	22	25
		554	22	1 533	775
Rahat ja pankkisaamiset		3 151	6 653	3 249	6 720
Muu omaisuus		22	22	22	22
		3 728	6 697	4 804	7 518
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		122 182	124 010	122 186	124 012
Muut siirtosaamiset		53 444	53 110	55 862	54 985
		175 627	177 120	178 048	178 997
		4 573 044	4 137 906	4 609 861	4 169 487

Tase

1000 euroa		Emoyhtiö		Konserni	
		2001	2000	2001	2000
Vastattavaa					
Oma pääoma	10				
Pohjarahasto		841	841	841	841
Takuupääoma		807	807	807	807
Arvonkorotusrahasto		-	-	101	101
Muut rahastot		13 579	5 227	13 579	5 227
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus		-	-	3 116	18 214
Konsernin edellisten tilikausien tappio		-	-	-6 986	-6 308
Tilikauden voitto/tappio		1 137	8 354	-16 807	9 721
Tilikauden voittoon/tappioon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta		-	-	15 121	-2 045
		16 365	15 229	9 772	26 558
Vähemmistöosuus		-	-	20 924	22 663
Tilinpäätössiirtojen kertymä	11				
Vapaaehtoiset varaukset		-	21 978	-	-
Konsernireservi	11	-	-	1 589	176
Vakuutustekninen vastuovelka	12				
Vakuutusmaksuvastuu		2 947 259	2 668 437	2 947 259	2 668 437
Korvausvastuu		1 580 367	1 399 734	1 580 367	1 399 734
		4 527 626	4 068 171	4 527 626	4 068 171
Velat					
Jälleenvakuutustoiminnasta		17	-	-	-
Lainat rahoituslaitoksilta	13			28 900	21 908
Laskennallinen verovelka	11/14			1 467	7 524
Muut velat		25 653	26 643	13 598	16 230
		25 670	26 643	43 965	45 663
Siirtovelat		3 383	5 885	5 985	6 256
		4 573 044	4 137 906	4 609 861	4 169 487

Taseen liitteet

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2001	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	1 399	1 399	1 399	313 584	313 685	364 692
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	117 394	118 234	154 848	-	-	-
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyhteisöissä	2 156	2 156	2 390	1 910	1 910	2 390
Muut kiinteistöosakkeet	49 760	49 760	50 426	49 760	49 760	50 426
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	165 051	165 051	165 051	-	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä	3 018	3 018	3 018	3 018	3 018	3 018
	338 778	339 618	377 133	368 272	368 373	420 526
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	17	17	17	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyhteisöissä						
Osakkeet ja osuudet	1 854	1 854	1 854	1 817	1 817	1 817
Rahamarkkinavälineet ja lainasaamiset	2 750	2 750	2 750	2 750	2 750	2 750
	4 604	4 604	4 604	4 567	4 567	4 567
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	602 669	602 669	700 247	611 127	611 127	702 750
Rahoitusmarkkinavälineet	2 998 180	2 998 180	3 066 775	2 998 180	2 998 180	3 066 775
Kiinnelainasaamiset	41 818	41 818	41 818	41 818	41 818	41 818
Muut lainasaamiset	240 646	240 646	240 646	240 646	240 646	240 646
Talletukset	63 200	63 200	63 200	63 200	63 200	63 200
Muut sijoitukset	-	-	-	93	93	93
	3 946 513	3 946 513	4 112 687	3 955 064	3 955 064	4 115 283
	4 289 912	4 290 752	4 494 441	4 327 903	4 328 004	4 540 376
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta		-52 405			-52 405	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Muita arvonorotuksia		840			101	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			203 689			212 372

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2000	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	1 399	1 399	1 399	261 882	261 983	301 098
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	103 519	104 359	134 341	-	-	-
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriyksissä	2 054	2 054	2 388	1 935	1 935	2 388
Muut kiinteistöosakkeet	43 036	43 036	42 762	43 036	43 036	42 762
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	129 007	129 007	129 007	-	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyriyksiltä	3 076	3 076	3 076	3 076	3 076	3 076
	282 092	282 932	312 973	309 929	310 030	349 324
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	17	17	17	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyriyksissä						
Osakkeet ja osuudet	1 599	1 599	1 599	1 518	1 518	1 518
Rahamarkkinavälineet ja lainasaamiset	2 859	2 859	2 859	2 859	2 859	2 859
	4 459	4 459	4 459	4 377	4 377	4 377
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	480 223	480 223	626 641	488 596	488 596	631 187
Rahoitusmarkkinavälineet	2 731 361	2 731 361	2 808 528	2 731 361	2 731 361	2 808 528
Kiinnelainasaamiset	44 432	44 432	44 432	44 432	44 432	44 432
Muut lainasaamiset	266 609	266 609	266 609	266 609	266 609	266 609
Talletukset	45 484	45 484	45 484	45 484	45 484	45 484
Muut sijoitukset	3 496	3 496	3 496	3 496	3 496	3 496
	3 571 606	3 571 606	3 795 191	3 579 980	3 579 980	3 799 737
	3 858 174	3 859 014	4 112 640	3 894 286	3 894 387	4 153 438
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuloiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta		-71 099			-71 099	
- Indeksiin sidottujen lainojen tuottoa					20 000	
		-71 099			-51 099	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Muita arvonkorotuksia		840			101	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			253 626			259 051

1000 euroa	Emoyhtiö			Konserni	
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Laina-saamiset saman konsernin yrityksiltä	Laina-saamiset omistus-yhteys-yrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Laina-saamiset omistus-yhteys-yrityksiltä
6. Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.2001					
Hankintameno 1.1.	182 061	129 007	3 076	353 358	3 076
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-	-	-	-449	-
Lisäykset	19 228	39 319	-	65 344	-
Vähennykset	294	-3 274	-58	264	-58
Siirrot erien välillä	-	-	-	8 037	-
Hankintameno 31.12.	201 583	165 051	3 018	426 555	3 018
Kertyneet poistot 1.1.				-25 024	
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-	-	-	449	-
Tilikauden poistot	-	-	-	-7 447	-
Vähennykset	-	-	-	-8 037	-
Kertyneet poistot 31.12.	-	-	-	-40 060	-
Arvonalentumiset 1.1.	-32 052			-21 481	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	168			168	
Tilikauden arvonalentumiset	-			-31	
Arvonalentumisten palautukset	1 009			103	
Arvonalentumiset 31.12.	-30 874	-	-	-21 242	-
Arvonkorotukset 1.1.	840			101	
Arvonkorotukset 31.12.	840			101	
Kirjanpitoarvo 31.12.	171 549	165 051	3 018	365 355	3 018
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		2001		2001	
Jäljellä oleva hankintameno		5 274		3 041	
Kirjanpitoarvo		5 274		3 041	
Käypä arvo		5 317		5 317	
7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä		Emoyhtiö 2001		Konserni 2001	
Saman konsernin yritysten osakkeet ja osuudet					
Hankintameno 1.1.		17		-	
Hankintameno 31.12.		17		-	
Kirjanpitoarvo 31.12.		17		-	
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä					
Hankintameno 1.1.		1 599		1 518	
Lisäykset		255		300	
Hankintameno 31.12.		1 854		1 817	
Kirjanpitoarvo 31.12.		1 854		1 817	

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2001

**Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset
omistusyhteisyrityksiltä**

Hankintameno 1.1.	2 859	2 859
Vähennykset	-109	-109
Hankintameno 31.12.	2 750	2 750
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 750	2 750
Yhteensä	4 621	4 567

Emoyhtiö

Määrä

Osuus
osakkeista
%Kirjanpito-
arvoKäypä
arvoTilikauden
voitto/
tappioOma
pääoma
7.1. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä

Tapra Ky	50	100,00	8	8	0	8
Elkes Oy	50	100,00	8	8	0	8
Yhteensä	100		17	17	0	17

7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Tapiola Omaisuudenhoito Oy	3 200	20,00	591	591	65	2 961
Suomen Metsäsijoitus Oy	7 500	25,00	1 261	1 261	132	4 742
Vakuutusneuvonta Aura Oy	50	33,33	1	1	0	5
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	50	33,33	1	1	0	5
Yhteensä	10 800		1 854	1 854	197	7 713

Konserni

Määrä

Osuus
osakkeista
%Kirjanpito-
arvoKäypä
arvoTilikauden
voitto/
tappioOma
pääoma
7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Tapiola Omaisuudenhoito Oy	3 200	20,00	631	631	65	2 961
Suomen Metsäsijoitus Oy	7 500	25,00	1 183	1 183	132	4 742
Vakuutusneuvonta Aura Oy	50	33,33	2	2	0	5
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	50	33,33	2	2	0	5
Yhteensä	10 800		1 817	1 817	197	7 713

Suurimmat osakeomistukset

1000 euroa	Emoyhtiö			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito- arvo 31.12.2001	Käypä arvo 31.12.2001	Kpl	Kirjanpito- arvo 31.12.2001	Käypä arvo 31.12.2001
7.3. Muut sijoitukset, Osakkeet ja osuudet						
Orion-Yhtymä Oyj	1 099 220	20 973	21 874	1 099 220	20 973	21 874
Instrumentarium Oyj	425 665	11 694	20 006	425 665	11 694	20 006
Nokia Oyj	636 200	5 281	18 424	636 200	5 281	18 424
Lassila & Tikanoja Oyj	863 900	11 274	15 550	863 900	11 274	15 550
Fortum Oyj	3 146 176	13 711	14 944	3 146 176	13 711	14 944
Uponor Oyj	793 800	10 912	14 884	793 800	10 912	14 884
Ahold	440 570	13 286	14 398	440 570	13 286	14 398
Rentokil Initial Ord	2 730 004	9 655	12 383	2 730 004	9 655	12 383
Wärtsilä Oyj Abp	592 286	9 268	12 303	592 286	9 268	12 303
Unilever N.V.	180 000	9 799	11 853	180 000	9 799	11 853
Kemira Oyj	1 732 000	9 787	11 518	1 732 000	9 787	11 518
Stockmann Oyj Abp	840 484	11 262	11 262	840 484	11 262	11 262
Fiskars Oyj Abp	1 327 587	10 301	11 208	1 327 587	10 301	11 208
Kesko Oyj	1 000 000	10 300	10 300	1 000 000	10 300	10 300
Nokian Renkaat Oyj	292 500	5 658	10 264	292 500	5 658	10 264
Tamro Oyj	2 427 500	8 076	8 715	2 427 500	8 076	8 715
Tietoenator Oyj	289 700	8 154	8 619	289 700	8 154	8 619
ING Groep N.V.	285 000	8 162	8 162	285 000	8 162	8 162
Suez Lyonn	236 235	8 032	8 032	236 235	8 032	8 032
Roche Genusshain	100 000	7 991	7 991	100 000	7 991	7 991
Merck & Co.	110 000	6 850	7 339	110 000	6 850	7 339
VNU NV	210 635	7 269	7 269	210 635	7 269	7 269
Orkla Ab	370 714	4 369	7 087	370 714	4 369	7 087
Finnair Oyj	1 747 700	6 554	6 554	1 747 700	6 554	6 554
Novartis Ag Reg	160 000	5 655	6 474	160 000	5 655	6 474
Muut		368 396	412 834		376 854	415 336
Yhteensä		602 669	700 247		611 127	702 750

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

8. Muut sijoitukset

8.1. Muut lainasaamiset erittely vakuuden mukaan:

Pankkitakaus	189 317	198 256	189 317	198 256
Takausvakuutus	27 717	31 743	27 717	31 743
Vakuutuskirja	828	535	828	535
Muu vakuus	11 022	23 729	11 022	23 729
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	228 884	254 262	228 884	254 262
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	11 762	12 347	11 762	12 347
	240 646	266 609	240 646	266 609

8.2. Eläkelainasaamisten yhteismäärä

Muut kiinnelainasaamiset	3 392	3 821	3 392	3 821
Muut lainasaamiset	202 473	225 135	202 473	225 135
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	205 865	228 956	205 865	228 956

9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
31.12.2001

	Emoyhtiö		Konserni		
	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Konserni-liikearvo	Kalusto
Hankintameno 1.1.	10 573	202	10 746	143	2 113
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-449	-	-449	-143	-
Lisäykset	1 440	721	1 440	0	1 281
Vähennykset	-35	-3	-35	-	-3
Hankintameno 31.12.	11 528	920	11 701	0	3 392
Kertyneet poistot 1.1.	-4 849	-180	-4 870	-143	-1 363
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	449	-	449	143	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	21	-	21	-	-
Tilikauden poistot	-1 965	-185	-1 986	0	-496
Kertyneet poistot 31.12.	-6 343	-365	-6 386	0	-1 859
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 185	554	5 316	0	1 533

1000 euroa

10.1. Oman pääoman muutokset

Emoyhtiö	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Pohjarahasto	841	-	-	841
Takuupääoma	807	-	-	807
Varmuusrahasto	5 178	8 352	-	13 530
Käyttörahaso	49	1	-2	49
Tilikauden voitto/tappio	8 354	1 137	-8 354	1 137
Oman pääoman muutokset yhteensä	15 229	9 491	-8 355	16 365
Konserni	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Pohjarahasto	841	-	-	841
Takuupääoma	807	-	-	807
Arvonkorotusrahasto	101	-	-	101
Varmuusrahasto	5 178	8 352	-	13 530
Käyttörahaso	49	1	-2	49
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	18 214	23	-15 121	3 116
Konsernin edellisten tilikausien tappio	-6 308	-	-678	-6 986
Konsernin tilikauden voitto/tappio	9 721	-	-26 528	-16 807
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta	-2 045	2 045	15 121	15 121
	7 676	2 045	-11 407	-1 686
Oman pääoman muutokset yhteensä	26 558	10 422	-27 207	9 772

10.2. Arvonkorotusrahaston erittely

	Emoyhtiö 2001	Konserni 2001
Arvonkorotusrahasto 1.1.	-	101
Arvonkorotusrahasto 31.12.	-	101
Josta käyttöomaisuuteen liittyvää	-	101

10.3. Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen

Takuuosuuden omistajien osuus:		
Takuupääoma	807	807
Takuuosuuden omistajien osuus	807	807
Vakuutuksenottajien osuus ehdotetun voitonjaon jälkeen	15 557	8 965
Yhteensä	16 365	9 772

10.4. Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Tilikauden voitto/tappio	1 137	-1 686
+ Muu vapaa oma pääoma tasanimikkeittäin		
Varmuusrahasto	13 530	13 530
Käyttörahaso	49	49
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	-	3 116
Muu vapaa oma pääoma yhteensä	13 579	16 695
- Taseen osoittama tappio	-	-6 986
- Määrä, joka konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätössiirroista on konsernitilinpäätöksessä merkitty omaan pääomaan	-	-3 116
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	14 716	4 907

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
11. Tilinpäätössiirtojen kertymä ja konsernireservin muutokset				
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Poistoero 1.1.	-	-	3 890	3 506
Lisäykset	-	-	886	637
Vähennykset	-	-	-40	-254
Poistoero 31.12.	-	-	4 736	3 890
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.	21 978	19 478	21 978	19 478
Lisäykset	-	2 790	-	2 790
Vähennykset	-21 978	-290	-21 978	-290
Luottotappiovaraus 31.12.	0	21 978	0	21 978
Asuintalovaraus 1.1.			79	79
Asuintalovaraus 31.12.			79	79
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä			79	22 057
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	0	21 978	4 814	25 946
Jaettu				
Omaan pääomaan			-3 116	-18 214
Vähemmistöosuuteen			-231	-208
Laskennalliseen verovelkaan			-1 467	-7 524
Verokanta			29%	29%
Konsernireservi				
Konsernireservi 1.1.			176	235
Lisäykset	-	-	1 413	-
Vähennykset	-	-	-	-59
Konsernireservi 31.12.	-	-	1 589	176
12. Vakuutusteknisen vastuuvelan erittely				
12.1. Vakuutustekninen vastuuvelka	2001	2000	2001	2000
Vakuutusmaksuvastuu				
Vastaiset eläkkeet	2 466 706	2 261 754	2 466 706	2 261 754
Osittamaton lisävakuutusvastuu	465 602	381 729	465 602	381 729
Ositettu lisävakuutusvastuu	14 951	24 955	14 951	24 955
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	2 947 259	2 668 437	2 947 259	2 668 437
Korvausvastuu				
Alkaneet eläkkeet	1 336 762	1 172 885	1 336 762	1 172 885
Tasoitumäärä	243 604	226 849	243 604	226 849
Korvausvastuu yhteensä	1 580 367	1 399 734	1 580 367	1 399 734
Vakuutustekninen vastuuvelka yhteensä	4 527 626	4 068 171	4 527 626	4 068 171
12.2. TVYL 6.luvun 14§:n mukaiset lisäedut				
Ositettu lisävakuutusvastuu 1.1.	24 955	40 047	24 955	40 047
Tilivuonna maksetut asiakashyvitykset (-)	-20 599	-27 202	-20 599	-27 202
Siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen (+)	10 596	12 110	10 596	12 110
Ositettu lisävakuutusvastuu 31.12.	14 951	24 955	14 951	24 955

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
13. Velat, jotka erääntyvät maksettavaksi viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	28 900	21 908
14. Laskennalliset verovelat				
Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen jaksotuserojen ja muiden väliaikaisten erojen perusteella laskettu verovelka	244	244	244	244
Arvostuseroista laskettu verovelka ei realisoidu lähitulevaisuudessa.				
15. Saamiset ja velat				
15.1. Muut siirtosaamiset, kannansiirtosaaminen				
Yhteisvastuusaaminen	1 825	5 470	1 825	5 470
Saaminen erityiseltä selvityspesältä	6 327	6 327	6 327	6 327
	8 152	11 797	8 152	11 797
15.2. Saamisten erittely konserni- ja osakkuusyrietykset				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Muut saamiset	5 784	8 656	-	-
Saamiset omistusyhteisyrietyksiltä				
Muut saamiset	0	1	0	1
15.3. Velkojen erittely konserni- ja osakkuusyrietykset				
Velat saman konsernin yrityksille				
Muut velat	12 261	11 127	-	-
Velat omistusyhteisyrietyksille				
Muut velat	37	-	37	-
16. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	2001	2000	2001	2000
	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset
16.1. Vakuudet				
Omien velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset	-	-	8 809	7 899
Pantit, johdannaisopimusten vakuudeksi	-	2 062	-	2 062
	-	2 062	8 809	9 961
16.2. Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut				
Johdannaisopimukset				
Valuuttajohdannaiset				
Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet				
Kohde-etuus	19 521	-	19 521	-
Käypä arvo	0	-	0	-
Termiini- ja futuurisopimukset, suljetut				
Kohde-etuus	10 130	-	10 130	-
Käypä arvo	0	-	0	-

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Osakejohdannaiset				
Optiosopimukset, avoimet				
Ostetut				
Kohde-etuus	-	1 425	-	1 425
Käypä arvo	-	135	-	135
Arvopapereiden lainaussopimukset				
Lainaksi annetut arvopaperit				
Jäljellä oleva hankintameno	-	336	-	336
Käypä arvo	-	473	-	473
Arvonlisäverovastuut				
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen				
		Ryhmällä on verosaatavaa arvonlisäverotukseen liittyen		
Arvonlisäverolain 33§:n mukainen vähennysten palautusvelvollisuus	127	105	127	4 658
Muut vastuusitoumukset				
Merkintäsitoumukset	29 307	21 454	29 307	21 454

17. Lähipiirilainat

Rahalainat vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhteisön taikka vakuutusyhtiössä määräysvaltaa käyttävän yhteisön tai säätiön tai tällaisen yhteisön tai säätiön määräysvalassa olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtajalle, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle tai tilintarkastajalle

Yhtiö ei ole antanut otsikossa mainittua rahalainaa.

Rahalainat sille, jolla takuusoouden omistuksen nojalla voi olla vähintään 10 prosenttia vakuutusyhtiön takuusouksista tai takuusouksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä

Yhtiö ei ole antanut otsikossa mainittua rahalainaa.

Rahalainat, jos työeläkevakuutusyhtiön taseeseen sisältyy rahalainoja työeläkevakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai TVYL:n 5§ 4 momentissa tarkoitettuun yhteistyöryhmään kuuluvalla yhteisöllä

Yhtiö ei ole antanut otsikossa mainittua rahalainaa.

Rahalainat, jotka on annettu yhteistyöryhmään kuuluvan yhteisön toimitusjohtajalle, hallituksen, hallintoneuvoston jäsenelle tai tilintarkastajalle

Rahalainat yhteensä eivät ylitä 200 000,00 euroa

Vakavaraisuustunnusluvut

1000 euroa

2001

Emoyhtiö

2000

18. Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot

Toimintapääoma

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon

vähentämisen jälkeen

16 365

15 229

Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero

-

21 978

Omaisuuuden käypien arvojen ja taseen

kirjanpitoarvojen välinen arvostusero

203 689

253 626

Osittamaton lisävakuutusvastuu

465 602

381 729

Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten

hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet

-5 185

-5 724

680 470**666 838**

TVYL 17§:n toimintapääoman vähimmäismäärä

180 656

162 469

Vakavaraisuusaste%

(toteutunut toimintapääoma/vakavaraisuuden
laskennassa käytetty vastuuvélka)

16,9

18,4

Vakavaraisuusraja%

6,7

6,7

Tavoitevyöhykkeen alaraja%

(2 x vakavaraisuusraja)

13,5

13,4

Tavoitevyöhykkeen yläraja%

(4 x vakavaraisuusraja)

27,0

26,8

Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 1 137 284,24 euroa käytetään seuraavasti:

Varmuusrahastoon siirretään	1 136 950,39
Käyttörahastoon siirretään	333,85

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Pohjarahasto	840 939,63
Takuupääoma	807 302,05
Varmuusrahasto	14 666 996,32
Käyttörahasto	49 285,20
	<hr/>
	16 364 523,20

Espossa 7. päivänä maaliskuuta 2002

Asmo Kalpala	Kari Kaukinen	Markku Koponen
Tom Liljeström	Ismo Luimula	Paavo Mäkinen
Maj-Len Remahl	Seppo Salisma	Veikko Simpanen
Risto Suominen	Aino Toikka	Pauli Torkko
Olli-Pekka Laine		
Toimitusjohtaja		

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan osakkaille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2001. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 20. maaliskuuta 2002 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneu-

voston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyhtiön osalta osoittaa voittoa 6 761 985,00 markkaa, on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 2. päivänä huhtikuuta 2002

Mauno Tervo
KHT

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2001 hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilin-

päätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 4.4.2002

Ilkka Brotherus
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Henki-Tapiola

Tapiola kasvoi henkivakuutuksissa hyvin.

Henkivakuutuslalla säästövakuutusten maksutulo kääntyi laskuun vuonna 2001 johtuen uusmyynnin pienenemisestä. Myös ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo pieneni, koska kertaluonteisia eläkesäätiöiden purkuja oli edellisvuotta vähemmän. Yksilöllisten eläkevakuutusten ja riskivakuutusten maksutulo sen sijaan jatkoi tasaista kasvuaan, eläkevakuutukset 9,3 prosenttia ja riskivakuutukset 6,9 prosenttia vuosivauhtia.

Tapiolassa vuosi 2001 ja alkanut vuosi 2002 ovat voimakkaan henkivakuutukseen panostamisen vuosia. Tämä on kuluneena vuonna näkynyt markkinaosuuden kasvuna, ja kehitykselle odotetaan jatkoa vuonna 2002.

Erytyisesti vuonna 2000 alkanut sijoitussidonnaisen vakuutuksen myynti kehittyi suotuisasti toimintaympäristön häiriöistä huolimatta. Niinpä markkinaosuutemme näissä tuotteissa onkin selvästi kokonaismarkkinaosuuttamme suurempi. Sijoitussidonnaisen vakuutuksen menestyksen takana on asiakkaan tarpeiden pohjalta suunnitellut riittävän yksinkertaiset toimintamallit ja tuotteet sekä myyntiorganisaation vahva sitoutuminen sijoitussidonnaisen vakuutuksen myyntiin.

Henkivakuuttamiseen erikoistunut organisaatio on saatu toimintavuonna täyteen vahvuuteensa ja kuluvana vuonna siltä odotetaan vahvoja näyttöjä.

Henkivakuuttaminen on osa yhteiskunnan turvajärjestelmän ns. kolmatta pilaria, jolla tarkoitetaan

ihmisten omaa varautumista tulevaisuuden turvan tarpeisiin. Tämän kolmannen pilarin merkitys on Suomessa muita Euroopan maita pienempi, mutta väestön ikärakenteen muuttuminen ja ihmisten yleinen vaurastuminen tulevat kasvattamaan tämän pilarin merkitystä. Tämä kehitys luo henkivakuuttamiselle hyvin suotuisat näkymät. Ikärakenteen muuttumisen kautta lisääntyvä hoivan tarve luo aivan uusia mahdollisuuksia perinteisen riskivakuuttamisen kehittämiseksi. Väestön yleinen vaurastuminen, ihmisten huoli eläketurvastaan ja kasvava tietoisuus vapaaehtoisten vaihtoehtojen olemassaolosta varmistavat sen, että vakuutussäästäminen ja erityisesti yksilöllinen eläkevakuutus jatkavat jo toista vuosikymmentä jatkunutta kasvuaan tulevaisuudessakin. Kasvava kilpailu osaavasta työvoimasta luo kysyntää yritysten palkitsemisjärjestelmille, joissa ryhmäeläkevakuutukset ovat hyvin toimiva osa.

Juha-Pekka Halmeenmäki
Toimitusjohtaja
Henki-Tapiola ja Yritysten Henki-Tapiola

Yhtiöiden toimitusjohtaja 30.4.01 saakka
oli Jari Saine.

Henki-Tapiolan hallintoneuvosto, tilintarkastajat ja hallitus

Henki-Tapiolan hallintoneuvosto

Tuula Entelä puheenjohtaja, sijoitusjohtaja, Espoo	1999–2002
Jouko Havunen varapuheenjohtaja, kauppatieteiden lisensiaatti, Laihia	1999–2002
Seppo Aaltonen johtaja, Helsinki	1999–2002
Vesa Ekroos hallituksen puheenjohtaja, Espoo	1999–2002
Heikki Kanninen yhteyspäällikkö, Helsinki	2001–2004
Vesa Kämäri kenraaliluutnantti, Mikkeli	2000–2003
Saara Lampelo toimitusjohtaja, Oulu	2001–2004
Merja Lehtonen kotitalousopettaja, Riihimäki	1999–2002
Sisko Mäkelä agronomi, Pyhäntä	2000–2003
Simo Nuutinen maanviljelijä, Lieksa	2000–2003
Arja Pohja johtava kuluttajaneuvoja, Turku	2000–2003
Riitta Ronkainen apteekkari, Jalasjärvi	2001–2004
Asko Sarkola teatterinjohtaja, Espoo	2000–2003
Jouko Setälä toimitusjohtaja, Helsinki	1999–2002
Arto Tuominen hallituksen puheenjohtaja, Espoo	2001–2004

Tilintarkastajat

Varsinaiset tilintarkastajat

Mauno Tervo, ekonomi, KHT
PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö, jonka päävastuullisena tilintarkastajana
Ulla Holmström, diplomiekonomi, KHT

Varatilintarkastajat

Barbro Löfqvist, kauppatieteiden maisteri, KHT
Mirja Tonteri, ekonomi, KHT

Hallitus

Asmo Kalpala, hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja
Pertti Heikkala, hallituksen varapuheenjohtaja,
yhtiöryhmän johtaja, palvelut yksityistalouksille
Tom Liljeström, yhtiöryhmän johtaja, palvelut
yrityksille, suurasiakkaille ja yhteisöille
Jari Saine, yhtiöryhmän johtaja, palvelut
vakuutussäästäjille ja –sijoittajille
Varajäsenet:
Antti Calonius, johtaja, suurasiakaspalvelut,
ulkomaantoiminnot ja meklarit
Jari Eklund, johtaja, sijoituspalvelut
Juhani Heiskanen, varatoimitusjohtaja, myynti,
markkinointi ja alueelliset palvelut
Markku Paakkanen, johtaja, talous- ja
tietohallintopalvelut

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2001

*Henki-Tapiolan maksutulo kasvoi,
vaikka alan maksutulo pieneni.*

Henki-Tapiolan liikevoitto oli 30,6 miljoonaa euroa (40,2 milj. e). Vakuutusmaksutulo kasvoi 3 prosenttia (32,2 %) 174,7 miljoonaan euroon (169,7 milj. e). Henki-Tapiolan konsernissa vakuutusmaksutulon kasvu oli 9,0 prosenttia, kun henkivakuutusalan maksutulon on arvioitu pienenevän noin 20 prosenttia. Kokonaismarkkinaosuus kasvoi 7,4 prosenttiin (5,6 %). Vakavaraisuuspääoma oli 203,1 miljoonaa euroa (227,1 milj. e) vastaten 17,0 prosentin (20,7 %) vakavaraisuusastetta. Sijoitusten arvojen kehitys ja henkivakuutusyhtiöiden yleinen vakavaraisuuskehitys huomioon ottaen yhtiön vakavaraisuutta on pidettävä hyvänä huolimatta siitä, että vakavaraisuusaste on hieman laskenut.

Henki-Tapiolan tulos-, kasvu- ja vakavaraisuustilanne antavat hyvät lähtökohdat suotuisalle kehitykselle kuluvan vuoden aikana. Vuoden 2002 tuotekehityksen painopiste on riskivakuuttamisessa. Asiakaspalveluun panostetaan kehittämällä internet-pohjaisia vakuutusten hoitoratkaisuja.

Vakuutustoiminta

Vakuutusmaksutulo. Henki-Tapiolan vakuutusmaksutulo oli 174,7 miljoonaa euroa (169,7 milj. e). Maksutulo kasvoi 3,0 prosenttia (32,2 %). Henkivakuutusten osuus maksutulosta oli 71 prosenttia (73 %) eli 124,7 miljoonaa euroa (123,6 milj. e), kasvua edellisvuodesta 0,9 prosenttia (51,8 %). Eläkevakuutuksen osuus oli 29 prosenttia (27 %) eli 49,9 miljoonaa euroa (46,0 milj. e), mikä merkitsee 8,6 prosentin (-1,9 %) nousua edelliseen vuoteen verrattuna.

Sijoitussidonnaisen vakuutuksen vakuutusmaksutulo oli 45,6 miljoonaa euroa (56,4 milj. e), josta henkivakuutuksen osuus oli 85 prosenttia (95 %) eli 39,0 miljoonaa euroa (53,8 milj. e) ja yksilöllisen eläkevakuutuksen osuus oli 15 prosenttia (5 %) eli 6,6 miljoonaa euroa (2,6 milj. e).

Muun kuin sijoitussidonnaisen vakuutuksen vakuutusmaksuvastuu kasvoi 74,6 miljoonalla eurolla (141,4 milj. e) 1 087,0 miljoonaan euroon (1 012,4 milj. e). Sijoitussidonnaisen vakuutuksen vakuutusmaksuvastuu kasvoi 36,8 miljoonalla eurolla (53,5 milj. e) 95,1 miljoonaan euroon (58,3 milj. e).

Maksetut korvaukset. Henki-Tapiolan maksamat korvaukset olivat 103,7 miljoonaa euroa (74,3 milj. e) eli 39,6 prosenttia (7,7 %) enemmän kuin vuonna 2000. Säästösummien takaisinmaksut olivat 49,8 miljoonaa euroa (22,7 milj. e) eli 27,1 miljoonaa euroa (-0,8 milj. e) edellisvuodesta enemmän. Takaisinostojen määrä laski 11,0 miljoonaan euroon (16,4 milj. e).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 74,8 miljoonaa euroa (78,1 milj. e), vähennystä edelliseen vuoteen oli 4,2 prosenttia (27,0 %).

Korko- ja muut tuotot kulujen jälkeen olivat 45,1 miljoonaa euroa (32,4 milj. e).

Kiinteistöinvestointien nettotuotot olivat 15,9 miljoonaa euroa (14,5 milj. e).

Sijoitusten nettomyyntivoittoa tuloutui 10,8 miljoonaa euroa (34,0 milj. e).

Arvonlennusten yhteismäärä oli 12,5 miljoonaa

euroa (14,5 milj. e). Osakkeiden arvonalennuksia oli 11,6 miljoonaa euroa (10,6 milj. e) ja kiinteistöjen arvonalennuksia 0,9 miljoonaa euroa (3,9 milj. e).

Arvonalennusten palautukset, jotka lisäsivät sijoitustoiminnan tuottoja, olivat yhteensä 12,1 miljoonaa euroa (4,1 milj. e). Osakkeiden arvonalennusten palautuksia kirjattiin 11,2 miljoonaa euroa (1,1 milj. e) ja kiinteistöjen 0,9 miljoonaa euroa (3,1 milj. e).

Sijoitusten määrä ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevia sijoituksia oli vuoden päättyessä kirjanpitoarvoin laskettuna 1 211,0 miljoonaa euroa (1 103,4 milj. e). Sijoitusten käypä arvo oli 1 348,9 miljoonaa euroa (1 265,7 milj. e). Sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevien sijoitusten määrä oli 100,6 miljoonaa euroa (80,7 milj. e).

Liikekulut

Tuloslaskelman liikekulut olivat 23,1 miljoonaa euroa (18,3 milj. e) eli 4,8 miljoonaa euroa (1,7 milj. e) enemmän kuin edellisvuonna.

Kokonaisliikekulut, jotka sisältävät poistoja 1,0 miljoonaa euroa (0,8 milj. e), on jaettu toiminnoille. Sijoitustoiminnan kulut sisältävät oman organisaation kulut.

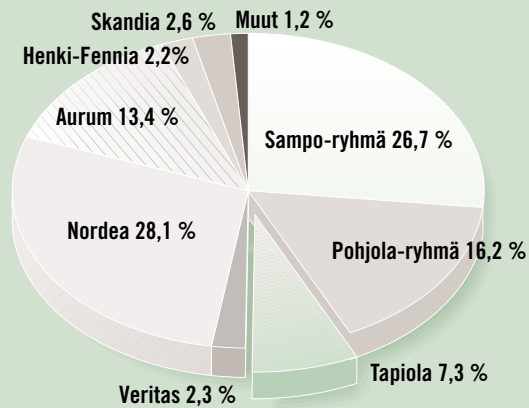
Palkat ja palkkiot olivat yhteensä 8,8 miljoonaa euroa (7,2 milj. e), mikä on 23,0 prosenttia (5,3 %) enemmän kuin edellisena vuonna.

Yhtiön tehtäviä hoitava henkilöstö on työsuhteessa paitsi yhtiöön myös Keskinäiseen Vakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Eläkevakuutusyhtiöön Tapiolaan. Yhtiön toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja ovat työsuhteessa yhtiöön ja tytäryhtiöön Yrittäjien Henkivakuutus Oy Tapiolaan. Tapiola-ryhmän yhteisin resurssein tuotetuista palveluista maksetut erät sisältyvät yhtiön liikekulujen vastaaviin eriin samalla tavoin kuin, jos henkilöstö olisi ollut suoraan Henki-Tapiolan palveluksessa.

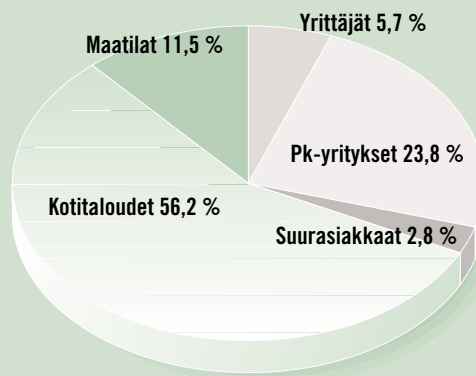
Yhtiön hallintoneuvoston jäsenille, hallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä toimitus- ja varatoimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat 372 048,85 euroa. Muut maksetut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 10 496 754,99 euroa. Maksetut palkat ja palkkiot yhteensä olivat 10 868 803,83 euroa.

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden markkinaosuudet 2001

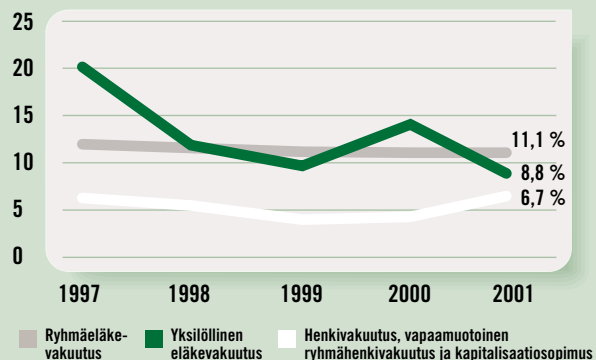
Henki-, ryhmähenki- ja yksilöllinen sekä ryhmäeläkevakuutus. Yhtiöiden yhteenlasketut maksutulot 3 184,5 milj. euroa sisältäen eläkesäätiöiden purkamiset.

Henki-Tapiolan maksutulon jakauma asiakasryhmittäin 2001

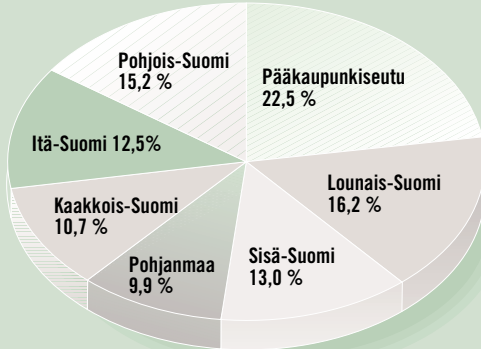

Tapiolan henkivakuutuslajien markkinaosuuskehitys

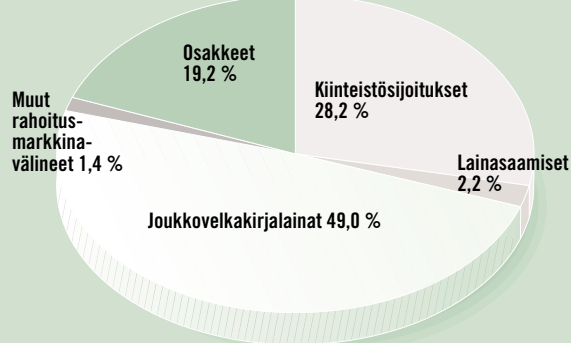
Henki-Tapiolan maksutulon jakauma alueittain 2001

Asiakkaan kotikunnan mukaan sisältäen myös suurasiaakkaat

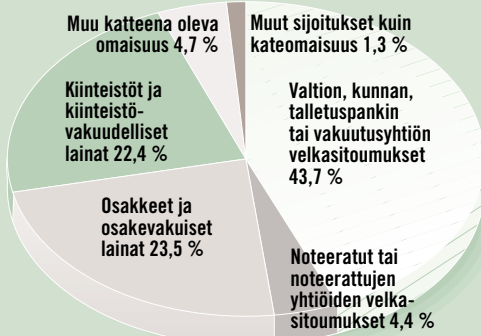
Henki-Tapiolan sijoitusten jakauma

Käypä arvo 31.12.2001
1 348,91 milj. euroa

Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskin mukaan

Käypä arvo 31.12.2001

Kuvio kertoo yhtiön sijoitusten riskiprofiilin. Vastuuelvää kattava omaisuus ja muut sijoitukset kuin kateomaisuus on ryhmitelty tässä sijoitusriskin mukaan.

Tilikauden tulos

Liikevaihto vuodelta 2001 oli 293,6 miljoonaa euroa (286,2 milj. e). Liikevoitto oli 30,6 miljoonaa euroa (40,2 milj. e). Liikevoitto oli 10,4 prosenttia (14,0 %) liikevaihdosta.

Yhtiön vakuutustekninen tulos, 35,1 miljoonaa euroa (40,9 milj. e), oli hyvä ja se mahdollistaa kilpailukykyiset asiakashyvitykset. Vakuutustekninen tulos käsittää ns. riskiliikkeen, kustannusliikkeen ja korkoliikkeen tuloksen.

Varsinaista vakuustointia kuvaavan riskiliikkeen tulos oli 7,7 miljoonaa euroa (8,6 milj. e) voitollinen. Kustannusliikkeen tulos oli 8,6 miljoonaa euroa (4,2 milj. e) tappiollinen. Kustannusliikkeen tasapainottaminen tulevana vuosina on eräs yhtiön keskeisimmistä haasteista. Korkoliikkeen tulos oli 36,0 miljoonaa euroa (36,5 milj. e) voitollinen.

Henki-Tapiolan vakavaraisuusaste oli 17,0 prosenttia (20,7 %). Arvostuserojen kaventumisen myötä vakavaraisuus on hiukan laskenut, mutta yhtiön vakavaraisuustaso on hyvä.

Omaisuiden käyvät arvot on laskettu varovaisuuden periaatetta noudattaen tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa tarkemmin selostetulla tavalla.

Poistot, yhteensä 1,8 miljoonaa euroa (1,7 milj. e), kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat poistot on tehty täysimääräisinä.

Luottotappiovaraus on tehty täysimääräisenä.

Tilinpäätöksessä varattiin vakuutuksenottajille vuoden 2001 asiakashyvityksiin 17,6 miljoonaa euroa (19,5 milj. e). Tämän lisäksi tulevia lisäetuja varten varattiin 11,9 miljoonaa euroa (19,0 milj. e). Yhteensä tulevia lisäetuja varten on varattu 45,6 miljoonaa euroa (33,6 milj. e).

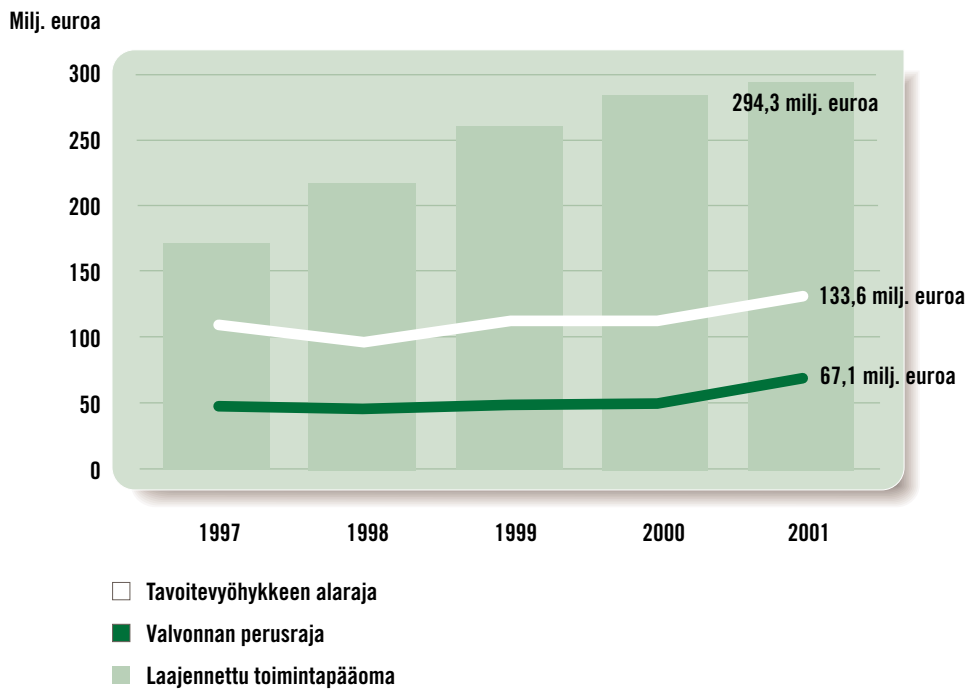
Käyttörahasistolahjoituksia annettiin tilivuoden aikana 672,75 euroa.

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstörahas-
toon h.r. siirrettävästä voittopalkkioerästä on 195 910,68 euroa. Se on laskettu ennakkomäärän mukaisena ja sisältyy tuloslaskelman muiden kulujen erään.

Hallitus ehdottaa, että yhtiön tilivuoden ylijäämä 396 338,01 euroa käytetään siten, että se siirretään kokonaisuudessaan varmuusrahastoon.

Taseen loppusumma oli 1 344 762 087,46 euroa (1 222 720 153,83 e).

Henki-Tapiolan laajennettu toimintapääoma

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Henki-Tapiolan konserniin sisältyivät emoyhtiön lisäksi tytäryhtiöt Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola, Hentap Oy, Varepa Oy, Rekra Oy, Sasnep Ky ja Omaeläke Oy sekä 65 (67) asunto- ja kiinteistöyhtiötä.

Osakkuusyhtiöitä ovat Tieto-Tapiola Oy, Tapiola Omaisuudenhoito Oy, Pohja-Yhtymä Oy, Glasnost Oy, Kiinteistö Oy Kiltakallio, Kiinteistö Oy Mariankatu 27, Vakuutusneuvonta Aura Oy ja Vakuutusneuvonta Pohja Oy.

Vakuutusmaksutulo. Konsernin vakuutusmaksutulo oli 233,3 miljoonaa euroa (213,6 milj. e). Maksutulo kasvoi 9,3 prosenttia (19,9 %). Henkivakuutuksen osuus maksutulosta oli 67 prosenttia (63 %) eli 155,7 miljoonaa euroa (135,3 milj. e). Kasvua edellisvuodesta oli 15,1 prosenttia (38,7 %). Eläkevakuutuksen osuus oli 33 prosenttia (37 %) eli 77,6 miljoonaa euroa (78,3 milj. e), mikä merkitsee 0,9 prosentin

(-3 %) alenemaa edelliseen vuoteen verrattuna.

Muu kuin sijoitussidonnaisen vakuutuksen vakuutusmaksuvastuu kasvoi 155,3 miljoonaa markkaa (161,0 milj. e) 1 348,5 miljoonaan euroon (1 193,2 milj. e). Sijoitussidonnaisen vakuutuksen vakuutusmaksuvastuu kasvoi 41,8 miljoonaa euroa (55,7 milj. e) 102,4 miljoonaan euroon (60,5 milj. e).

Maksetut korvaukset. Maksetut korvaukset olivat yhteensä 139,6 miljoonaa euroa (108,9 milj. e), missä on lisäystä 28,2 prosenttia (6,2 %) edellisvuoteen. Korvausvastuu aleni 24,2 miljoonaa euroa (kasvua 29,5 milj. e) 410,0 miljoonaan euroon (434,2 milj. e).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 109,5 miljoonaa euroa (112,6 milj. e), alenemaa edellisestä vuodesta 18,3 % (+22,9 %) prosenttia.

Sijoitusten myyntivoittoja tuloutui 16,9 miljoonaa euroa (49,3 milj. e). Korko- ja muut tuotot kulujen

jälkeen olivat 70,7 miljoonaa euroa (51,0 milj. e). Kiinteistösijoitusten nettotuotot olivat 27,8 miljoonaa euroa (25,5 milj. e). Rakennusten suunnitelman mukaiset poistot olivat 9,4 miljoonaa euroa (9,8 milj. e).

Arvonlennuksia ja niiden palautuksia kirjattiin nettomääräisesti +0,1 miljoonaa euroa (-12,9 milj. e).

Sijoitusten määrä ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevia sijoituksia oli vuoden päättyessä kirjanpitoarvoin laskettuna 1 764,6 miljoonaa euroa (1 607,8 milj. e) ja vastaavasti käyvin arvoin 1 971,5 miljoonaa euroa (1 849,2 milj. e). Sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevien sijoitusten määrä oli 109,7 miljoonaa euroa (91,9 milj. e).

Liikekulut

Tuloslaskelman liikekulut olivat 29,6 miljoonaa euroa (24,0 milj. e).

Kokonaisliikekulut, jotka sisältävät poistoja 1,9 miljoonaa euroa (1,9 milj. e), on jaettu toiminnoille. Sijoitustoiminnan kulut sisältävät oman organisaation kulut.

Tilikauden tulos

Konsernin liikevaihto oli 402,1 miljoonaa euroa (376,7 milj. e). Konsernin liikevoitto oli 56,1 miljoonaa euroa (49,9 milj. e). Liikevoitto oli 14,0 prosenttia (13,3%) liikevaihdosta.

Konsernin vakavaraisuuspääoma aleni 21,6 miljoonalla eurolla (14,2 milj. e) 294,5 miljoonaan euroon (316,0 milj. e). Konsernin vakavaraisuutta kuvaava vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvelasta oli 17,0 prosenttia (19,7 %).

Poistot kirjattiin suunnitelman mukaisina ja ne sisältävät konsernin liikearvon poiston. Luottotappiovaraus tehtiin täysmääräisenä. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset taseesta on jaettu laskennalliseen verovelkaan, vähemmistöosuuteen ja omaan pääomaan. Varaukset olivat vuoden lopussa yhteensä 10,9 miljoonaa euroa (10,4 milj. e).

Konsernin tappio tilikaudelta oli 1 863 364,04 euroa. Vähemmistön osuus oli 9 885,19 euroa. Taseen loppusumma oli 1 924 911 051,00 euroa.

Henki-Tapiolan tulosanalyysi

Ei sisällä Yritysten Henki-Tapiolaa

Milj. euroa	2001	2000	1999	1998	1997
TULOKSEN MUODOSTUMINEN					
Riskiliike	8,0	8,4	9,3	7,6	7,7
Kustannusliike	-8,2	-4,2	-2,2	-0,8	-0,7
Korkoliike	34,2	36,5	20,2	15,0	11,3
Muut liikevoittoon vaikuttavat erät	-3,4	-0,5	-0,8	-0,2	-1,3
LIIKEVOITTO	30,6	40,2	26,4	21,5	17,0
TULOKSEN KÄYTTÖ					
Asiakashyvitykset	-17,6	-19,5	-14,1	-14,0	-14,1
Tulevien lisätujen vastuu	-11,9	-19,0	-7,9	-5,6	-1,2
Tasoisvaraus	0,1	0,2	-2,9	-1,9	-1,5
Satunnaiset kulut, varaukset, verot, poistot yms.	-0,8	-1,3	-1,2	0,0	0,0
Tilikauden voitto	0,4	0,5	0,3	0,2	0,2

Henki-Tapiolan konsernin tunnusluvut

	2001	2000	1999	1998	1997
YLEISTÄ TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ					
KUVAAVAT TUNNUSLUVUT					
Liikevaihto, milj.euroa	402,1	376,7	315,1	285,7	295,3
Liikevoitto tai - tappio, milj.euroa	56,1	49,9	30,0	26,3	15,6
Edellisen osuus liikevaihdosta, %	14,0	13,3	9,5	9,2%	5,3
Voitto tai tappio ennen satunnaiseriä milj.euroa	0,0	1,6	0,4	-0,6	-7,0
Edellinen liikevaihdosta, %	0,0	0,4	0,1	-0,2	-2,4
Voitto tai tappio ennen tilinpäätös- siirtoja ja veroja, milj.euroa	0,0	1,5	0,4	-0,6	-7,0
Edellinen liikevaihdosta, %	0,0	0,4	0,1	-0,2	-2,4
Oman pääoman tuotto, %	-15,1	-4,8	17,4	21,2	4,9
Kokonaispääoman tuotto, %	4,5	5,5	7,9	8,0	5,9
Omavaraisuusaste, %	11,5	14,1	16,4	15,4	13,0
HENKIVAKUUTUKSEN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ					
KUVAAVAT TUNNUSLUVUT					
Vakuutusmaksutulo, milj.euroa	233,4	213,6	178,2	157,6	195,0
Liikekustannussuhde, %	149,7	130,4	121,9	112,0	105,8
Toimintapääoma, milj.euroa	234,3	270,9	285,4	240,3	177,0
Tasoisuusmäärä, milj.euroa	51,9	36,2	35,4	32,8	30,4
Vakavaraisuuspääoma, milj.euroa	294,4	316,0	330,3	282,6	217,2
Vakavaraisuusaste, %	117,0	119,7	122,6	121,4	118,0
MUUT TUNNUSLUVUT					
Vähimmäistoimintapääoma, milj.euroa	77,6	72,3	66,5	58,8	54,5
Toimintapääoma-aste, %	301,7	374,9	429,0	408,8	324,8
Markkinaosuus maksutulosta, %	7,3	5,6	6,4	7,0	10,2
Markkinaosuus maksutulosta ilman säätöiden purkua, %	7,7	6,1	6,3	7,5	9,3
Markkinaosuus vakuutussäästöistä, %	9,2	8,9	10,4	12,4	13,7
SIJOITUSTEN JAKAUTUMA					
Kiinteistösijoitukset, milj.euroa	503,0	516,0	484,2	501,2	488,5
%	25,5	27,9	28,0	31,8	35,6
Osakkeet, milj.euroa	369,3	322,1	357,0	209,2	107,0
%	18,7	17,4	20,6	13,3	7,8
Joukkovelkakirjalainat, milj.euroa	1015,9	903,2	760,8	727,9	695,5
%	51,5	48,8	44,0	46,2	50,7
Muut rahoitusmarkkinavälineet, milj.euroa	39,5	65,3	99,1	115,5	51,5
%	2,0	3,5	5,7	7,3	3,7
Lainasaamiset, milj.euroa	43,8	42,6	29,9	21,5	29,8
%	2,2	2,3	1,7	1,4	2,2
Muut sijoitukset, milj.euroa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
%	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1

Kiinteistökannan arvot, tuotot ja tyhjillään olevat tilat 31.12.2001

Henki-Tapiola

KIINTEISTÖKANTA, 1 000 euroa

Käypä arvo	390 072
Kirjanpitoarvo ja lainat	302 579
Arvostusero	87 493

Kiinteistö- tyyppi	Käypä arvo 1000 euroa	Käypä arvo euroa/m ²	Nettotuotto 1000 euroa	Nettotuotto %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjyysaste %
Toimitilakiinteistöt						
Liike- ja toimistokiinteistöt	224 818	1 568	14 709	6,5	143 418	3,8
Teollisuuskiinteistöt	4 939	575	357	7,2	8 589	0,0
Hotellit	49 295	1 136	3 748	7,6	43 381	0,0
Yhteensä	279 052	1 428	18 815	6,7	195 388	2,8
Asuinkiinteistöt *)	83 304	1 488	4 027	4,8	56 001	3,9
Muut kiinteistöt ja tilat						
Rakenteilla olevat ja kesken vuotta hankitut	1 933					
Tontit ilman rakennuksia	4 941					
Metsät	5					
Kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeet	1 819					
Yhteensä	8 698				3 765	
Oma käyttö	19 019				14 780	
KIINTEISTÖKANTA	390 072				269 934	

*) Asuinkiinteistöjen nettotuottoihin on lisätty valtion maksamaa korkotukea 215 449 euroa
 KTI-indeksin mukainen sijoitusomaisuuden kokonaistuotto (ml. korkotuki) 7,8 %
 Toimitilakiinteistöjä keskimäärin tyhjänä vuoden aikana 2,8 %

Rahoituslaskelma

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
Epäsuora rahoituslaskelma	2001	2000	2001	2000
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta/ voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	97	356	-1 873	-749
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	121 314	152 808	172 919	190 488
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonkorotukset	3 596	9 929	4 233	12 509
Suunnitelman mukaiset poistot	1 844	1 651	11 316	10 566
Muut oikaisut	-8 537	-31 445	-12 542	-45 048
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	118 314	133 298	174 052	167 766
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/ vähennys (+)	2 846	2 906	3 036	-2 147
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/ vähennys (-)	632	1 121	-5 352	5 978
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	121 792	137 325	171 736	171 597
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-1 140	-1 140	-2 181	-1 888
Maksetut välittömät verot	-1 120	-1 445	-1 635	-1 983
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	119 533	134 740	167 920	167 726
Liiketoiminnan rahavirta	119 533	134 740	167 920	167 726
Investointien rahavirta				
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-131 513	-170 279	-188 640	-217 454
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	10 796	34 030	16 867	49 343
Vähemmistöosuuden lisäys/vähennys			-657	-763
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-1 621	-1 600	-2 124	-2 217
Investointien rahavirta	-122 338	-137 849	-174 553	-171 091
Rahoituksen rahavirta				
Lainojen nostot			2 190	1 503
Oman pääoman lisäys			-428	-1 524
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-1	-1	-1	-1
Rahoituksen rahavirta	-1	-1	1 762	-21
Rahavarojen muutos	-2 806	-3 110	-4 872	-3 386
Rahavarat tilikauden alussa	6 227	9 337	10 554	13 940
Rahavarat tilikauden lopussa	3 421	6 227	5 682	10 554

Tuloslaskelma

1000 euroa

		Emoyhtiö		Konserni	
		2001	2000	2001	2000
Vakuutustekninen laskelma:					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	*1	174 691	169 664	233 351	213 578
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 838	-1 761	-3 057	-3 048
		172 854	167 903	230 294	210 530
Sijoitustoiminnan tuotot	4	122 115	116 110	173 097	162 732
Sijoitusten arvonkorotus	4	942	1 745	1 009	1 745
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	-103 718	-74 276	-139 621	-108 924
Jälleenvakuuttajien osuus		1 890	1 550	2 899	2 410
		-101 828	-72 726	-136 722	-106 514
Korvausvastuun muutos		-10 048	-11 558	24 121	-29 466
Jälleenvakuuttajien osuus		60	-57	77	-60
		-9 988	-11 615	24 198	-29 525
		-111 815	-84 340	-112 524	-136 040
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-111 426	-141 387	-197 286	-161 252
Jälleenvakuuttajien osuus		100	194	169	290
		-111 326	-141 193	-197 117	-160 962
Liikekulut	3	-23 051	-18 300	-29 591	-23 988
Sijoitustoiminnan kulut	4	-44 110	-38 482	-59 261	-50 560
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	4	-4 183	-1 308	-5 365	-1 357
Muut vakuutustekniset kulut		-	-27	-	-30
Vakuutustekninen tulos		1 425	2 106	542	2 069
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:					
Muut tuotot					
Konsernireservin vähennys				-	15
Muut		5	3	19	9
		5	3	19	23
Muut kulut					
Muut		-213	-308	-290	-434
Osuus osakkuusyritysten tappiosta				-310	-45
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden vero		-1 115	-1 439	-1 629	-1 951
Aikaisempien tilikausien verot		-5	-6	-7	-32
Laskennallisen verovelan muutos		-	-	-198	-379
		-1 120	-1 445	-1 834	-2 362
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta		97	356	-1 873	-749
Voitto/tappio satunnaisten erien jälkeen		97	356	-1 873	-749
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos		274	62	-	-
Vapaaehtoisten varausten muutos		25	6	-	-
		299	68	-	-
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				10	-198
Tilikauden voitto/tappio		396	424	-1 863	-947

* Viittaus liitetiedon numeroon

Tuloslaskelman liitteet

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
1. Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
Henkivakuutus				
Sijoitussidonnainen henkivakuutus	38 964	53 781	41 743	55 692
Kapitalisaatiosopimus	-	-	2 102	34
Muu henkivakuutus	80 304	65 060	100 746	69 278
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	3 714	3 428	4 811	4 490
Muu ryhmähenkivakuutus	1 734	1 369	6 325	5 788
	124 717	123 637	155 728	135 281
Eläkevakuutus				
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	6 624	2 612	9 714	4 244
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	43 304	43 377	67 862	74 015
	49 928	45 989	77 576	78 259
	174 644	169 626	233 304	213 540
Jälleenvakuutus	47	38	47	38
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	174 691	169 664	233 351	213 578
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta				
Jatkuvat vakuutusmaksut	130 922	93 833	184 429	124 157
Kertamaksut	43 723	75 793	48 875	89 383
Yhteensä	174 644	169 626	233 304	213 540
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	129 056	113 233	181 847	153 604
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta	45 588	56 393	51 457	59 936
Yhteensä	174 644	169 626	233 304	213 540

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

1.1. Henkivakuutuksen hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen

Hyvitykset

Henkivakuutus

Kapitalisaatiosopimus

Muu henkivakuutus

Muu ryhmähenkivakuutus

-	-	175	160
13 474	21 171	14 194	21 528
13	5	242	183
13 487	21 176	14 611	21 871

Eläkevakuutus

Muu yksilöllinen eläkevakuutus

15 005	16 430	16 147	17 298
28 492	37 606	30 758	39 169

Alennukset

Henkivakuutus

Muu henkivakuutus

Työntekijäin ryhmähenkivakuutus

Muu ryhmähenkivakuutus

701	732	701	732
		8 646	7 444
262	154	277	167
963	886	9 624	8 342
29 456	38 492	40 382	47 511

2. Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Ensivakuutus

Henkivakuutus

Takaisinostot

76 933	45 030	81 409	49 329
10 739	16 161	12 195	16 892
87 672	61 191	93 604	66 221

Eläkevakuutus

Takaisinostot

15 610	12 852	45 078	42 010
282	233	785	693
15 891	13 085	45 863	42 703
103 564	74 276	139 467	108 924

Jälleenvakuutus

Maksetut korvaukset yhteensä

154	-	154	-
103 718	74 276	139 621	108 924

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot				
3.1. Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset	2 302	1 987	2 779	2 412
Liikekulut	23 051	18 300	29 591	23 988
Sijoitustoiminnan hoitokulut	1 846	1 158	3 083	2 108
Muut kulut	213	308	290	434
Yhteensä	27 411	21 753	35 744	28 942
3.2. Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	3 182	1 938	3 438	2 148
Muut vakuutusten hankintamenot	9 139	7 523	11 365	9 427
	12 321	9 461	14 803	11 575
Vakuutusten hoitokulut	5 020	4 446	7 726	6 982
Hallintokulut	5 709	4 393	7 209	5 573
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-	-	-147	-142
Yhteensä	23 051	18 300	29 591	23 988
3.3. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot				
3.3.1. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	8 799	7 155	12 150	10 291
Eläkekulut	1 712	1 313	2 361	1 887
Muut henkilösivukulut	645	502	879	717
Yhteensä	11 155	8 970	15 391	12 896
3.3.2. Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset	2001	2000	2001	2000
Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja				
Palkat ja palkkiot	192	220	342	388
Eläkesitoumukset				Eläkeikäsi on sovittu 60-63 vuotta.
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				Ei annettu rahalainoja
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia
Hallitus ja hallituksen varajäsenet				
Palkat ja palkkiot	155	141	422	284
Eläkesitoumukset				Yhtiöön työsuhteessa oleville hallituksen jäsenille on eläkeikäsi sovittu 60-63 vuotta.
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				Ei annettu rahalainoja
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia
Hallintoneuvosto				
Palkat ja palkkiot	25	25	76	90
Eläkesitoumukset				Ei eläkesitoumuksia.
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				Ei annettu rahalainoja
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia
3.3.3. Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana				
Konttorihenkilöstö	2	2	2	2
Myyntihenkilöstö	-	-	-	-
Kiinteistöhenkilöstö	-	-	-	-

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot:

Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	407	500	-	-
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyriksiin				
Korkotuotot	1	2	2	2
Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	5 404	5 442	-	-
Muut tuotot	176	173	-	-
	5 580	5 615	-	-
Tuotot kiinteistösijoituksista omistusyhteisyriksiin				
Korkotuotot	69	69	69	69
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin				
Korkotuotot	37	49	50	60
Muut tuotot	30 012	28 219	46 061	41 776
	30 049	28 268	46 111	41 836
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	7 416	7 913	10 430	11 151
Korkotuotot	47 060	33 346	72 380	52 292
Muut tuotot	1 348	1 250	2 049	1 799
	55 824	42 509	84 859	65 242
Yhteensä	91 931	76 962	131 042	107 149
Arvon alentumisten palautukset	12 121	4 126	16 237	4 738
Myyntivoitot	18 063	35 022	25 819	50 845
Yhteensä	122 115	116 110	173 097	162 732
Sijoitustoiminnan kulut:				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Saman konsernin yritykset	-12 629	-12 884	-	-
Muut yritykset	-7 202	-6 587	-19 455	-17 840
	-19 831	-19 470	-19 455	-17 840
Kulut muista sijoituksista	-2 118	-1 217	-3 121	-1 846
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Saman konsernin yritykset	-297	-202	-	-
Omistusyhteisyrietykset			-11	-2
Muut yritykset	-1 277	-1 281	-2 170	-1 886
	-1 574	-1 483	-2 181	-1 888
Yhteensä	-23 524	-22 170	-24 757	-21 575
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	-12 475	-14 490	-16 114	-17 634
Rakennusten suunnitelmapoistot	-845	-830	-9 438	-9 849
	-13 320	-15 320	-25 552	-27 484
Myyntitappiot	-7 267	-992	-8 952	-1 501
Yhteensä	-44 110	-38 482	-59 261	-50 560
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	78 004	77 628	113 836	112 172
Sijoitusten arvonkorotus	942	1 745	1 009	1 745
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-4 183	-1 308	-5 365	-1 357
	-3 241	436	-4 356	387
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	74 763	78 064	109 480	112 559
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	950	1 225	1 357	1 604
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus tuloslaskelman sijoitustoiminnan nettotuotosta	-8 038	-1 075	-9 566	-1 123

Tase

1000 euroa		Emoyhtiö		Konserni	
Vastaavaa		2001	2000	2001	2000
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	9	3 797	3 829	5 207	5 261
Sijoitukset	5				
Kiinteistösijoitukset	6				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		209 307	216 440	372 513	396 205
Lainasaamiset saman konsernin yrityksissä		82 627	83 679	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjänsiltä		821	989	821	989
		292 755	301 108	373 333	397 194
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäjänsiltä	7				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		11 464	11 464	-	-
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		5 968	5 968	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäjänsiltä		1 199	817	1 373	1 044
		18 632	18 250	1 373	1 044
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	7	202 600	151 273	300 545	221 311
Rahoitusmarkkinavälineet		662 964	588 164	1 019 428	918 840
Kiinnelainasaamiset		15 295	13 677	30 385	20 709
Muut lainasaamiset	8	8 262	11 203	13 412	21 934
Talletukset		10 500	20 014	25 900	26 742
Muut sijoitukset		-	-	267	-
		899 621	784 332	1 389 937	1 209 536
		1 211 007	1 103 689	1 764 643	1 607 774
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	10	100 630	80 677	109 720	91 931
Saamiset	16				
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta		1 019	996	2 425	1 865
Jälleenvakuutustoiminnasta		-	-	-	-
		1 019	996	2 425	1 865
Muut saamiset		4 754	4 624	3 942	2 918
		5 774	5 620	6 366	4 783
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Kalusto	9	546	110	1 619	1 329
Muut aineelliset hyödykkeet		-	-	65	72
		546	110	1 684	1 401
Rahat ja pankkisaamiset		3 421	6 227	5 682	10 554
Muu omaisuus		53	36	53	36
		4 020	6 373	7 419	11 991
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		19 509	22 450	29 708	34 092
Muut siirtosaamiset		24	83	1 847	2 082
		19 533	22 532	31 555	36 174
		1 344 762	1 222 720	1 924 911	1 757 914

Tase

1000 euroa		Emoyhtiö		Konserni	
		2001	2000	2001	2000
Vastattavaa					
Oma pääoma	11				
Pohjarahasto		4 482	4 482	4 482	4 482
Takuupääoma		2 018	2 018	2 018	2 018
Arvonkorotusrahasto		353	353	5 113	5 389
Vapaat rahastot		5 162	4 739	5 162	4 739
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus				7 496	7 180
Konsernin edellisten tilikausien tappio				-14 338	-12 105
Tilikauden voitto/tappio		396	424	-1 863	-947
Tilikauden tappioon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta				-468	-862
		12 412	12 017	7 602	9 893
Vähemmistöosuus				8 259	8 926
Tilinpäätössiirtojen kertymä	12				
Poistoero		4 665	4 939	-	-
Vapaaehtoiset varaukset		1 127	1 152	-	-
		5 792	6 091	-	-
Pääomalainat		21 864	21 864	21 864	21 864
Vakuutustekninen vastuovelka					
Vakuutusmaksuvastuu	13	1 086 977	1 012 378	1 352 727	1 197 233
Jälleenvakuuttajien osuus		-3 291	-3 190	-4 179	-4 009
		1 083 686	1 009 188	1 348 548	1 193 224
Korvausvastuu		114 923	104 875	410 706	434 842
Jälleenvakuuttajien osuus		-555	-495	-724	-646
		114 368	104 380	409 982	434 195
		1 198 054	1 113 568	1 758 530	1 627 419
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka					
Vakuutustekninen vastuovelka		95 141	58 313	102 355	60 548
Jälleenvakuutustallettevelat		-	12	-	140
Velat	16				
Jälleenvakuutustoiminnasta		-	-	44	53
Lainat rahoituslaitoksilta	14	49	53	11 962	9 772
Laskennallinen verovelka	12/15			3 155	3 025
Muut velat		8 254	8 026	5 777	5 808
		8 304	8 079	20 937	18 657
Siirtovelat		3 195	2 776	5 363	10 467
		1 344 762	1 222 720	1 924 911	1 757 914

Taseen liitteet

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2001	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	19 895	26 161	33 959	253 453	317 984	424 613
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	84 793	145 642	202 947	-	-	-
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	1 191	1 191	1 186	1 623	1 623	1 740
Muut kiinteistöosakkeet	35 949	36 314	58 709	52 540	52 906	75 838
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	82 627	82 627	82 627	-	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	821	821	821	821	821	821
	225 275	292 755	380 248	308 437	373 333	503 012
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	11 464	11 464	11 464	-	-	-
Lainasaamiset	5 968	5 968	5 968	-	-	-
	17 433	17 433	17 433	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	1 199	1 199	1 199	1 373	1 373	1 373
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	202 600	202 600	246 882	300 545	300 545	368 284
Rahoitusmarkkinavälineet	662 964	662 964	669 091	1 019 428	1 019 428	1 028 847
Kiinnelainasaamiset	15 295	15 295	15 295	30 385	30 385	30 385
Muut lainasaamiset	8 262	8 262	8 262	13 412	13 412	13 412
Talletukset	10 500	10 500	10 500	25 900	25 900	25 900
Muut sijoitukset	-	-	-	267	267	267
	899 621	899 621	950 029	1 389 937	1 389 937	1 467 095
	1 143 528	1 211 007	1 348 909	1 699 747	1 764 643	1 971 479
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintameno- erotusta		-3 842			-5 152	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		56 356			5 916	
Muita arvonkorotuksia		11 124			58 980	
		67 480			64 896	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			137 902			206 836

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2000	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	21 102	27 473	35 725	293 118	342 531	437 467
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	83 484	151 009	201 044	-	-	-
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	1 107	1 107	1 125	1 122	1 122	1 197
Muut kiinteistöosakkeet	36 386	36 851	60 546	52 087	52 552	76 311
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	83 679	83 679	83 679	-	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	989	989	989	989	989	989
	226 746	301 108	383 107	347 316	397 194	515 963
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	11 464	11 464	11 464	-	-	-
Lainasaamiset	5 968	5 968	5 968	-	-	-
	17 433	17 433	17 433	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	817	817	817	1 044	1 044	1 044
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	151 273	151 273	215 709	221 311	221 311	321 062
Rahoitusmarkkinavälineet	588 164	588 164	603 755	918 840	918 840	941 694
Kiinnelainasaamiset	13 677	13 677	13 677	20 709	20 709	20 709
Muut lainasaamiset	11 203	11 203	11 203	21 934	21 934	21 934
Talletukset	20 014	20 014	20 014	26 742	26 742	26 742
	784 332	784 332	864 359	1 209 536	1 209 536	1 332 141
	1 029 327	1 103 689	1 265 715	1 557 896	1 607 774	1 849 148
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta		-11 109			-17 765	
- Indeksiin sidottujen lainojen tuottoa		3 000			5 000	
		-8 109			-12 765	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		62 303			5 916	
Muita arvonkorotuksia		12 057			43 963	
		74 360			49 878	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			162 026			241 374

1000 euroa	Emoyhtiö			Konserni	
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Laina-saamiset saman konsernin yrityksiltä	Laina-saamiset omistus-yhteys-yrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Laina-saamiset omistus-yhteys-yrityksiltä
6. Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.2001					
Hankintameno 1.1.	198 302	83 679	989	439 282	989
Lisäykset	1 375	3 401	-	12 052	-
Vähennykset	-3 334	-4 453	-168	-23 897	-168
Siirrot erien välillä	-	-	-	4 333	-
Hankintameno 31.12.	196 343	82 627	821	431 770	821
Kertyneet poistot 1.1.	-9 385			-46 633	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-			-26 660	
Vähennykset				1 785	
Tilikauden poistot	-645			-8 929	
Kertyneet poistot 31.12.	-10 030			-80 437	
Arvonalentumiset 1.1.	-47 581			-46 323	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	2 186			2 240	
Tilikauden arvonalentumiset	-897			-496	
Arvonalentumisten palautukset	959			861	
Arvonalentumiset 31.12.	-45 333			-43 717	
Arvonkorotukset 1.1.	75 105			49 878	
Vähennykset	-4 591			-4 058	
Siirrot erien välillä	-2 186			19 076	
Arvonkorotukset 31.12.	68 328			64 896	
Kirjanpitoarvo 31.12.	209 307	82 627	821	372 513	821

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

	2001	2001
Jäljellä oleva hankintameno	9 558	4 990
Kirjanpitoarvo	9 730	5 162
Käypä arvo	16 228	7 426

7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä

**Emoyhtiö
2001**

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

Hankintameno 1.1.	11 464
Hankintameno 31.12.	11 464
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 464

Saman konsernin yritysten liikeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Hankintameno 1.1.	5 968
Hankintameno 31.12.	5 968
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 968

1000 euroa	Emoyhtiö 2001	Konserni 2001
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä		
Hankintameno 1.1.	817	1 044
Lisäykset	382	329
Siirrot erien välillä	-	0
Hankintameno 31.12.	1 199	1 373
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 199	1 373
Yhteensä	18 632	1 373

Emoyhtiö	Määrä	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Tilikauden voitto/ tappio	Oma pääoma
7.1. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Hentap Oy	50	100,00	8	8	0	8
Varepa Ky	50	100,00	8	8	0	8
Yritysten Henkivakuutus Oy						
Tapiola	3 108 222	95,97	11 448	11 448	710	21 180
Yhteensä	3 108 322		11 464	11 464	710	21 197

7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Tapiola Omaisuudenhoito Oy	4 800	30,00	885	885	65	2 987
Vakuutusneuvonta Aura Oy	50	33,33	1	0	0	5
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	50	33,33	1	0	0	5
Tieto-Tapiola Oy	330	33,30	313	313	-821	64
Yhteensä	5 230		1 199	1 199	-755	3 061

Konserni	Määrä	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Tilikauden voitto/ tappio	Oma pääoma
----------	-------	--------------------------	---------------------	---------------	---------------------------------	---------------

7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Tapiola Omaisuudenhoito Oy	7 103	44,40	1 075	1 075	65	2 987
Vakuutusneuvonta Aura Oy	50	33,33	2	2	0	5
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	50	33,33	2	2	0	5
Tieto-Tapiola Oy	330	33,30	295	295	-821	64
Yhteensä	7 533		1 373	1 373	-755	3 061

Suurimmat osakeomistukset

1000 euroa	Emoyhtiö			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito- arvo 31.12.2001	Käypä arvo 31.12.2001	Kpl	Kirjanpito- arvo 31.12.2001	Käypä arvo 31.12.2001
7.3. Muut sijoitukset, Osakkeet ja osuudet						
YIT-Yhtymä Oyj	924 200	6 095	12 477	1 059 415	7 223	14 302
Instrumentarium Oyj	163 108	4 954	7 666	223 395	6 845	10 454
Nokia Oyj	244 000	1 954	7 066	356 000	2 882	10 310
Rentokil Initial Ord	1 390 590	4 969	6 307	2 023 826	7 235	9 180
Wärtsilä Oyj Abp	275 614	4 443	5 733	390 688	6 313	8 126
Orion-Yhtymä Oyj	281 680	5 274	5 605	366 080	6 916	7 285
M-real Oyj	776 870	2 829	5 397	911 870	3 655	7 334
Huhtamäki Oyj	146 000	4 070	5 183	197 000	5 496	6 994
Heinz Hj Comp.	110 000	4 781	5 132	165 000	7 160	7 699
Uponor Oyj	271 200	3 806	5 085	384 300	5 424	7 206
Fortum Oyj	895 625	4 056	4 254	1 292 646	5 818	6 140
Kone Oyj	50 220	1 352	4 168	71 320	1 866	5 920
Roche Genusshin	51 900	4 147	4 147	81 700	6 529	6 529
Kesko Oyj	400 200	4 122	4 122	585 400	6 030	6 030
Ahold	123 322	3 504	4 030	188 134	5 342	6 148
Tamro Oyj	1 106 000	3 683	3 971	1 587 102	5 286	5 698
Orkla Ab	205 300	2 313	3 924	295 471	3 326	5 648
Nokian Renkaat Oyj	106 000	2 086	3 720	157 000	3 029	5 509
Lassila & Tikanoja Oyj	204 400	2 556	3 679	291 100	3 660	5 240
VNU NV	101 122	3 490	3 490	138 571	4 782	4 782
Kemira Oyj	455 500	2 548	3 029	659 500	3 688	4 386
Adidas- Salomon AG	35 000	2 550	2 951	47 000	3 421	3 962
Vivendi Environnement	75 000	2 810	2 810	123 000	4 608	4 630
Tamfelt Oyj Abp	105 949	1 782	2 805	145 582	2 556	3 854
Elisa Communications Oyj	203 350	2 768	2 768	203 350	2 768	2 768
Muut		115 658	127 363		178 686	202 153
Yhteensä		202 600	246 882		300 545	368 284

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

8. Muut sijoitukset

8.1. Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä

Pankkitakaus	113	14	164	98
Vakuutuskirja	4 104	4 378	4 130	4 378
Muu vakuus	1 281	1 446	1 298	1 513
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	5 499	5 838	5 592	5 989
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	2 763	5 365	7 820	15 945
	8 262	11 203	13 412	21 934

9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset 31.12.2001

	Emoyhtiö		Konserni	
	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto
Hankintameno 1.1.	6 234	562	8 302	5 945
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-46	-	-102	-
Lisäykset	989	621	1 294	831
Vähennykset	-8	-3	-14	-13
Hankintameno 31.12.	7 169	1 180	9 481	6 763
Kertyneet poistot 1.1.	-2 405	-452	-3 041	-4 617
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	46	-	102	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	5	-	8	8
Tilikauden poistot	-1 017	-182	-1 342	-536
Kertyneet poistot 31.12.	-3 371	-634	-4 273	-5 144
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 797	546	5 207	1 619

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
10. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset 31.12.2001				
Osakkeet ja osuudet	104 229	98 070	113 385	106 464
Saamiset vakuutusmaksuvälittäjiltä	42	42	42	42
Rahat ja pankkisaamiset	2 518	2 518	3 214	3 214
Kertyneet korot	-	-	1	1
Yhteensä	106 789	100 630	116 641	109 720
Etukäteen hankitut sijoitukset	6 181	5 489	7 980	7 365
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelkaa vastaavat sijoitukset	100 608	95 141	108 661	102 355

Rahat ja pankki- yms saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu

1 500

1 500

11.1. Oman pääoman muutokset

Emoyhtiö	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Pohjarahasto	4 482	-	-	4 482
Takuupääoma	2 018	-	-	2 018
Arvonkorotusrahasto	353	-	-	353
Varmuusrahasto	4 647	424	-	5 072
Käyttörahassto	91	-	-1	90
Tilikauden voitto/tappio	424	396	-424	396
Oman pääoman muutokset yhteensä	12 017	821	-425	12 412
Konserni	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Pohjarahasto	4 482	-	-	4 482
Takuupääoma	2 018	-	-	2 018
Arvonkorotusrahasto	5 389	130	-406	5 113
Varmuusrahasto	4 647	424	-	5 072
Käyttörahassto	91	-	-1	91
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	7 180	477	-161	7 496
Konsernin edellisten tilikausien tappio	-12 105	-	-2 233	-14 338
Konsernin tilikauden tappio	-947	947	-1 863	-1 863
Tilikauden tappioon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta	-862	862	-468	-468
	-1 809	1 809	-2 331	-2 331
Oman pääoman muutokset yhteensä	9 893	2 841	-5 133	7 602

Arvonkorotusrahaston erittely

	Emoyhtiö 2001	Konserni 2001
Arvonkorotusrahasto 1.1.		5 389
Lisäykset		130
Vähennykset		-406
Arvonkorotusrahasto 31.12.		5 113
Josta käyttöomaisuuteen liittyvää		5 113
Sijoitusomaisuuden arvonkorotukset	353	
Käyttöomaisuuden arvonkorotukset	-	

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2001

11.2. Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Tilikauden voitto/tappio	396		-2 331	
+ Muu vapaa oma pääoma tasanimikkeittäin				
Varmuusrahasto	5 072		5 072	
Käyttörahaso	91		91	
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	-		7 496	
Muu vapaa oma pääoma yhteensä	5 163		12 658	
- Taseen osoittama tappio	-		-14 338	
- Määrä, joka konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätössiirroista on konsernitilinpäätöksessä merkitty omaan pääomaan	-		-7 496	
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	5 559		-11 507	

12. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

Poistoero

Poistoero 1.1.			8 539	7 382
Lisäykset			690	2 652
Vähennykset			-248	-1 495
Poistoero 31.12.			8 980	8 539
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.			1 546	1 453
Lisäykset	4 939	5 001	46	99
Vähennykset	0	38	-25	-6
Luottotappiovaraus 31.12.	-274	-100	1 568	1 546
Asuintalovaraus 1.1.	4 665	4 939	346	346
Lisäykset			25	-
Vähennykset	1 152	1 158	-41	-
Asuintalovaraus 31.12.	-	-	331	346
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	-25	-6	1 898	1 892
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	1 127	1 152	10 879	10 431

Jaettu

Omaan pääomaan			-7 496	-7 180
Vähemmistöosuuteen			-228	-226
Laskennalliseen verovelkaan			-3 155	-3 025
	5 792	6 091	0	0
Verokanta			29%	29%

13. Vakuutusmaksuvastuu

2001

2000

2001

2000

Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuusta vähennetyt aktivoidut hankintamenot (zillmeeraus)				
Henkivakuutus	131	272	131	275
Eläkevakuutus	1 123	1 698	1 123	1 751
	1 254	1 970	1 254	2 027

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
14. Velat, jotka erääntyvät maksettavaksi viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	49	53	11 962	9 772
15. Laskennalliset verovelat				
Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen jaksotuserojen ja muiden väliaikaisten erojen perusteella laskettu verovelka	3 226	3 496	3 226	3 496
Arvostuseroista laskettu verovelka ei realisoidu lähitulevaisuudessa.				
16. Saamiset ja velat				
16.1. Saamisten erittely				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Muut saamiset	2 217	3 341	-	-
Saamiset omistusyhteyserityksiltä				
Muut saamiset	11	28	11	28
16.2. Velkojen erittely				
Velat saman konsernin yrityksille				
Muut velat	5 566	4 510	-	-
Velat omistusyhteyserityksille				
Muut velat	186	228	216	228
17. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot				
	2001	2000	2001	2000
	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantiit/ takaukset yms sitoumukset
17.1. Vakuudet				
Omien velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset	-	-	3 958	4 967
Pantit, johdannaissopimusten vakuudeksi	-	1 031	-	2 062
	-	1 031	3 958	7 029
Saman konsernin yritysten velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset			17	19
Muiden yritysten velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset			2 860	3 205

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
17.2. Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut				
Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset				
Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet				
Kohde-etuus	5 866	-	9 776	-
Käypä arvo	0	-	0	-
Osakejohdannaiset				
Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet				
Kohde-etuus	564	-	752	258
Käypä arvo	-46	-	-61	600
Arvopapereiden lainaussopimukset				
Lainaksi annetut arvopaperit				
Jäljellä oleva hankintameno	364	-	490	10
Käypä arvo	564	-	752	258
Arvonlisäverovastuut				
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen				
				Ryhmällä on verosaatavaa arvonlisäverotukseen liittyen
Arvonlisäverolain 33§:n mukainen vähennysten palautusvelvollisuus	277	235	290	1 039
Muut vastuusitoumukset				
Merkintäsitoumukset	9 029	6 446	9 029	11 586

18. Lainojen erittely

18.1. Pääomalainat

Lainanantaja	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola
Lainan määrä	21 864 430,44
Nostopvm	23.12.1998
Viimeinen takaisinmaksupvm	31.12.2008
Korko %	5,20
Korko voidaan maksaa lainansaajan voitonjakokelpoisilla varoilla	
Vakuus	ei vakuutta

18.2. Lähipiirilainat

Rahalainat vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhteisön taikka vakuutusyhtiössä määräysvaltaa käyttävän yhteisön tai säätiön tai tällaisen yhteisön tai säätiön määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtajalle, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle tai tilintarkastajalle

Yhtiö ei ole antanut otsikossa mainittua rahalainaa

Rahalainat sille, jolla takuusuuden omistuksen nojalla voi olla vähintään 10 prosenttia vakuutusyhtiön takuusuuksista tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä

Yhtiö ei ole antanut otsikossa mainittua rahalainaa

Vakavaraisuustunnusluvut

1000 euroa

2001

Emoyhtiö

2000

19. Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot

Toimintapääoma

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	12 412	12 017
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	5 792	6 091
Omaisuuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	137 902	162 026
Pääomalainat	21 864	21 864
Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet	-3 797	-3 829
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	-
Muut erät	-	-
	174 173	198 169

Vakuutusyhtiölain 11 luvun 4§:n toimintapääoman vähimmäismäärä	54 652	50 785
--	--------	--------

Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	28 882	28 950
--	--------	--------

Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuelasta eli toimintapääoman ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuuelkaan vähennyttynä tasoitusmäärällä (%)

- vuodelta 2001	17,0
- vuodelta 2000	20,7
- vuodelta 1999	24,4
- vuodelta 1998	22,9
- vuodelta 1997	19,9

Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 396 338,01 euroa siirretään varmuusrahastoon.

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Pohjarahasto	4 482 208,24
Takuupääoma	2 018 255,12
Arvonkorotusrahasto	353 194,65
Varmuusrahasto	5 467 875,49
Käyttörahasto	90 667,76
	<hr/>
	12 412 201,26

Espossa 7. päivänä maaliskuuta 2002

Asmo Kalpala

Juhani Heiskanen

Tom Liljeström

Jari Saine

Juha-Pekka Halmeenmäki
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan osakkaille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2001. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 20. maaliskuuta 2002 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneu-

voston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyhtiön osalta osoittaa voittoa 2 356 518,82 markkaa, on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 2. päivänä huhtikuuta 2002

Mauno Tervo
KHT

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2001 hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konserniti-

linpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 4.4.2002

Tuula Entelä
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Yritysten Henki-Tapiola

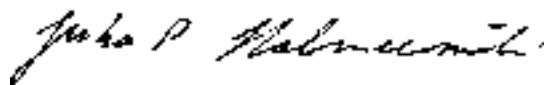

Yritysten Henki-Tapiola tarjoaa etuja avainhenkilöille

Yritysten Henki-Tapiola tarjoaa Tapiola -ryhmän yritysasiakkaille turvaa henkilöriskien varalta ja lisäeläkeratkaisuja osaksi asiakasyritysten kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua. Lisäksi yhtiö osallistuu yhdessä Tapiola Rahastoyhtiö Oy:n ja Tapiola Omaisuudenhoitoyhtiö Oy:n kanssa yritysten ja instituutioiden säästö- ja sijoitustarpeiden täyttämiseen, jossa Yritysten Henki-Tapiolan roolina on tuottaa perustekorkoiset instrumentit. Tällä osa-alueella Kapitalisaatiosopimus-tuote uusittiin palvelemaan paremmin pitkäaikaista vakaata tuottoa hakevaa asiakasta.

Kertaluonteisia eläkesäätiöiden ja kassojen purkuja ei Yritysten Henki-Tapiolaan tilivuonna kirjautunut.

Kasvava kilpailu osaavasta työvoimasta luo yrityksissä kysyntää henkilöstön pitkän tähtäimen palkitsemiskeinoille, jollaiseksi lisäeläkevakuutus sopii erinomaisesti. Näin ollen ryhmäeläkevakuutusten myyntiä ja markkinointia tullaan painottamaan yhä enemmän näihin palkitsemisratkaisuihin.

Juha-Pekka Halmeenmäki
Toimitusjohtaja
Henki-Tapiola ja Yritysten Henki-Tapiola

Yhtiön toimitusjohtaja 30.4.01 saakka oli Jari Saine.

Yritysten Henki-Tapiolan hallintoneuvosto, tilintarkastajat ja hallitus

Yritysten Henki-Tapiolan hallintoneuvosto

Toimikausi vaihtuu yhtiökokouksessa

Marjut Nordström puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Asikkala	2000–2003
Antero Taanila varapuheenjohtaja, maakuntaneuvos, Kokkola	2001–2004
Jari Bachmann toimitusjohtaja, Helsinki	1999–2002
Timo Hanttu toimitusjohtaja, Lappeenranta	1999–2002
Magnus Hästö johtaja, Espoo	2001–2004
Veikko Kantero toimitusjohtaja, Espoo	2000–2003
Kari Neilimo professori, Kangasala	2000–2003
Joel Nemes toimitusjohtaja, Espoo	1999–2002
Kuisma Niemelä toimitusjohtaja, Jyväskylä	2001–2004
Jorma Niiniaho kauppaneuvos, Hamina	2001–2004
Jussi Pajunen hallituksen puheenjohtaja, Helsinki	1999–2002
Simo Palokangas toimitusjohtaja, Turku	2000–2003
Eeva Parkkivaara-Anttinen hallituksen puheenjohtaja, Kauniainen	2001–2004
Matti Ristikangas toimitusjohtaja, Iisalmi	2001–2004
Jukka Salminen kauppaneuvos, Helsinki	1999–2002
Heikki Tuomola systemisuunnittelija, Helsinki	2001–2004
Jouko Virranniemi toimitusjohtaja, Kuusamo	2000–2003

Tilintarkastajat

Varsinaiset tilintarkastajat

Mauno Tervo, ekonomi, KHT
PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö, jonka päävastuullisena tilintarkastajana
Ulla Holmström, diplomiekonomi, KHT

Varatilintarkastajat

Barbro Löfqvist, kauppatieteiden maisteri, KHT
Mirja Tonteri, ekonomi, KHT

Hallitus

Asmo Kalpala, hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja
Pertti Heikkala, hallituksen varapuheenjohtaja,
yhtiöryhmän johtaja, palvelut yksityistalouksille
Tom Liljeström, yhtiöryhmän johtaja, palvelut
yrityksille, suurasiaakkaille ja yhteisöille
Jari Saine, yhtiöryhmän johtaja, palvelut
vakuutusäästäjille ja –sijoittajille
Varajäsenet:
Antti Calonius, johtaja, suurasiakaspalvelut,
ulkomaantoiminnot ja meklarit
Jari Eklund, johtaja, sijoituspalvelut
Juhani Heiskanen, varatoimitusjohtaja, myynti,
markkinointi ja alueelliset palvelut
Markku Paakkanen, johtaja, talous- ja
tietohallintopalvelut

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2001

*Yritysten Henki-Tapiolan
painopiste on palkitsemisratkaisujen
kehittämisessä.*

Yritysten Henki-Tapiolan liikevoitto oli 28,1 miljoonaa euroa (11,3 milj. e). Liikevaihto kasvoi 17,4 prosenttia (3,0 %) 110,7 miljoonaan euroon (94,3 milj. e). Vakuutusmaksutuloa kertyi tilikaudella 58,7 miljoonaa euroa (43,9 milj. e), mikä vastaa 33,6 prosentin (-11,9 %) kasvua. Vakavaraisuuspääoma oli 85,4 miljoonaa euroa (80,3 milj. e) ja vakavaraisuusaste oli 15,8 prosenttia, mikä on sama kuin edellisenä vuonna.

Yritysten Henki-Tapiolan vuoden 2002 tuotekehityksen painopiste on riskivakuuttamisessa ja yritysten palkitsemisratkaisujen kehittämisessä. Asiakaspalveluun panostetaan kehittämällä Internet-pohjaisia vakuutusten hoitoratkaisuja.

Vakuutustoiminta

Vakuutusmaksutulo. Yhtiön vakuutusmaksutulo kasvoi 33,6 prosenttia (-11,9 %) 58,7 miljoonaan euroon (43,9 milj. e), josta henkivakuutuksen osuus oli 31,1 miljoonaa euroa (11,6 milj. e) ja eläkevakuutuksen osuus 27,6 miljoonaa euroa (32,3 milj. e).

Yksilöllisen henkivakuutuksen maksutulo kasvoi 23,2 miljoonaan euroon (6,1 milj. e). Yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo kasvoi 13,1 miljoonaan euroon (11,3 milj. e). Vapaamuotoisen työeläkevakuutuksen maksutulo aleni 14,6 miljoonaan euroon (20,9 milj. e). Sijoitussidonnaisen vakuutuksen vakuutusmaksutulo oli 5,9 miljoonaa euroa (3,5 milj. e), josta henkivakuutuksen osuus 47 prosenttia (54 %) eli 2,8 miljoonaa euroa (1,9 milj. e) ja yksilöllisen eläkevakuutuksen osuus 53 prosenttia (46 %) eli 3,1 miljoonaa euroa (1,6 milj. e). Muun kuin sijoitussidonnaisen vakuutusmaksuvastuu kasvoi 81,0 miljoonaa euroa (19,8 milj. e) 265,7 miljoonaan euroon

(184,8 milj. e). Sijoitussidonnaisen vakuutuksen vakuutusmaksuvastuu kasvoi 5,0 miljoonaa euroa (2,2 milj. e) 7,2 miljoonaan euroon (2,2 milj. e).

Maksetut korvaukset. Maksetut korvaukset olivat 35,9 miljoonaa euroa (34,6 milj. e). Eläkevakuutuksen korvaukset olivat 29,5 miljoonaa euroa (29,2 milj. e). Henkivakuutusten korvaukset olivat 4,5 miljoonaa euroa (4,3 milj. e), missä on kasvua 4,2 prosenttia (14,0 %). Takaisinostojen määrä nousi 2,0 miljoonaan euroon (1,2 milj. e). Korvausvastuu pieneni 34,2 miljoonaa euroa (kasvoi 17,9 milj. e) 295,8 miljoonaan euroon (330,0 milj. e).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 37,2 miljoonaa euroa (36,2 milj. e).

Korko- ja muut tuotot olivat kulujen vähentämisen jälkeen 24,7 miljoonaa euroa (18,5 milj. e), kiinteistösjoitusten nettotuotot olivat 4,0 miljoonaa euroa (3,2 milj. e).

Sijoitusten nettomyyntivoittoja tuloutui 5,5 miljoonaa euroa (15,9 milj. e). Osakkeiden arvonalennuksia kirjattiin 3,3 miljoonaa euroa (4,1 milj. e). Arvonlennusten palautuksia kirjattiin 4,8 miljoonaa euroa (1,0 milj. e), joista osakkeiden arvonalennusten palautuksia oli 4,5 miljoonaa euroa (0,6 milj. e) ja kiinteistöjen 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. e).

Sijoitusten määrä vuoden päättyessä oli kirjanpitoarvoin laskettuna 574,8 miljoonaa euroa (516,7 milj. e). Sijoitusten käypä arvo oli 610,4 miljoonaa euroa (564,0 milj. e). Luvuissa ei ole mukana sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevia sijoituksia, joiden määrä oli 9,1 miljoonaa euroa (11,3 milj. e).

Liikekulut

Tuloslaskelman liikekulut olivat 6,7 miljoonaa euroa (5,8 milj. e).

Kokonaisliikekulut, jotka sisältävät poistoja 0,3 miljoonaa euroa (0,3 milj. e), on jaettu toiminnoille. Sijoitustoiminnan kulut sisältävät oman organisaation kulut.

Yhtiön tehtäviä hoitava henkilöstö on pääosin työsuhteessa paitsi yhtiön emoyhtiöön Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön Tapiolaan myös Keskinäiseen Vakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Eläkevakuutusyhtiöön Tapiolaan. Tapiola-ryhmän yhteisin resurssein tuotetuista palveluksista maksetut erät sisältyvät yhtiön liikekulujen vastaaviin eriin samoin kuin jos henkilöstö olisi ollut suoraan yhtiön palveluksessa.

Yhtiön hallintoneuvoston jäsenille, hallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä toimitus- ja varatoimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat 233 975,81 euroa. Muut maksetut palkat ja palkkiot olivat 2 710 884,35 euroa. Maksetut palkat ja palkkiot yhteensä olivat 2 944 860,16 euroa.

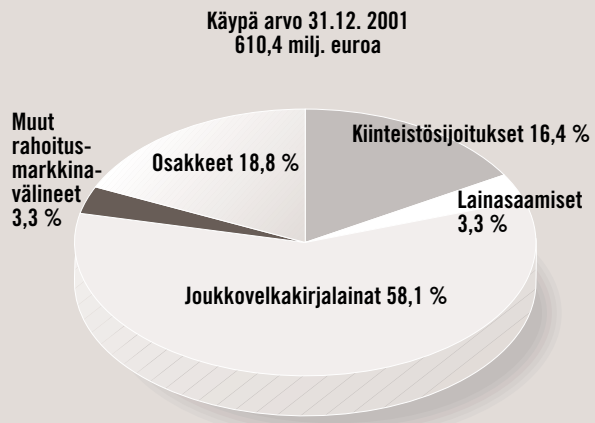
Tilikauden tulos

Yhtiön liikevaihto vuonna 2001 oli 110,7 miljoonaa euroa (94,3 milj. e). Yhtiön liikevoitto oli 28,1 miljoonaa euroa (11,3 milj. e). Liikevoitto oli 25,4 prosenttia liikevaihdosta (12,0 %). Yhtiön vakuutustekninen tulos oli 15,5 miljoonaa euroa (11,8 milj. e) ja oli varsin tyydyttävä. Vakuutustekninen tulos muodostuu riskiliikkeen, kustannusliikkeen ja korkoliikkeen tuloksesta. Riskiliikkeen tulos oli voitollinen 1,0 miljoonaa euroa (1,3 milj. e), kustannusliikkeen tulos oli 2,7 miljoonaa euroa tappiollinen (-2,2 milj. e), ja korkoliikkeen tulos voitollinen 17,2 miljoonaa euroa (17,2 milj. e). Laskuperustekoron alentamisesta aiheutuva vastuuntäydennysrä ja siirto varsinaisesta vastuuvelas-ta tasoitusmäärään olivat yhteensä 13,8 miljoonaa euroa (-4,9 milj. e).

Tilinpäätöksessä varattiin vakuutuksenottajille vuoden 2001 asiakashyvityksiin 6,7 miljoonaa euroa (6,1 milj. e). Tämän lisäksi tulevia lisäetuja varten varattiin noin 4,2 miljoonaa euroa (2,9 milj. e).

Poistot, yhteensä 0,5 miljoonaa euroa (0,5 milj. e), kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat enimmäispoistot on tehty täysimääräisinä. Luototappiovaraus tehtiin enimmäismäärän suuruisena.

Yritysten Henki-Tapiolan sijoitusten jakauma

Yritysten Henki-Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskien mukaan

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstörahas- toon h.r. siirrettävästä voittopalkkioerästä on 70 662,64 euroa. Se on laskettu ennakkomäärän suuruisena ja sisältyy tuloslaskelmassa muihin kuluihin.

Vakavaraisuusaste oli 15,8 prosenttia edellisvuoden tapaan.

Hallitus ehdottaa, että yhtiön tilivuoden ylijäämä 709 838,84 euroa siirretään voittovaroihin.

Taseen loppusumma oli 602 786 395,73 euroa (551 291 697,38 e).

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Yritysten Henki-Tapiolan konserniin sisältyi emoyhtiön lisäksi tytäryhtiöinä Rekra Oy ja Sasnep Ky sekä 22 (22) asunto- ja kiinteistöyhtiötä.

Osakkuusyhtiöitä ovat Tapiolan Omaisuudenhoito Oy ja Kiinteistö Oy Mariankatu 27.

Vakuutustoiminta

Vakuutusmaksutulo. Konsernin vakuutusmaksutulo kasvoi 33,6 prosenttia (-11,9 %) 58,7 miljoonaa euroon (43,9 milj. e), josta henkivakuutuksen osuus oli 31,1 miljoonaa euroa (11,6 milj. e) ja eläkevakuutuksen osuus 27,6 miljoonaa euroa (32,3 milj. e).

Maksetut korvaukset. Maksetut korvaukset olivat 35,9 miljoonaa euroa (34,6 milj. e). Eläkevakuutuksen korvaukset olivat 29,5 miljoonaa euroa (29,2 milj. e). Henkivakuutusten korvaukset olivat 4,5 miljoonaa euroa (4,3 milj. e), missä on kasvua 4,2 prosenttia (14,0 %). Takaisinostojen määrä nousi 2,0 miljoonaa euroon (1,2 milj. e). Korvausvastuu pieneni 34,2 miljoonaa euroa (kasvoi 17,9 milj. e) 295,8 miljoonaa euroon (330,0 milj. e).

Sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 1,3 miljoonaa euroa (3,5 milj. e) ja olivat konsernissa 37,2 miljoonaa euroa (35,8 milj. e). Nettomyyntivoittoa kertyi 5,7 miljoonaa euroa (15,9 milj. e). Korko- ja muut tuotot olivat 25,4 miljoonaa euroa (18,9 milj. e). Kiinteistösijoitusten nettotuotot olivat 5,2 miljoonaa euroa (4,5 milj. e). Rakennuksista tehtiin suunnitel-

mapoistoja 1,5 miljoonaa euroa (1,8 milj. e). Arvonlennuksia ja niiden palautuksia kirjattiin nettomääräisesti 1,3 miljoonaa euroa (-4,4 milj. e). Sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevien sijoitusten osalta kirjattiin arvонkorotusten oikaisuja -1,1 miljoonaa euroa (0,0 milj. e).

Sijoitusten kirjanpitoarvo oli 574,0 miljoonaa euroa (516,6 milj. e) ja käypä arvo 613,2 miljoonaa euroa (566,4 milj. e). Luvussa ei ole mukana sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevia sijoituksia, joiden määrä oli 9,1 miljoonaa euroa (11,3 milj. e).

Liikekulut

Tuloslaskelman liikekulut olivat 6,7 miljoonaa euroa (5,8 milj. e). Kokonaisliikekulut, jotka sisältävät suunnitelman mukaisia poistoja 0,3 miljoonaa euroa (0,3 milj. e), on jaettu toiminnoille. Sijoitustoiminnan kulut sisältävät vain oman organisaation kulut.

Tilikauden tulos

Konsernin liikevaihto oli 110,2 miljoonaa euroa (93,5 milj. e). Konsernin liikevoitto oli 28,1 miljoonaa euroa (10,9 milj. e). Liikevoitto oli 25,5 prosenttia (11,7 %) liikevaihdosta.

Poistot kirjattiin suunnitelman mukaisina. Luottotappiovaraus muista saamisista tehtiin enimmäismäärän suuruisena. Poistoeron ja vapaaehtoisten varauksen muutos sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset taseesta on jaettu laskennalliseen verovelkaan, vähemmistöosuuteen ja omaan pääomaan.

Konsernin voitto tilikaudelta oli 684 377,52 euroa ja taseen loppusumma 601 021 374,04 euroa.

Yritysten Henki-Tapiolan tulosanalyysi

Milj. euroa	2001	2000	1999	1998	1997
Riskiliike	0,9	1,3	0,2	1,4	1,2
Kustannusliike	-2,7	-2,1	-2,4	-1,9	-0,6
Korkoliike	17,2	17,2	14,0	12,4	6,4
Arvonkorotukset					
Vastuuntäydennykset	-1,3	-5,0	-4,9	-4,9	0,0
Muut liikevoittoon vaikuttavat erät	14,1	-0,1	-1,0	-0,5	-0,8
LIIKEVOITTO	28,1	11,3	6,1	6,6	6,3
TULOSEN KÄYTTÖ					
Asiakashyvitykset	-6,7	-6,1	-3,4	-4,5	-5,6
Tulevien lisätujen vastuu	-4,2	-2,9	-1,6	-0,6	-0,2
Tasotusvaraus	-15,8	-0,9	0,3	-0,5	-0,2
Satunnaiset kulut, varaukset, verot, poistot yms.	-0,6	-0,7	-0,7	-0,4	-0,1
Tilikauden voitto	0,7	0,7	0,7	0,5	0,2

Kiinteistökannan arvot, tuotot ja tyhjillään olevat tilat 31.12.2001

Yritysten Henki-Tapiola

KIINTEISTÖKANTA, 1 000 euroa

Käypä arvo	123 143
Kirjanpitoarvo ja lainat	107 215
Arvostusero	15 929

Kiinteistö- tyyppi	Käypä arvo 1000 euroa	Käypä arvo euroa/m ²	Nettotuotto 1000 euroa	Nettotuotto %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjyysaste %
Toimitilakiinteistöt						
Liike- ja toimistokiinteistöt	57 422	1 163	3 662	6,4	49 387	4,9
Hotellit	8 751	1 641	648	7,4	5 334	0,0
Yhteensä	66 173	1 209	4 310	6,5	54 721	4,4
Asuinkiinteistöt *)	38 644	1 437	1 718	4,4	26 891	2,6
Muut kiinteistöt ja tilat						
Rakenteilla olevat ja kesken vuotta hankitut	17 494					
Tontit ilman rakennuksia	354					
Yhteensä	17 848				10 972	
Oma käyttö	478				342	
KIINTEISTÖKANTA	123 143				92 926	

*) Asuinkiinteistöjen nettotuottoihin on lisätty valtion maksamaa korkotukea 184 502 euroa
 KTI-indeksin mukainen sijoitusomaisuuden kokonaistuotto (ml. korkotuki) 6,9 %
 Toimitilakiinteistöjä keskimäärin tyhjänä vuoden aikana 3,6 %

Rahoituslaskelma

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
Epäsuora rahoituslaskelma	2001	2000	2001	2000
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto varsinaisesta toiminnasta/ voitto ennen satunnaisia eriä	879	933	691	374
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	51 605	37 680	51 605	37 680
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonkorotukset	-306	4 385	-1 299	4 394
Suunnitelman mukaiset poistot	581	528	1 917	2 398
Muut oikaisut	-4 710	-15 165	-5 041	-15 219
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	48 050	28 360	47 873	29 626
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/ vähennys (+)	2 445	-1 397	1 239	-1 148
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/ vähennys (-)	-989	3 190	-242	2 175
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	49 506	30 154	48 871	30 652
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-262	-293	-56	-58
Maksetut välittömät verot	-488	-488	-488	-488
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	48 755	29 373	48 326	30 106
Liiketoiminnan rahavirta	48 755	29 373	48 326	30 106
Investointien rahavirta				
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-55 808	-45 201	-55 495	-47 259
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	5 461	15 946	5 732	15 946
Vähemmistöosuuden lisäys/vähennys			14	5
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-480	-431	-483	-623
Investointien rahavirta	-50 827	-29 685	-50 233	-31 931
Rahoituksen rahavirta				
Lainojen nostot			-	1 530
Lainojen takaisinmaksut			-15	-
Oman pääoman lisäys			-144	-
Rahoituksen rahavirta	-	-	-159	1 530
Rahavarojen muutos	-2 072	-313	-2 065	-295
Rahavarat tilikauden alussa	4 291	4 603	4 309	4 603
Rahavarat tilikauden lopussa	2 218	4 291	2 244	4 309

Tuloslaskelma

1000 euroa

		Emoyhtiö		Konserni	
		2001	2000	2001	2000
Vakuutustekninen laskelma:					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	*1	58 660	43 914	58 660	43 914
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 219	-1 287	-1 219	-1 287
		57 440	42 628	57 440	42 628
Sijoitustoiminnan tuotot	4	53 185	50 449	52 730	49 614
Sijoitusten arvonorotus	4	67	-	67	-
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	-35 907	-34 649	-35 907	-34 649
Jälleenvakuuttajien osuus		1 009	860	1 009	860
		-34 898	-33 788	-34 898	-33 788
Korvausvastuun muutos		34 169	-17 908	34 169	-17 908
Jälleenvakuuttajien osuus		17	-3	17	-3
		34 186	-17 911	34 186	-17 911
		-713	-51 699	-713	-51 699
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-85 860	-19 865	-85 860	-19 865
Jälleenvakuuttajien osuus		69	97	69	97
		-85 791	-19 769	-85 791	-19 769
Liikekulut	3	-6 684	-5 833	-6 684	-5 833
Sijoitustoiminnan kulut	4	-14 852	-14 180	-14 424	-13 718
Sijoitusten arvonorotusten oikaisu	4	-1 210	-49	-1 210	-49
Muut vakuutustekniset kulut		-	-3	-	-3
Vakuutustekninen tulos		1444	1544	1 416	1 170
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:					
Muut tuotot					
Muut		1	4	1	4
Muut kulut					
Muut		-77	-126	-77	-126
Osuus osakkuusyritysten tappiosta				-2	-12
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden vero		-489	-486	-489	-486
Aikaisempien tilikausien verot		-	-2	0	-2
Laskennallisen verovelan muutos		-	-	-158	-174
		-488	-488	-646	-662
Voitto varsinaisesta toiminnasta		879	933	691	374
Voitto satunnaisten erien jälkeen		879	933	691	374
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos		-123	-126	-	-
Vapaaehtoisten varausten muutos		-46	-99	-	-
		-169	-225	-	-
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				-7	-5
Tilikauden voitto		710	709	684	369

* Viittaus liitetiedon numeroon

Tuloslaskelman liitteet

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
1. Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
Henkivakuutus				
Kapitalisaatiosopimukset	2 102	34	2 102	34
Sijoitussidonnainen henkivakuutus	2 778	1 911	2 778	1 911
Yksilöllinen henkivakuutus	20 442	4 218	20 442	4 218
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	1 097	1 062	1 097	1 062
Muu ryhmähenkivakuutus	4 592	4 419	4 592	4 419
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	31 012	11 644	31 012	11 644
Eläkevakuutus				
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	3 090	1 632	3 090	1 632
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	9 955	9 745	9 955	9 745
Ryhmäeläkevakuutus	14 602	20 894	14 602	20 894
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	27 648	32 271	27 648	32 271
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	58 660	43 914	58 660	43 914
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta				
Jatkuvat vakuutusmaksut	53 507	30 324	53 507	30 324
Kertamaksut	5 153	13 591	5 153	13 591
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	58 660	43 914	58 660	43 914
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	52 791	40 371	52 791	40 371
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta	5 869	3 544	5 869	3 544
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	58 660	43 914	58 660	43 914

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

1.1. Henkivakuutuksen hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen

Hyvitykset

Henkivakuutus

Kapitalisaatiosopimukset

Yksilöllinen henkivakuutus

Muu ryhmähenkivakuutus

175

160

175

160

720

357

720

357

229

178

229

178

1 124

696

1 124

696

Eläkevakuutus

Muu yksilöllinen eläkevakuutus

Ryhmäeläkevakuutus

1 141

867

1 141

867

8 646

7 444

8 646

7 444

9 787

8 311

9 787

8 311

10 912

9 007

10 912

9 007

Alennukset

Henkivakuutus

Muu ryhmähenkivakuutus

15

12

15

12

Yhteensä**10 926****9 019****10 926****9 019**

2. Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Ensivakuutus

Henkivakuutus

Takaisinosot

4 479

4 299

4 479

4 299

1 456

731

1 456

731

5 935

5 031

5 935

5 031

Eläkevakuutus

Takaisinosot

29 469

29 158

29 469

29 158

503

460

503

460

29 972

29 618

29 972

29 618

Maksetut korvaukset yhteensä**35 907****34 649****35 907****34 649**

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.1. Kokonaisliikekulut toiminnoittain

Maksetut korvaukset	481	426	481	426
Liikekulut	6 684	5 833	6 684	5 833
Sijoitustoiminnan hoitokulut	807	482	873	580
Muut kulut	77	126	77	126
Yhteensä	8 049	6 867	8 115	6 965

3.2. Tuloslaskelman erä liikekulut

Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	256	210	256	210
Muut vakuutusten hankintamenot	2 307	1 993	2 307	1 993
	2 563	2 204	2 563	2 204
Vakuutusten hoitokulut	2 722	2 556	2 722	2 556
Hallintokulut	1 546	1 215	1 546	1 215
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-147	-142	-147	-142
Yhteensä	6 684	5 833	6 684	5 833

3.3. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.3.1. Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	3 104	2 862	3 129	2 883
Eläkekulut	612	541	616	544
Muut henkilösivukulut	223	199	224	201
Yhteensä	3 940	3 602	3 970	3 628

3.3.2. Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

	2001	2000	2001	2000
Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja				
Palkat ja palkkiot	75	83	75	83
Eläkesitoumukset				
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				
Hallitus ja hallituksen varajäsenet				
Palkat ja palkkiot	133	78	133	78
Eläkesitoumukset				
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				
Hallintoneuvosto				
Palkat ja palkkiot	25	25	25	25
Eläkesitoumukset				
Annetut rahalainat ja niiden ehdot				
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset				

3.3.3. Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana

Konttorihenkilöstö	-	-	-	-
Myyntihenkilöstö	-	-	-	-
Kiinteistöhenkilöstö	-	-	-	-

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

2001

2000

2001

2000

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot:

Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	167	127	13	17
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyriyksiin				
Korkotuotot	1	-	1	-
Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Korkotuotot	1 136	1 129	261	273
Muut tuotot	9	11	9	11
	1 144	1 140	270	283
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin				
Korkotuotot	13	11	13	11
Muut tuotot	10 922	9 144	11 216	9 374
	10 935	9 156	11 229	9 386
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	3 014	3 237	3 014	3 237
Korkotuotot	25 288	18 866	25 295	18 868
Muut tuotot	701	542	701	543
	29 003	22 646	29 011	22 648
Yhteensä	41 251	33 068	40 524	32 334
Arvonalentumisten palautukset	4 789	925	4 789	824
Myyntivoitot	7 146	16 456	7 417	16 456
Yhteensä	53 185	50 449	52 730	49 614

Sijoitustoiminnan kulut:

Kulut kiinteistösijoituksista				
Samen konsernin yritykset	-4 647	-4 459	-1 167	-994
Muut yritykset	-3 468	-2 682	-5 206	-4 224
	-8 114	-7 141	-6 373	-5 218
Kulut muista sijoituksista	-1 003	-630	-1 003	-630
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Samen konsernin yritykset	-452	-385	-335	-299
Muut yritykset	-45	-46	-56	-58
	-498	-431	-391	-357
Yhteensä	-9 615	-8 201	-7 767	-6 204
Arvonalentumiset ja poistot				
Arvonalentumiset	-3 340	-5 261	-3 490	-5 218
Rakennusten suunnitelmapoistot	-212	-208	-1 482	-1 786
	-3 552	-5 469	-4 972	-7 005
Myyntitappiot	-1 685	-509	-1 685	-509
Yhteensä	-14 852	-14 180	-14 424	-13 718

Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua

	38 333	36 269	38 306	35 895
Sijoitusten arvonkorotus	67	-	67	-
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-1 210	-49	-1 210	-49
	-1 143	-49	-1 143	-49
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	37 190	36 220	37 163	35 847
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	408	379	408	379
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus tuloslaskelman sijoitustoiminnan nettotuotosta	-1 528	-48	-1 528	-48

Tase

1000 euroa		Emoyhtiö		Konserni	
Vastaavaa		2001	2000	2001	2000
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	9	1 038	1 060	1 060	1 083
Sijoitukset	5				
Kiinteistösijoitukset	6				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		62 773	72 946	80 275	87 775
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		21 614	18 405	3 302	3 431
		84 387	91 351	83 577	91 206
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä	7				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		17	17	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		440	249	450	249
		457	265	450	249
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	7	97 834	69 930	97 852	69 948
Rahoitusmarkkinavälineet		356 464	330 676	356 464	330 676
Kiinnelainasaamiset		15 090	7 031	15 090	7 031
Muut lainasaamiset	8	5 145	10 731	5 145	10 731
Talletukset		15 400	6 728	15 400	6 728
Muut sijoitukset		3	-	66	-
		489 936	425 096	490 016	425 114
		574 779	516 713	574 044	516 569
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	10	9 090	11 254	9 090	11 254
Saamiset	16				
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta		1 406	869	1 406	869
Muut saamiset		2 153	3 638	1 298	1 283
		3 558	4 507	2 704	2 152
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Kalusto	9	134	1	341	270
Rahat ja pankkisaamiset		2 218	4 291	2 244	4 309
		2 352	4 291	2 585	4 579
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		9 997	11 620	10 005	11 622
Muut siirtosaamiset		1 972	1 846	1 535	1 708
		11 969	13 466	11 540	13 330
		602 786	551 292	601 021	548 967

Tase

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
Vastattavaa				
Oma pääoma	11			
Osakepääoma	6 341	6 273	6 341	6 273
Vararahasto	6 858	6 926	6 858	6 926
Arvonkorotusrahasto			249	249
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus			1 749	1 510
Edellisten tilikausien voitto	7 271	6 563	3 396	3 447
Tilikauden voitto	710	709	684	369
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta			-383	-420
	21 180	20 471	18 895	18 354
Vähemmistöosuus			864	857
Tilinpäätössiirtojen kertymä	12			
Poistoero	1 028	905	-	-
Vapaaehtoiset varaukset	441	394	-	-
	1 468	1 299	-	-
Pääomalainat	5 046	5 046	5 046	5 046
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu	13	265 750	184 854	265 750
Jälleenvakuuttajien osuus		-888	-819	-819
		264 862	184 035	264 862
Korvausvastuu		295 783	329 967	295 783
Jälleenvakuuttajien osuus		-168	-151	-151
		295 614	329 815	329 815
		560 476	513 851	560 476
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka				
Vakuutustekninen vastuovelka		7 214	2 234	7 214
		7 214	2 234	2 234
Jälleenvakuutustallettevelat		-	127	-
Velat	16			
Jälleenvakuutustoiminnasta		43	53	43
Lainat rahoituslaitoksilta	14	923	923	2 595
Laskennallinen verovelka	12/15			718
Muut velat		4 533	4 478	3 136
		5 499	5 453	6 493
Siirtovelat		1 903	2 811	2 034
		602 786	551 292	601 021
				548 967

Taseen liitteet

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2001	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	8 721	8 721	10 341	44 628	44 965	62 386
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	36 907	36 907	50 677	18 189	18 189	19 724
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriksissä	554	554	554	530	530	554
Muut kiinteistöosakkeet	16 591	16 591	17 129	16 591	16 591	17 129
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	21 614	21 614	21 614	3 302	3 302	3 302
	84 387	84 387	100 316	83 241	83 577	103 095
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	17	17	17	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyriksissä						
Osakkeet ja osuudet	440	440	440	450	450	450
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	97 834	97 834	114 270	97 852	97 852	114 272
Rahoitusmarkkinavälineet	356 464	356 464	359 756	356 464	356 464	359 756
Kiinnelainasaamiset	15 090	15 090	15 090	15 090	15 090	15 090
Muut lainasaamiset	5 145	5 145	5 145	5 145	5 145	5 145
Talletukset	15 400	15 400	15 400	15 400	15 400	15 400
Muut sijoitukset	3	3	3	66	66	3
	489 936	489 936	509 664	490 016	490 016	509 666
	574 779	574 779	610 436	573 707	574 044	613 211
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta						
					-1 310	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Muita arvonorotuksia					336	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			35 657			39 168

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset 31.12.2000	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösjoiutukset						
Kiinteistöt	8 666	8 666	10 341	52 813	53 149	69 329
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	48 507	48 507	60 463	18 866	18 866	18 920
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriyksissä	72	72	72	60	60	72
Muut kiinteistöosakkeet	15 701	15 701	15 765	15 701	15 701	15 765
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	18 405	18 405	18 405	3 431	3 431	3 431
	91 351	91 351	105 046	90 870	91 206	107 517
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	17	17	17	-	-	-
Sijoitukset omistusyhteisyriyksissä						
Osakkeet ja osuudet	249	249	249	249	249	249
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	69 930	69 930	96 246	69 948	69 948	96 253
Rahoitusmarkkinavälineet	330 676	330 676	337 939	330 676	330 676	337 939
Kiinnelainasaamiset	7 031	7 031	7 031	7 031	7 031	7 031
Muut lainasaamiset	10 731	10 731	10 731	10 731	10 731	10 731
Talletukset	6 728	6 728	6 728	6 728	6 728	6 728
	425 096	425 096	458 675	425 114	425 114	458 682
	516 713	516 713	563 986	516 233	516 569	566 448
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
- Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta		-6 656			-6 656	
- Indeksiin sidottujen lainojen tuottoa		2 000			2 000	
		-4 656			-4 656	
Kirjanpitoarvo sisältää						
Muita arvonkorotuksia		-			336	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			47 274			49 878

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
6. Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.2001	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	80 979	18 405	101 622	3 431
Lisäykset	2 023	4 715	4 871	695
Vähennykset	-14 668	-1 507	-12 648	-824
Siirrot erien välillä			-37	-
Hankintameno 31.12.	68 334	21 614	93 808	3 302
Kertyneet poistot 1.1.	-1 321		-8 863	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			885	
Tilikauden poistot	-206		-1 051	
Kertyneet poistot 31.12.	-1 527		-9 029	
Arvon alentumiset 1.1.	-6 712		-5 319	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	2 102		54	
Tilikauden arvonalentumiset	-		-150	
Arvon alentumisten palautukset	575		575	
Arvon alentumiset 31.12.	-4 034		-4 840	
Arvonkorotukset 1.1.	-		336	
Arvonkorotukset 31.12.	-		336	
Kirjanpitoarvo 31.12	62 773	21 614	80 275	3 302
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	2001		2001	
Jäljellä oleva hankintameno	373		373	
Kirjanpitoarvo	373		373	
Käypä arvo	462		462	

7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä	Emoyhtiö 2001	Konserni 2001
Saman konsernin yritysten osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	17	
Lisäykset	-	
Hankintameno 31.12.	17	
Kirjanpitoarvo 31.12.	17	
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		
Hankintameno 1.1.	249	249
Lisäykset	191	201
Hankintameno 31.12.	440	450
Kirjanpitoarvo 31.12.	440	450
Yhteensä	457	450

Emoyhtiö	Määrä	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Tilikauden voitto/tappio	Oma pääoma
7.1. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Rekra Oy	50	100,00	8	8	-5	8
Sasnep Ky	50	100,00	8	8	-5	8
Yhteensä	100		17	17	-10	17
7.2. Sijoitukset omistusyhteisyhteisöissä						
Tapiola Omaisuudenhoito Oy	2 400	15,00	440	440	65	2 987
Yhteensä	2 400		440	440	65	2 987
Konserni	Määrä	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Tilikauden voitto/tappio	Oma pääoma
7.2. Sijoitukset omistusyhteisyhteisöissä						
Tapiola Omaisuudenhoito Oy	2 400	15,00	450	450	65	2 987
Yhteensä	2 400		450	450	65	2 987

Suurimmat osakeomistukset

1000 euroa	Emoyhtiö			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito-	Käypä	Kpl	Kirjanpito-	Käypä
		arvo	arvo		arvo	arvo
7.3. Muut sijoitukset, Osakkeet ja osuudet		31.12.2001	31.12.2001		31.12.2001	31.12.2001
Nokia Oyj	112 000	928	3 244	112 000	928	3 244
Rentokil Initial Ord	633 236	2 266	2 872	633 236	2 266	2 872
Instrumentarium Oyj	60 287	1 891	2 818	60 287	1 891	2 818
Heinz H.J.Co	55 000	2 379	2 566	55 000	2 379	2 566
Wärtsilä Oyj Abp	115 074	1 870	2 394	115 074	1 870	2 394
Roche Genuschein	29 800	2 381	2 381	29 800	2 381	2 381
Uponor Oyj	113 100	1 619	2 121	113 100	1 619	2 121
Ahold	64 812	1 838	2 118	64 812	1 838	2 118
Kesko Oyj	185 200	1 908	1 908	185 200	1 908	1 908
Fortum Oyj	397 021	1 762	1 886	397 021	1 762	1 886
YIT-Yhtymä Oyj	135 215	1 128	1 825	135 215	1 128	1 825
Vivendi Environment	48 000	1 798	1 820	48 000	1 798	1 820
Huhtamäki Oyj	51 000	1 426	1 811	51 000	1 426	1 811
Nokian Renkaat Oyj	51 000	943	1 790	51 000	943	1 790
Kone Oyj	21 100	514	1 751	21 100	514	1 751
Tamro Oyj	481 102	1 602	1 727	481 102	1 602	1 727
Orkla Ab	90 171	1 013	1 724	90 171	1 013	1 724
Orion-Yhtymä Oyj	84 400	1 642	1 680	84 400	1 642	1 680
Lassila & Tikanoja Oyj	86 700	1 104	1 561	86 700	1 104	1 561
Unilever N.V.	20 800	1 030	1 370	20 800	1 030	1 370
Kemira Oyj	204 000	1 141	1 357	204 000	1 141	1 357
VNU NV	37 449	1 292	1 292	37 449	1 292	1 292
Merck & Co	19 000	1 146	1 268	19 000	1 146	1 268
Tamfelt Oyj Abp	39 633	774	1 049	39 633	774	1 049
Munters Ab	55 713	382	1 045	55 713	382	1 045
Muut		62 056	66 895		62 075	66 897
Yhteensä		97 834	114 270		97 852	114 272

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
8. Muut sijoitukset				
8.1. Muut lainasaamiset erittely vakuuden mukaan:				
Pankkitakaus	50	84	50	84
Vakuutuskirja	27	-	27	-
Muu vakuus	17	67	17	67
Jäljellä oleva hankintameno	94	152	94	152
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	5 051	10 579	5 051	10 579
	5 145	10 725	5 145	10 731

**9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
31.12.2001**

	Emoyhtiö		Konserni	
	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto
Hankintameno 1.1.	1 759	59	1 781	766
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-56	-	-56	-
Lisäykset	305	178	305	182
Vähennykset	-6	-1	-6	-8
Hankintameno 31.12.	2 002	236	2 025	941
Kertyneet poistot 1.1.	-698	-58	-698	-496
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	56	-	56	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3	-	3	6
Tilikauden poistot	-325	-45	-325	-110
Kertyneet poistot 31.12.	-964	-102	-964	-600
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 038	134	1 060	341

10. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

	Emoyhtiö		Konserni	
	2001 Alkuperäinen hankintameno	2001 Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)	2001 Alkuperäinen hankintameno	2001 Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
Osakkeet ja osuudet	9 156	8 394	9 156	8 394
Rahat ja pankkisaamiset	696	696	696	696
Kertyneet korot	-	-	0	0
Yhteensä	9 852	9 090	9 852	9 090
Etukätehen hankitut sijoitukset	1 799	1 876	1 799	1 876
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelkaa vastaavat sijoitukset	8 053	7 214	8 052	7 214

Rahat ja pankki- yms saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu.

-

-

1000 euroa

11.1. Oman pääoman muutokset

Emoyhtiö	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Osakepääoma	6 273	68	-	6 341
Vararahasto	6 926	-	-68	6 858
Edellisten tilikausien voitto/tappio	6 563	709	-	7 271
Tilikauden voitto/tappio	709	710	-709	710
Oman pääoman muutokset yhteensä	20 471	1 486	-776	21 180

Konserni	1.1.2001	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2001
Osakepääoma	6 273	68	-	6 341
Arvonkorotusrahasto	249	-	-	249
Vararahasto	6 926	-	-68	6 858
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	1 510	387	-148	1 749
Konsernin edellisten tilikausien voitto	3 447	-	-51	3 396
Konsernin tilikauden voitto	369	684	-369	684
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta	-420	420	-383	-383
	-51	1 105	-752	301
Oman pääoman muutokset yhteensä	18 354	1 560	-1 019	18 895

11.2. Arvonkorotusrahaston erittely

Arvonkorotusrahasto 1.1.	249
Arvonkorotusrahasto 31.12.	249
Josta käyttöomaisuuteen liittyvää	249

	Emoyhtiö 2001	Konserni 2001
11.3. Laskelma voitonjakokelpoisista varoista		
Tilikauden voitto	710	301
+ Muu vapaa oma pääoma tasanimikkeittäin		
Taseen osoittama voitto	7 271	3 396
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	-	1 749
Muu vapaa pääoma yhteensä	7 271	5 145
- Määrä, joka konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätössiirroista on konsernitilinpäätöksessä merkitty omaan pääomaan	-	-1 749
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	7 981	3 697

1000 euroa	Emoyhtiö		Konserni	
	2001	2000	2001	2000
12. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Kertynyt poistoero 1.1.	905	779	1 473	1 001
Lisäykset	340	338	510	472
Vähennykset	-218	-212	-214	-
Kertynyt poistoero 31.12.	1 028	905	1 769	1 473
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.	394	295	394	295
Lisäykset	46	99	46	99
Luottotappiovaraus 31.12.	441	394	441	394
Asuinalovaraus 1.1.			267	267
Lisäykset			25	-
Vähennykset			-25	-
Asuinalovaraus 31.12.			268	267
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä			709	662
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	1 468	1 300	2 477	2 134
Jaettu				
Omaan pääomaan			-1 749	-1 510
Vähemmistöosuuteen			-10	-6
Laskennalliseen verovelkaan			-718	-619
			0	0
Verokanta			29%	29%
13. Vakuutusmaksuvastuu				
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuusta vähennetyt aktivoidut hankintamenot (zillmeeraus)				
Henkivakuutus	-	3	-	3
Eläkevakuutus	-	54	-	54
	-	57	-	57
14. Velat, jotka erääntyvät maksettavaksi viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	923	923	2 595	2 610
15. Laskennalliset verovelat				
Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen jaksotuserojen ja muiden väliaikaisten erojen perusteella laskettua verovelkaa ei muodostu				
Arvostuseroista laskettu verovelka ei realisoidu lähitulevaisuudessa.				
16. Saamiset ja velat	2001	2000	2001	2000
16.1. Saamisten erittely				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Muut saamiset	1 277	2 558	137	24
16.2. Velkojen erittely				
Velat saman konsernin yrityksille				
Lainat rahoituslaitoksilta	923	923	923	923
Muut velat	1 490	2 227	46	44
Velat omistusyhteisy yrityksille,				
Muut velat	30	-	30	-

1000 euroa

Emoyhtiö

Konserni

17. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	2001		2000	
	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset
17.1. Vakuudet				
Omien velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset	925	923	925	925
Pantit, johdannaissopimusten vakuudeksi	-	-	-	1 031
	925	923	925	1 956
17.2. Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut				
Johdannaissopimukset				
Valuuttajohdannaiset				
Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet				
Kohde-etuus	3 911	-	3 911	-
Käypä arvo	0	-	0	-
Osakejohdannaiset				
Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet				
Kohde-etuus	188	-	188	-
Käypä arvo	-15	-	-15	-
Arvopapereiden lainaussopimukset				
Lainaksi annetut arvopaperit				
Jäljellä oleva hankintameno	125	-	125	-
Käypä arvo	188	-	188	-
Arvonlisäverovastuut				
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen		Ryhmällä on verosaatavaa arvonlisäverotukseen liittyen		
Arvonlisäverolain 33§:n mukainen vähennysten palautusvelvollisuus	13	-	13	805
Muut vastuusitoumukset				
Merkintäsitoumukset	-	5 139	-	5 139

18. Lainojen erittelyt**18.1. Pääomalainat**

Lainanantaja	Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola
Lainan määrä	5 045 637,79 euroa
Nostopvm	30.12.1994
Viimeinen takaisinmaksupvm	31.12.2008
Korko %	5,20
Korko voidaan maksaa lainansaajan voitonjakokelpoisilla varoilla	
Vakuus	ei vakuutta

18.2 Lähipiirilainat

Rahalainat vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhteisön taikka vakuutusyhtiössä määräysvaltaa käyttävän yhteisön tai säätiön tai tällaisen yhteisön tai säätiön määräysvalassa olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtajalle, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle tai tilintarkastajalle

Yhtiö ei ole antanut otsikossa mainittua rahalainaa

Rahalainat sille, jolla takuusuuden omistuksen nojalla voi olla vähintään 10 prosenttia vakuutusyhtiön takuusuuksista tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä

Yhtiö ei ole antanut otsikossa mainittua rahalainaa

Vakavaraisuustunnusluvut

1000 euroa

2001

Emoyhtiö

2000

19. Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot

Toimintapääoma

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	21 180	20 471
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	1 468	1 299
Omaisuuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	35 657	47 274
Pääomalainat	5 046	5 046
Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet	-1 038	-1 060
	62 314	73 029

Vakuutusyhtiölain 11 luvun 4§:n toimintapääoman vähimmäismäärä	22 991	21 484
--	--------	--------

Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	23 060	7 225
--	--------	-------

Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuelasta eli toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuuelkaan vähennyttynä tasoitusmäärällä (%)

- vuodelta 2001	15,8
- vuodelta 2000	15,8
- vuodelta 1999	16,3
- vuodelta 1998	15,2
- vuodelta 1997	11,9

Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 709 838,84 euroa siirretään voittovaroihin.

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Osakepääoma	6 341 000,00
Vararahasto	6 858 388,47
Edellisten tilikausien voitto/tappio	7 981 006,26
	<hr/>
	21 180 394,73

Espossa 7. päivänä maaliskuuta 2002

Asmo Kalpala

Juhani Heiskanen

Tom Liljeström

Jari Saine

Juha-Pekka Halmeenmäki
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2001. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 20. maaliskuuta 2002 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneu-

voston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain ja vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyhtiön osalta osoittaa voittoa 4 220 510,10 markkaa, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 2. päivänä huhtikuuta 2002

Mauno Tervo
KHT

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2001 hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konserniti-

linpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 4.4.2002

Marjut Nordström
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Tapiola-ryhmä

Asiakaslohkoittain organisoituminen toteutui menestyksellisesti

Keväällä 2001 Tapiolan organisaatio muutettiin asiakaslohkokohtaiseksi.

Organisaatiomallissa avainasemassa ovat toisaalta asiakas ja toisaalta osaava ja sitoutunut Tapiolan henkilöstö.

Mallia on vaikea kopioida, koska sen käytännön toteutus on vahvasti sidoksissa Tapiolan yrityskulttuuriin ja arvoihin. Alustavien kokemusten perusteella henkilöstö on asennoitunut positiivisesti muutokseen. Sitä osoittaa mm. ”Yhteinen onnistuminen”-ilmapiiritutkimus, joka toteutettiin loppuvuodesta 2001. Tämä koko henkilöstön kattanut tutkimus oli jatkoa kevään 2000 laajemmalle tutkimukselle. Vastausprosentti oli jälleen korkea, 75 prosenttia, mihin yllettiin jo edellisenäkin vuonna. Tutkimus käsitti kolmisenkymmentä kysymystä. Tulokset osoittavat, että positiivinen kehitys on jatkunut ja Tapiola-ryhmän sisäisen yrityskuvan kokonaisprofiili on edelleen suomalaista toimihenkilönormitasoa parempi. Tapiolalaisten mielestä huomattavaa parannusta viimevuotiseen nähden oli tapahtunut työvälineiden asianmukaisuudessa, koulutuksen määrässä ja laadussa, mehengen parantumisessa, työn stressaavuuden vähentymisessä ja erityisesti päätöksenteon tehokkuudessa, johon mm. edellä kuvattu organisaatiomuutos tähtäsi.

Asioita, jotka tutkimuksen mukaan yhä kaipaavat huomiota, ovat byrokratia ja yksikköjen välinen kilpailu. Niiden vähentämiseen tarvitaan kehitystoimia. Kaiken kaikkiaan tapiolalaiset kuitenkin kokivat, että Tapiola-ryhmän viime aikojen kehitys on kulkenut oikeaan suuntaan.

Organisaation päätöksenteon kannalta merkittävää on myös se, että henkilöstön edustajat ovat osallistuneet keväästä 2001 alkaen hallintoneuvostojen työskentelyyn. Lisäksi henkilöstöllä on edustus useissa yksikköjen tai vastaavien johtoryhmissä Tapiola-ryhmässä.

Haasteina henkilöstön saatavuus, osaaminen ja hyvä ilmapiiri

Henkilöstöhallinnon suurimpana haasteina olivat vuonna 2001 korkean ammattitaidon omaavan henkilöstön saatavuuden ja pitämisen turvaaminen, henkilöstön osaamisen mahdollisimman monipuolinen kehittäminen sekä hyvän työmotivaation ja -ilmapiirin ylläpitäminen. Onnistuakseen näissä haasteissa henkilöstöhallinto panosti asiakaspalvelun ja henkilöstöprosessien jatkokehittämiseen. Organisaatiomuutoksen yhteydessä perustettu henkilöstöasiain johtoryhmä sekä yhtiöiden johtoryhmät tukivat tätä kehittämistyötä omalta osaltaan.

Palkitsemisjärjestelmiä kehitettiin projektien avulla

Vuonna 2000 tehty palkitsemisjärjestelmiä koskeva selvitystyö johti perustamaan projektin palkitsemisjärjestelmien kehittämiseksi. Projektityössä syntyi loppuvuodesta 2001 ehdotus pääkonttorin uudeksi tulospalkkiojärjestelmäksi. Ehdotus käsitellään hallituksessa alkuvuodesta 2002. Alueorganisaatioissa kehitettiin palkitsemisjärjestelmiä erilaisille erityisryhmille. Lisäksi panostettiin yleisen palkkapolitiikan kehittämiseen koko Tapiola-ryhmälle.

Koko henkilöstön palkitsemisjärjestelmän olennainen osa on henkilöstörahasa, jolla palkitaan henkilöstön pitkäaikaista sitoutumista Tapiolaan ja edistetään tulostavoitteiden saavuttamista. Palkitsemisjärjestelmiä koskeneen selvityksen mukaan tapiolalaiset ovat tyytyväisiä henkilöstörahasaon. Henkilöstöra-

hastosiirron vuotuinen maksimimäärä on 3 prosenttia vuotuisesta palkkasummasta. Vuosina 1991–2001 on voittopalkkioita siirretty henkilöstörahastoon kaiken kaikkiaan yli 11,9 miljoonaa euroa. Voittopalkkio vuodelta 2001 on noin 1,6 miljoonaa euroa.

Rekrytointiprosessi kehittyi ja sisäistä rotaatiota edistettiin

Rekrytointiprosessin kehittämistä jatkettiin osana Vahinko-Tapiolassa toteutettua Suomen laatupaljon itsearviointiprosessia. Sen johdosta rekrytointiprosessin kuvausta täsmennettiin. Lisäksi kartoitettiin erilaisten mahdollisten yhteistyökumppaneiden palvelun laatu, ja kartoituksen perusteella valittiin korkealaatuiset yhteistyökumppanit, joiden kanssa sovittiin selkeät pelisäännöt. Laki yksityisyyden suojasta otettiin huomioon uusimalla rekrytoinnissa käytettävää lomakkeistoa ja varmistamalla yhteistyökumppaneiden menettelytapojen lainmukaisuus. Sisäistä rotaatiota edistettiin mm. laatimalla sitä koskeva ohjeistus.

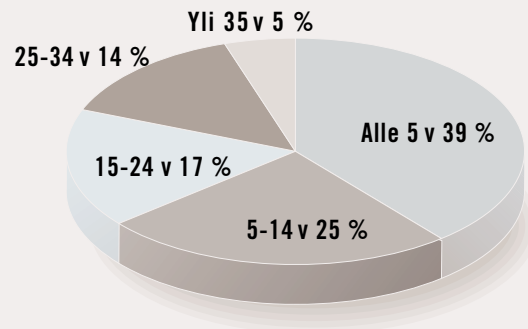
Edellisten vuosien tapaan osallistuttiin aktiivisesti rekrytointimessuille ja yhteistyöoppilaitosten rekrytointipäiville ja sitä kautta edistettiin Tapiolaryhmän tunnettuuden lisääntymistä opiskelijoiden ja työnhakijoiden keskuudessa. Lisäksi tapiolalaisia esimiehiä koulutettiin säännöllisesti rekrytointiprosessin eri vaiheiden toteutuksessa.

Rekrytoinnin laatua seurattiin systemaattisesti yhteistyökumppaneiden kanssa sovitulla tavalla. Lisäksi seurattiin Tapiolan työnantajamielikuvan kehittymistä mm. työhönottajien ja opiskelijoiden keskuudessa erilaisten tutkimusten avulla.

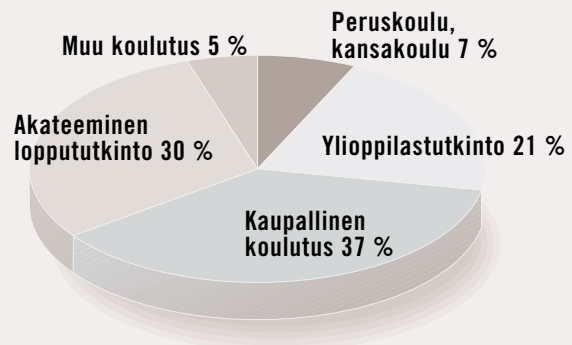
Henkilöstön säästö- ja sijoittajaosaamista sekä esimiestaitoja kasvatettiin

Tapiola-ryhmän henkilöstöstrategian keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että henkilöstön osaaminen vastaa liiketoiminnan tarpeita ja haasteita. Sen mukaisesti vakuutus- ja sijoittajapalveluosaminen nousi yhdeksi keskeisimmäksi kehityshaasteeksi vuonna 2001. Tapiolassa toteutettiin useita tätä osaamisaluetta koskevia lyhyt- ja pitkäkestoisia valmennusohjelmia asiakaspalveluhenkilös-

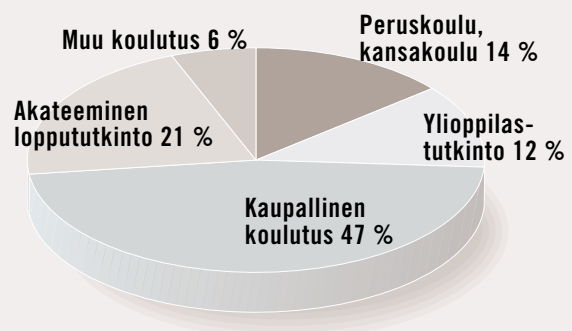
Työsuhdeikäjakauma 2001

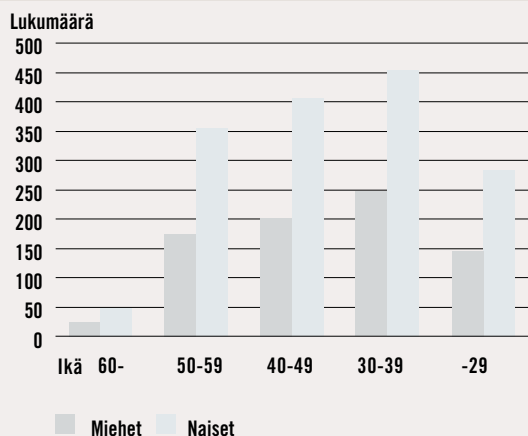
Koulutusjakauma vuonna 2001 Tapiolaan tulleilla

Koulutusjakauma Tapiolassa

Tapiola-yhtiöiden henkilöstön ikäjakauma

tölle. Tapiolan ja Markkinointi-instituutin yhdessä toteuttaman sijoitusneuvojatutkimuksen on suorittanut jo noin 100 tapiolalaista.

Yritysoasaamisen parantamiseksi jatkettiin Tapiolan omaa Yrityskoulutus-ohjelmaa, jonka ovat suorittaneet nyt jo lähes kaikki yritysytteyspäälliköt.

Vakuutusututkimuksen suoritti 26 tapiolalaista; kaikkiaan sen on tähän mennessä suorittanut 637 tapiolalaista. Markkinointi-instituutin toimistopäällikkötutkimuksen suoritti 17 ja sihteeritutkimuksen 5 tapiolalaista. Oppisopimuskoulutuksena Tapiolassa on voinut suorittaa joko merkonomien tai vakuutusmerkonomien tutkinnon tai vain hankkia tarpeellista muuta lisäkoulutusta. Yhteensä oppisopimuskoulutuksessa oli 22 tapiolalaista.

Informaatioteknologian hyödyntämiseen liittyvän osaamisen kehittämiseksi toteutettiin TEHO 2-projekti, joka tähtäsi alueorganisaation tietotekniikkaosaamisen parantamiseen.

Kehityskeskustelujen edistäminen nähtiin keskeiseksi painopistealueeksi, ja tästä syystä kehityskeskustelujen tueksi rakennettiin ns. "Moniosaaja"-sovellus, jota pilotoitiin Henkilöstöpalvelut -yhteyksissä. Sovellus otetaan laajemmin käyttöön vuonna 2002.

"Kehittyvä johtajuus Tapiolassa" –esimiesvalmennusohjelmaa jatkettiin menestyksellisesti. Tähän mennessä sen on läpikäynyt 78 tapiolalaista esimiestä. Ohjelma jatkuu myös vuonna 2002. Esimiestaitojen kehittymistä tuettiin myös mm. järjestämällä "Tapiolan uudet esimiehet" –valmennusta, johon osallistui 51 tapiolalaista esimiestä. Lisäksi järjestettiin 4 kertaa Tapiolan esimiesiltapäivä, joihin osallistui keskimäärin 100 henkilöä.

Menestys liiketoiminnassa näkyy myös henkilöstön määrän kasvuna

Tapiola-ryhmän kasvu sekä laajentuminen uusille liiketoiminta-alueille lisäsi henkilöstön määrää. Suunta on ollut sama jo parina viime vuotena. Kertomusvuonna yhtiöryhmän keskimääräinen henkilöstöluku oli 1800, mikä on 140 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Tieto-Tapiola Oy:n ja kiinteistöyhtiöiden palveluksessa olevat mukaan laskettuna koko henkilöstön määrä oli keskimäärin 2073, mikä on 143 enemmän kuin viime vuonna. Henkilöstön bruttovaihtuvuus 4,3 prosenttia oli alempi kuin edellisenä vuonna ja sisäinen vaihtuvuus, jota edistettiin, oli puolestaan 7,3 prosenttia.

Henkilöstön hyvinvointi on edelleen tärkeä painopiste

Tapiola-ryhmä sai vuonna 2001 eräässä yhtiöiden yrityskuvia koskeneessa tutkimuksessa korkean arvosanan yrityksenä, joka aidosti huolehtii työntekijöidensä hyvinvoinnista. Käytännössä tätä henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimista toteutettiin vuonna 2001 koko henkilöstöä koskevalla Tapiolan Vire-ohjelmalla, ja useita erityisryhmiä koskevilla Lisävire-ohjelmilla. Lisäksi tehdään säännöllisin väliajoin ns. "Tiimin tila" -kyselyjä, joiden avulla selvitetään mm. yksittäisen tiimin työhyvinvoinnin tilaa. Vuonna 2001 luotiin myös vireen toteutuksen ihannetilän kuvaus nimeltään "Tasapainoinen tapiolalainen työyhteisö" ja määriteltiin viretoiminnalle teema vuodeksi 2002.

Pääkonttorin toimitilojen ja työympäristön kehittäminen jatkui tiiviinä myös vuonna 2001. Sen tuloksena valmistuivat mm. uudistetut ja modernit kokous/edustustilat pääkonttoriin.

	2001		2000	
	Milj. euroa	%	Milj. euroa	%
TUOTOT VAKUUTUSTOIMINNASTA	1604,2	72,5	1399,1	73,4
Vakuutusnottajien maksamat vakuutusmaksut vähennettynä edelleen valtiolle tilitetyillä siirtotuloilla.				
JÄLLEENVAKUUTTAJIEN OSUUS KORVAUKSISTA	20,2	0,9	8,6	0,5
SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT	586,8	26,5	500,3	26,2
MUUT TUOTOT	0,5	0,0	-0,6	0,0
KOKONAISTUOTOT	2211,7	100,0	1907,4	100,0
KORVAUKSINA ASIAKKAILLE	1651,7	74,7	1389,9	72,9
Vakuutussopimuksien perusteella maksetut korvaukset ja eläkkeet sekä vastaisuudessa maksettaviin korvauksiin ja eläkkeisiin varattu määrä.				
JÄLLEENVAKUUTTAJIEN OSUUS VAKUUTUSMAKSUISTA	16,2	0,7	14,2	0,7
HENKILÖSTÖ	66,4	3,0	57,9	3,0
Henkilökunnalle maksetut palkat ja palkkiot sekä sosiaaliturvan aiheuttamat kulut.				
MUUT LIIKEKULUT = HANKKIJAT	102,3	4,6	81,9	4,3
YHTEISKUNTA	283,4	12,8	267,5	14,0
Välittömät ja välilliset verot sekä siirtotulot				
TAPIOLA-YHTIÖT	91,7	4,1	96,0	5,0
OSAKKEENOMISTAJAT	0,0	0,0	0,0	0,0
TULONJAKAUTUMINEN	2211,7	100,0	1907,4	100,0

Vakuutusyhtiön toiminnan vaikutuksia yhteiskunnan kannalta voidaan kuvata yhteiskunnallisen tulonjaon avulla. Laskelma kertoo mistä eristä vakuutusyhtiöiden kokonaistuotot ovat muodostuneet ja miten ne ovat jakautuneet eri sidosryhmien kesken.

Arvot yhteiskuntavastuun lähtökohtana

Tapiolan yhteiskuntavastuun määrittely etenee prosessina, joka perustuu jatkuvaan parantamiseen. Lähtökohtana on yhtiöryhmässä yli kymmenen vuotta sitten käynnistetty arvokeskustelu.

Yhteiskuntavastuun piiriin kuuluvien kysymysten pohdinnalla on Tapiolassa pitkät perinteet. 1980-luvun lopulla käytiin sisäistä keskustelua siitä, millä periaatteilla haluamme kehittää yhtiöryhmäämme. Näin päädyttiin yhdeksänkohtaiseen asiakirjaan, josta käytettiin nimitystä Tapiolan linja. Se loi yhtiöryhmälle vahvan arvopohjan. 1990-luvun lopulla silloisen strategiaprosessin yhteydessä Tapiolan arvot muokattiin vastaamaan henkilöstön ja johdon käsityksiä. Arvopohja on edelleen Tapiolan linjan mukainen, mutta ilmaisu on tiivistetty. Arvoja on neljä: asiakkaiden etu, yrittäjähenkisyys, eettinen toiminta ja yhdessä menestyminen. Niiden pohjalta Tapiolassa kehitetään yhteiskunnallisen vastuun ohjelmaa, johon sisältyvät taloudellinen ja sosiaalinen vastuu sekä vastuu ympäristöstä.

Tapiola tiedostaa vastuunsa asiakkaille

Asiakkaidensa omistamassa keskinäisessä yhtiöryhmässä on vahva tietoisuus siitä, että olemme kaikesta toiminnastamme ensisijaisesti vastuussa asiakkaille, joita on yli 700.000 taloutta. Pelkästään suuri omistaja-asiakkaiden määrä edellyttää laaja-alaista yhteiskuntavastuuta. Kaiken vastuullisen toiminnan edellytyksenä on eettinen toiminta, joka mielestämme näkyy erityisesti siten, että kohtelemme asiakkaitamme ja työtovereitamme niin kuin haluamme itseämme kohdeltavan.

Syyskuussa 2001 tehty henkilöstötutkimus osoitti, että tapiolalaiset kokevat eettisten toimintatapojen

toteutuneen Tapiolassa hyvin. Neljästä arvostamme parhaiten käytännössä toimivaksi koettiin kuitenkin ensimmäinen eli asiakkaiden etu. Yrittäjähenkisyyden toteutuminen sai henkilöstöltä hieman heikomman arvosanan, alueorganisaatiossa tosin paremman. Yhdessä menestyminen lisättiin neljänneksi arvoksi pari vuotta sitten. Sen toteutuminen sai lähes saman arvosanan kuin yrittäjähenkisyys.

Yhteiskuntavastuu kuuluu laadun kehittämiseen

Yhteiskunnallinen vastuu on Tapiolassa ollut osana laadun kehittämistä käytännössä koko 1990-luvun. Vuonna 2000 saadun Suomen Laaturpalkinnon hakemus sisälsi tilanneraportin yhteiskunnallisista vaikutuksista. Suomen Laaturpalkinnon voiton perusteluissa tuomaristo viittasi myös Tapiolan arvoihin, joiden pohjalta toiminta rakentuu. Tapiolassa Laaturpalkinnon kriteeristö on saadun palkinnon jälkeenkin johdattamisen ja kehitystyön työvälineenä.

Vuonna 2002 on vuorossa yhtiöryhmän yhteiskuntavastuun itsearviointi ja sen perusteella tehtävä jatkuvan parantamisen ohjelma. Se tukeutuu aihepiiriin vakiintumassa oleviin käsitteisiin ja perusteisiin. Oleellista on, että asioista käydään yhtiöryhmän sisäistä keskustelua. Keskustelua varten laaditaan samankaltainen ohjelma kuin aikanaan oli arvokeskustelussa, joka koski henkilökohtaisesti jokaista tapiolalaista.

Marraskuussa 2001 Tapiola liittyi YK:n ympäristöohjelmaan (UNEP) kuuluvaan vakuutusalan ympäristötositoumukseen, joka velvoittaa Tapiolan toimimaan

kestävän kehityksen edistämiseksi ja panostamaan toiminnan kehittämiseen erityisesti ympäristöjohtamisen ja ympäristöviestinnän alueilla.

Ympäristöohjelma on uusittu

Tapiolan uusi ympäristöohjelma laadittiin vuosiksi 2002 – 2004. Siinä pyrkimyksenä on ympäristöasioiden jatkuvan parantamisen periaate. Toimistoympäristössä kiinnitetään erityistä huomiota energian kulutuksen, jätteiden määrän ja paperin käytön aiheuttamien ympäristövaikutusten vähentämiseen ja ympäristötietoisuuden edistämiseen. Tavaroiden ja palvelujen hankinnassa noudatetaan hankintaohjeistusta, johon on sisällytetty myös ympäristöasiat.

Yhtiöryhmän vakuutusyhtiöiden sijoitussuunnitelmissa on otettu huomioon ja määritelty eettinen näkökulma. Sijoittamista Tapiolan omien arvojen kanssa ristiriidassa oleviin kohteisiin vältetään. Samalla arvioidaan myös kohteen kestävän kehityksen mukaisuus.

Ympäristöasioita koskevaa tietoa ja käytännön ohjeistusta koottiin intranettiin. Käyttöön otettiin myös ympäristötoiminnan oma palaute- ja viestintäkanava. Ympäristöasiat ovat myös osana uusien tapilolaisten perehdytysmallia.

Ympäristötoiminnan tunnusluvut kehittyivät vuonna 2001 pääosin hyvin. Esimerkiksi pääkonttorin sähkön kulutusta saatiin pienennetyksi 4 % ja veden kulutus laski 8 %. Näihin päästiin muun muassa laitteiden ja valaistuksen uusimisen avulla. Sen sijaan lämmön kulutus nousi 15 %, minkä tärkeimpänä syynä oli euro-projektin myötä lisääntynyt iltatyöskentely. Jätteiden lajittelulla on onnistuttu saamaan hyötykäyttöön jo 96 % pääkonttorin jätteistä.

Merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheutuu ra-

kennuttamisesta ja kiinteistöjen hoidosta. Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry:n ja Kauppa- ja teollisuusministeriön (KTM) välisen energiainsäästösopimuksen (KRESS) mukaisesti Tapiolan kiinteistöissä on tehty jo useita vuosia energiakatselmuksia ja niiden pohjalta kiinteistökohtaisia toimenpideohjelmia. Kiinteistöissä on tehty myös kuntotutkimuksia ja -arvioita. Kun kiinteistökanta tunnetaan hyvin, mainittavia ongelmia ei ole ilmennyt. Todetut parannustarpeet liittyvät yleensä laitteiston käyntiaikojen tarkistuksiin ja seurannassa havaittujen laitevikojen ja toimintahäiriöiden korjauksiin. Keväällä 2001 Tapiola osallistui kiinteistöliiketoiminnan vertailututkimukseen. Tästä tutkimuksesta saatiin toiminnan kehittämiseen soveltuvia tuloksia, joita hyödynnetään omistuskiinteistöille laadittavassa ympäristöohjelmassa.

Riskienhallinta on tärkeä osa asiakkaan turvaa

Kokonaisvaltainen asiakkaan turvallisuutta parantava riskienhallinta on olennainen osa Tapiolan työtä. Henkilö- ja omaisuusvahinkojen torjumiseksi tarjoamme riskikartoituksia, vakuutusturvan tarkistuksia, turvaohjeita, koulutusta ja neuvontaa.

Työeläkevakuutuksen piirissä työkykyä ylläpitävästä toiminnasta ja muista työhyvinvointipalveluista on saatu hyviä kokemuksia ja hyvää palautetta. Yritysten verkkopalveluihin laadittiin ohjeita riskienhallintaan, vahinkotilanteissa toimimiseen sekä työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Yhteiskuntavastuun ohjelmaa täydennetään ja täsmennetään jatkuvasti. Vakuutusyhtiöiden Keskusliitossa tehdään työtä vakuutusalan yhteisten periaatteiden määrittämiseksi. Tapiolassa nähdään työn tärkeys ja halutaan toimia sen mukaisesti.

Asiakaskunnan edustajista valituilla neuvottelukunnilla on tärkeä rooli asiakkaiden ja yhtiöryhmän välisessä vuorovaikutuksessa ja hallinnon ulkopuolisena vaikutuskanavana.

Neuvottelukuntien jäsenistö vastaa hyvin yhtiöryhmän asiakaskuntaa.

Alueellisia neuvottelukuntia on kaikkiaan 19. Ne ovat lähinnä maakuntakohtaisia.

Maa- ja metsätalouden neuvottelukunnan ja PK-yritysten neuvottelukunnan jäsenet ovat eri puolilta Suomea. Puolet kummankin jäsenistöstä on mukana myös alueellisen neuvottelukunnan toiminnassa.

Neuvottelukunnissa on sääntöjen mukaan 9–15 jäsentä. Toimikausi kussakin neuvottelukunnassa on kolmivuotinen. Yhtiöryhmän hallitusten yhteinen kokous nimittää neuvottelukunnat vuosittain, sillä erovuorossa on joka vuosi kolmasosa jäsenkunnasta.

Tapiolassa toimivat myös Asiamiestoiminnan neuvottelukunta ja Eläkeasiain neuvottelukunta.

Neuvottelukunnat vuonna 2002

Vuosiluku jäsenen kohdalla tarkoittaa toimikauden päättymisvuotta.

Lyhenteet: nk. = neuvottelukunta

ank. = alueellinen neuvottelukunta

Alueelliset neuvottelukunnat

Pääkaupunkiseutu

Espoo

Timo Haapaniemi, puheenjohtaja, yrittäjä, toimittaja, Kirkkonummi, 2003

Ritva Rastimo, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja, Espoo, 2002

Juha Eiro, toimitusjohtaja, Espoo, 2003

Ilmari Halinen, toimitusjohtaja, Espoo, 2004

Matti Hietala, johtaja, Espoo, 2004

Jukka Hämäläinen, pääluottamusmies, Espoo, 2003

Juha Jouhki, toimitusjohtaja, Espoo, 2004

Susanna Rahkonen, kansanedustaja, varatuomari, Espoo, 2002

Hannu Tarsaranta, toimitusjohtaja, Espoo, 2003

Tarja Uoti, asianajaja, varatuomari, Espoo, 2002

Timo Veijola, rehtori, Espoo, 2002

Klas Winell, ylilääkäri, Espoo, 2004

Yhteyshenkilö Tapiolassa:

Petri Routa, aluejohtaja, puh. (09) 4531

Helsinki

Mikko Parjanne, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Helsinki, 2004

Irma Järvelä, varapuheenjohtaja, pääluottamusmies, Helsinki, 2003

Bo Andersson, hallituksen puheenjohtaja, Helsinki, 2002

Harry Bogomoloff, toimitusjohtaja, Helsinki, 2002

Ilkka Holopainen, hallintojohtaja, Helsinki, 2002

Petri Kaukiainen, toiminnanjohtaja, Helsinki, 2004

Jorma Lehmuskallio, toimitusjohtaja, Helsinki, 2004

Aira Merjovirta, talousjohtaja, Helsinki, 2003

Risto Salonen, hallintopäällikkö, Helsinki, 2003

Kerttu Selin, fil. kand., Helsinki, 2002

Ilkka Sipilä, talousjohtaja, Helsinki, 2003

Matti Taanila, rehtori, Helsinki, 2002

Timo Tiihonen, toimitusjohtaja, Helsinki, 2003

Pirjo Tiiri-Lounasmeri, toimitusjohtaja, Helsinki, 2004

Kim Tuomolin, operatiivinen johtaja, Sipoo, 2004

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Leena Kuutti-Alanko, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (09) 4531
Petri Routa, aluejohtaja, puh. (09) 4531

Vantaa

Karl-Henrik Sohkanen, puheenjohtaja,
palomestari, Vantaa, 2003
Esa Veikkolainen, varapuheenjohtaja,
toimitusjohtaja, Tuusula, 2004
Eero Ahola, toimitusjohtaja, Vantaa, 2003
(PK-yritysten nk.)
Sari Ek-Petroff, henkilöstöpäällikkö, Vantaa, 2002
Inger Eriksson-Blom, toimitusjohtaja, Vantaa, 2004
Tomi Huuho, toimitusjohtaja, Hyvinkää, 2003
Raimo Järvinen, työnjohtaja, Vantaa, 2003
Jorma Kaartama, toimitusjohtaja, Nurmijärvi, 2002
Jouni Kuusisto, toimitusjohtaja, Vantaa, 2002
Risto Palin, asianajaja, Hyvinkää, 2004
Totti Salko, toimitusjohtaja, Kerava, 2002
Reino Sandström, johtaja, Helsinki, 2004
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Juha Seppälä, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (09) 4531
Petri Routa, aluejohtaja, puh. (09) 4531

*Lounais-Suomi**Salo-Lohja*

Keijo Väisänen, puheenjohtaja, myyntipäällikkö,
Lohja, 2003
Mauri Salo, varapuheenjohtaja, kansanedustaja,
toimitusjohtaja, Somero, 2003
Björn Ekberg, hallituksen puheenjohtaja,
Salo, 2003
Tapio Halme, toimitusjohtaja, Karjaa, 2002
Kauko Karvinen, pääluottamusmies, Lohja, 2004
Minna Koli-Er, yrittäjä, Salo, 2002
Olli Lehti, toimitusjohtaja, Perniö, 2004
(PK-yritysten nk.)
Irma Lehtonen, ulkomaalaisasioiden hoitaja,
pääluottamusmies, Pertteli, 2003
Martti Palojärvi, maanviljelijä, Vihti, 2002
(Maa- ja metsätalouden nk.)
Pentti Sevón, toimitusjohtaja, Lohja, 2002

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Hannu Määttänen, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntipäällikkö, puh. (02) 514 7626
Hans Strandberg, aluejohtaja, puh. (02) 416 1230

Satakunta

Matti Ojanperä, puheenjohtaja, kauppaneuvos,
toimitusjohtaja, Pori, 2003
Reijo Järvi, varapuheenjohtaja, pääluottamusmies,
Huittinen, 2004
Timo Junnila, johtaja, Pori, 2002
Esko Laukkanen, johtaja, Rauma, 2002
Eero Laurila, asianajaja, Pori, 2002
Riitta Mylly, Senior Lecturer, International
Business M. Sc. (Econ.), Pori, 2004
Alf Ojala, johtaja, dipl. ins., Pori, 2003
Timo Rapila, toimitusjohtaja, Honkajoki, 2003
Sakari Ryyppö, toimitusjohtaja, Kokemäki, 2003
Arto Suni, rehtori, Pori, 2004
Veli-Matti Syrilä, maanviljelijä, Köyliö, 2004
(Maa- ja metsätalouden nk.)
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Kari Luoma, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (02) 554 7160
Hans Strandberg, aluejohtaja,
puh. (02) 416 1230

Varsinais-Suomi

Ulla-Maija Moisio, puheenjohtaja, asianajaja,
Turku, 2002
Vesa Mattila, varapuheenjohtaja, asianajaja,
Turku, 2004
Risto Ahonen, aluetoimitsija, Uusikaupunki, 2003
Ole Donner, toimitusjohtaja, Parainen, 2003
Birgitta Jaakkola, yrittäjä, Parainen, 2002
Seppo Koskinen, professori, oikeust. tri, Kaarina, 2002
Seppo Lehtinen, työsuojeluinsinööri, Turku, 2004
Kenneth Lindström, talousjohtaja, Turku, 2004
Per-Erik Lindström, talousjohtaja, Turku, 2004
Juhani Ropponen, toimitusjohtaja, Turku, 2002
Samuli Ryökäs, toimitusjohtaja, Pöytyä, 2004
Hannu Rämö, kunnanjohtaja, Nousiainen, 2003
Stefan Schleutker, toimitusjohtaja, Turku, 2003
Merja Siltanen, kehittämisspäällikkö, Turku, 2002
Janne Tiiri, maanviljelijä, Oripää, 2003

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Timo Jussila, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (02) 416 1233
Hans Strandberg, aluejohtaja, puh. (02) 416 1230

Sisä-Suomi

Kanta-Häme

Juhani Törmä, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Janakkala, 2004
Reetta-Maria Tolonen-Salo, varapuheenjohtaja,
toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 2003
Kai Häppölä, toimitusjohtaja, Urjala, 2003
Jukka Jokinen, talousjohtaja, Hämeenlinna, 2003
Juha Kallioinen, toimitusjohtaja,
Hämeenlinna, 2002
Eija Karivaara, toimitusjohtaja,
Hämeenlinna, 2004
Seppo Keskiruokanen, kaupunginjohtaja, tekn. tri,
Riihimäki, 2003
Jaakko Kivinen, toimitusjohtaja,
Hämeenlinna, 2004
Jari Koskinen, kansanedustaja, maanviljelijä,
Hauho, 2002
Maarit Kuusela, toimitusjohtaja,
Hämeenlinna, 2004
Kyösti Lassila, toimitusjohtaja,
Hämeenlinna, 2002
Ilkka Metsäterä, toimitusjohtaja, Riihimäki, 2002
Pekka Pastila, toiminnanjohtaja,
Hämeenlinna, 2002
Jari Stenberg, toimitusjohtaja, Jokioinen, 2003
Inkeri Väisänen, yrittäjä, kosmetologi,
Janakkala, 2004

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Heikki Lindroth, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (03) 467 6217
Martti Silvennoinen, aluejohtaja,
puh. (03) 382 5251

Keski-Suomi

Risto Palokangas, puheenjohtaja,
ympäristökeskuksen johtaja, Jyväskylä, 2002
Arja Koriseva-Karmala, varapuheenjohtaja,
taiteilija, Toivakka, 2004

Mikko Hentinen, toimitusjohtaja, Joutsa, 2004
Aki Hintsu, hallituksen puheenjohtaja,
lääket. lis., Jyväskylä, 2003
Erkki Järvelä, maakuntajohtaja, Laukaa, 2004
Marja Kallio, agronomi, Laukaa, 2002
Pentti Kokkinen, aluejohtaja, Jyväskylä, 2003
Simo Kutinlahti, maanviljelijä, Keuruu, 2002
Asko Liimatainen, kunnallisneuvos,
kaupunginjohtaja, Viitasaari, 2002
Raija Miettinen, pääluottamusmies, koulusihteeri,
Jyväskylä, 2004
Erkki Paananen, teollisuusneuvos, hallituksen
puheenjohtaja, Viitasaari, 2003
Otso Sovijärvi, kirkkoherra, rovasti,
Jyväskylä, 2003
Juhani Tahvonen, toimitusjohtaja,
Jyväskylä, 2002
Esko Taivalsaari, yrittäjä, Jyväskylä, 2003
Hilja Vainio, toiminnanjohtaja, Jyväskylä, 2004
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Seppo J. Ojala, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (014) 414 6101
Martti Silvennoinen, aluejohtaja,
puh. (03) 382 5251

Pirkanmaa

Leena Sulonen, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Tampere, 2004
Pertti Leppänen, varapuheenjohtaja,
toimitusjohtaja, Ikaalinen, 2003
Rauno Korpi, yritysvalmentaja, Tampere, 2004
Jorma Lehtonen, opettaja, Tampere, 2002
Pentti Molander, toimitusjohtaja, Helsinki, 2004
Pekka Molin, toimitusjohtaja, Lempäälä, 2002
Reijo Mäkinen, hallituksen puheenjohtaja,
Tampere, 2002
Jussi Niemi, maakuntajohtaja, Tampere, 2002
Juha Näsi, professori, Tampere, 2003
Heikki A. Ollila, maanviljelijä, yht.kand.,
Kangasala, 2004 (Maa- ja metsätalouden nk.)
Hannu Partala, toimitusjohtaja, Tampere, 2003
(PK-yritysten nk.)
Eila Rönni, emäntä, agronomi, Pälkäne, 2003
Aila Tamminen, rehtori, Tampere, 2002
Ulla-Maija Tolonen, toimitusjohtaja,
Tampere, 2003
Jari Öhman, toimitusjohtaja, Tampere, 2004

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Teemu Toivanen, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (03) 382 5240
Martti Silvennoinen, aluejohtaja,
puh. (03) 382 5251

Pohjanmaa *Etelä-Pohjanmaa*

Kalle Lähdesmäki, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Seinäjohti, 2004

Marja A. Lehtimaa, varapuheenjohtaja,
markkinointiasiantuntija, MJD, Nurmo, 2004

Antti Ala-Talkkari, toimitusjohtaja, Lapua, 2002

Martti Kolehmainen, pääluottamusmies,
tiimivalmentaja, Seinäjoki, 2003

Esko Mäkelä, hallituksen puheenjohtaja, Alajärvi, 2003

Asko Peltola, tutkimusasiamies, maanviljelijä,
maat. ja metsät. tri, Lapua, 2003
(Maa- ja metsätalouden nk.)

Kari Penttilä, toimitusjohtaja, Teuva, 2004

Heikki Saari, toimitusjohtaja, Ylistaro, 2002

Ossi Tuomela, toimitusjohtaja, Seinäjoki, 2002

Kaija Uola, toiminnanjohtaja, Nurmo, 2003

Kari Valkosalo, toimitusjohtaja, Korttesjärvi, 2002

Yrjö Välimäki, toimitusjohtaja, Alavus, 2004

Yhteyshenkilö Tapiolassa:

Matti Hallila, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (06) 283 5425

Lassi Annala, aluejohtaja, puh. (06) 283 5438

Vaasa-Kokkola

Eino Laukka, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Kokkola, 2002

Marjatta Elomaa, varapuheenjohtaja, maanviljelijä,
Laihia, 2003

Martti Eurola, kauppaneuvos, toimitusjohtaja,
Kokkola, 2004

Juhani Filppula, kunnanjohtaja, Veteli, 2002

Jouni Jyrinki, toiminnanjohtaja, Kokkola, 2002

Maija-Liisa Ketonen, johtaja,
Kristiinankaupunki, 2003

Harri Niemelä, toimitusjohtaja, Vaasa, 2004

Ilpo Nissi, toimitusjohtaja, Kannus, 2004

Per-Håkan Näsman, talousjohtaja (eläkk.),
Vaasa, 2002

Raimo Rauhala, kunnallisneuvos, Vaasa, 2003

Helga Sarviranta-Vuotila, talousjohtaja,
Kokkola, 2004

Altti Seikkula, maakuntajohtaja, Kokkola, 2003

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Jukka Marttila, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (06) 282 5365

Lassi Annala, aluejohtaja, puh. (06) 283 5438

Kaakkois-Suomi

Kymi

Esa Hasu, puheenjohtaja, talousjohtaja, Elimäki, 2003

Lasse Koskelainen, varapuheenjohtaja,
professori, Lappeenranta, 2002

Maili Hanski, toiminnanjohtaja, Imatra, 2003

Jarkko Hartikainen, opettaja, Imatra, 2002

Tuomo Hintsanen, toiminnanjohtaja,
Lappeenranta, 2004

Reino Huotilainen, maanviljelijä, agrologi,
Parikkala, 2002

Pentti Hämäläinen, asianajaja, Hamina, 2004

Tapio Hämäläinen, toimitusjohtaja, Kotka, 2003

Matti J. Kuronen, rovasti, johtaja, Lappeenranta, 2002

Eero Mattila, kaupunginjohtaja,
Anjalankoski, 2002

Pekka Multanen, hallituksen puheenjohtaja,
Lappeenranta, 2003

Susanna Niinimäki, toimitusjohtaja, Kuusankoski, 2004

Arja Palmu, toimitusjohtaja, Kotka, 2004

Olli Sinisalo, agronomi, Pyhtää, 2003

Jorma Timonen, pääluottamusmies, Kuusankoski, 2004

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Ilpo Rautio, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (05) 620 6316

Miika Minkkinen, aluejohtaja, puh. (03) 468 6046

Lahti-Porvoo

Seppo Jokipelto, puheenjohtaja, kunnallisneuvos,
kunnanjohtaja, Hollola, 2003

Reijo Alanko, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Mäntsälä, 2003

Heikki Erkamo, toimitusjohtaja, Lahti, 2004

Kari Hyytiä, aluetoimitsija, Lahti, 2002

Marjut Jalo-Huotari, toimitusjohtaja, Lahti, 2003

Reivo Järvenpää, toiminnanjohtaja, Hollola, 2002
Kimmo Kajaste, yhteiskuntasuhdepäällikkö,
 Porvoo, 2002
Riitta Karppinen, toimitusjohtaja, Heinola, 2003
Mikko Kommeri, toimitusjohtaja, Hollola, 2004
Anja Luoma, toiminnanjohtaja, Porvoo, 2003
Kaj Lönnroth, toimitusjohtaja, Porvoo, 2002
Arto Mussalo, toimitusjohtaja, Heinola, 2004
Sirkku Paljakka-Parkkila, toimitusjohtaja, Lahti, 2002
Salla Salmela, toimitusjohtaja, optikko, Lahti, 2004
Juha Sundberg, toimitusjohtaja, Lahti, 2004
 (PK-yritysten nk.)
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Antti Kalliokoski, neuvottelukunnan sihteeri,
 myyntijohtaja, puh. (03) 468 6051
Miika Minkkinen, aluejohtaja, puh. (03) 468 6046

Itä-Suomi Etelä-Savo

Jorma Tapanainen, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
 Mikkeli, 2004
Markku Kakriainen, varapuheenjohtaja,
 toimitusjohtaja, Mikkeli, 2002
Markku Jalonen, toimitusjohtaja, Juva, 2004
Vesa Kallio, toiminnanjohtaja, Mikkeli, 2003
Terho Kaskinen, toimitusjohtaja, Savonlinna, 2003
Pekka Kovanen, toimitusjohtaja, Pieksämäki, 2003
Teuvo Kärkkäinen, toimitusjohtaja,
 Savonlinna, 2004
Heikki Laukkanen, kunnanjohtaja, Juva, 2002
Erkki Luukkonen, maanviljelijä, Puumala, 2002
 (Maa- ja metsätalouden nk.)
Juha Moilanen, toimitusjohtaja,
 Pieksämäen mlk., 2004
Kalle Nieminen, terveystarkastaja, Mikkeli, 2002
Timo Pellikka, pankinjohtaja, Mikkeli, 2003
Hannu Savisalo, toimitusjohtaja, Mikkeli, 2002
Timo Tuominen, toimitusjohtaja, Mikkeli, 2003
Aila Väresmaa, hankintapäällikkö, Pieksämäki, 2004
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Juha Liukkonen, neuvottelukunnan sihteeri,
 aluepäällikkö, puh. (015) 670 5837
Päivi Ruokolainen, aluejohtaja,
 puh. (017) 569 5610

Pohjois-Karjala

Jorma Turunen, puheenjohtaja, kunnanjohtaja,
 Kesälahti, 2004
Timo Kettunen, varapuheenjohtaja, viinitilallinen,
 Ilomantsi, 2003 (PK-yritysten nk.)
Mikko Heino, toimitusjohtaja, yrittäjä, Joensuu, 2003
Pentti Holopainen, toimitusjohtaja, Kitee, 2004
Pirkko Kylänpää, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja,
 Joensuu, 2004
Jorma K. Lehtonen, varatuomari, Joensuu, 2002
Erkki Miettinen, toimitusjohtaja, Juuka, 2002
Otto Mikkonen, toimitusjohtaja, Joensuu, 2002
Lasse Neuvonen, suunnittelupäällikkö, Joensuu, 2003
Pekka Nevalainen, toimitusjohtaja,
 Outokumpu, 2004
Vilho Pasanen, toiminnanjohtaja, Joensuu, 2002
Seppo Piirainen, toimitusjohtaja, Joensuu, 2002
Matti Pulkki, toimitusjohtaja, Joensuu, 2003
Timo Raatikainen, pääluottamusmies,
 Hammaslahti, 2004
Mervi Saviranta, eläinlääkäri, Lieksa, 2003
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Petri Pakarinen, neuvottelukunnan sihteeri,
 piiripäällikkö, puh. (013) 256 6434
Päivi Ruokolainen, aluejohtaja, puh. (017) 569 5610

Pohjois-Savo

Esko Luoma, puheenjohtaja, kuntayhtymän johtaja,
 dosentti, Kuopio, 2004
Jyrki Sahala, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja,
 Varkaus, 2003
Heikki Hoffrén, toimitusjohtaja, Varkaus, 2003
Jenni Huovinen, opiskelija, Kuopio, 2004
Jussi Huttunen, kunnanjohtaja, Leppävirta, 2004
Ritva Karjalainen-Huusko, pääluottamusmies,
 Kuopio, 2003
Lauri Laitinen, maakuntaneuvos, Siilinjärvi, 2002
Ossi V. Lindqvist, professori, Kuopio, 2004
Aulis Miskala, toimitusjohtaja, Kuopio, 2002
Timo Männikkö, toimitusjohtaja, Varkaus, 2003
Viljo Pakarinen, toiminnanjohtaja, Kuopio, 2003
Elina Pallonen, ravintolaryhmän johtaja, Iisalmi, 2002
Marko Repo, toimitusjohtaja, Iisalmi, 2002
Antti Räsänen, toimitusjohtaja, Kuopio, 2004

Erkki Virtanen, toimitusjohtaja, Kuopio, 2002

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Esa Seppälä, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (017) 569 5617

Päivi Ruokolainen, aluejohtaja,
puh. (017) 569 5610

Pohjois-Suomi

Kainuu

Timo Leppänen, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Kajaani, 2002

Riikka Alanen, varapuheenjohtaja, opettaja,
kasvatustiet. maist., Kajaani, 2003

Matti Autio, toimitusjohtaja, Kajaani, 2004

Esko Hakala, toimitusjohtaja, Kajaani, 2004

Tauno Hälinen, toimitusjohtaja, Kajaani, 2003

Juha Kettunen, laitosasentaja, luottamusmies,
Kajaani, 2004

Timo Korhonen, toiminnanjohtaja, Kajaani, 2002
(Maa- ja metsätalouden nk.)

Jarmo Kyllönen, pankinjohtaja, Kajaani, 2002

Maija-Liisa Laitinen, kehityspäällikkö, Kajaani, 2002

Sauli Meriläinen, toimitusjohtaja, Sotkamo, 2004

Olli Pyykkönen, paikallisjohtaja, Suomussalmi, 2003

Erkki Vähämaa, kunnanjohtaja, Sotkamo, 2003

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Markku Hyvärinen, neuvottelukunnan sihteeri,
aluepäällikkö, puh. (08) 653 6872

Antti Iinatti, aluejohtaja, puh. (08) 886 5554

Lappi

Tuija Linjakumpu, puheenjohtaja,
toiminnanjohtaja, Rovaniemi, 2004

Matti Kettunen, varapuheenjohtaja,
pääluottamusmies, Kemi, 2003

Arto Appelgren, toimitusjohtaja, Inari, 2004

Jouni Ekonoja, toiminnanjohtaja,
Rovaniemen mlk., 2003

Anneli Erholz, toimitusjohtaja, Tornio, 2004

Mauri Gardin, kunnanjohtaja, Rovaniemen mlk., 2003

Taija Jurmu, opiskelija, Rovaniemi, 2004

Birgitta Kuusela, toimitusjohtaja, Rovaniemi, 2003
(PK-yritysten nk.)

Juha Mustonen, toimitusjohtaja, Rovaniemen mlk., 2002

Jarmo Pietilä, toimitusjohtaja, Rovaniemi, 2002

Unto Salmela, toimitusjohtaja, Tornio, 2002

Jukka Toivanen, toimitusjohtaja, Keminmaa, 2002

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Veli-Pekka Kärnä, neuvottelukunnan sihteeri,
aluepäällikkö, puh. (016) 340 6954

Antti Iinatti, aluejohtaja, puh. (08) 886 5554

Oulu

Juha Laikari, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Oulainen, 2002

Asko Ojamäki, varapuheenjohtaja,
kaupunginjohtaja, Oulainen, 2002

Reijo Flink, toiminnanjohtaja, Oulu, 2003

Teijo Hilden, toimitusjohtaja, Oulu, 2004

Hanna Honkamäkilä, EU-koordinaattori, Oulu, 2004

Reijo Kivelä, toimitusjohtaja, Oulu, 2004

Tor-Erik Melin, varatoimitusjohtaja, Oulu, 2003

Anja Miilukangas, talousjohtaja, Raahe, 2002

Riikka Moilanen-Savolainen, myyntisihteeri,
Oulu, 2003

Matti Myllylä, toimitusjohtaja, hallintot. maist.,
Haukipudas, 2004

Viljo Määttä, talousjohtaja, Kuusamo, 2002

Pentti Pajulampi, toimitusjohtaja, Oulu, 2003

Irma Pellinen, rehtori, Haukipudas, 2003

Pertti Sankilampi, toiminnanjohtaja, Kempele, 2002

Matias Timlin, maanviljelijä, Ylivieska, 2004

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Harri Kynnös, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntijohtaja, puh. (08) 886 5543

Antti Iinatti, aluejohtaja, puh. (08) 886 5554

Muut neuvottelukunnat

Maa- ja metsätalouden neuvottelukunta

Pekka Rinne, puheenjohtaja, maanviljelysneuvos,
agronomi, Halikko, 2004

Terttu Mielikäinen, varapuheenjohtaja, emäntä,
Suomusjärvi, 2002

Timo Korhonen, toiminnanjohtaja, Kajaani, 2002
(Kainuun ank.)

Pirjo Kortnesniemi, eläinlääkäri, Seinäjoki, 2003

Maire Lumiaho, jaostopäällikkö,

Kirkkonummi, 2003

Erkki Luukkonen, maanviljelijä, Puumala, 2004

(Etelä-Savon ank.)

Heikki A. Ollila, maanviljelijä, yht. kand.,

Kangasala, 2004 (Pirkanmaan ank.)

Martti Palojärvi, maanviljelijä, Vihti, 2004

(Salon-Lohjan ank.)

Reino Parkko, maanviljelijä, Elimäki, 2003

Asko Peltola, tutkimusasiamies, maanviljelijä,

maat. ja metsät. tri, Lapua, 2003

(Etelä-Pohjanmaan ank.)

Hannu Saloniemi, professori, Helsinki, 2002

Veli-Matti Syrilä, maanviljelijä, Köyliö, 2002

(Satakunnan ank.)

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Jukka Saastamoinen, neuvottelukunnan sihteeri,
markkinointipäällikkö, puh. (09) 4531

Markku Kosola, johtaja, puh. (09) 4531

PK-yritysten neuvottelukunta

Risto Heikkilä, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Anjalankoski, 2004

Hannu Pokela, varapuheenjohtaja, asianajaja,

Helsinki, 2003

Eero Ahola, toimitusjohtaja, Vantaa, 2004

(Vantaan ank.)

Sakari Alhopuro, toimitusjohtaja, lääket. ja kir. tri,

Turku, 2002

Ulf Björklund, toimitusjohtaja, Kauniainen, 2003

Timo Kettunen, viinitilallinen, Ilomantsi, 2002

(Pohjois-Karjalan ank.)

Birgitta Kuusela, toimitusjohtaja, Rovaniemi, 2004

(Lapin ank.)

Olli Lehti, toimitusjohtaja, Perniö, 2003

(Salon-Lohjan ank.)

Hannu Partala, toimitusjohtaja, Tampere, 2002

(Pirkanmaan ank.)

Juha Sundberg, toimitusjohtaja, Lahti, 2003

(Lahden-Porvoon ank.)

Olavi Viljanmaa, toimitusjohtaja, Jalasjärvi, 2004

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Marja-Leena Kajander, neuvottelukunnan sihteeri,
markkinointipäällikkö, puh. (09) 4531

Markku Kosola, johtaja, puh. (09) 4531

Eläkeasiain neuvottelukunta

Kurt Lagerbohm, puheenjohtaja,

varatoimitusjohtaja, Eläke-Tapiola

Veli-Pekka Anttila, sosiaalisihtööri,

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto ry.

Pirkko Heikura, työsuojelusihtööri,

Puu- ja Erityisalojen Liitto ry.

Kari Kaukinen, asiantuntijalääkäri,

Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto

Markku Kojo, lakimies, Akava ry.

Kauko Rautiainen, varatuomari,

Palvelutyönantajat ry.

Irma Pahlman, asiamies, Toimihenkilö-

keskusjärjestö STTK ry.

Pertti Tukia, osastopäällikkö, Eläke-Tapiola

Asiamiestoiminnan neuvottelukunta

Varsinaiset jäsenet

Heikki Sarkkola, puheenjohtaja, Hauho, 2003

Tuija Sahlman, varapuheenjohtaja, Espoo 2003

Saku Halonen, Juva, 2003

Marjo Ikävalko, Elimäki, 2003

Juhani Lampela, Tervola, 2002

Mikko Leinonen, Kajaani, 2003

Martti Matintupa, Alajärvi, 2002

Juha Pietiläinen, Turku, 2002

Kari Talasmäki, Nurmo, 2002

Kaisu Turunen, Joensuu, 2002

Varajäsenet

Pekka Hopsu, Jämsä, 2003

Timo Karhu, Rovaniemi, 2002

Kimmo Kattilakoski, Kaustinen, 2002

Pasi Mustajärvi, Naantali, 2002

Harri Nissinen, Luhtajoki, 2003

Mikko Vedenpää, Reisjärvi, 2003

Hannu Vepsäläinen, Joutseno, 2003

Eeva-Liisa Ålander, Iisalmi, 2002

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Marketta Niskanen, neuvottelukunnan sihteeri,
myyntikilpailujen hoitaja, puh. (09) 4531

Carita Finni, markkinointipäällikkö,

puh. (09) 4531

Tapiola-ryhmän organisaatio

1.2.2002

YHTIÖRYHMÄJOHTO

Asmo Kalpala,
hallitusten puheenjohtaja, pääjohtaja

Yhtiöryhmän palvelut yksityistalouksille

Pertti Heikkala, hallituksen jäsen,
yhtiöryhmän johtaja

Yhtiöryhmän palvelut yrityksille, suurasiakkaille ja yhteisöille

Tom Liljeström, hallituksen jäsen,
yhtiöryhmän johtaja

Yhtiöryhmän palvelut vakuutussäästäjille ja sijoittajille

Jari Saine, hallituksen jäsen, yhtiöryhmän johtaja

VAHINKO-TAPIOLA

Juha Seppänen, toimitusjohtaja
Linda Unhola, varatoimitusjohtaja,
moottoriajoneuvovakuutuspalvelu
Antti Caloni, johtaja, jälleenvakuutus, oto
Arto Huttunen, ylilääkäri
Silja Hyvärinen, apulaisjohtaja,
moottoriajoneuvovakuutuspalvelu
Pentti Koskinen, johtaja, vastuullinen matemaatikko
Timo Parkkisenniemi, yksikönjohtaja,
koti- ja maatilatalouksien asiakaspalvelu
Heikki Taipalvesi, yksikönjohtaja, yritysten
vakuutuspalvelu

ELÄKE-TAPIOLA

Olli-Pekka Laine, toimitusjohtaja
Kurt Lagerbohm, varatoimitusjohtaja
Timo Helske, ylilääkäri
Hanna Hiidenpalo, johtaja, Eläke-Tapiolan
sijoitukset
Hannu Parviainen, apulaisjohtaja, vastuullinen
matemaatikko
Markus Savolainen, apulaisjohtaja, eläkevakuutus-
palvelut

HENKI-TAPIOLA JA YRITYSTEN HENKI-TAPIOLA

Juha-Pekka Halmeenmäki, toimitusjohtaja,
Henki-Tapiolan vastuullinen matemaatikko (oto)

Matti Luukko, varatoimitusjohtaja
Erkki Kautto, vastuullinen matemaatikko,
Yritysten Henki-Tapiola
Pekka Leinonen, ylilääkäri
Seppo Rinta, apulaisjohtaja, asiantuntijapalvelut
Tuija Salin, apulaisjohtaja, tuotantopalvelut

YHTIÖRYHMÄPALVELUT

Juhani Heiskanen, varatoimitusjohtaja
(Vahinko-Tapiola, Henki-Tapiola,
Yritysten Henki-Tapiola) myynti-, markkinointi-
ja alueelliset palvelut
Markku Kosola, johtaja, tiedotuspalvelut ja
yhteiskuntasuhteet
Markku Haapalainen, apulaisjohtaja, aluehallinto
Tapio Hirvonen, yritysmarkkinointijohtaja
Kaisu Holopainen, markkinointijohtaja,
Brand Manager
Lauri Kivistö, yksikönjohtaja, verkkoliiketoiminta
Minna Lampinen, myyntijohtaja, henkivakuutus-
ja rahastopalvelut
Lauri Rämö, markkinointijohtaja, yksityisasiakkaat

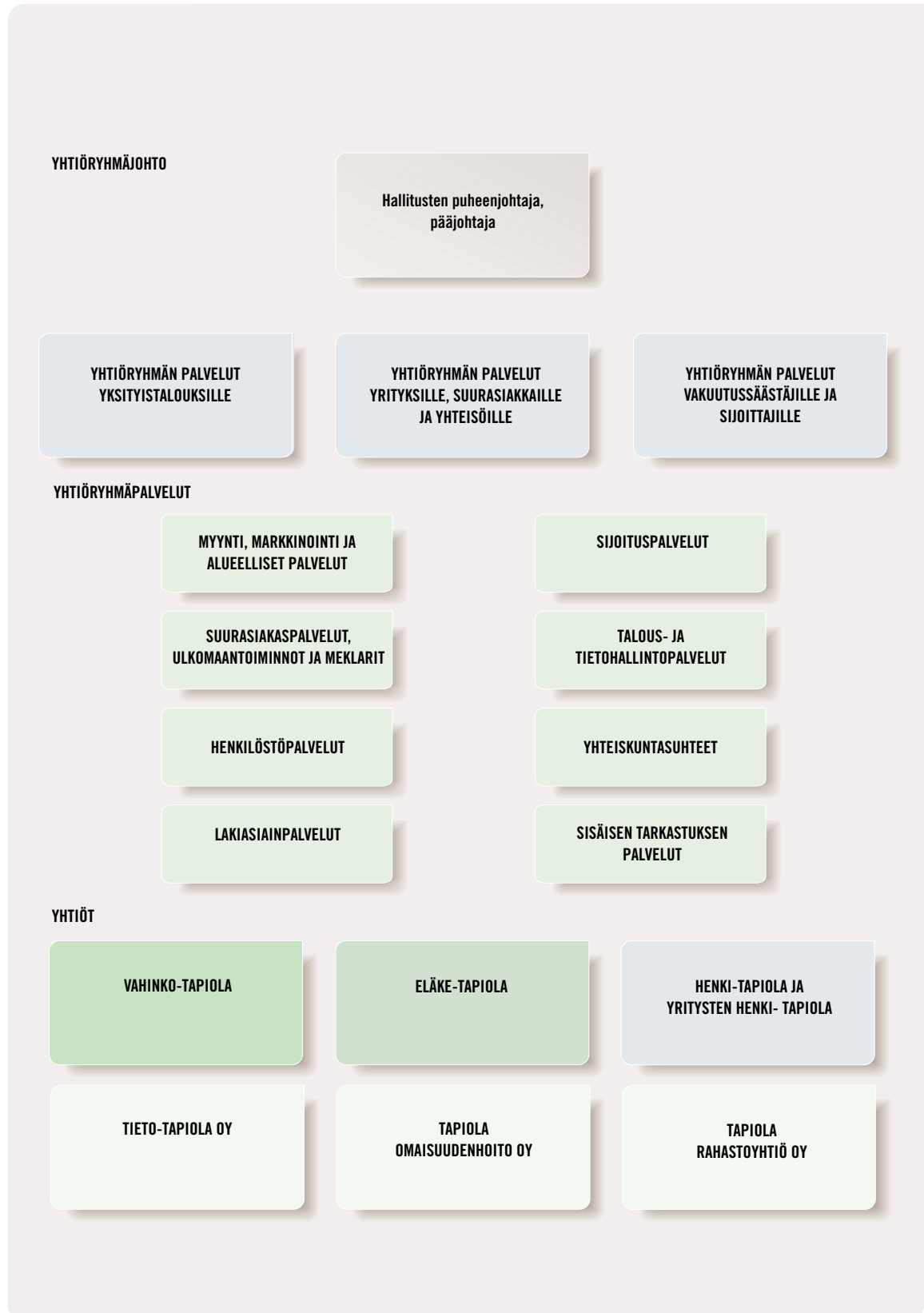
Antti Caloni, johtaja, suurasiakkaat,
ulkomaantoiminnot ja meklarit
Hannu Vilppo, yksikönjohtaja, suurasiakasyksikkö

Jari Eklund, johtaja, sijoituspalvelut (Vahinko-
Tapiola, Henki-Tapiola, Yritysten Henki-Tapiola)
Asko Salminen, yksikönjohtaja, kiinteistöt
(Henki-Tapiola, Yritysten Henki-Tapiola,
Vahinko-Tapiola)
Vesa Immonen, apulaisjohtaja, kiinteistösijoitus-
palvelut

Markku Paakkanen, johtaja, talous- ja tietohallinto
Kalervo Rinne, johtaja, tietohallinto
Eila Burman, yksikönjohtaja, maksuliikenne,
laskutus ja perintä
Sirpa Pönkkä, apulaisjohtaja, kirjanpito

Sirpa Kaisanlahti, johtaja, henkilöstö- ja
sisäiset palvelut
Karri Airas, apulaisjohtaja, henkilöstöpäällikkö,
henkilöstöpalvelut

Tapiolan yhtiöryhmärakenne

Matti Kaasalainen, apulaisjohtaja, osaamisen kehittäminen, henkilöstöpalvelut
Tapani Lehmuusaari, apulaisjohtaja, toimisto- ja kenttäkannusteet, henkilöstöpalvelut

Jaakko Gummerus, johtaja, lakiasiat
 Anu Pylkkänen, apulaisjohtaja, kansainväliset lakiasiat ja projektit

TAPIOLA OMAISUUDENHOITO OY
Jyrki Mäkelä, toimitusjohtaja

TAPIOLA RAHASTOYHTIÖ OY
Asko Sasi, toimitusjohtaja

TIETO –TAPIOLA
Juha Suutala, toimitusjohtaja
Kyösti Puustinen, yksikön johtaja, käyttö- ja tekniikkapalvelut
Pekka Riikonen, yksikön johtaja, suunnittelun tuki ja laatupalvelut
Satu Rinta-Jaskari, suunnittelujohtaja, suunnittelupalvelut

PÄÄLUOTTAMUSMIEHET
Anne Jurmu, toimihenkilöt
Heikki Kanniainen, myyntimiehet
Eero Harju, Tieto-Tapiola

ALUEIDEN JOHTO

PÄÄKAUPUNKISEUTU
Petri Routa, aluejohtaja
Leena Kuutti-Alanko, myyntijohtaja, PK-seutu, yksityistaloudet
Jukka Lavaste, myyntijohtaja, Espoo ja Helsinki
Juha Seppälä, myyntijohtaja, yrityspalvelut
Petri Torvinen, myyntijohtaja, Vantaa ja Pohjoinen Uusimaa

LOUNAIS-SUOMI
Hans Strandberg, aluejohtaja
Juha Anttila, palvelujohtaja
Timo Jussila, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut, Varsinais-Suomi
Kari Luoma, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut, Satakunta

Kristian Nygrén, myyntijohtaja, yrityspalvelut
Jouko Rönnemaa, myyntijohtaja, säästö- ja sijoittajapalvelut, Lounais-Suomi

SISÄ-SUOMI
Martti Silvennoinen, aluejohtaja
Heikki Lindroth, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut, Kanta-Häme
Seppo J. Ojala, myyntijohtaja, yksityistalous – ja yrityspalvelut, Keski-Suomi
Hanna Perttunen, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut, Pirkanmaa
Teemu Toivanen, myyntijohtaja, yrityspalvelut, Sisä-Suomi

POHJANMAA
Lassi Annala, aluejohtaja
Sinikka Alamylläri, palvelujohtaja
Matti Hallila, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut
Jukka Marttila, myyntijohtaja, yrityspalvelut

KAAKKOIS-SUOMI
Miika Minkkinen, aluejohtaja
Antti Kalliokoski, myyntijohtaja, yrityspalvelut
Antti Kumpulainen, myyntijohtaja, säästö- ja sijoittajapalvelut
Ippo Rautio, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut, Kymi
Pia Vättö, myyntijohtaja, Lahti-Porvoo

ITÄ-SUOMI
Päivi Ruokolainen, aluejohtaja
Vilho Kahelin, myyntijohtaja, säästö- ja sijoittajapalvelut
Martti Lintunen, palvelujohtaja, ota
Esa Seppälä, myyntijohtaja, yrityspalvelut
Jari Vilmi, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut

POHJOIS-SUOMI
Antti Iinatti, aluejohtaja
Leevi Ainasoja, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut, Oulu
Harri Kynnös, myyntijohtaja, yrityspalvelut
Tiina Logren, myyntijohtaja, säästö- ja sijoittajapalvelut
Martti Lintunen, palvelujohtaja
Olavi Sakko, myyntijohtaja, yksityistalouspalvelut, Lappi

1.3.2002

PÄÄKONTTORI

Espoo-Tapiola, Revontulentie 7,
puh. (09) 4531
Postiosoite 02010 TAPIOLA
Internet-osoite: www.tapiola.fi

TOIMISTOT

Alavus, Kuulantie 5
Espoo-Leppävaara, Konstaapelinkatu 4
Espoo-Tapiola, Revontulentie 7
Espoo-Tapiola, Sokos, Länsituulentie 12
Forssa, Turuntie 2
Hamina, Puistokatu 4
Heinola, Savontie 9
Helsinki-City, Kaisaniemenkatu 1
Helsinki-Erottaja, Erottajankatu 19
Helsinki-Itäkeskus, Turunlinnantie 8
Helsinki-Kamppi, Runeberginkatu 5
Helsinki-Malmi, Malmin kauppatie 18
Helsinki-Simonkenttä, Simonkatu 9
Helsinki-Töölö, Tukholmankatu 2
Helsinki-Vallila, Mäkelänkatu 58-60
Hyvinkää, Hämeenkatu 19
Hämeenlinna, Palokunnankatu 16
Iisalmi, Savonkatu 22
Imatra, Lappeentie 16
Joensuu, Rantakatu 23
Jyväskylä, Asemakatu 4
Jämsä, Talvialantie 4
Järvenpää, Mannilantie 43
Kajaani, Kauppakatu 10
Kankaanpää, Kauppatori 1
Kauhajoki, Topeeka 38
Kemi, Valtakatu 19
Kemijärvi, Kirkkokatu 3
Kerava, Kauppakaari 13
Kirkkonummi, Toritie 3
Kitee, Kiteentie 4
Kokkola, Isokatu 10
Kotka, Kirkkokatu 4

Kouvola, Kauppalankatu 14
Kuhmo, Kainuuntie 88
Kuopio, Suokatu 23
Kuusamo, Kitkantie 3
Lahti, Aleksanterinkatu 27
Lappeenranta, Valtakatu 48
Lapua, Asemakatu 14
Lieksa, Moisionkatu 1
Lohja, Kauppakatu 8
Loimaa, Turuntie 22
Mikkeli, Maaherrankatu 12
Oulu, Kirkkokatu 9
Pieksämäki, Keskuskatu 6-10
Pori, Gallen-Kallelankatu 8
Porvoo, Lundinkatu 9
Pudasjärvi, Toritie 1
Raahe, Sovionkatu 10
Rauma, Eteläkatu 1
Riihimäki, Hämeenkatu 25-27
Rovaniemi, Rovakatu 27
Salo, Turuntie 22
Savonlinna, Olavinkatu 37
Seinäjoki, Keskuskatu 13
Suomussalmi, Syväksenkatu 1
Tampere, Rautatienkatu 10
Tornio, Hallituskatu 2
Turku, Eerikinkatu 6 b
Uusikaupunki, Rantakatu 15
Vaasa, Kauppapuistikko 19-21
Vammala, Puistokatu 3-5
Vantaa-Myyrämäki, Liesikuja 7
Vantaa-Tikkurila, Kielotie 7
Varkaus, Kauppakatu 18
Ylivieska, Torikatu 3
Äänekoski, Torikatu 5

MARKET/PRISMA-PISTEET

Halikko, Prismantie 2
Hämeenlinna, Katsastusmiehentie 9
Joensuu, Voimatie 2
Jyväskylä, Ahjokatu 7
Kajaani, Veturitie 1
Kuusamo, Haaparinne 1
Lappeenranta, Puhakankatu 9-11
Nurmo, Hyllykallio, Hyllykalliontie 2
Parainen, Vapparintie 3
Pori, Mikkolantie 6
Raisio, Myllynkatu 7
Tampere, Sammonkatu 75
Turenki, Keskuskuja 4

YHTEYSPISTEET

Haapajärvi, Kauppakatu 7
Haukipudas, Kirkkotie 4
Helsinki-Pajamäki, Poutamäentie 7
Huittinen, Lauttakylänkatu 15
Klaukkala, Kuonomäentie 2
Kittilä, Valtatie 41 A 6
Muhos, Valtatie 9
Mäntsälä, Keskustie 11
Nivala, Kalliontie 22
Saarijärvi, Virastotie, 2
Sodankylä, Unarintie 13
Viitasaari, Porthanintie 2

PAIKALLISPALVELUT

Hollola, Kansankatu 8
Kuopio, Savilahdentie 10
Kurikka, Keskuspuistikko 1-3
Lahti, Ajokatu 83
Lempäälä, Manttaalitie 3
Loviisa, Brandensteininkatu 11
Orimattila, Erkontie 2
Siilinjärvi, Kuiluntie 2
Suonenjoki, Herralantie 3

PALVELUPISTEET

Alajärvi, Alajärven kirjanpitopalvelu, Järvikatu 3
Espoo, Tk-Biketeam Oy, Pieni Teollisuuskatu 5
Eura, Yrittäjäpalvelu Wiik Ky, Eurantie 18
Haapavesi, Toimistopalvelu Eteläniemi Ay
 Vanhatie 55
Hammaslahti, Tmi HJP Vakuutuspalvelut
 Virastotie 1
Hankasalmi, Tilitoimisto Marjaleena Korhonen Ky
 Keskustie 36
Hartola, Päijät-Hämeen Tili- ja Kiinteistö Ky
 Kirkkotie 7
Ii, Vakuutus- ja Metsäpalvelu Salmela, Laurintie 2
Ikaalinen, Studio Ikafoto Oy
 Vanha Tampereentie 15-17
Iloimantsi, Myyntiedustus P Särkkä, Lehtotie 10
Imatra, Vuolukiviset Oy
 Vuoksenniskantie 88
Jalasjärvi, Tmi Mika Ruutiainen, Keskustie 21
Joutsa, Joutsan Tili- ja yrityspalvelu Oy, Rantatie 19
Joutseno, Vakuutuspalvelu T Vormisto, Saimaantie 7
Juuka, Tmi Juuan Vakuutus- ja Kiinteistöpalvelu
 Koulutie 9
Juva, Tili- ja isännöintitoimisto Paula Vuorinen Ky
 Kiiverintie 2
Kalajoki, Tili- ja Toimistopalvelu Marja Hakola
 Kalajoentie 34
Kangasala, Laki- ja veroasiat Jaakkola Ky, Ellintie 2
Kangasniemi, Kangasniemen Vakuutus- ja
 Edustuspalvelu, Otto Mannisentie 8
Kannus, Tilitoimisto LKT Oy, Valtakatu 1
Karhula, Tmi Päivi Hurta, Karhulantie 36
Karkkila, Uusenmaan Vakuutus- ja Sijoituspalvelu
 Ky, Huhdintie 10-12
Karstula, Tähtitulos Oy, Keskustie
Karvia, Tili-Karvia Esko Luomanen
 Kyläkarviantie 19
Kaustinen, Kattilakoski Oy, Pajalantie 3
Kempele, Lakeuden Vakuutus- ja
 Turvalaittepalvelu Oy, Zeppeliinintie 1
Kittilä, Kittilän Tilipalvelu Ky, Valtatie 41 A 10
Kiuruvesi, Kiuruveden Vakuutuspalvelu Ay
 Asematie 13

- Kokemäki**, Toimistopalvelu Teljä Ky
Tulkkilantie 31
- Kuhmoinen**, Tmi Satamapalvelut Kuhmoinen,
Jami Liivenkorkee, Torikatu 55
- Kurikka**, Kurikan Vakuutuspalvelu Ky
Keskuspuistikko 3
- Kyröskoski**, Koski-Foto Ky
Valtakatu 57
- Lammi**, Kiinteistötoimisto Eino Hakala Ky
Hämeentie 20
- Liperi**, Liperin Tilipalvelu Ay
Varolantie 3
- Leppävirta**, Autotarvike S. Suomalainen Ky
Petäiköntie 23
- Mäntsälä**, Mäntsälän Notariaatti Oy
Keskustie 4 A
- Mäntyharju**, Tmi Henkari R. Syväsalu
Liiketie 2
- Nastola**, Vakuutuspalvelu Aarre Ahonen
Rakokiventie 10 L 8
- Nilsjä**, Nilsjään Laskenta Oy
Nilsjäntie 79
- Nivala**, Merjan Vakuutus- ja Toimistopalvelu
Kalliontie 22
- Nokia**, Kiinteistö ja Rakennus Mäkelä Oy
Välikatu 19
- Nummela**, Kiinteistönvälitys Timo Helander Ky LKV
Pisteenkaari 4
- Nurmes**, Tmi Olavi Svala
Kirkkokatu 25
- Oulainen**, Tmi Edustusliike Korkatti
Asemakatu 19
- Padasjoki**, Keinuhonka Oy
Keskustie 21
- Parikkala**, Parikkalan Tili ja Isännöinti Oy
Sahakuja 2 E 4
- Parkano**, Tili- ja Kiinteistömarkkinointi
Pitsinki ja Mäkiiviini, Keskuskatu 2
- Pello**, Pellon Huonekaluliike Ky
Kenttätie 1
- Perniö**, Tilitoimisto Salon Koski-Tilit Ky
Karlstadintie 1
- Pielavesi**, Pielaveden Tilipalvelu Oy
Puistotie 26
- Pihtipudas**, Markku Niemelä Ky
Putaanportintie 9 B
- Polvijärvi**, Lakiasiaintoimisto Aki Pietarinen Oy
Polvijärventie 14
- Posio**, Posion Tilitoimisto Ky
Riihipolku 1
- Punkaharju**, Tili- ja Isännöintitoimisto
Paula Vuorinen Ky, Kauppatie 9
- Pyhäsalmi**, Pyhäjärven Tilitoimisto Raija Leppäharju
Ollintie 11
- Ranua**, Toimistopalvelu Korttesalmi Ky
Kuusitie 1
- Ruukki**, Tmi Kalervo Koukkula
Siikasavontie 10
- Salla**, Tmi Heikki Tuhkala
Kuusamontie 17
- Simo**, Tmi Akiva
Ratakatu 8
- Sodankylä**, Tmi Marjatta Autonen
Unarintie 13
- Somero**, Tilikeskus Seija Ylitalo Ky
Joensuuntie 15
- Sonkajärvi**, Savon RMs Oy
Rutakontie 36 A 9
- Sotkamo**, Sampolan Tuote Ky
Ratatie 46
- Sysmä**, Sysmän Op-Kiinteistökeskus Oy
Sysmäntie 36
- Taavetti**, Isännöitsijätoimisto Timo Hämäläinen
Metsätalo
- Taivalkoski**, Kirjanpito- ja Vakuutuspalvelut
Pirjo Jylkäs, Talonpojantie 8 B 10
- Toholampi**, Toholammin Tilitoimisto
Osuuspankkitalo
- Valkeakoski**, Tilitoimisto Koskitilit
Valtakatu 9-11

Tilinpäätöksen 2001 laatimisperiaatteet

Vakuutusyhtiöiden tilinpäätökset on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien mukaisesti sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten seuraavia päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita noudattaen:

- sosiaali- ja terveysministeriön päätös koskien vakuutusyhtiön tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä annettu 29.12.1999
- vakuutusvalvontaviraston määräys- ja ohjekokoelma kotimaisille vakuutusyhtiöille annettu 5.12.2001

Aineettomien hyödykkeiden arvostus ja jaksotus

Muut pitkävaikutteiset menot. Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen perusparannusmenot sekä atk-järjestelmien suunnittelumenot. Ne esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet sekä osakkeet ja osuudet. Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöosakkeet sekä osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin on voitu tehdä arvonnkorotus, mikäli niiden arvo on tilikauden päättyessä ollut pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan kiinteistön tai kiinteistöosakkeen arvonnkorotuksen vastaerä on tuloutettu tuloslaskelmassa vuodesta 1978 lähtien, ja sitä aikaisemmin tehdyt

arvonnkorotukset on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon. Käyttöomaisuudeksi katsottavan sijoituksen vastaerä on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonnalennukset palautetaan käyvän arvonn nousussa (tulovaikutteisesti) enintään alkuperäiseen hankintamenoön saakka.

Osakkeet ja osuudet. Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä tai niitä alemman käyvän arvonn määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Lainatut arvopaperit säilyvät lainaksi antajan taseessa lainauksen ajan ja ne arvostetaan edellä kuvatulla tavalla. Liitetiedoissa annetaan selvitys lainassa olevien arvopapereiden osalta.

Rahoitusmarkkinavälineet. Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkina-instrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuajana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Vahinkovakuutusyhtiössä on kirjattu korkotason vaihtelusta tai muista syistä aiheutuneet arvonnalennukset. Henki- ja eläkevakuutusyhtiössä korkotason ja valuuttakurssien vaihtelusta aiheutuvia arvonnmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonnalennukset on kirjattu. Samoin on kirjattu arvonnalennuksen palautukset, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamenon enintään alkuperäiseen hankintamenoön saakka. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletusaamiset. Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletusaamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvonn määräisenä.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset (Henki-Tapiola; Yritysten Henki-Tapiola). Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon.

Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset. Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisinä. Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöissä vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta sen sijaan kirjataan luottotappioksi.

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräisten sijoitusten hankintameno on muutettu Suomen rahaksi saamisten ja velkojen osalta Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia.

Euroopan talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen osallistuvien valtioiden valuutoissa olleet erät on muutettu Suomen rahaksi euroalueen kansallisten rahayksiköiden välisiä kiinteitä muuntokertoimia käyttäen.

Valuuttakurssierot on kohdistettu kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa suoraan tulon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan valuuttakurssivoitoksi tai -tappioksi.

Johdannaisopimukset

Osakejohdannaisia on käytetty pääasiassa sijoitussalkkujen suojaukseen sekä vähäisessä määrin virhehinnoittelutilanteiden hyödyntämiseen, riskiarbitragetointintaan ja arvopaperikauppojen markkinavaikutusten eliminointiin.

Suojaustarkoituksessa tehtyjen johdannaisopimusten arvonmuutokset otetaan huomioon siten, että suojattavan erän arvonmuutoksen tulosvaikutus neutraloituu. Suojattavan erän arvonnousun ylittävä tappio kirjataan kuluiksi.

Muussa kuin suojautumistarkoituksessa tehtyjen johdannaisopimusten negatiiviset arvonmuutokset kirjataan varovaisuuden periaatteen mukaisesti sijoitustoiminnan kuluihin.

Optiosopimuksista saadut tai maksetut preemiot on merkitty taseeseen siirtovelaksi tai -saamiseksi. Termiinisopimukset esitetään taseen ulkopuolisina vastuuitoumuksina. Termiinisopimuksin tai muutoin sitovasti myytyjen arvopapereiden käypinä arvoina käytetään sopimuksen mukaista hintaa.

Poistot

Rakennusten ja niiden ainesosien, kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Arvioidut poistoajat ovat hyödykeryhmäkohtaisesti keskimäärin seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet

Huoneistojen peruskorjaukset	10 v
Atk-järjestelmien suunnittelukustannukset	5 v

Kiinteistöt

Asuin-, toimisto- ja hotellirakennukset	40–50 v
Tavaratalo-, myymälärakennukset	30–40 v
Teollisuus-, varasto ym. rakennukset	20–30 v
Rakennusten ainesosat	25 %:n menojäännöspoisto

Kalusto

Konttorikoneet, -kalusto yms 25 %:n menojäännöspoisto

Rakennusten olennaisten perusparannusten vaikutus pitoaikaan arvioidaan erikseen.

Tuloutettujen arvonkorotusten osalta on tehty poistot kyseisen erän pitoajan mukaan.

Kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään taseen vastattaviin erään "Varaukset, kertynyt poistoero" ja tilikauden aikainen poistoeron lisäys tai vähennys esitetään tuloslaskelmassa erikseen.

Varaukset

Kertynyt poistoero. Ks. kohta "Poistot"

Vapaaehtoiset varaukset. Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella on tehty tulosvaikutteisia varauksia.

Luottotappiovaraus. Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöissä luottotappiovaraus ei saa ylittää 1 prosenttia vakuutusyhtiön muiden saamisten kuin vakuutusmaksusaamisten määrästä.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola tekee siirron osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen. Tästä johtuen ennen vuotta 1999 tehdyt luottotappiovaraukset on tuloutettu verovuonna 2001.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa välittömät verot on esitetty suoriteperusteisesti.

Laskennalliset verovelat/-saamiset

Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen väliin jaksotuseroihin ja muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat/-saamiset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Liitetiedoissa esitetään arvostuseroista laskettu laskennallinen verovelka, jonka toteutumista on pidettävä todennäköisenä seuraavan kolmen vuoden aikana.

Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Kiinteistösijoitukset. Yhtiön omat asiantuntijat määrittävät vuosittain kullekin kiinteistölle ja kiinteistöosakkeelle käyvän arvon vakuutusvalvontaviraston edellyttämällä tavalla ottaen huomioon kiinteistöstä saadut tuotot ja muut käypään arvoon vaikuttavat tekijät.

Osakesijoitukset ja rahoitusmarkkinavälineet. Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttuessa ostokurssia. Muiden sijoitusten osalta on käypänä arvona käytetty todennäköistä luovutushintaa, kirjanpitoarvoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletsaamiset. Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutustalletsaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa ottaen huomioon mahdollinen luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon.

Selostus henkilökunnan eläketurvasta ja eläkemenojen jaksottamisesta

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TEL -perusvakuutuksella Keskinäisessä Eläkevakuutusyhtiössä Tapiolassa ja lisäeläketurva pääosin TEL:n mukaisena lisäeläkevakuutuksena Keskinäisessä Eläkevakuutusyhtiössä Tapiolassa ja pieneltä osin Yritysten Henkivakuutus Oy:ssä Tapiolassa.

Eläkevakuutusmaksut on kirjattu kuluksi suoriteperusteisesti.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola

Zillmerointiperusteet

Yksilöllinen henkivakuutus. Kiinteämaksuisissa yksilöllisissä henkivakuutuksissa vakuutusmaksuvastuusta vähennetään aktivoituja hankintamenoja kymmenen ensimmäisen vakuutusvuoden aikana. Ensimmäisenä vakuutusvuonna vähennys on liikevakuutuksissa 25 % vakuutusten bruttovuosimaksujen summasta ja muissa vakuutuksissa vakuutusten bruttovuosimaksujen summa. Seuraavina vuosina vähennys pienenee tasasuuruksella määrällä. Vähennys tehdään tilivuoden päättyessä voimassaolevista vakuutuksista.

Zillmerointia ei sovelleta asuntosäästövakuutukseen, nuorisovakuutukseen eikä sellaiseen säästövakuutukseen, joka on liitetty 31.12.1991 jälkeen myönnettyyn nuorisovakuutukseen.

Joustavamaksuisia yksilöllisiä henkivakuutuksia ei zillmeroida.

Yksilöllinen eläkevakuutus. Joustavamaksuisissa yksilöllisissä eläkevakuutuksissa vakuutusmaksuvastuusta vähennetään aktivoituja hankintamenoja viiden ensimmäisen vakuutusvuoden aikana, kuitenkin korkeintaan vakuutuksen maksuajan. Jos vakuutus on alkanut vuonna 1996, vähennys on ensimmäisenä vakuutusvuonna 20 % vakuutuksen bruttovuosimaksusta. Jos vakuutus on alkanut 1.1.1997 jälkeen, vähennys on ensimmäisenä vakuutusvuonna 10 %

vakuutuksen bruttovuosimaksusta. Seuraavina vuosina vähennys pienenee tasasuuruksella määrällä. Vähennys tehdään tilivuoden päättyessä voimassaolevista vakuutuksista.

Zillmerointia ei kuitenkaan sovelleta sijoitussi-donnaisessa eläkevakuutuksessa eikä siihen liittyvässä ylijäämän jakoon osallisessa eläkevakuutuksessa

Ryhmähenkivakuutus. Zillmerointia ei sovelleta.

Vastuuvelan laskentaan käytetty laskuperustekorko

Vastuuvelkaa laskettaessa on käytetty ennen 1.1.1999 myönnettyissä vakuutuksissa 4,5 %:n laskuperustekorkoa seuraavia poikkeuksia lukuun ottamatta:

- yksilölliseen henkivakuutukseen liittyvän työkyvyttömyyseläkevakuutuksen erityisvarausta laskettaessa on käytetty 6 %:n laskuperustekorkoa
- yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusehtojen muuttamisesta aiheutuvaa vakuutusmaksuvastuun täydennysvarausta laskettaessa ei käytetä laskuperustekorkoa
- yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuuseen tehtäviä lisäsumma- ja maksunalennusvarauksia laskettaessa ei käytetä laskuperustekorkoa
- yksilöllisen henki- ja eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuuseen tehtäviä tulevien lisätujen varauksia laskettaessa ei käytetä laskuperustekorkoa

Vakuutuksissa, jotka on myönnetty 1.1.1999 tai sen jälkeen on käytetty 3,5 %:n laskuperustekorkoa.

Henki-Tapiolan asiakashyvityspolitiikka ja vakavaraisuustavoitteet

Keskinäisessä henkivakuutusyhtiössä vakavaraisuuden kartuttamiseen käytettävät varat kertyvät täysimääräisesti vakuutuksenottajan hyväksi, koska he ovat myös yhtiön omistajia.

Vakavaraisuustavoite

Henki-Tapiola tavoittelee sellaista määrällistä ja laadullista vakavaraisuutta, että se mahdollistaa pitkällä aikavälillä kilpailukykyisen ja vakaan tuoton maksamisen asiakkaiden vakuutussäästöille.

Vakavaraisuustavoite määrätään ottaen huomioon valvontaviranomaisten asettamat vakavaraisuusrajat, yhtiön vakuutus-kannan luonne, sijoituksiin liittyvät pitemmän aikavälin riskit ja yhtiön vakavaraisuuden vahvistamiseksi käytettävissä olevat muut keinot. Tavoitteen mukainen vakavaraisuus takaa Henki-Tapiolan pysyvän riittävällä todennäköisyydellä vapaan asiakashyvityspolitiikan sallivien vakavaraisuusrajojen sisällä eli antaa Henki-Tapiolalle useiksi vuosiksi eteenpäin mahdollisuuden määrätä vapaasti asiakashyvityksensä.

Hyvityspolitiikka

Yhtiön ylijäämä käytetään pääosin asiakashyvityksiin ja vakavaraisuuden vahvistamiseen vähäisen määrän mennessä voitonjakoon. Asiakashyvityksiä määritettäessä pyritään varmistamaan asiakkaiden varoille vakaa ja reaalin kokonaistuotto, joka muodostuu laskuperustekorosta ja annettavista asiakashyvityksistä.

Vakuutuksille annettavat hyvitykset jaetaan oikeudenmukaisesti eri tyyppisille vakuutuksille siten, että jaossa otetaan huomioon vakuutusten pituus ja luonne, vakuutuksissa sovellettava laskuperustekorko, vakuutusten tuottama ylijäämä sekä vakuutuksille annettavien hyvitysten ehdollisuus ja luonne.

Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola

Zillmerointiperusteet

Joustavamaksuisissa, yksilöllisissä eläkevakuutuksissa vakuutusmaksuvastuusta vähennetään zillmerointia viiden ensimmäisen vakuutusvuoden aikana, kuitenkin korkeintaan vakuutuksen maksuajan. Ensimmäisenä vakuutusvuonna vähennys on 20 % vakuutuksen bruttovuosimaksusta. Seuraavina vuosina vähennys pienenee tasasuuruksella määrällä. Vähennys tehdään tilivuoden päättyessä voimassaolevista, ennen 1.1.1997 alkaneista vakuutuksista.

Zillmerointia ei kuitenkaan sovelleta sijoitussi-donnaisessa eläkevakuutuksessa eikä siihen liittyvässä ylijäämän jakoon osallisessa eläkevakuutuksessa.

Ryhmäläkevakuutuksissa, vapaamuotoisissa ryhmäläkevakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa zillmerointia ei sovelleta.

Vastuuvelan laskentaan käytetty laskuperustekorko

Ryhmäläkevakuutuksen vastuuvelan laskennassa käytetään 31.12.1998 mennessä rahastoitujen etujen osalta 4,15 %:n laskuperustekorkoa ja 1.1.1999 tai myöhemmin rahastoitujen etujen osalta 3,50 %:n laskuperustekorkoa. Yksilöllisen henki- ja eläkevakuutuksen vastuuvelkaa laskettaessa on käytetty ennen 1.1.1999 myönnytyissä vakuutuksissa 4,5%:n laskuperustekorkoa ja 1.1.1999 tai sen jälkeen myönnytyissä vakuutuksissa 3,5%:n laskuperustekorkoa. Kapitalisaatiosopimusten vastuuvelkaa laskettaessa on käytetty ennen 1.2.1998 alkaneiden sopimusten osalta 4,5 %:n laskuperustekorkoa. 1.2.1998–16.12.2001 alkaneiden sopimusten osalta 3,5 %:n laskuperustekorko ja 17.12.2001 jälkeen alkaneiden sopimusten osalta 2,5 % laskuperustekorkoa.

Yritysten Henki-Tapiolan asiakashyvityspolitiikka ja vakavaraisuustavoitteet

Vakavaraisuustavoite. Yritysten Henki-Tapiola tavoittelee sellaista määrällistä ja laadullista vakavaraisuutta, että se mahdollistaa pitkällä aikavälillä kilpailukykyisen ja vakaan tuoton maksamisen asiakkaiden vakuutussäästöille.

Vakavaraisuustavoite määrätään ottaen huomioon valvontaviranomaisten asettamat vakavaraisuusrajat, yhtiön vakuutuskannan luonne, sijoituksiin liittyvät pitemmän aikavälin riskit ja yhtiön vakavaraisuuden vahvistamiseksi käytettävissä olevat muut keinot. Tavoitteen mukainen vakavaraisuus takaa Yritysten Henki-Tapiolan pysyvän riittävällä todennäköisyydellä vapaan asiakashyvityspolitiikan sallivien vakavaraisuusrajojen sisällä eli antaa Yritysten Henki-Tapiolalle useiksi vuosiksi eteenpäin mahdollisuuden määrätä vapaasti asiakashyvitöksensä.

Hyvityspolitiikka

Yhtiön ylijäämä käytetään pääosin asiakashyvitäisiin ja vakavaraisuuden vahvistamiseen vähäisen määrän mennessä voitonjakoon. Asiakashyvitäisiä määritettäessä pyritään varmistamaan asiakkaiden varoille vakaa ja realistinen kokonaistuotto, joka muodostuu laskuperustekorosta ja annettavista asiakashyvitäyksistä.

Vakuutuksille annettavat hyvitykset jaetaan oikeudenmukaisesti erityyppisille vakuutuksille. Jaossa otetaan huomioon vakuutusten pituus ja luonne, vakuutuksissa sovellettava laskuperustekorko, vakuutusten tuottama ylijäämä sekä vakuutuksille annettavien hyvitysten ehdollisuus ja luonne.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola

Selostus vastuuvelan vähennyseristä ja korvausvastuun laskennassa käytetystä korkoutuksesta

Vakuutusmaksuvastuu. Vakuutusmaksuvastuusta ei ole vähennetty vakuutusten aktivoituja hankintamenoja eikä vakuutusmaksuvastuuseen sisälly siirtovastuun täydennyseriä.

Korvausvastuu. Vuonna 2001 korvausvastuusta on vähennetty tapaturmavakuutuksen riidattomia regressaamisia 2 025 674,05 euroa, vuonna 2000 vähennettiin 1 939 610,61 euroa.

Korkoutusta sovelletaan ainoastaan eläkemuoitoisten korvausten korvausvastuun laskennassa, jolloin on käytetty 3,5 prosentin laskuperustekorkoa.

Konsernitilinpäätös

Vakuutusyhtiölain mukaan konsernitilinpäätökseen yhdistellään sellaiset osakeyhtiöt ja muut niihin rinnastettavat yhtiöt, joiden äänivallasta emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli puolet. Konserniin kuuluvat yhtiöt ja konsernirakenne on kerrottu toimintakertomuksessa.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on eliminoitu yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako, konsernin sisäiset myyntivoitot/-tappiot sekä keskinäinen omistus. Vähemmistön osuus omasta pääomasta ja tuloksesta esitetään erikseen tuloslaskelmassa ja taseessa. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja myydyt tytäryhtiöt luovutushetkeen saakka.

Osakkuusyrietykset eli yritykset, joiden äänivallasta konserni omistaa 20–50% on yhdistelty konsernitilinpäätökseen lukuun ottamatta Keskinäistä Vakuutusyhtiötä Turvaa, koska se on keskinäinen yhtiö. Ei keskinäiset kiinteistöosakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen osakkuusyhteisöinä.

Vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutos on jaettu laskennallisen verovelan muutokseen ja tulokseen. Vastaavat tase-erät on jaettu laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan vähemmistöosuus huomioiden. Eläkeyhtiön osalta on kyse laskentaperiaatteen muutoksesta. Omaan pääomaan siirretty osuus ei ole vakuutusyhtiölain mukaan jakokelpoista omaa

pääomaa.

Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Osakkuusyhtiöiden tilinpäätökset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmää noudattaen.

Tytäryhtiöosakkeiden arvonkorotukset on asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osalta kohdistettu konsernissa tytäryhtiöiden kiinteistöjen arvonkorotuksiksi.

Eliminoinnin yhteydessä muodostunut konserniaktiiva on pääsääntöisesti kohdistettu tytäryhtiön ao. omaisuserille, erien käypä arvo huomioon ottaen, ja konserniaktiiva poistetaan suunnitelman mukaan kuten vastaava erä. Kohdistamaton konserniliikearvo esitetään taseen vastaavissa aineettomissa hyödykkeissä omana eränään ja se poistetaan suunnitelman mukaan viidessä vuodessa. Konsernireservi esitetään taseen vastattavissa omana eränään ja se tuloutetaan viidessä vuodessa.

Konsernin sisäistä ensivakuutusliikettä ei ole eliminoitu. Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan konsernitilinpäätöksessä konsernin sisäinen jälleenvakuutus, tasoitusmäärää lukuun ottamatta, sen sijaan on eliminoitu.

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut:

Liikevaihto, vahinkovakuutus

- + vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuutajien osuutta
- + sijoitustoiminnan tuotot
- + muut tuotot
- + myynnin yhteydessä realisoituneet tuloutetut arvonkorotukset

Liikevaihto, henkivakuutus

- + vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuutajien osuutta
- + sijoitustoiminnan tuotot ja arvonkorotukset ja niiden oikaisut
- + muut tuotot

Liikevaihto, eläkevakuutus

- + vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta
- + sijoitustoiminnan tuotot
- + muut tuotot
- + myynnin yhteydessä realisoituneet tuloutetut arvonkorotukset

Liikevoitto tai -tappio, vahinkovakuutus

- ± voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, sijoitusten arvonkorotuksia ja niiden oikaisua, satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja

Liikevoitto tai -tappio, henkivakuutus

- ± voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, lisäetuja (asiakasetuja), satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja

Oman pääoman tuotto prosentteina (käyvin arvo)

- ± voitto tai tappio ennen satunnaiseriä + tuloverot varsinaisesta toiminnasta
- ± arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus / peruutus
- ± sijoitusten arvostuserojen muutos
- verot (mukaan lukien laskennallisen verovelan muutos sijoitusten arvostuseroista)
- + oma pääoma
- + vähemmistöosuus
- ± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Kokonaispääoman tuotto prosentteina (käyvin arvo)

- ± liikevoitto tai -tappio
- + korkokulut ja muut rahoituskulut
- + vastuuvelan perustekorko
- ± sijoitusten arvonkorotukset ja niiden oikaisut (vahinkovakuutus)
- ± arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus/ peruutus
- ± sijoitusten arvostuserojen muutos
- + taseen loppusumma
- sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka
- ± sijoitusten arvostuserot (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste prosentteina (käyvin arvo)

- + oma pääoma
- + vähemmistöosuus
- ± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
- + pääomalainat
- + taseen loppusumma
- ± sijoitusten arvostuserot

*Vakuutusalan taloudellista
kehitystä kuvaavat tunnusluvut:*

Vakuutusmaksutulo, vahinko-, henki- ja eläkevakuutus

vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Kokonaisvakuutusmaksutulo, eläkevakuutus
vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta

Vahinkosuhde prosentteina, vahinkovakuutus korvauskulut

_____ x 100
vakuutusmaksutuotot

Liikekulusuhde prosentteina, vahinkovakuutus liikekulut

_____ x 100
vakuutusmaksutuotot

Yhdistetty kulusuhde prosentteina, vahinkovakuutus vahinkosuhde + liikekulusuhde

Liikekustannussuhde prosentteina, henkivakuutus

+ liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta

+ korvausten selvittelykulut _____ x 100
kuormitustulo

Kuormitustulo on laskuperusteiden mukaan liikekustannusten kattamiseen tarkoitettu erä ja liikekulut eivät sisällä jälleenvakuutusten palkkioita.

Hoitokulusuhde prosentteina, eläkevakuutus liikekulut

(=liikekulut + korvaustoiminnan hoitokulut + muut kulut)

_____ x 100
kuormitustulo + muut tuotot

Hoitokulut suhteessa vakuutusmaksutuloon, eläkevakuutus liikekulut

(=liikekulut + korvaustoiminnan hoitokulut + muut kulut)

_____ x 100
vakuutusmaksutulo

Toimintapääoma tilinpäätöksen mukaisessa rahayksikössä, vahinko-, henki- ja eläkevakuutuksessa

+ oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen

+ tilinpäätössiirtojen kertymä

± sijoitusten arvostuserot

± laskennalliset verovelat

+ osittamaton lisävakuutusvastuu (eläkevakuutus)

+ pääomalainat (Vakuutusvalvontaviraston luvalla)

– aineettomat hyödykkeet

± muut asetuksella säädettyt erät

Vakavaraisuuspääoma tilinpäätöksen mukaisessa rahayksikössä, vahinko- ja henkivakuutus

toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus

Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvasta, vahinkovakuutus

vakavaraisuuspääoma

(=toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus)

_____ x 100
+ vakuutustekninen vastuuvälä

– tasoitusmäärä

Vakavaraisuusaste prosentteina vastuuvasta (käyvin arvoin), henkivakuutus

vakavaraisuuspääoma

(=toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus)

_____ x 100
+ vakuutustekninen vastuuvälä

– tasoitusmäärä

–75 % sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvasta

Vastuunkantokyky prosentteina, vahinkovakuutus

vakavaraisuuspääoma _____ x 100
vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta

Lukijan opas

Vakuutusyhtiöt ovat kehittäneet alalle yhteiset tilinpäätöksestä johdettavat tunnusluvut. Tässä lukijan oppaassa selvitetään aakkosjärjestyksessä vuosikertomuksen käsitteitä.

Tärkeimpien tunnuslukujen osalta esitetään myös laskentakaava.

*-merkintä tarkoittaa, että käsite löytyy hakusanana.

Arvostusero on omaisuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus.

Asiakashyvitys on korko, joka maksetaan vakuutussäästölle vuosittain ns. laskuperustekorona* lisäksi. Asiakashyvityksen taso riippuu yhtiön tuloksesta. Asiakkaalle henkilövakuutuksen asiakashyvityksen etu näkyy siten, että vakuutusturvan arvo vähintäänkin säilyy.

Ensivakuutuksella tarkoitetaan Tapiolan suoraan asiakkaalta vastaanottamaa vakuutusliikettä. Toiselta vakuutusyhtiöltä vastaanotettu vakuutusliike on tulevaa jälleenvakuutusta. Menevää jälleenvakuutusta on Tapiolan eteenpäin toiselle yhtiölle antama vakuutusliike.

Hoitokustannustulos on työeläkevakuutuksen vakuutusmaksuihin sisältyvän kuormitustulon* ja liikekulujen erotus. Tässä liikekuluiksi lasketaan myös korvausten hoitamisesta aiheutuvat kulut sekä sijoitusten hoitokulut.

Jälleenvakuuttajien osuus on Tapiolan toisista vakuutusyhtiöistä ostamaa jälleenvakuutusturvaa niiden vakuutusriskien kattamiseksi, joita se ei pidä omalla vastuullaan. Menevästä jälleenvakuutusliikkeestä aiheutunut nettokulu tai tuotto ja sen muodostuminen ilmenevät tuloslaskelmasta.

Jälleenvakuutusliikkeestä johtuvat vakuutusmaksu- ja korvausvastuusaamiset ovat jälleenvakuuttajien osuutta yhtiön vakuutusmaksuvastuusta* ja korvausvastuusta*.

Jälleenvakuutuspalkkiot sisältyvät liikekuluihin (saadun liikkeen palkkiot lisäyksenä ja annetun liikkeen palkkiot vähennyksenä).

Kateomaisuuden jakauma on valvontaviranomaisen määräysten mukainen käyvin arvoin tehty luokittelu yhtiön vastuuelan katteena olevista sijoituksista.

Kokonaisliikekulut esitetään työeläkeyhtiöllä sekä suhteutettuna kuormitustuloon että vakuutusmaksutuloon.

Kokonaispääoman tuotto ilmoitetaan sekä vahinko- että henkivakuutusyhtiöllä. Se on $100 \times (\text{liikevoitto/-tappio} + \text{vieraan pääoman korot ja kulut} + \text{vastuuelan perustekorko} +/\text{- sijoitusten arvonkorotukset ja niiden oikaisut (vain vahinkovakuutuksessa)} +/\text{- arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus} +/\text{- sijoitusten arvostuserojen muutos}) / (\text{taseen loppusumma} +/\text{- sijoitusten arvostuserot})$.

Taseen loppusumma ja sijoitusten arvostuserot nimittäjässä lasketaan vuoden alun ja lopun keskiarvona.

Kokonaisvakuutusmaksutulo on vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuuden ja luottotappioiden vähentämistä.

Korkoliike on henkivakuutusyhtiöllä tilinpäätöksen mukaisten toteutuneiden sijoitustoiminnan nettotuottojen* ja vastuuelan korkovaatimuksen* erotus. Ks. Sijoitustoiminnan tulos*.

Korvaukset (maksetut korvaukset) sisältävät tilivuoden aikana maksetut korvaussuoritukset riippumatta vahingon tapahtumisvuodesta. Myös korvaustoiminnasta aiheutuneet liikekulut sisältyvät maksettuihin korvauksiin.

Korvauskulujen ero maksettuihin korvauksiin verrattuna on, että korvauskuluihin sisältyvät myös myöhemmin maksettaviksi tulevat korvaukset, joiden perusteena oleva vakuutustapahtuma on sattunut tilivuonna. Maksettuihin korvauksiin lisätään korvausvastuun* muutos, joka sisältää myös tasoitusmäärän* muutoksen.

Laskentakaava: Maksetut korvaukset + korvausvastuu vuoden lopussa – korvausvastuu vuoden alussa.

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen vakuutusyhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista. Korvausvastuu on yhtiön velkaa vakuutuksenottajille ja edunsajille.

Korvausvastuuseen sisältyy runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu ns. tasoitusmäärä*. Se määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskentaperusteiden mukaisesti.

Korvausvastuun muutos esitetään tuloslaskelmasa ja se on vuoden alussa olleen korvausvastuun ja vuoden lopun korvausvastuun erotus. Maksetut korvaukset, joihin on lisätty korvausvastuun muutos, osoittavat tilivuoteen kohdistuvat korvauskulut*.

Kuormitustulo esiintyy käsitteenä muun muassa henki- ja eläkevakuutusyhtiöiden liikekustannussuhdetta laskettaessa. Vakuutusmaksuihin sisältyy tilivuoteen kohdistuva kustannusten kattamiseen tarkoitettu erä eli kuormitus. Liikekustannussuhde* saadaan, kun toteutuneita liikekuluja verrataan kyseiseen kuormitustuloon.

Kustannusliike on henkivakuutusyhtiöllä vakuutusmaksuihin sisältyvän kuormitustulon* ja todellisten liikekulujen erotus. Tässä liikekuluihin sisällytetään myös korvauskuluihin kirjatut korvaustoiminnon hoitamisesta aiheutuneet kustannukset, kun taas sijoitusten hoitokulut eivät sisälly tähän. Liikekulujen jaksoitus ns. zillmeroinnin* avulla otetaan huomioon kuormitustuloa laskettaessa.

Laajennettu toimintapääoma on henkivakuutusyhtiöllä toimintapääoma, johon on lisätty erä, jotka voidaan käyttää yhtiön toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen tilanteen niin vaatiessa.

Lakisääteiset maksut sisältävät eläkevakuutusyhtiössä osuuden Eläketurvakeskuksen kustannuksista.

Laskennallinen verovelka (vuoden alun ja lopun keskiarvo) Veroina esitetään tilikaudelle suoriteperustetta vastaavalla tavalla jaksotetut sekä edellisiin tilikausiin liittyvät verot tai verojen palautukset lukuunottamatta satunnaiseriin sisältyviä veroja.

Laskennallinen verovelka vähennetään tilinpäätöksen laatimishetkellä vallitsevan verokannan mukaisena kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista sekä lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvan verovelan suuruisena verottamattomista arvonkorotuksista ja sijoitusten arvostuseroista. Todennäköisyyden arvioinnissa erityisesti kolmen seuraavan vuoden odotukset ovat merkityksellisiä. Jos arvostuseroja aiotaan realisoida vain kulujen kattamiseksi, vähennettävää verovelkaa ei muodostu.

Laskuperustekorko on vähimmäiskorko, joka yhtiön on vakuutussäästölle maksettava. Tälle niin sano-

tulle vastuuvälille* hyvitetään vuosittain laskuperusteiden mukainen korko. Laskuperustekorona lisäksi vastuuvälille maksetaan lisäkorkoa eli niin sanottua asiakashyvitystä*.

Liikekulut ovat vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kuluja. Jälleenvakuutuspalkkiot sisältyvät liikekuluihin (saadun liikkeen palkkiot lisäyksenä ja annetun liikkeen palkkiot vähennyksenä). Korvausten hoitamiseen liittyvät kulut sisältyvät korvauskuluihin ja sijoitusten hoitokulut sijoitustoiminnan kuluihin.

Liikekulusuhde on liikekulujen suhde vakuutusmaksutuottoihin*. Tunnusluku lasketaan luottotappioiden* ja jälleenvakuuttajien osuuksien* vähentämisen jälkeen.

Liikekustannussuhde on henkivakuutusyhtiöiden tehokkuusmittari. Liikekustannussuhde on $100 \times (\text{liikekulut} + \text{korvausten selvittelykulut}) / \text{kuormitustulo}^*$. Tässä liikekuluihin sisällytetään myös korvauskuluihin kirjatut korvaustoiminnon hoitamisesta aiheutuneet kustannukset, kun taas sijoitusten hoitokulut eivät sisälly tähän. Liikekulujen jaksotus ns. zillmeroinnin* avulla ei oteta huomioon.

Eläkevakuutusyhtiöllä liikekulut esitetään suhteutettuna sekä kuormitustuloon että vakuutusmaksutuloon.

Liikevaihto on vahinkovakuutusyhtiöllä vakuutusmaksutuotot* ennen luottotappiota* ja jälleenvakuuttajien osuutta* + sijoitustoiminnan tuotot* + muut tuotot + myynnin yhteydessä tuloutetut arvонkorotukset*.

Sijoitustoiminnan tuottoihin eivät sisälly tuloutetut arvонkorotukset, jos omaisuutta ei ole myyty.

Henkivakuutusyhtiön ja työeläkeyhtiön liikevaihtoa laskettaessa käytetään vakuutusmaksutuottojen sijasta vakuutusmaksutuloa. Henkivakuutusyhtiöiden liikevaihdossa ei edellytetä arvонkorotusten tulouttamista myynnin kautta, vaan arvонkorotukset lasketaan aina mukaan.

Liikevoitto tai -tappio on toiminnallista tasoitamatonta vuositulosta kuvaava välitulostulo. Se lasketaan ennen tasoitusmäärän muutosta* (henkivakuutuksessa myös ennen lisäetuja) ja sijoitusten arvонkorotuksia*, jolloin korvauskulujen* ja sijoitustuottojen heilahtelut sekä vastuuvälän kertaluonteiset täydennykset näkyvät vuotuisissa tulolu-
vuissa.

Lisävakuutusvastuu on työeläkejärjestelmään liittyvä käsite. Ositetusta lisävakuutusvastuusta jaetaan yhtiön tuloksesta kertynyt ylijäämä maksualennuksina asiakkaille. Osittamaton lisävakuutusvastuu on vastuovelkaan kuuluva erä, jota voidaan käyttää mahdollisesti tulevien tappioiden kattamiseen tai yhtiön vakavaraisuusarvosallissa siitä voidaan osa siirtää ositettuun lisävakuutusvastuuseen jaettavaksi maksun- alennuksina vakuutuksenottajille.

Luottotappiot syntyvät vakuutusyhtiöllä pääosin saamatta jääneistä vakuutusmaksuista, ks. vakuutusmaksutulo*. Lainoituspuolen luottotappiot ovat turvaavien vakuuksien takia vähäiset.

Luottotappiovaraus tehdään vakuutusmaksusaamisten ja muiden liikesaamisten luottotappioiden varalta. Varauksien enimmäismäärät ja lisäysmahdollisuudet riippuvat vakuutusyhtiön toimialasta sekä saamisten kohteesta.

Markkinaosuus kertoo montako prosenttia yhdellä yhtiöllä on kaikkien yhtiöiden yhteenlasketusta maksutulosta. Henkivakuutusyhtiöiden kohdalla markkinaosuus on virallisena tunnuslukuna, jonka esittäminen on yhtenäistetty muotoon: markkinaosuus on $100 \times$ yhtiön kokonaisvakuutusmaksutulo / kaikkien henkivakuutusyhtiöiden kokonaisvakuutusmaksutulon summa. Tämä tunnusluku lasketaan pelkästään ensivakuutusliikkeestä.

Omallalla vastuulla oleva on esimerkiksi maksutuottojen* yhteydessä esiintyvä ilmaisu, jolla tarkoitetaan sitä osuutta, jonka yhtiö jättää ensivakuutusesta* ja tulevasta jälleenvakuutuksesta* itsensä kannettavaksi sen jälkeen, kun jälleenvakuuttajan osuus* on vähennetty.

Oman pääoman tuotto prosentteina (käyvin arvoin) on (voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja +/-arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus / peruutus +/- sijoitusten arvostuserojen* muutos - verot +/- laskennallisen verovelan* muutos) per (oma pääoma + vähemmistöosuus + kertynyt poistoero + vapaaehtoiset varaukset +/- sijoitusten arvostuserot - laskennallinen verovelka*) 100%. Tunnusluku mittaa vakuutusyhtiön tuloskehitystä.

Omavaraisuusaste prosentteina (käyvin arvoin) Oma pääoma + vähemmistöosuus + kertynyt poistoero + vapaaehtoiset varaukset +/- sijoitusten arvostuserot + pääomalainat - laskennallinen verovelka* suhteutettuna taseen loppusummaan, johon on lisätty

sijoitusten arvostuserot*.

Tunnusluku mittaa vakuutusyhtiön vakavaraisuutta.

Riskiliikkeen tulos on henki- ja eläkevakuutuksen riskien kattamiseen tarkoitettujen, tilivuoteen kohdistuvien maksujen ja korvauskulujen* erotus. Korvauskuluja vähentävänä tekijänä on otettu huomioon korvausvastuun laskuperustekorko*.

Siirtoliikkeen tulos on lakisääteisissä eläkevakuutuksissa Eläke-Tapiolaan muista eläkevakuutusyhtiöistä seuraavan vuoden alussa siirtyvien vakuutusten arvioitu maksutulo vähennettynä Eläke-Tapiolasta muihin eläkevakuutusyhtiöihin siirtyvien vakuutusten maksutulolla.

Siirtotulot ovat vakuutuksenottajilta vakuutusmaksuihin sisältyvinä perittyjä maksuja, jotka vakuutusyhtiö tilittää edelleen viranomaisille. Siirtotuloja ovat muun muassa vakuutusmaksuvero, palosuojelumaksu, liikenneturvallisuusmaksu, työturvallisuusmaksu ja tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukainen maksu.

Sijoitusten jakauma esitetään käyvin arvoin luokiteltuna seuraavasti: kiinteistösijoitukset, osakkeet, joukkovelkakirjalainat, rahoitusmarkkinavälineet, lainasaamiset, muut sijoitukset. Eläkevakuutusyhtiöllä lainasaamisissa eritellään takaisinlainaus ja muu lainaus.

Sijoitustoiminnan nettotuotto on sijoitustoiminnan tuottojen ja kulujen erotus. Toimintokohtaisen laskennan mukaisesti sijoitusten hoitokulut sisältyvät sijoitustoiminnan kuluihin.

Sijoitustoiminnan tulos on eläkeyhtiöllä tilinpäätöksen mukaisten toteutuneiden sijoitustoiminnan nettotuottojen* ja vastuvelan korkovaatimuksen* erotus. Sijoitustoiminnan hoitokulut jätetään tässä ottamatta huomioon, koska ne ovat mukana hoitokustannustuloksessa*. Sijoitustoimintaan kohdistuvat verot ovat tässä mukana. Ks. Korkoliike*.

Takaisinostot ovat henkivakuutuksensa keskeyttäenille vakuutuksenottajille maksettuja palautuksia vakuutusmaksuihin sisältyneistä säästöosuuksista. Takaisinostot sisältyvät tuloslaskelmassa maksettuihin korvauksiin.

Tasoitumäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri, joka on ns. sidottu varaus. Se on turvaavuusvaatimuksen edellyttämä vastuvelan* erä, jolla pyritään varmistamaan vastuvelan riittävyys myös silloin, kun vastuovelkaan oleellisesti vai-

kuttavat tekijät heilahtelevat epäsuotuisasti. Valvontaviranomainen asettaa tasoitusmäärälle minimivaatimuksen ja laskentasäännöt yhtiökohtaisesti.

Toimintapääoma on käyvin arvoin lasketun omaisuuden ja velkojen erotus. Se kuvaa yhtiön vakavaraisuutta ja kertoo omaisuuden määrän, joka on käytettävissä yhtiön jatkuvan toiminnan varmistamiseen.

Toimintapääoma-aste kuvaa henkivakuutusyhtiön toimintapääoman ja sille laissa asetetun vähimmäismäärän suhdetta. Toimintapääoma-aste on $100 \times \text{toimintapääoma} / \text{vähimmäistoimintapääoma}$.

Vahinkosuhte on korvauskulujen* suhde vakuutusmaksutuottoihin*. Tunnusluku lasketaan luottotappioiden ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen. Korvauskuluihin sisältyy korvaustoiminnan hoitokulut, mutta ei tasoitusmäärän muutosta.

Vakavaraisuusaste on eläkevakuutusyhtiöllä $100 \times \text{toimintapääoma} / \text{vastuuvelka}$, joka sisältää tasoitusmäärän, ja josta on vähennetty osittamaton lisävakuutusvastuu*, vastuuvajaus ja saamiset Eläkekansan kannansiirrosta sekä YEL-perusvakuutuksen vastuuvelka*.

Henkivakuutusyhtiöllä vakavaraisuusaste kuvaa yhtiön varallisuuden suhdetta sen korjattuun vastuuvelkaan, josta on vähennetty tasoitusmäärä:

Vakavaraisuusaste : $100 + 100 \times \text{vakavaraisuuspääoma} / (\text{omalla vastuulla oleva vastuuvelka} - \text{tasoitusmäärä})$.

Vakavaraisuuspääoma on toimintapääoman ja tasoitusmäärän yhteismäärä. Konsernissa tähän lisätään vähemmistöosuus.

Vakuutusmaksutulo (vrt. Kokonaisvakuutusmaksutulo) on vastinetta siitä vakuutusturvasta, joka on alkanut tilivuoden aikana. Vakuutusmaksutulosta on (toisin kuin kokonaisvakuutusmaksutulosta) vähennetty luottotappiot*.

Vakuutusmaksutuotto on omalla vastuulla oleva vakuutusmaksutulo* vähennettynä vakuutusmaksuvastuun muutoksella*.

Laskentakaava: Vakuutusmaksutuotot = omalla vastuulla oleva vakuutusmaksutulo + vakuutusmaksuvastuu vuoden alussa – vakuutusmaksuvastuu vuoden lopussa.

Vakuutusmaksuvastuu on se osa tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutu-

lostasta*, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Se on yhtiön velkaa vakuutuksenottajille.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään tuloslaskelmassa. Se on vuoden alun vakuutusmaksuvastuun ja vuoden lopun vakuutusmaksuvastuun erotus. Ks. Korvausvastuu*.

Vakuutustekninen vastuuvelka muodostuu vakuutusmaksuvastuusta* ja korvausvastuusta*.

Vakuustoitominnan tulos on vahinkovakuutusyhtiöllä ennen tasoitusmäärän muutosta* laskettava vakuutustekninen kate: vakuutusmaksutuotot* – korvauskulut* ja liikekulut*.

Vastuunkantokyky

Vahinkovakuutusyhtiön vastuunkantokyky on vakavaraisuuspääoman* suhde vakuutusmaksutuottoihin* edelliseltä 12 kuukaudelta luottotappioiden* ja jälleenvakuuttajien osuuden* vähentämisen jälkeen.

Vastuuvajaus aiheutuu TEL-vakuutusmaksutasoon määrityistä poikkeuksellisista alennuksista.

Vastuuvajaus peritään takaisin vuosittain osana TEL-maksua.

Vastuuvelan korkovaatimus on vakuutusmaksuvastuulle* ja korvausvastuulle* eli vakuutustekniselle vastuuvelalle* asetettu ns. laskuperustekorona* mukainen vähimmäistuottovaatimus.

Voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja kuvaa vakuutusyhtiön tuloksetusta ja suhteutetaan tunnuslukuna liikevaihtoon*.

Vähimmäistoimintapääoma kuvaa lain määrittelemää yhtiön vastuuta ylittävää omaisuuden määrää, joka yhtiöllä on vähintään oltava, että se voi jatkaa toimintaansa ilman siihen kohdistettavia erityisiä valvontatoimia.

Zillmerointi on henkivakuutuksen liikekulujen jakottamista useammalle vuodelle. Taseen liitetiedoissa zillmerointi näkyy vakuutusmaksuvastuusta* vähennettynä kuolettamattomina myyntikustannuksina.

Yhdistetty kulusuhde on vahinkosuhte* + liikekulusuhde*. Tunnusluku kuvaa vahinkovakuutusyhtiön varsinaisen vakuustoitominnan tuloksetusta.

Yhtiöveron hyvitys (Avoir fiscal) on osingonsaajan hyväksi tuleva vero siltä osin, kun osinkoa jakava yhtiö on jo osinkoa jakaessaan maksanut veroa. Osingonsaajan tulo muodostuu siten saadun osingon ja yhtiöverohyvityksen yhteismäärän suuruiseksi.

Tapiola-ryhmän vuosikertomus on painettu kotimaiselle Galerie Art -paperille,
joka on saanut pohjoismaisen Joutsen -ympäristömerkin.
Reprotyö Textop Oy, Painotyö Martinpaino Oy, 2002

441 397
Painotuote

Tapiola-ryhmä
Revontulentie 7, Espoo
Postiosoite: 02010 Tapiola
Puh. (09) 4531
www.tapiola.fi